SZENT JÁNOS KATOLIKUS BÖLCSŐDE, ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

INTÉZMÉNY MEMNEVEZÉSE:	SZENT JÁNOS KATOLIKUS BÖLCSŐDE, ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
SZÉKHELY:	4069 EGYEK, FŐ U. 1.
ADÓSZÁM:	18290639-2-09
AZ INTÉZMÉNY KÉPVISELETÉRE JOGOSULT SZEMÉLY:	KIRILLA PÁL főigazgató
A TOVÁBBIAKBAN:	INTÉZMÉNY

Fenntartói jóváhagyás

A Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2026. szeptember 1-től hatályos Pedagógiai Programjával egyetértek, jóváhagyom.

Debrecen, 2026. 08. 31.

ph.

DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

.....

Palánki Ferenc
megyéspüspök

Tartalom

Intézményi adatok: 12
Az intézmény alapfeladatai: 13
A Pedagógiai Program jogszabályi alapjai 14
Intézményi jövőkép 15
1. Helyzetelemzés 16
2. Egységes pedagógiai elvek, értékek, intézményi célok, feladatok 16
2.1. Alapelvek, értékek 17
2.1.1. A katolikus nevelés alapelvei, értékei 17
2.2. Alapvető intézményi célok 18
3. Erőforrások 20
3.1. Személyi feltételek 20
3.1.1. Óvoda 20
3.1.2. Iskola 22
3.2. Tárgyi feltételek 22
3.2.1. Óvoda 22
3.2.2. Iskola 24
4. Az intézmény kapcsolatai, partnerekkel való kapcsolattartás formái 25
5. Az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó intézkedések 31
6.1. 6.1. Kötelezettségek és felelősség 31
7. Az intézmény gyermek-és ifjúságvédelmi feladatai 32
8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek 35
9. A felvétel és az átvétel helyi szabályai 36
9.1. Az óvodai felvétel és átvétel szabályai 36
9.2. Az iskolai felvétel és átvétel szabályai 39
10. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök jegyzéke 40
11. Ünnepek, megemlékezések, hagyományok 40
12. Óvodai nevelési program 44
12.1. Bevezető gondolatok 44
12.2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP 46
12.2.1. Gyermekkép 46
12.2.2. Óvodakép 47
12.2.3. Pedagóguskép 48
12.3. AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI 51
12.4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJAI 51

12.5. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI 54
12.5.1. A hitre nevelés erősítése 54
12.5.2. Az egészséges életmód alakítása 55
12.5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 56
12.5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 60
12.6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI 62
12.7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI 69
12.7.1. Hitre nevelés 69
12.7.2. Játék és tanulási tevékenység 70
12.7.3. Anyanyelvi nevelés 73
12.7.4. A külső világ tevékeny megismerése - Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés 74
12.7.5. Verselés, mesélés 80
12.7.6. Ének, zene, népi játék, tánc 81
12.7.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka 82
12.7.8. Mindennapos mozgás 84
12.8. MUNKATEVÉKENYSÉG 89
12.9. ÓVODÁNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE 92
12.10. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM 96
12.10.1. Gondozás, testi-lelki szükséglet 97
12.10.2. Gondozási feladatok: testápolás, öltözködés, táplálkozás, pihenés 97
12.10.3. Egészségvédelem, edzettség, egészségnevelési elvek 98
12.11. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ ÓVODAI TEVÉKENYSÉGEK, ESÉLYTEREMTÉS ÉS A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 101
12.12. A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSI PROGRAMJA 108
12.12.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése 110
12.12.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek együttnevelése 111
12.12.3. A KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK GONDOZÁSA 112
13. Általános iskolai nevelési program 119
13.1. A helyi nevelési rendszer fejlesztésének szempontjai 119
13.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 120
13.2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei 120
13.2.2. Kiemelt céljaink 122
13.2.3. A nevelő-oktató munka feladatai 123

13.2.4. Elvárt eredmények 126
13.2.5. Alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök 127
13.3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai 128
13.3.1. A Szent János Katolikus Általános Iskola pedagógusainak alapvető feladatai ... 128
13.3.2. Az osztályfőnöki munka tartalma 129
13.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 132
13.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 133
13.6. A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje 134
13.7. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 136
13.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 138
13.8.1. A beilleszkedési magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység 138
13.8.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 140
13.8.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program 141
13.8.4. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelési programja 142
13.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő iskolai tevékenységek 152
13.10. Környezeti nevelési program célrendszere 153
13.11. Egészségnevelési program, teljeskörű egészségneveléssel összefüggő feladatok 154
13.12. Fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok végrehajtásának programja 155
13.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának terve 158
14. Óvoda- és iskolapszichológus 159
14.1. Az óvoda- és iskolapszichológiával kapcsolatos jogszabályok és az ezekben szabályozott kérdések 160
14.2. Az óvoda- és iskolapszichológiai feladatok törvényi előírásai 160
15. Az alapfokú művészeti iskola nevelési programja 164
15.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 164
15.1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei 164
15.1.2. A nevelő-oktató munka pedagógiai céljai 164
15.1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai 165
15.1.4. A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai 165
15.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 166
15.3. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok 167
15.4. A pedagógusok helyi feladatai, a főtárgytanár, tanszakvezető feladatai 167
15.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 168

15.5.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 168
15.5.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program 168
15.5.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése 169
15.5.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység 169
15.6. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje 170
15.7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái 170
15.8. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata 171
15.9. A felvétel, az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai 172
15.10. Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere 173
16. Az általános iskola Helyi tanterve 175
16.1. Választott kerettanterv 175
16.2. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a szabadon tervezhető órakeret felhasználása, fejlesztési területek - nevelési célok, egységesség és differenciálás 175
16.2.1. Fejlesztési területek – nevelési célok 176
16.2.2. Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek 180
16.2.3. Alsó tagozat 1-4. évfolyam 181
16.2.3.1. Célok, feladatok 181
16.2.4. Felső tagozat 5-8. évfolyam 183
16.2.4.1. Célok, feladatok 183
16.3. A választható tantárgyak, foglalkozások és a választható tantárgyakat oktató pedagógusok választásának szabályai 185
16.4. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei 186
16.4.1. A csoportbontások szervezésének elvei: 186
16.4.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei 187
16.4.3. A témahét programja 188
16.4.4. Erdei iskola 190
16.4.5. Projektoktatás 192
Projekthét: „Gyökereinkből fakad a jövőnk” 195
16.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai 198
16.7 Nemzeti alaptantervben meghatározott programok megvalósulása 202
A Lázár Ervin Program intézményi megjelenése 203
16.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei 205
16.7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei 206
16.8. A tanulmányi munka ellenőrzési és értékelési módja, formái, a tanuló jutalmazása, magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének elvei 207

16.8.1. A tanuló teljesítménye értékelésének, minősítésének formái 207
16.8.2. A belépő első osztályosok diagnosztikus mérése, értékelése 210
16.8.3. A tanulók jutalmazásának elvei 211
16.8.4. Magatartás, szorgalom értékelése és minősítése 212
16.8.5. Házi feladat adásának elvei 215
16.9. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek 215
16.9.1. Egészségnevelési elvek 215
16.9.2. Környezeti nevelési elvek 216
16.10. Mindennapos testnevelés 218
16.11. A tanulók fizikai állapota mérésének módszerei 218
16.12. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerése 222
Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja 223
I. Rész 223
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK 223
A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában 223
Irányelvek 224
Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében 225
Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése 225
II. Rész 226
ZENEMŰVÉSZETI ÁG 226
A) KLASSZIKUS ZENE 226
I. Fejezet 226
A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA 226
AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 226
A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI 227
Óraterv 228
A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK 229
A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI . 232
II. Fejezet 233
FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK 233
1. HANGSZERES TANSZAKOK 233
FURULYA 233
FUVOLA 237
KLARINÉT 240
SZAXOFON 244
TROMBITA 246

GITÁR 249
ZONGORA 252
HEGEDŰ 255
2. VOKÁLIS TANSZAK 258
MAGÁNÉNEK 258
ORGONA 261
Előképző évfolyam 262
1. évfolyam 262
Alapfokú évfolyamok „A" tagozat 263
1. évfolyam „A" tagozat 263
2. évfolyam „A" tagozat 265
3. évfolyam „A" tagozat 266
4. évfolyam „A" tagozat 267
Alapfokú évfolyamok „B" tagozat 268
2. évfolyam „B" tagozat 268
3. évfolyam „B" tagozat 269
4. évfolyam „B" tagozat 270
Továbbképző évfolyamok „A" tagozat 273
5. évfolyam „A" tagozat 273
6. évfolyam „A" tagozat 273
7. évfolyam „A" tagozat 274
8. évfolyam „A" tagozat 275
Továbbképző évfolyamok „B" tagozat 276
5. évfolyam „B" tagozat 276
6. évfolyam „B" tagozat 276
7. évfolyam „B" tagozat 277
8. évfolyam „B" tagozat 278
Művészeti záróvizsga követelményei 279
ÜTŐ 281
1. évfolyam 281
2. évfolyam 282
1. évfolyam „A" tagozat 283
2. évfolyam „A" tagozat 284
3. évfolyam „A" tagozat 285
4. évfolyam „A" tagozat 286
5. évfolyam „A" tagozat 287
6. évfolyam „A" tagozat 288

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat 289
3. évfolyam „B" tagozat 290
4. évfolyam „B" tagozat 291
5. évfolyam „B" tagozat 292
6. évfolyam „B" tagozat 293
7. évfolyam „A" tagozat 297
8. évfolyam „A" tagozat 298
9. évfolyam „A" tagozat 299
10. évfolyam „A" tagozat 301
Továbbképző évfolyamok „B" tagozat 302
7. évfolyam „B" tagozat 303
8. évfolyam „B"tagozat 304
9. évfolyam „B" tagozat 306
10. évfolyam „B" tagozat 307
3. ELMÉLETI TÁRGYAK, TANSZAKOK 312
SZOLFÉZS 312
ZENEELMÉLET 319
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM 321
FAFÚVÓS KAMARA 323
RÉZFÚVÓS KAMARA 325
VONÓS KAMARA 327
ZENEKAR 329
KÓRUS 330
III. Fejezet 332
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 332
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 332
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA RÉSZEI 334
A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI 335
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA TARTALMA 337
1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA 337
SZOLFÉZS 337
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM 340
ZENEELMÉLET 340
2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA 341
SZOLFÉZS 341
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM 343

ZENEELMÉLET 343
3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA 344
FURULYA 344
FUVOLA 344
KLARINÉT 345
SZAXOFON 346
TROMBITA 347
GITÁR 348
ZONGORA 348
HEGEDŰ 349
MAGÁNÉNEK 350
A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA TARTALMA 351
1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA 351
SZOLFÉZS 351
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM FŐTANSZAK 352
ZENEELMÉLET FŐTANSZAK 353
2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA 353
SZOLFÉZS 353
SZOLFÉZS 354
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM 355
ZENEELMÉLET 355
ZENEELMÉLET FŐTANSZAK 356
3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA 356
FURULYA 356
FUVOLA 357
KLARINÉT 357
SZAXOFON 358
TROMBITA 359
GITÁR 360
ZONGORA 361
HEGEDŰ 362
MAGÁNÉNEK 362
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTEKELÉSE 363
B) NÉPZENE 367
I. Fejezet 367
A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA 367
AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 367

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYE, FELADATA 367
A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI 368
Általános óraterv 369
A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK 370
III. Fejezet 371
VOKÁLIS TANSZAK 371
NÉPI ÉNEK 371
IV. Fejezet 373
ELMÉLETI TANTÁRGYAK, TANSZAKOK 373
NÉPZENEI ISMERETEK 373
NÉPRAJZ 374
V. Fejezet 375
KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ, ILLETVE VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK 375
NÉPI JÁTÉK-NÉPSZOKÁS 375
KAMARAZENE 379
ZENEKAR 380
NÉPDALKÖR 382
D) ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE 383
I. Fejezet 383
A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA 383
AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 383
A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI 384
A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI 385
ÓRATERVEK 385
SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD TANSZAK 385
A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK 386
SZINTETIZÁTOR TANSZAK 387
II. Fejezet 388
SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD 388
SZINTETIZÁTOR 391
SZOLFÉZS 393
ZENEELMÉLET 400
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM 402
KAMARAZENE 403
FAFÚVÓS KAMARA 403

RÉZFÚVÓS KAMARA 405
VONÓS KAMARA 407
ZENEKAR 410
KÓRUS 411
IV. Rész 413
KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG 413
I. Fejezet 413
A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA 413
AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 413
A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI 414
KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA 415
Óraterv 415
A képzés tanszakai, tantárgyai 415
A MŰVÉSZETI ALAP VIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 416
II. Fejezet 418
KÖZÖS KÖTELEZŐ TANTÁRGY 418
RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS 418
CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK 418
A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 420
A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 420
A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 421
III. Fejezet 423
KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ MŰHELYGYAKORLAT 423
GRAFIKA TANSZAK 423
CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK 423
A GRAFIKA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 425
A GRAFIKA MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 425
A GRAFIKA MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 426
FESTÉSZET TANSZAK 428
CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK 428
FESTÉSZET TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 430
A FESTÉSZET MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 430
A FESTÉSZET MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 431
IV. Fejezet 434
SZABADON VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK 434

MŰVÉSZETTÖRTÉNET 434
CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK 434
A MŰVÉSZETTÖRTÉNET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 436
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 436
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 438
NÉPMŰVÉSZET 440
CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK 440
A NÉPMŰVÉSZET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 442
A NÉPMŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 442
A NÉPMŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI 444
18. Helyi tanterv 446
19. Tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti követelményei 446
20. Mellékletek 446
21. Legitimációs Záradék 447

INTÉZMÉNYI ADATOK:

Az intézmény neve:

Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az intézmény OM azonosítója: 201783

Az intézmény címe: 4069 Egyek, Fő u. 1.

Az intézmény elérhetősége: +3630/1398090 , titkarsag@sztjanos.hu

Az intézmény fenntartója, címe, elérhetősége: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye, 4024 Debrecen Varga u. 4. +3630/4454002 hivatal@dnyem.hu

Az intézmény típusa: Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény
(bölcsőde, óvoda, általános iskola, alapfokú művészeti iskola)

AZ INTÉZMÉNY ALAPFELADATAI:

a) nem köznevelési tevékenység: bölcsőde
(A gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsőde a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet előírásai szerint kiadott engedéllyel működhet.)
b) óvodai nevelés
c) a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
A sajátos nevelési igényt megalapozó fogyatékosság típusa: mozgásszervi (mozgáskorlátozott), érzékszervi (látássérült, hallássérült), enyhe értelmi fogyatékos, beszédfogyatékos, autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar).
d) általános iskolai nevelés - oktatás
e) a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése és oktatása

A sajátos nevelési igényt megalapozó fogyatékosság típusa: mozgásszervi (mozgáskorlátozott), érzékszervi (látássérült, hallássérült), enyhe értelmi fogyatékos,

beszédfogyatékos, autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar).

f) alapfokú művészetoktatás zeneművészeti, valamint képző- és iparművészeti ágban a következő tanszakokkal:

- zeneművészet ág (2 előképző, 6 alapfok, 4 továbbképző)
  - klasszikus zene
    - Fafúvós tanszak: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon
    - Rézfúvós tanszak: trombita,
    - Akkordikus tanszak: gitár, ütő
    - Billentyűs tanszak: zongora, orgona
    - Vonós tanszak: hegedű,
    - Vokális tanszak: magánének
    - Zeneismeret tanszak: szolfézs
  - elektroakusztikus zene
    - Billentyűs tanszak: klasszikus szintetizátor
  - népzene
    - Vokális tanszak: népi ének
- képző- és iparművészeti ág (2 előképző, 6 alapfok, 4 továbbképző)
  - Előképző 1-2. évfolyam: képzőművészeti tanszak
  - Alapfok 1-3. évfolyam: képzőművészeti tanszak
  - Alapfok 4-6. évfolyam: grafika és festészet tanszak
  - Továbbképző 7-10. évfolyam: grafika és festészet tanszak

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI ALAPJAI

A Pedagógiai Program elkészítésének, elfogadásának és alkalmazásának jogszabályi alapjai különösen:

• 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, különösen a pedagógiai programra vonatkozó rendelkezések;

• 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;

• 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról;

• 363/2012: (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról;
• 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveiről;
• 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról és a 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a törvény végrehajtásáról;
• 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról.

INTÉZMÉNYI JÖVŐKÉP

Többcélú intézményünk gyermekcentrikus alkalmazotti közössége szeretné, ha a Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola olyan vonzó, versenyképes intézménnyé válna …,

- Mely rugalmasan alkalmazkodik a változó társadalmi elvárásokhoz, ahol figyelnek és reagálnak a partneri igényekre.
- Amelyben a fejlesztési elképzelések találkoznak a fenntartó és az intézményhasználók elvárásaival.
- Ahol az intézményegységek munkája összehangolt és egységes a követelményrendszer.
- Ahol az oktatás és a nevelés szerves egységet alkot megteremtve ezzel a helyes gyermeki és tanulói értékrend kialakításának lehetőségét és feltételeit.
- Ahol adott a minőségi szakmai munka megerősítése, állandó fejlesztése, a szakmai fejlődés, az ön- és továbbképzés, valamint az „egymástól tanulás" lehetősége.
- Ahol humánus bánásmód és a gyermeki jogokat maximálisan tiszteletben tartó gyermekközpontú pedagógia érvényesül.
- Ahol a pedagógusok érzik a személyes példa felelősségét.
- Ahol biztosítjuk az esélyegyenlőséget, és kivédjük a korai szelekciót.
- Ahol a gyermekek folyamatos motiválásával felkeltjük a tudás iránti vágyat, ébren tartjuk érdeklődésüket, és megtanítjuk őket a jól végzett munka örömére.
- Ahol az élethosszig tartó tanulás megalapozása, az alapkészségek, kompetenciák megszilárdítása, alkalmazható tudás kialakítása, az egyenlő hozzáférés biztosítása, eltérő készségek, képességek kiegyenlítése, a tehetséggondozás valamint az intézményfokozatok közötti átmenetek megkönnyítése kiemelt figyelmet érdemel.

- Ahol a személyiségfejlesztés jól felszerelt innovatív nevelési-tanulási környezetben valósul meg.
- Ahol az intézményhasználók környezettudatos gondolkodással óvják, védik környezetüket, nagy figyelmet fordítanak a takarékos energia- és vízfogyasztásra, az épületek és berendezései állagának, épségének és tisztaságának megőrzésére.
- Ahol nyílt, őszinte és hatékony a kommunikáció.

1. HELYZETELEMZÉS

Egyek Hajdú-Bihar vármegyében, a Hortobágy térségében fekvő nagyközség. A település demográfiai, társadalmi és foglalkoztatási helyzetének bemutatása során a pedagógiai program felülvizsgálatakor rendelkezésre álló legfrissebb hivatalos adatokra kell támaszkodni. A 2026/2027. nevelési-oktatási évre történő felülvizsgálat során a 2025. évi KSH-adatok, valamint a foglalkoztatási szakterület aktuális, 2025/2026. évi adatai szolgálnak kiindulópontként; a korábbi, 2019. évi álláskeresői és munkanélküliségi adatok nem képezik a helyzetelemzés aktuális statisztikai alapját.

A foglalkoztatási helyzet a családok életkörülményeire és az intézmény pedagógiai feladataira is hatással van. Az intézmény a hátrányos helyzetből fakadó kockázatok csökkentésére, a gyermekek és tanulók esélyteremtésére, valamint a családokkal való együttműködés erősítésére törekszik.

A nehezedő életkörülmények, a korlátozott munkalehetőség miatt a település megtartó ereje csökkent, a fiatalok elköltözése jellemző. Ez különösen azért szomorú, mert a magasabban kvalifikált szakemberek nem a településünkön keresik a megélhetési lehetőséget.

Részben a lakossági mobilitásnak köszönhetően az óvodába, iskolába járó gyermekek, tanulók megoszlása nem egyenletes, évenként eltérések tapasztalhatók. A csoportok összetétele egyre szélsőségesebb, növekszik az etnikumhoz tartozók és a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók aránya.

2. EGYSÉGES PEDAGÓGIAI ELVEK, ÉRTÉKEK, INTÉZMÉNYI CÉLOK, FELADATOK

Többcélú intézményünk a település egyetlen köznevelési feladatot ellátó intézményként igyekszik megfelelni a fenntartó, a helyi önkormányzat és az intézményhasználók igényeinek és elvárásainak. Ahhoz, hogy a demográfiai kihívásokra, a településszerkezeti tényezőkből

adódó esélykülönbségekre, az egyenlő bánásmód követelményeinek teljesítéséből származó elvárásokra és a költséghatékonyság kérdéseire egyaránt választ tudjunk adni, vezetői elkötelezettségre, egységes szemléletre, nevelőtestületi és alkalmazotti felelősséget magában hordozó csapatmunkára van szükség.

Intézményegységeink keresztény szellemiségben, azonos elvek mentén, együtt dolgoznak a közös intézményi célok elérése érdekében. Az egyes intézményegységek specifikus céljait és feladatait az óvoda és az iskola nevelési programja című fejezetek tartalmazzák.

2.1. Alapelvek, értékek

Intézményünk

- A felmerülő igényeknek és elvárásoknak megfelelően biztosítja a neveléshez, oktatáshoz, és az önművelődéshez szükséges alapfeltételeket.
- A gyermeki jogokat maximálisan tisztelő, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlatot folytat.
- Felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.
- Ökumenikus szellemben biztosítja a gyermekek/tanulók hitre nevelését.
- Tárgyi és humán erőforrásaival támogatja a célkitűzéseinek megvalósítása irányába ható intézményen kívüli kezdeményezéseket.
- Segíti az intézményi célok megvalósítása érdekében tevékenykedő kisközösségek (klubok, csoportok, körök) létrehozását, biztosítja működésük feltételrendszerét.
- A tárgyi erőforrások, épületek, eszközök, felszerelések közös, koordinált használatával takarékos gazdálkodást folytat.
- A minőségi szakmai munka, a humán erőforrás fejlesztése érdekében támogatja a munkatársak szakmai megújulását, biztosítja a szakmai fejlődés, az ön- és továbbképzés lehetőségét.
- Az infrastruktúra fejlesztése, a tárgyi feltételrendszer folyamatos javítása, az innovatív tanulási környezet megteremtése érdekében aktív pályázati magatartást és forrásbővítő tevékenységet folytat.
- Nyitott, láthatóvá teszi tevékenységét, és folyamatosan kommunikálja eredményeit.

2.1.1. A katolikus nevelés alapelvei, értékei

- Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként, azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá.

- Fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyek különböző korokban, és különféle kultúrákban alkalmasak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását.

- Az Egyház különleges eszközt lát köznevelési intézményeiben a teljes ember kiformálására.

- A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissium Educationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét:
  „Az egyháznak is feladata a nevelés sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek."

- A katolikus intézmény része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre nevelés területén. Amikor a katolikus nevelésről szólunk, - Jézus által adott küldetésről van szó, tehát szükséges megfontolni:
  - A Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést
  - az Egyházi Törvénykönyv rendelkezéseit
  - a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat

Katolikus intézményünk pedagógusai a minőségi oktatáson túl a keresztény értékrend, a katolikus szellemiség elmélyítését is hivatásuknak tekintik. Munkájuk során a gyermekek/tanulók felé alapvető erkölcsi értékeket közvetítenek.

2.2. Alapvető intézményi célok

- A gyermeki személyiség komplex fejlesztése, szociális készségek alakítása, testileg, lelkileg, értelmileg egyaránt harmonikusan fejlett gyermekek/tanulók nevelése.

- A keresztény értékek követése, a hit csírájának elültetése, a gyermekek/tanulók személyiségének őszinte tisztelete.

- A bölcsődei, óvodai, általános iskolai és alapfokú művészetoktatási feladatellátásban részt vevő gyermekek és tanulók személyiségének kibontakoztatása, az életkori sajátosságokhoz és az eltérő fejlődési ütemhez alkalmazkodó harmonikus fejlesztése, az alkalmazható tudás biztosítása, valamint az eredményes készség- és képességfejlesztés.

- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása, kompetencia alapú oktatás és nevelés kiterjesztése a helyi közoktatás teljes vertikumára.

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók esélyegyenlőségének biztosítása a nevelő-oktató munka minden területén.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók integrált nevelése- oktatása, fejlődésük szakszerű segítése.

- Hátránykompenzálás, felzárkóztatás a szociokulturális hátrányok leküzdése érdekében, a sikeres iskolakezdés esélyének megteremtése minden óvodás, a továbbtanulás lehetőségének biztosítása minden iskolás számára.

- A tehetség felkutatása, kibontakoztatása, tehetséggondozás a kiemelkedő képességű gyermekek/tanulók számára.

- A természet szeretete - védelme iránti igény felkeltése, a környezettudatos magatartás fejlesztése.

- Az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása.

- Információs- kommunikációs és viselkedéskultúra folyamatos fejlesztése helyes gyermeki értékrend kialakítása kooperációra nevelés.

- Felkészítés a következő „életút állomás" feladataira: átmenetek megkönnyítése (óvoda-iskola, alsó-felső tagozat, általános-középiskola)

3. ERŐFORRÁSOK

3.1. Személyi feltételek

3.1.1. Óvoda

Az óvodai ellátást az intézményegység 240 férőhelyen biztosítja. Az engedélyezett csoportok száma Egyeken az Óvoda u. 4. sz. alatti telephelyen összesen kilenc. 8 csoportunk szerkezetük szerint osztatlanok, azaz vegyes életkorúak, míg egy csoport osztott.

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységet és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak - dajkák, pedagógiai asszisztensek, óvodatitkár - összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. Az egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása.
6. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Személyi feltételek alakulása (2023-2024.) 2024-2025, 2026-2027	
Óvodapedagógus:	17 fő
Dajka:	10 fő
Pedagógiai asszisztens:	3 fő
Óvodatitkár	1 fő

A nevelőközösség az utóbbi években stabilizálódott. Jól szervezett, megfelelő pedagógiai színvonalon teljesítő, összeszokott, igényes közösség. Az óvoda pedagógusai céljaik megvalósításáért, azonos elvek alapján, a pedagógiai szabadság nyújtotta változatos módszerekkel dolgoznak. A gyermekek számára követendő minta az igényes nevelői és emberi magatartás. Az óvodapedagógusok a teljes nevelési időben biztosítják a változatos gyermeki tevékenységeket.

Az óvoda nevelőtestülete nyitott a pedagógiai innovációra, érzi és igényli a megújulás szükségességét. Természetes a folyamatos önképzés, a továbbképzéseken való részvétel.

- A jövőbeli pedagógiai munka szellemi bázisa az óvoda humán erőforrása, az elmúlt években használható és szükséges szakmai képzettséggel gyarapodott.

Szakvizsgával rendelkezik pedagógusaink közül: 5 4fő (összesen 8 7szakvizsga)

A következő területeken: közoktatási vezető, differenciáló nevelés - fejlesztési szakirány, szaktanácsadó a játékban, gyermek-, ifjúság- és családvédelem és gyógytestnevelés. Egy kolléganőnk pedagógiai szakirányú továbbképzés keretében hitoktatói képesítést szerzett.
Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni differenciáltságát, képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítve a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását csakúgy, mint a tehetséggondozást, a gyermeki szükségletek és személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett.
Az intézmény teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.
Az óvoda alkalmazottainak nevelési céljai, és feladatai:

- A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása.
- Az alapvető tevékenységek közben gyakorolják a valláserkölcs normáihoz igazodó magatartást: az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, igazságosság, szelídség, szolgálat megismerését, befogadását.
- Hazaszeretetre nevelés, kötődés a hazához - gazdag és sokszínű, értékmegtartó, hagyományőrző népi kultúránk segítségével.
- A gyermek és környezete kapcsolatában érzelmi kötődésen alapuló, öntevékenyen együttműködésre képes sokoldalú személyiség fejlődésének elősegítése.
- Teljes befogadáson alapuló, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, az egyén tiszteletben tartásával. A gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára épülő,

tevékenységre motiváló egészséges élettér biztosítása.

- Olyan személyiségvonások kialakítása, melyeknek birtokában a gyermek érzékennyé, fogékonnyá, nyitottá válik a környezeti hatások befogadására, feldolgozására.
- Az óvoda és a család egyenrangú, nevelőtársi viszonyának alakítása.
- A szülők ismereteinek gyarapítása, összhangban az óvoda keresztény nevelésével.

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet.

3.1.2. Iskola

Az általános iskolában a nevelés és oktatás 16 tanulócsoportban folyik.
Az intézményegységben dolgozó pedagógusok száma 31 fő.
Szakvizsgázott pedagógus 10 fő. (összesen 13 szakvizsga)
A szakos ellátottság teljes körű (100%-os).

Az oktató- nevelőmunkát 1 fő gazdasági vezető 1 fő iskolatitkár, 1 fő élelmezési ügyintéző/pénztáros, 2 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő rendszergazda, 1 fő pszichológus, 4 fő konyhai kisegítő, 8 fő takarító, 2 fő fűtő- karbantartó és 2 fő portás segíti.

Az iskola nevelőtestületében sajnos a nemek közötti megoszlás aránytalanságot mutat, jelenleg Egyeken csupán 4 férfi tagja van a tantestületnek.
A pedagógusok közül 5 fő közoktatási vezető, 5 fő differenciáló és fejlesztő pedagógia területen, 1 fő nem szakrendszerű oktatás területen, 1 fő mérésmetodika, minőségbiztosítási és szakértői szakterületen és 1 fő bábpedagógia területen szakvizsgázott. A minősítő vizsgán illetve a minősítési eljárásban részt vett pedagógusok: 12 fő pedagógus I., 15 fő pedagógus II. és 2 fő mesterpedagógus.
A nevelőtestület munkafegyelme, innovatív fogadókészsége, szakmai felkészültsége jónak mondható. A felkínált továbbképzésre, önképzésre általában a közösség aktív magja fogadókész, de jelentős az önművelődési készség és igény a fiatal pedagógusok körében is.

3.2. Tárgyi feltételek

3.2.1. Óvoda

Óvodánk 9 csoportja 2 épületben található, melyek 1960-ban és 1980-ban (Óvoda u. 4.) épültek. Pályázati forrásokból ezek az épületek teljes körűen felújításra kerültek. Így ma már két korszerű, igényesen felszerelt épület biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai

dolgozók számára, nevelői szobával és a szülők fogadására szolgáló helyiséggel. A gyermekek sokoldalú fejlesztése érdekében fejlesztő szobával és két tornaszobával rendelkezünk.
Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A felnőtt közösség igyekezetét, igényességét tükrözik, hogy a gyermekek óvodai életének szinterei az otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük vesznek részt. csoportszobák.Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelel változó testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

Udvaraink mérete megfelelő, pályázati forrásból azok felszereltsége is folyamatosan bővül. 2016-ban került átadásra a műfüves ovi-foci pályánk, mely rekortán futópályával is rendelkezik. Jó szervezéssel a szabadban is biztosítható a gyermekek sokféle tevékenykedtetése. Az óvónők a gyermekek egészséges életmódjának alakításáért és mozgásigényük kielégítéséért rendszeresen igénybe veszik a szomszédos sportpályát és játszóteret is.
Az óvoda egyidejűleg biztosít megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremt lehetőséget a szülők fogadására.

Minden épületben HACCP rendszerű, átlagosan felszerelt melegítő konyha működik, a gyermekek étkeztetése az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően történik.
Az óvodák játékkal, szakmai felszereléssel való ellátottsága az elmúlt években sokat fejlődött. Fejlesztési elképzeléseinkben prioritást kapott a mozgásfejlesztés eszközrendszerének és a képesség fejlesztő játékok fokozatos bővítése. A hiányzó felszerelések biztosításában folyamatosan számíthatunk a szülők segítségére és az óvónői kreativitásra.
Anyagi lehetőségeink szerint igyekszünk beszerezni a nevelőmunkát segítő szakkönyveket, folyóiratokat. Az óvodapedagógusok adminisztrációs munkáját számítógépek, laptopok, szélessávú internet segítik, rendelkezünk projektorral, fénymásolókkal, videokamerával, digitális fényképezőgéppel és táblával.

3.2.2. Iskola

Az iskola tantermei 2 telephelyen helyezkednek el. A tantermek és a kiszolgáló helyiségek kora rendkívül szélsőséges. A Klebelsberg-féle épülettől az 1992-ben átadott új épületszárnyig terjed a skála.

A Fő út 1. sz. alatti székhelyépület a katolikus templom szomszédságában található, három részből áll. A legrégebbi épületszárny a század elején épült, majd bővítés folytán került sor 1960-ban egy további rész átadására. E két szárny között épült 1992-ben a legújabb épületrész. Az ÉAOP-4.1.1/2F-2f-2009-0009 pályázat keretében, 2009/2010-ben teljes körűen felújított központi épületben található 16 tanterem, 2 műhelyterem 2 számítástechnika terem, 1 nagyméretű tornaterem 2 foglalkoztató, a könyvtár és a nevelői szoba.
Az épület udvarán helyezkedik el különálló épületben, az alsó tagozat 2016-ban fenntartónk jóvoltából felújított „kis" tornaterme.
2017-ben a KEOP-5.2.3-16-2016-00011 energetikai pályázat keretében, az „A", „B" és „C" épületszárnyak hőszigetelésére, egy 40kW-os napelemes rendszer telepítésére és a fűtési rendszer energiatakarékos fejlesztésére került sor, amely során egyben új színt is kapott intézményünk. A „D" épületben található a felújított ebédlő és melegítő konyha, kialakításra került egy mosókonyha és beszerzésre került egy nagyteljesítményű automata mosógép.
A tantárgyak tanítása szaktantermi rendszerben történik. Külön szaktárgyi szertárral rendelkezik a fizika-kémia és a biológia szaktanterem.
A központi épülethez két udvar tartozik, amelyek közül a nagyobb egy része aszfaltborítású. Itt kerül sor az iskolai rendezvények, ünnepélyek lebonyolítására.

Az Újtelepi iskola (Egyek, Béke u. 21.) műemlék jellegű épületében 4 tanterem és egy tornaszoba található, melyekben alsó tagozatos osztályok oktatása-nevelése folyik. Az elmúlt években ezen a telephelyen is sor került az iskolabútorok cseréjére. Pályázati forrásból 2021/2022-ben megvalósult az épület teljeskörű energetikai felújjítása (szigetelés, nyílászáró csere, fűtéskorszerűsítés) és tetőcseréje. Fenntartónk jóvoltából 5db Gaoke Infravörös Interaktív tábla 82" került beszerzésre, támogatva ezzel az IKT eszközökkel megvalósított tanítás-tanulás folyamatát. Az esztétikusan berendezett tantermek a pedagógusok igényességét tükrözik, otthonosak, barátságosak. A szünetek időtartama alatt a tanulók egy tágas, nagy udvaron tartózkodhatnak, amelyen 2005-ben salakpálya épült. Az épület udvarán helyezkedik el különálló épületben egy tanterem, az ebédlő és a melegítőkonyha, amely teljes körű felújítására 2015-ben került sor.

Az oktató-nevelő munkát közvetlenül segítő oktatástechnikai eszközök, szemléltető eszköztök pótlása, beszerzése folyamatosan történik. Az infrastruktúra pályázat részeként, megújult az eszközpark és jelentős szertárfejlesztésre is sor került.

Az elmúlt évek eredményes pályázati munkájának köszönhetően bővült az intézmény audio-vizuális eszköz ellátottsága. Az iskola épületei Internet elérési lehetőséggel rendelkeznek. Sokat fejlődtek az adminisztratív munka technikai feltételei és az intézmény belső kommunikációs rendszerének fejlesztésére került sor.

Mindkét telephelyen HACCP rendszerű, átlagosan felszerelt melegítő konyha működik.

Az egyre jobb feltételek biztosítása fokozatosan, szakmailag átgondoltan, gondos mérlegeléssel valósítható meg.

4. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI, PARTNEREKKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

Intézményünk a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel.

Az eredményes működés, a minőségi munka feltétele a fenntartói elvárásoknak és partneri igényeknek való megfelelés. A kölcsönös előnyök, és a partneri viszony megteremtése és ápolása vezérli az intézményt a községben és azon kívül működő szervezetekkel kialakított vagy kialakítandó kapcsolataiban.

Az intézmény működésének alapvető feltétele a fenntartó támogatása, a kapcsolat továbbfejlesztése biztosíthatja nyugodt és eredményes intézményi munkát.

A katolikus intézmény természetes környezetét adja az egyházközség, amely lelkiségével, a rá jellemző karizmákkal meghatározó befolyással van az intézményre. A gyermekek/tanulók nagy százaléka vallásos közegben nevelkedik. Az egyházközség sajátos érdekeltsége alakul ki a katolikus intézmény kifogástalan erkölcsi és szakmai minőségében.

Az intézmény várja és fogadja az egyházközséghez tartozó gyermekeket, folyamatos tájékoztatást ad munkájáról, illetve arra törekszik, hogy az egyházközség és az intézmény kapcsolata az egymás életében, rendezvényein való alkotó részvétel révén elmélyüljön. Ez irányú törekvései bizonyos mértékig kiterjednek a vonzáskörzetébe tartozó valamennyi egyházközségre, elsősorban egyházmegyéjében, melynek papságával intenzív kapcsolatot tart fenn, igénybe véve segítségüket, betekintést nyújtva számukra belső életébe, kritikus észrevételeiket is igényelve.

Az iskola és óvoda nevelőinek együttműködésében arra kell törekednünk, hogy közelítsük az intézményegységek pedagógiai gyakorlatát, elősegítsük az egységes nevelői szemlélet kialakulását.

Kapcsolataink alapelvei:

- Keresztényi magatartással kölcsönösen, nyitottan, őszintén, bizalommal és segítően fordulunk egymás felé.
- Tiszteljük egymás munkáját.
- Közös felelősséget érzünk a gyermekek optimális fejlődéséért.

A kapcsolattartás formái:

- közös nevelési értekezletek
- közös tréningek, továbbképzések
- közös lelki gyakorlatok
- szakmai és nyílt napok
- tapasztalatcserék
- partneri találkozók
- templomlátogatások
- kölcsönös látogatások (gyerekekkel)
- szülői értekezleteken való részvétel
- közös ünnepek szervezése
- átadó megbeszélések (DIFER mérések eredményei)

Szakmai napok, hospitálások, intézményi rendezvények alkalmával a helyi innovációk rögzítése és a gyakorlati tapasztalatok átadása, kicserélése céljából belső használatra videofelvételt készítünk.

Közös rendezvények szervezésével a társadalmi kitekintés és együttműködés lehetőségét is meg kell teremteni. Intézményünk folyamatos kapcsolatot tart fenntartójával, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyével, a helyi plébániával, a Katolikus Pedagógiai Intézet (KaPI), a pedagógiai, szakmai szolgáltatások ellátására létrehozott intézményekkel:

- Nevelési Tanácsadóval
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal
- Pedagógiai Intézetekkel

- KaPI -val
- Gyógypedagógiai Rehabilitációs Szakértői Bizottsággal
- Helyi civil szervezetekkel,
- Zöldkereszt Bt.-vel,
- Intézmény orvosával, fogorvossal

Az intézményi étkezést biztosító Szöghatár Nonprofit Kft.-vel, a a kistérségi, esetenként azon túli szervezetekkel és társintézményekkel. Az „Esélyteremtő Óvoda" projektbe bevont társintézményekkel.

A szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei Ez egy főcím!!!!!!! Az eredeti programunkban 5. főcímként szerepel, itt pedig egy sima mondatként folytatólagosan követte a szöveget!!!

A SZÜLŐ, GYERMEK, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A pedagógiai munka elsődleges szereplői az óvodás gyermekek és az iskolás tanulók, a velük való kapcsolattartás meghatározza az intézmény működését.

Az intézményes nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja biztosítja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az intézmény, illetve a család teremt. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családias hangulat kialakításával- a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is -kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzeteit.

Az intézmény kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai és iskolai élet alatt meghatározó szerepet töltenek be a gyerek életében. A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában intézményünk nyitott és kezdeményező.

Már a beíratásnak is kapcsolat-teremtőnek kell lennie, a szülő nyerhessen bepillantást gyermekével együtt az óvodai, illetve az iskolai életbe.

Tegyük lehetővé, hogy

- az egyéni elvárások és az intézményi lehetőségek egyeztetésére sor kerülhessen
- a családok felkészülhessenek az óvodai, illetve az iskolai életre

- előzetes szülői értekezleten és családlátogatáson kapjanak tájékoztatást az intézmény pedagógiai programjáról
- beiratkozáskor az óvoda illetve az iskola házirendjét írásban is megkapják

Az intézményes nevelés esősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik. Ehhez elengedhetetlen, hogy a gyerekekhez hasonlóan a családi nevelést is alaposan ismerje meg a pedagógus (családlátogatás). A kapcsolatkeresésben a kezdeményező szerepet a pedagógusnak kell vállalnia, szem előtt tartva, hogy felelős nevelőtársak egyenrangú viszonyáról van szó. A család sajátos feladatait és felelősségét az intézmény nem veszi át, sőt igényt tart arra, hogy a szülők gyermekük ismeretével és a családi nevelés tapasztalataival segítsék a pedagógusok munkáját.

Fontos a családok szokásainak, értékrendjének harmonizálása az intézményével. Kellő tapintattal és körültekintéssel segíteni kell a szülőket, hogy a családokban feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék. Az együttműködés a kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuljon!Figyelembe veszi a családok sajátosságai, és érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Alapelv, hogy a szülőkkel szemben nem lehetnek előítéletek!

Ahhoz, hogy a kölcsönös nevelési tapasztalatcsere folyamatos legyen, szükséges, hogy a pedagógus folyamatos szakmai tájékoztatást nyújtson az intézmény nevelési-oktatási célkitűzéseiről a gyerek/tanuló fejlődéséről.

- A tanulókat az iskola életét meghatározó dokumentumokról, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az intézmény vezetője, a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus és az osztályfőnökök tájékoztatják
- A szülőket az intézmény életét meghatározó dokumentumokról, munkatervekről, az aktuális feladatokról az intézményegység vezetők, csoportvezető óvónők, osztályfőnökök tájékoztatják.
- A tanulót és szülőt a gyermek/tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a pedagógusok folyamatosan (szóban, a KRÉTA elektronikus napló felületén, illetve alsó tagozaton a napi értékelő füzeten keresztül írásban) tájékoztatják.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőivel, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel, a diákönkormányzattal.

A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezletek
- réteg szülői értekezletek
- partneri találkozók
- fogadó órák
- nyílt napok
- családlátogatás
- a magatartás és szorgalom szöveges értékelése (igény szerint felső tagozaton is)
- SZMK ülések
- ünnepélyek, rendezvények
- közös kirándulások
- alkalmi és baráti találkozók
- KRÉTA elektronikus napló felülete

Intézményen belüli kapcsolattartási formák:

Család – óvoda kapcsolat (szülők-pedagógusok):

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel: családlátogatás; napi jelzés, tájékoztatás; szülői értekezlet.
- Egyéni beszélgetések, gyermeknevelléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése.
- Az OviKRÉTA felületen évi két alkalommal, illetve szóban rendszeres napi vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről: gyermeki munkák folyamatos kihelyezése; a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése; napi jelzés, vagy beszélgetés a felmerült problémákról; az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek, a mérési eredmények megbeszélése félévenként; szükség szerinti fogadóóra.
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése: ötleteik elfogadása, évente ütemterv szerint; nyitott óvodai programok - szülők meghívása, bevonása.
- Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása: igény és elégedettségi mérés évente, jelzések észrevételek megbeszélése, egyéni igények figyelembe vétele- a szakmaiság megőrzése mellett.
- Közös szentmisén való részvétel.

Óvodák, pedagógusok közötti kapcsolattartási formák:

- A főigazgató és az intézményegység-vezetők közötti kapcsolat.

- Egyházmegyei fenntartásban működő óvodák, vezetők. (Egyházmegyei óvodavezetők munkacsoportja)
- Óvodákon belüli munkaközösség, szakmai munkacsoportok működtetése.
- Szakmai bemutatók, szakmai napok.
- Hospitálások a TÉR szabályozó alapján. az intézményi önértékelési program alapján.
- Alkalmazotti értekezletek.
- Esetmegbeszélések.
- Dolgozói kirándulások.

Az iskola és óvoda nevelőinek együttműködésében arra kell törekednünk, hogy közelítsük az intézményegységek pedagógiai gyakorlatát, elősegítsük az egységes nevelői szemlélet kialakulását.

A kapcsolattartás formái:

- Közös nevelési értekezletek.
- Közös tréningek, továbbképzések.
- Közös lelki gyakorlatok.
- Szakmai és nyílt napok.
- Tapasztalatcserék.
- Partneri találkozók.
- Templomlátogatások.
- Kölcsönös látogatások (gyerekekkel).
- Szülői értekezleteken való részvétel.
- Közös ünnepek szervezése.
- Átadó megbeszélések (DIFER mérések eredményei).

Közös rendezvények szervezésével a társadalmi kitekintés és együttműködés lehetőségét is meg kell teremteni. Szakmai napok, hospitálások, intézményi rendezvények alkalmával a helyi innovációk rögzítése és a gyakorlati tapasztalatok átadása. kicserélése céljából belső használatra videofelvételt készítünk.

Az utóbbi néhány évben településünkön kedvezőtlen folyamatok indultak el. Egyre többen viszik el gyermeküket a szomszédos településekre.

A tanulói fluktuáció megállításához elengedhetetlen a szülőkkel folytatott nyílt, őszinte párbeszéd. A partneri kapcsolattartás újszerű formája az óvoda által kezdeményezett kötetlen, interaktív partneri találkozó bevezetése az iskolában a szülői bizalom erősítésének lehetőségét

kínálja. A kapcsolattartás fejlesztésének másik lehetősége a leendő elsősök szüleinek szervezett réteg szülői értekezlet tartalmi megújítása. A pedagógusokon kívül a tapasztalatok átadása érdekében meghívhatjuk az első osztályosok szüleit is. Különös figyelmet kell fordítani az átmenetek (óvoda-iskola, alsó-felső tagozat) kezelésére, hiszen ezeken az évfolyamokon a legnagyobb mértékű az „elvándorlás". A leendő elsősöknek szervezett szülői fórum mintájára, a leendő ötödikesek szülei számára is szervezhetünk hasonlót. Meg kell szólítani azokat a szülőket, akik más településre kívánják beíratni, illetve íratták be gyermekeiket, bízva abban, hogy válaszolnak kérdéseinkre és megfogalmazzák azokat az elvárásokat, melyek teljesülése esetén visszanyerhető az intézménybe vetett bizalmuk.

Az intézmény és a család együttműködésének fontos kerete a szülői munkaközösség, amely szervezi a szülőket a nevelőtestületek segítésére, a gyermekközösség életének gazdagítására. Működésének támogatása az együttműködés tartalmasabbá tétele szükséges. A szülők személyes bekapcsolása az intézményi nevelőmunkába, bevonásuk a rendezvények szervezésébe és lebonyolításába a kapcsolattartás továbbfejlesztésének számos lehetőségét rejti.

A nevelés feladatainak tudatosítása és korszerű módszereinek terjesztése a nyilvánosság biztosítása, tájékoztató kiadványok (iskolahívogató) szerkesztése és megjelentetése szintén segítheti a kapcsolattartást. A korrekt információáramlás, a vélemények kicserélése, a megerősítés, az ésszerű javaslatok, a jogos igény megfogalmazása, a megfelelő formában történő segítségnyújtás hatékonyabbá teszi az együttműködést.

A korszerű technika és a média kínálta lehetőségekkel is élni kell. Folyamatosan frissítjük, karbantartjuk és hasznosítjuk az intézmény honlapját és Facebook oldalát.

5. AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓDRA ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK

- a 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról alapján -

6.1. 6.1. Kötelezettségek és felelősség

Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása az intézmény minden alkalmazottjának feladata. Az intézmény a gyermekek és tanulók közötti hátrányos megkülönböztetés tilalmát,

az egyenlő hozzáférést, a befogadó nevelési-oktatási környezetet és a gyermekek, tanulók jogainak tiszteletben tartását a hatályos jogszabályok szerint biztosítja.

- A főigazgató felelős az intézményi szabályozás, a pedagógiai program és a kapcsolódó intézményi intézkedések jogszerűségéért, valamint azért, hogy az egyenlő bánásmód követelményei az intézmény működésében érvényesüljenek.
- Az intézmény az esélyegyenlőséget szolgáló feladatokat a fenntartóval, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival, a pedagógiai szakszolgálattal, valamint az érintett partnerekkel együttműködésben valósítja meg.

7. AZ INTÉZMÉNY GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATAI

Intézményünk kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelem pedagógiai tevékenységet.
A katolikus óvodák és iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket. Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz.
Célunk a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve segítség nyújtása a veszélyeztetettség megszüntetésében. Minden, a gyermeket érintő beavatkozás esetén tiszteletben tartjuk a tanulók és a szülők jogait, eleget teszünk titoktartási kötelezettségünknek.
Az elmúlt évek társadalmi - gazdasági feszültségei, az átmenettel járó értékvesztés, az állami szociálpolitika egyeduralmának megszűnése kedvezőtlenül befolyásolta a családok életét. A család elsődleges társadalmi közeg, - az egy háztartásban, életvitelszerűen együtt élő közeli hozzátartozók életközössége, amelyben az együttműködés, az egymásra utaltság, a felelősség egymásért - uralkodik, magában rejti az összetartozás megélését, a létfeltételek közös megteremtését, ugyanakkor teret biztosít a személyiség elfogadásához. A gyermekvédelem elsősorban a család feladata, magába foglalja a gyermek gondozását, eltartását, nevelését, erkölcsi és anyagi érdekképviseletét. Napjaink családpolitikája differenciált ellátást igyekszik nyújtani a családoknak az alapvető Gyermeki Jogok betartásával: minden gyermeknek joga van családban élni és olyan gyermekvédelmi ellátásban részesedni, amely fejlődéséhez szükséges.
A gyermekvédelem általános társadalmi, családi feladatait segíti intézményünk, de részt vállalunk a speciális gyermekvédelmi feladatokból is, amikor a veszélyeztetett vagy hátrányos

helyzetű gyermekeknél a károsító tényezők enyhítésére, a gyermek eredményes helytállására összpontosítunk. Minden pedagógus feladata, hogy óvodába, iskolába lépés előtt családlátogatás alkalmával mérje fel a család életkörülményeit, nevelési attitűdjét. Az óvodai és iskolai élet során folyamatosan kövesse a családban történő változásokat. A nevelési/tanév elején az intézménybe járó veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, csonka családban élő és nevelési, tanulási problémákkal küzdő gyermekek/tanulók felmérése a csoportvezető óvónők és az osztályfőnökök közreműködésével történik. Ezen gyermekek/tanulók (és családok) sorsának figyelemmel kísérése, a folyamatos segítségadás, szükség esetén a nevelési/tanév közben történő ismételt családlátogatás a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személy, a csoportvezető óvónők, az óvodapedagógusok és az osztályfőnökök közös feladata.

A gyermek játékában, rajzaiban és viselkedésében kivetíti a családi összetartozás érzését vagy annak hiányát. A családját lerajzoló gyermeknél a színhasználat, a térkitöltés, a vonalvezetés, az arányok mind jelzés értékűek. Ezeket a jeleket a pedagógusnak észre kell vennie.

Fontos, hogy támogassuk a nevelési nehézségekkel küzdő családokat, a fejlődésben gátolt gyermekeket.

Feladatunk a veszélyeztetettség felismerése, a nevelési ártalmak ellensúlyozása. A rossz környezeti hatás mellett fel kell figyelni a család vagy azon belül a gyermek megromlott interperszonális kapcsolataira.

Segítséget nyújtunk azoknak a gyerekeknek, akiknek alapvető szükségletei a családban nem nyernek kielégítést (pl.: fizikai, lelki, egészségügyi, emocionális, közösségi, szeretet-intimitás, a biztonság igénye).

Intézményünkben lehetőséget adunk sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére oktatására is. Velük minden területen nagyon tudatosan és körültekintően foglalkozunk - együttműködve a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények szakembereivel.

Feladataink:

- A gyermek elhanyagoltsági tüneteinek felismerése, (pl.: ruházat, élelem, ellenőrzés hiánya, egészségügyi ellátás, stb. hiánya;)
- Felismertetni a szülőkkel saját problémáikat, segíteni annak megfogalmazását, változtatási igényük felkeltését.
- A család önintegritásának (csorbítatlanság, épség) segítése.
- A szülői kompetencia erősítése.
- Az otthonteremtés, a belső nyugalom megtalálásának segítése.
- Az értékek áthangolása - igazítása a társadalom által elfogadottakhoz.

- A negatív események érzelmi feldolgozásának segítése.
- Alkalmazni a segítő szakma etikai normáit és módszereit, (pl.: önkéntesség, személyiségi jogok védelme, pedagógiai tapintat; gyengédség, empátia stb.).
- Jelzőrendszer működtetése.
- Gyermeki jogok védelme, érdekképviselet.
- Kedvezményes étkezés-és tanszerellátás biztosítása az érintettek részére.
- Speciális gyermekvédelmi gondoskodás a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek/tanulók, a sajátos nevelési igényű gyermekek/ tanulók, és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek/tanulók számára.

Gyermekvédelmi feladataink koordinálását a főigazgató által kijelölt, e feladattal megbízott személy vagy személyek látják el, az intézmény éves munkatervéhez igazodóan. Folyamatos kapcsolatot tartanak a csoportvezető óvónőkkel, az óvodapedagógusokkal, az osztályfőnökökkel, a szükséges szakszolgálatokkal, a szociális, egészségügyi intézményekkel, szakemberekkel:

- A csoportvezető óvónő, Az óvodapedagógus, az osztályfőnök a gyermek/tanuló rászorultságának illetve hátrányos helyzetének ismeretében javaslatot tesz a nevelőtestületnek az intézményi juttatásokról.

- Gyermekjóléti szolgálattal folyamatos, rendszeres kapcsolatot tartunk, az érintett gyermekek esetében. Igénybe vesszük szolgáltatásaikat: pszichológus, stb. Aktívan részt veszünk az általuk szervezett előadásokon, esetkonferenciákon. Rendszeresen kicseréljük információinkat az érintett gyermekekről/tanulókról.

- Nevelési tanácsadó A Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek segítségét kérjük – a szülőkkel és nevelőkkel egyeztetve – a beilleszkedési tanulási nehézségekkel, magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében. Folyamatosan igénybe vesszük szolgáltatásaikat.

- Gyámügyi előadó: A gazdasági átalakulás következtében megnőtt a munkanélküliség körzetünkben. Egyre több család került nehéz szociális helyzetbe. Mindez indokolja a gyámüggyel való szoros együttműködést. Naprakész információval kell rendelkezni ahhoz, hogy az anyagi támogatást illetően a legmegfelelőbb döntést hozhassák (nevelési segélyek, esetenkénti segélyek stb.)

  Részt veszünk a védelembe vételi tárgyalásokon is.

- Rendőrség, helyi polgárőrség segítségét is igénybe vesszük
- a biztonságos közlekedésre nevelés
- a bűnmegelőzés
- a drogfogyasztás megelőzése érdekében

  Készek vagyunk az együttműködésre a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, az esetlegesen tanulóinkat érintő problémák megoldásában is.

- Iskolaorvos, fogorvos, védőnői szolgálat – folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek/tanulók fejlődését, igyekszik kiszűrni az egészségügyi rendellenességeket. Szervezett fogászati szűrővizsgálaton és látás vizsgálaton is részt vesznek az intézménybe járó gyermekek. Az egészségügyi szakemberek igény esetén felvilágosító, tájékoztató előadásokat tartanak a gyermekek/tanulók esetenként a szülők számára.

8. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A katolikus óvodák és iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket.
Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg neveltjeink / tanítványaink számára maradandó lesz.

Szociális hátrányokat előidőző tényezők:
Családi mikrokörnyezet

- családi, gazdasági helyzetből adódó lakásviszonyok
- sokszor az alapvető higiénés feltételek hiánya
- a szocializációhoz szükséges alapfeltételek közül hiányzik a családi biztonság,
- a rendszeres törődés, a gondoskodás, a védettség hiánya
- alacsony az egy főre jutó jövedelem
- munkanélküliség
- a társadalmi mobilitás hiánya
- kulturális helyzet (szülők alacsony iskolai végzettsége, a kultúra megbecsülésének hiánya)
- a család magatartása (helytelen nevelési módszerek, kevés közös élmény)
- a családi környezet nem megfelelően szocializáló hatású

- a család erkölcsi magatartása
- tartós betegség a családban
- csonka családban felnövő gyermekek elvált szülők, árva, félárva gyermekek

Családi házon kívüli környezet

- utca, lakókörzet negatív hatása
- helytelen viszony, kifogásolható magatartású gyermekcsoportok, baráti kör

Cél: segíteni azon gyermekek/tanulók esélyegyenlőségét, beilleszkedését az óvodai, iskolai környezetbe, akik szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek.

Feladat: Olyan védőhálót vonni a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók köré, hogy az óvodában és az iskolában anyagi okok miatt ne szenvedjenek hátrányt.

A hátrányos helyzetű gyermekek a közösségbe kerülve gátlásokkal küzdenek, szorongók, nehezen kommunikálnak, konfliktushelyzetben többnyire agresszívan reagálnak. Nem ismerik saját képességeiket, érzelmeiket, nehezen értelmezik társaik viselkedését, feléjük forduló jelzéseit.

Feladatok:
Elsődleges feladatunk felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat. Pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására.

Megoldási lehetőségek:

- nevelési segítség, tanácsadás,
- a szülők figyelmének felhívása a gyermek fejlődésének sajátosságaira,
- a gyermek nevelési tanácsadóba irányítása,
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének biztosítása

9. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

9.1. Az óvodai felvétel és átvétel szabályai

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 8. § (1) bekezdése szerint az óvoda a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 8. § (2) bekezdése alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.
Az Nkt. 49. § (1) bekezdés alapján az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek harmadik életévének betöltése után vehető fel. A szülő gyermeke óvodai felvételét, átvételét bármikor kérheti, a gyermekek felvétele folyamatos.
Az Nkt. 49. § (2) bekezdés szerint a gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, átvenni, amelynek körzetében lakik, vagy ahol szülője dolgozik. A felvételről, átvételről az óvoda vezetője dönt.
Az Nkt. 49. § (3) bekezdése értelmében az óvoda köteles felvenni, átvenni azt a gyermeket, aki életvitelszerűenaz óvoda körzetében lakik (a továbbiakban: kötelező felvételt biztosító óvoda).

Óvodai jelentkezés, beíratás

A fenntartó által kijelölt beíratási időszakban történik, amely a tárgyév április 20-a és május 20-a között kerül kijelölésre.
Az óvodai beiratkozás előtt 30 nappal az intézmény honlapján (www.ovoda.sztjanos.hu), Facebook oldalán, valamint a településen működő közintézmények hirdetőtábláin hirdetményt teszünk közzé a beiratkozás idejéről.
Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik.
A 20/ 2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 20. § (2) bekezdése alapján a szülő az óvodai nevelésben történő részvételre jogszabály alapján kötelezett gyermekét, köteles beíratni a fenntartó által közzétett közleményben illetve hirdetményben meghatározott időpontban.

A beíratáshoz szükséges okmányok:

- A gyermek születési anyakönyvi kivonata,
- A gyermek lakcímkártyája,
- A gyermek TAJ - száma,
- A szülő, törvényes képviselő személyi azonosító és lakcímkártyája,
- A gyermek esetleges betegségét, speciális igényét igazoló szakvélemény, orvosi igazolás,

- A kötelező védőoltásokat tanúsító igazolás, vagy az oltási kiskönyv erre vonatkozó másolata,
- Gyermekvédelemi kedvezményről, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetről szóló határozat, igazolásokat; 3 vagy több gyermek nevelése esetén a családi pótlék folyósításáról szóló igazolást;
- Szülők munkáltatói igazolása
- A sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodába való felvételhez a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata,
- Elvált, illetve élettársi viszonyban élő szülők esetén a szülői felügyelet jogát igazoló hivatalos dokumentum,
- Nem magyar állampolgárság esetén, az ország területén való tartózkodás jogcímét igazoló okirat,

A gyermekek adatainak rögzítése felvételi és előjegyzési naplóban történik, mely az óvodába jelentkezett gyermekek nyilvántartására szolgál.

Óvodakötelezettség alóli szülői felmentési kérelem

A szülő - tárgyév május 25. április 15. napjáig benyújtott - kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja.

Óvodakötelezettség külföldön történő teljesítése

A hatályos jogszabályok értelmében 2020. január 1-jétől abban az esetben, ha az óvodaköteles gyermek családjával éppen külföldön él, ezt a tényt az Oktatási Hivatal részére be kell jelenteni.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 8. § (1) bekezdése alapján az óvoda felveheti azt a körzetében lakó gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

9.2. Az iskolai felvétel és átvétel szabályai

Iskolánk tanköteles korú, az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését igazoló gyermekek felvételi kérelmét teljesíti. Felvételi kritériumok teljesítésének igénye nélkül fogadja tanulóit – normál tanulócsoportba integrált oktatásra.

Az iskola első évfolyamára történő beiratkozás adott év március 1-je és április 30-a között történik.
A beiratkozás előtt 30 nappal az intézmény honlapján (www.iskola.sztjanos.hu), a Facebook oldalán, valamint a településen működő közintézmények hirdetőtábláin hirdetményt teszünk közzé a beiratkozás idejéről.

Az első évfolyamra történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást (óvodai szakvélemény)
- szükség esetén szakértői bizottság, vagy nevelési tanácsadó szakvéleményét

A második vagy magasabb évfolyamra történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a tanuló személyazonosítására alkalmas, a tanuló nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt

Tanulók átvételéről, a tanuló előző tanulmányi, magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével a főigazgató dönt.

Abban az esetben, ha a második vagy magasabb évfolyamra jelentkező tanuló nem tanulta az egyeki általános iskola által oktatott valamennyi tantárgyat, vagy hosszabb ütemezéssel tanulta azt – a tanév végéig kap türelmi időt a felzárkóztatásra, hiánypótlásra.
Tanári segítséggel felkészülve, a tanév utolsó napjáig kell osztályozóvizsgát tennie az adott évfolyamon.

Jelenleg intézményünkben a szülők és tanulók igénye alapján csak angol nyelv oktatása folyik. Ha az iskolába érkező új tanuló más nyelvet tanult, akkor felkészüléséről a szülő gondoskodik. Félévkor és év végén osztályozó vizsgát kell tenni az adott tantárgyból, melynek megszervezése szintén a szülő feladata.

10. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

A köznevelési törvény szerint az iskoláknak rendelkezniük kell a feladataik ellátáshoz szükséges feltételekkel. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklete határozza meg, melyek azok a minimális eszközök, amelyekkel az óvodáknak és iskoláknak rendelkezniük kell. A nevelő-oktató munkát segítő eszközök részletes jegyzéke a program 1. sz. mellékletét képezi.

11. ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK, HAGYOMÁNYOK

Hagyományainak kialakításában is érvényesítjük a vallásos nevelést. Az ünnepélyek, rendezvények a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei. Jó lehetőséget teremtenek a kevésbé aktív és nagyon elfoglalt szülőkkel való találkozásra, beszélgetésre. Az ünnep - nyilvánossága miatt - az egyik legjobb lehetőséget nyújtja az intézmény a sajátos, egyéni arculatának megteremtésére és megmutatására. Az ünnepeken keresztül az intézmény és az ott dolgozó pedagógusok munkájáról hű képet alkotnak a szülők és érdeklődők. Az ünnep arra is alkalmas, hogy a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon az intézmény nevelőközössége, a helyi viszonyok és helyi lehetőségek befolyásának erősödése miatt ez elengedhetetlenül fontossá válik. Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek, gondoljunk itt a rengeteg tevékenységi lehetőségre, az esztétikai élmények hatására vagy a közösségi érzések széles skálájának megmutatkozására. Az események kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapokból és ez által nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek. Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak az intézményben, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az ünnep, hanem az a sok előkészület, ami rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget. Az aktív és önálló gyermek nevelésének egyik igen sajátos eszköze a jól előkészített és szépen megformált ünneplés. Az készülődés a csoporton/osztályon belüli közösségi érzések alakítására is igen kitűnő alkalmat teremt és természetesen tág teret nyit a gyermekek/tanulók közötti együttműködésnek a kooperációnak és a kommunikációnak a gyakorlásához. Ilyen szempontból még előnyösebb, ha a csoportok/osztályok, nagyobb

közösségek együttműködnek az ünnepi előkészületek során. Az esztétikus és alkalomhoz illő teremdíszítés ugyancsak lehetőség arra, hogy együtt örüljünk annak, amit létrehoztunk. Nem másról van itt szó, mint az értékteremtés folyamatáról és a gyermek/tanulócsoport által létrehozott érték, alkotás, ötletmegvalósulás közös öröméről. Ennél komolyabb közösségalakító tevékenységet keresve sem tudnánk találni. Az ünnepek tehát nemcsak nevelési céljaink megvalósítása szempontjából fontosak, hanem azért is, mert a legkülönfélébb tevékenységi formákra adnak lehetőséget. A gyerekek a megszokott formáktól és ötletektől sokkal jobban képesek eltérni az ünnepi készülődés lázában. Az ünnepi előkészületekbe a szülőket is bevonjuk, ez, egy lehetőség a szülők számára, hogy megismerjék az intézmény munkáját. Ne feledjük a szülők elsősorban a külsőségekből, ítélnek. Ha azt akarjuk, hogy értékítéletük reális szakmai irányokból is megnyilvánuljon, akkor nagyon gyakran be kell vonni őket az intézmény munkájába. Az ünnepi előkészületeknek és magának az ünneplésnek sok fontos külső megnyilvánulási formája van. Nem mindegy, hogy felöltözve, szépen megterített asztal mellett ünnepelünk, esztétikusan díszített teremben, vagy nem figyelünk a külsőségekre. Ha nem vagyunk tekintettel ezekre az íratlan szabályokra, akkor az ünneplés lényege vész el. Minden intézmény társadalmi és közösségi életének meghatározói a hagyományok melyek stílusát az adott közösség alakítja, formálja. A nevelési/tanév jeles napjai évről évre visszatérnek az intézmény életében. Megünneplési módjuk szokásrendet, hagyományt alakít ki. Ezek kereszténységünk elmélyítésében és magyarságtudatunk kialakításában jelentős szerepet játszanak: megtanítanak az ünnep szerepére, az ünneplés módjaira, megerősítik gyökereinket, a folytonosság tudatát, és stabilitást adnak.

1. Egyházi ünnepek:

Szeptember – Szent Mihály hava

Veni Sancte

Október- Mindszent hava

- Avilai Szent Teréz (okt.15.)
- 1 millió gyermek imádkozza a rózsafüzért (okt.18.)
- Szent Dömötör (okt.25.)

November – Szent András hava

- Szent Márton katona, püspök (nov.11.)
- Árpádházi Szent Erzsébet (nov.19.)
- Adventi előkészület

December – Karácsony hava

- Szent Miklós püspök, Mikulásvárás (dec. 6.)
- Adventi időszak, Karácsonyi készülődés
- Kenty Szent János óvodánk védőszentje
- Jézus születésének megünneplése

Január – Boldogasszony hava

Vízkereszt, Házszentelés (jan.6.)

Február – Böjtelő hava:

- Gyertyaszentelő Boldogasszony, Gyertyaszentelés (febr.2.)
- Szent Balázs püspök, Balázs áldás (febr. 3.)
- Farsang

Március – Böjtmás hava:

- Hamvazószerda, Nagyböjti időszak, Húsvéti előkészület
- Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)

Április – Szent György hava

- Húsvét vigíliája, Jézus szenvedése (március vagy április)
- Szent György

Május – Pünkösd hava

- Szent Flórián
- Szent József
- Pünkösd

2. Az intézmény hagyományos ünnepei:

- Veni Sancte tanévnyitó
- A gyermekek név és születésnapjai
- Advent
- Megemlékezés intézményünk védőszentjéről Kenty Szent Jánosról
- Farsang
- Gyere velünk iskolába! Tavaszváró (nyíltnap)
- Gyermeknap, sportnap (óvoda, alsó tagozat közösen)
- Sport nap (Szent János kupa)
- Anyák napja
- Óvodai évzárók, ballagás
- Pedagógusnap
- Te Deum évzáró, ballagás

3. Nemzeti ünnep
   - Március 15.
   - Június 4.
   - Október 6.
   - Október 23.

4. Időszakos és, „zöldbetűs" ünnepeink:
   - Víz világnapja - március 22.
   - Vizes élőhelyek világnapja - február 02.
   - Föld napja - április 22.
   - Madarak és fák napja - május 10.
   - Méhek világnapja május 20.
   - Környezetvédelmi Világnap - június 5.
   - Takarítási világnap -szeptember 20.
   - Világtakarítási nap - szeptember 23.
   - Állatok világnapja - október 04.
   - Kézmosás világnapja - október 15.

A gyermekek születés és névnapjainak megünneplése minden csoportban és osztályban más-más módon történik, évenként egyeztetve a szülők közösségével. Az Anyák napja, az iskolai tanévnyitó, az évzáró és a ballagás minden esetben nyilvánosak. Lehetséges az ünnepek összekapcsolása is. A többi „jeles nap" megünneplése csoportonként, osztályonként vagy intézményegységenként más és más lehet, szervezése, tervezése a pedagógus kompetenciája.
A természethez fűződő pozitív viszony kialakításához nagyban hozzájárulnak a környezetvédelmi jeles napok a „zöldbetűs ünnepeink".

Néphagyományok

Célunk: a hagyományok, népszokások életkornak és környezetnek megfelelő átörökítése gyermekeink életébe, a nemzeti identitás megalapozása.

Főbb feladataink:

- érzelmi kötődés kialakítása a szűkebb és tágabb környezet iránt,
- a magyar néphagyományok integrálása a nevelési területekbe,

- a jeles napok megünneplése.

Érzelmi kötődés kialakítása

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy megismerje elődeink életét, népünk hagyományát. A múlt megértése, a szülőföld szeretete, a család tisztelete, a humanista szemléletű ember egyik jellemzője. A népi kultúra, a hagyományok a nemzeti érzés alapköveit rakja le, megerősíti a közösségi érzést. Más kultúrák tiszteletére is nevel. Ezt a célt szolgája a nemzetközi testvérvárosi, testvérintézményi kapcsolataink ápolása is

A néphagyományokat a jeles napok, a kismesterségek által igyekszünk közel hozni gyermekeinkhez, kiaknázva a tájház nyújtotta lehetőségeket. Sokszínű élmény biztosításával, az érdekesség varázsával, igyekszünk érzelmileg megérinteni őket. A néphagyományok megismertetését a keresztény erkölcsi nevelés szempontjából kiemelkedő fontosságúnak tartjuk.

A néphagyomány komplex lehetőséget rejt nevelés számára:

- élményt ad
- szórakozást nyújt
- ismeretekhez segít
- fejleszti az ízlést
- közösséget épít
- hazaszeretetre nevel
- viselkedési mintákat közvetít
- megalapozza a gyermek/tanuló érzelmeit, esztétikai, és morális biztonságát.

12. ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

12.1. Bevezető gondolatok

Óvodánk 2012. szeptember 1. óta a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában van.

A Szent János Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja intézményünk szakmai stratégiai programja. Meghatározza a nevelés, valamint a tanulási tevékenység folyamatának helyi pedagógiai elveit, céljait, feladatait.

Elsődlegesnek tartjuk a tevékenységeken keresztül történő nevelést, így programunk a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptálásával készült.

Nevelőtestületünk a jól kialakított gyakorlatot foglalta egységbe a Pedagógiai Programban, amely az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára, a Nemzeti Köznevelési törvény és annak

módosításaira, a Kompetencia-alapú Óvodai Programcsomagra, a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveire, illetve a keresztény szellemű nevelésre épült. A programírás során felhasználtuk, az egyházmegye fenntartásában működő óvodák nevelési tapasztalatait, a KaPI óvodai szakirodalmait, a Segédanyag a katolikus óvodák pedagógiai programjához c. kéziratot.

- Programunk a gyermek középpontba helyezését teszi a nevelési funkció alapvető feladatának. Ezt szimbolizálja óvodánk 9 8csoportját jelképező virág logó, ami a program megalkotásán és megvalósításán munkálkodók együttműködését is jelenti.

Alapdokumentumunk a személyiség kibontakoztatására és fejlesztésére törekszik. Nem csupán megengedi és passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével elő is segíti. A családdal szorosan együttműködve formáljuk a gyermekeket, melynek eredményeként felkészülhet az életfeladatokra.
Helyi pedagógiai programunk egy olyan gyermekközpontú óvodai modell, mely gazdag tevékenységrendszer biztosításával, innovatív pedagógiai törekvéssel fejleszti minden gyermek személyiségét, kiegészítve a családi nevelést.

ÓVODÁNK KÜLDETÉSE A KERESZTÉNY SZELLEMISÉGBEN

Országos viszonylatban egyre növekszik, gyarapodik a katolikus oktatási intézmények, így az óvodák száma is. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevéssé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

A keresztény óvodai nevelés tükrében feladatunknak tekintjük a keresztény értékek követését, a hit csírájának elültetését, a gyermekek személyiségének tiszteletét, őszinte szeretetét.
Figyelmet fordítunk a vallásos nevelésre, a jó közösség kialakítására, ahol az egymásért való őszinte tenni akarás mindennapi életünk része.
A vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által célunk a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességeinek kibontakoztatása, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem biztosítása, a keresztény hitélet megalapozása, az élet értékeinek megláttatása és annak megbecsülésére nevelés.

Olyan gyermekeket kívánunk nevelni - a keresztény értékek követésével s a hit csírájának elültetésével -, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás és a másság elfogadása, tisztelete, szeretete, megértése jellemez.

Krisztus örömhírének lényegét kell jó magként elültetni a gyermekben:
„Isten szeret engem és ezt a szeretetet akarom visszatükrözni életem során."

/Jézus tanításai/

12.2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

12.2.1. Gyermekkép

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások- beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is- együttesen határozzák meg. A személyiség szabad kibonatkozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Olyan gyermeket szeretnénk nevelni, aki

- szívesen jár óvodába
- kiegyensúlyozott
- vidám
- érzelmei vezérlik, környezetéhez kötődő
- kedveli a mozgást
- kreatív
- érdeklődő
- kíváncsi
- tevékeny

- segítőkész
- nyitott a környezete iránt
- őszinte.
- kudarctűrő
- bátran kommunikál
- bizalommal fordul az óvoda dolgozóihoz
- szívesen vesz részt a napi tevékenységekben
- az óvodában alkalmazott szabályokat és szokásokat igyekszik betartani
- gyakorolja az egészséges életvitel szokásait

Katolikus gyermekkép

„A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni. Érték, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert halhatatlan lélek lakik benne. „

/dr. Marczell Mihály/

12.2.2. Óvodakép

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával összhangban a Pedagógiai Program az alábbiakat tartalmazza:

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciókat teljesít.
- Óvodánkban érték az egyén. A nevelés, a fejlődés elősegítése során a gyermekek egyéni érési üteméhez és sajátosságaihoz igazodunk.
- A nevelés légkörére a szeretetteljes odafigyelés, gondoskodás, nyitottság jellemző. A gyermekek jól érzik magukat, hangsúlyos az érzelmi biztonság megteremtése, a feltétel nélküli elfogadás.
- Segítjük az integrált, inkluzív és differenciált nevelést, a hátrányok leküzdését, a tehetséggondozást.
- Óvodánk gondoskodik a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről,

különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.

- A nevelőtestületünkre a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, a sokoldalúság, az együttműködés, az értékteremtés, értékközvetítés jellemző.
- A gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk óvodai életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.
- Az egyházi óvodai nevelésben az intézmény teljes szellemisége biztosítja a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

12.2.3. Pedagógusképünk

1. Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése

A hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre kerül. Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermekeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőtteknek. Ezt komolyan kell venni és beépíteni a fejlesztési elképzelésünkbe. A gyermeket ugyanis saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni a nevelés folyamatában, hanem éppen ellenkezőleg, ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges építeni, megtervezni a gyermeki tevékenységet. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

2. Az óvodapedagógus modell szerepe

Óvodai nevelési programunk az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban. A gyermek utánzási hajlamától következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indukáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelőerők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mondunk, miként viselkedünk, hogyan öltözködünk. Különösen 3-4 éves korban meghatározó személyiségünk, hiszen kezdetben a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretett és érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvónő, a gyermek környezete és azon belül elsősorban a család. Gyakran előfordulhatnak értékkonfliktusok a család és óvoda között. Ilyenkor rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelítenünk a megoldás

felé. A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. Az óvodai életben átvesszük, átvállaljuk az anya szerepét. A biztonságot és harmóniát sugárzó egyéniségünk feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére.

Ezért gondoljuk azt, hogy a gyermek harmonikus fejlesztésének alapkövetelménye abból indul ki, hogy a gyermek – felnőtt kapcsolat alapja és mintája egész gyermekkoron át a gyermek – szülő viszony. Ebben a kapcsolatban kell nekünk napközben helyettesíteni az anyát.

A biztonságérzet egyik biztosítéka a testi kapcsolat, az ölelés szorossága. Az óvodában még 6-7 éves korban is igénylik a gyermekek a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttel is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadni, hogy nemcsak ő irányítja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatunk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. Tudomásul kell vennünk, hogy olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel. A csoportot érintő kérdésekben - legyen az napirend vagy tartalmi kérdés, szervezési probléma vagy élet adta szituáció -nemcsak lehet, de kell is a lehetőségekhez mérten a döntésekbe a gyermekeket bevonni.

3. Az óvónő és a dajka együttműködése

Óvodai nevelési programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagógusával összehangolttá válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelőhatásokat.

4. A környezetben élők hatásai

Nagyon fontos hatást gyakorolhat az óvoda nevelőmunkájára az, hogy milyenek az óvoda környezetében élő emberek. A helyi nevelési rendszer kialakításának elengedhetetlen feltétele az óvoda környezetében élők véleményének, javaslatainak, kifogásainak vagy dicséretének ismerete. Az óvodai nevelés sohasem lehet tartósan ellentétes az adott környezet elvárásaival.

Feladataink:

- Az intézményben dolgozók egy „együttműködő egységet" alkossanak úgy, hogy az „egyéniség" is tükröződhessen.
- Általánossá váljon a „POZITÍV" nevelői attitűd.
- A nevelésben résztvevők együttműködésének alapja a megismerés legyen.

Milyen legyen az „egyeki" óvónő?

- Gyermekszeretetének alapja, elfogadni olyannak, amilyen, s nem olyannak, amilyennek lennie kellene.
- Legyen őszinte érdeklődésű az egyes gyermek iránt!
- Jellemezze hitbeli elkötelezettséggel járó küldetéstudat, okos szeretetet, együttérzés, segítőkészség és tolerancia!
- Jellemezze elmélyült elemzési készség, pedagógiai – pszichológiai szaktudás, vezérlés! Irányítás helyett a „segítség" készsége motiválja, de mindig csak ott és annyit tegyen, amennyit a gyerek fejlettsége igényel!
- Pedagógiai gyakorlata, nevelő munkája a gyermeki személyiséghez és a keresztény értékrendhez igazodjon!
- Tudjon differenciálni elvárással, szervezéssel, módszerekkel /ne a gyereket differenciálja/.
- Metakommunikációs készsége fejlett legyen, a gyermek meghallgatásán legyen a hangsúly, ne a magyarázaton!
- Tudja, merje bevallani és elfogadni kudarcait és hiányosságait, legyen képes saját magából, munkájából meríteni, saját örömére végezze munkáját /ne kívülről várja csak/!
- Parancs helyett – irányít.
- Döntés helyett – megbeszél.
- Utasítás helyett – felkínál.
- Legyen hiteles és becsületes!
- Olyan módszereket, munkaformákat választ, melyek hozzásegítik a gyereket az önértékelés fejlődéséhez, reális énkép kialakulásához.
- Az óvodapedagógus kommunikációja legyen tiszta, érthető és választékos szóhasználatú mellyel a gyermekek kommunikációs képességeit fejlesztheti!
- Szülőkkel való kommunikációja mindig legyen őszinte és nyitott!
- A gyermekek felé intézett kérdései legyenek egyszerűek és könnyen megválaszolhatók, mellyel ösztönzően hat a gyermekek szóbeli megnyilvánulásaira!
- Az egyeki óvodapedagógus az IKT digitális technológia eszközeit rendszeresen, felelősséggel alkalmazza nevelő munkájában, beépíti az intézmény újszerű módszertani kultúrájába, szem előtt tartva a gyermekek komplex személyiségfejlesztését.

12.3. AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

Nevelési alapelveink:

- A gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, átörökítése. Alapvető erkölcsi szokások, keresztény értékek megismertetése, közvetítése, a hit és a keresztény értékrend megalapozása. Közös együttlétek, a közösségért végzett tevékenységek szervezése.
- A gyermekek egészséges életre nevelése a közvetlen környezet lehetőségeinek felhasználásával (mozgás, életritmus, táplálkozás).
- A gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és tehetségének szabad, teljes kibontakoztatása differenciált neveléssel, az egyéni és életkori sajátosságok igénybevételével.
- Nemzeti ünnepeink megünneplése, a nemzeti jelképek megismertetése, a hazaszeretet elültetése a gyermeki lélekben fokozott hangsúlyt kap.
- Gyermekközpontúság.
- Tevékenységközpontúság.
- Játékközpontúság, spontaneitás, kötetlenség.
- Tevékenységekben történő tervezés.
- Életkorilag heterogén csoportösszetétel.
- Családi támogatás erőssége, közös nevelési elvek hangsúlyozása.

Nevelési értékeink:

- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosítása.
- A gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom légköre.
- A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések.
- A keresztény pedagógia megjelenítése a gyermek személyiségének alakításában.
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységek biztosítása, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra.
- A játékon és tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítése.
- A nemzetiséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, átörökítése.

12.4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJAI

1. 2,5 éves kortól az iskolába lépésig a gyermekek - életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek figyelembe vételével – sokoldalú, harmonikus

személyiségfejlesztése. (pozitív személyiségjegyek alakítása, érzelmi-erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés hatékonyságának növelése.)

2. Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által, a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, a keresztény hitélet megalapozása, az élet értékeinek megláttatása, annak megbecsülésére nevelés.
3. A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális kompetenciák kialakítása: óvodáskor végére a gyermekekben alakuljanak ki azok a készségek, képességek, amelyek a sikeres iskolakezdéshez szükségesek.
4. Olyan gyermekek nevelése, akik testileg, lelkileg, értelmileg és az anyanyelvi nevelés terén harmonikusan fejlettek.
5. Az óvodai nevelés minden folyamatában legyen biztosított a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a roma gyermekek esélyegyenlősége!
6. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek önazonosságának megőrzése, az interkulturális nevelésen alapuló integráció biztosítása.
7. Legyen biztosított a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlősége, integrált neveléssel fejlődésük szakszerű segítése!
8. Alakuljon ki a gyermekekben a természet szeretete és védelme iránti igény, a környezettudatos magatartás, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása!
9. Az óvodáskor végére alakuljon ki és szilárduljon meg az egészséges életmód, testápolás, tisztálkodás, az étkezés, az öltözködés a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásrendszere és igénye!

Keresztény pedagógiai programunk – a gyermek szociális életképességének növelése érdekében – fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését feltételezi. A nevelési alaphelyzet mindenekelőtt a különböző tevékenységek, együttműködési formák, kapcsolatok, fejlesztő hatások és fejlődési lehetőségek összefüggő rendszerében létezik. Kiemelt figyelmet fordítunk a jó közösség kialakítására, az egymásért való őszinte tenni akarás mindennapi életünk része.

Programunk nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, nem abszolutizálja a gyermeki szükségleteket és adottságokat. Ezeket alapnak tekinti a keresztény nevelés megvalósításához. Valljuk, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová.

Az igazi tennivaló ebben az életkorban az életfeladatokra való nevelés. Ez az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

A nevelési cél elérésének feltételei:

Programunk kitűzött nevelési céljait a gyermekek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembe vételével, megfelelő pszichés környezetben, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül.
Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében:
A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.
A gyermek fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs szintér, amely a kisgyermeket formálja. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az óvoda nagy előnye a családdal szemben, hogy a családénál tágabb, tagoltabb szocializációs erőteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integrált egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak.
Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel (óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens) pozitív, kedvező hatások, élmények érjék. Szükséges, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozókban társra, ha kell, természetes támaszra találjon.

A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésben:
A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek.

A gyermek, tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban.

A képességek szerepe a nevelési cél elérésében:

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek. A nevelés szempontjából kitüntetett, társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók:

1. kooperációs képességek
2. kommunikációs képességek

12.5. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

- A hitre nevelés erősítése
- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

12.5.1. A hitre nevelés erősítése

- A katolikus embereszmény, a Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben.
- A keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba.
- A katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során.
- A Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése.
- A katolikus vallási élet eszközei: egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete.
- A teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).

12.5.2. Az egészséges életmód alakítása

Cél:

- Kiegyensúlyozott, egészséges gyermekek nevelése.
- Az egészséges életmód szokásainak kialakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi, lelki szükségleteinek a kielégítése.

Feladat:

- Kiegyensúlyozott, egészséges gyermekek nevelése.
- Az egészséges életmód szokásainak kialakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi, lelki szükségleteinek a kielégítése.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só - és telítetlen zsír -tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A feladatok teljesítéséhez bensőséges kapcsolatot teremt.
- A napi élethez szükséges szokásokat együtt végzi a gyermekkel, ezáltal mintát ad, és megteremti a feltételeket.
- Minden tevékenységet tudatos, szóbeli, pozitív, konkrét megerősítéssel kísér.
- Rugalmas napirenddel a folyamatosságot biztosítja.

- Az eltérő étkezési szokásokat tiszteletben tartja.
- A gyermekeket ösztönzi a különböző ételfajták megkóstolására.
- Lehetőség szerint, a mindennapi gyümölcs- vagy zöldségfogyasztást biztosítja.
- Lehetővé teszi a megfelelő folyadékbevitelt a nap bármely szakában.
- Megismerteti a helyes öltözködési sorrendet, és megláttatja az időjárás és az öltözködés összefüggéseit.
- Tiszteletben tartja a gyermek alvását segítő tárgyait.
- Nyugodt alvást biztosít mesével/énekkel/zenehallgatással.
- Biztosítja a mindennapi szabad mozgást változatos mozgásformákkal, az udvaron és a csoportszobában.
- Nyári időszakban lehetővé teszi a napfürdőzést, mezítláb járást, lehetőség szerint a frissítő zuhanyt, pancsolást.
- Kisebb sétákat szervez.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismeretei vannak az egészséges életmód körében, betartja a megismert higiénés szokásokat és szabályokat.
- Szokásává válik a rendszeres tisztálkodás igénye.
- Önállóan, helyesen mos kezet.
- Önállóan használja a WC-t.
- Önállóan, szükség szerint használja a papírzsebkendőt.
- Képes önállóan és esztétikusan megteríteni.
- Kulturáltan étkezik.
- Az evőeszközöket megfelelően használja.
- Önállóan dönti el, mennyi ételt szed a tányérjába.
- Önállóan öltözik, vetkőzik.
- Ruháját összehajtja, rendet tart saját polcán, szekrényében.
- Cipőfűzőjét önállóan beköti.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Szívesen és örömmel vesz részt mozgásos tevékenységekben.

12.5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Cél:

- Az érzelmi biztonság, állandó értékrend, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése.
- A gyermekek érzelmi életének gazdagítása, erkölcsi érzék kialakítása és társas szükségleteinek kielégítése.
- A gyermekek szocializálása, az óvodai közösségbe való beilleszkedés elősegítése.

Feladat:

- Az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások biztosítása.
- A közösen átélt, pozitív érzelmekre és élményekre épülő, szeretetteljes, biztonságot sugárzó légkör megteremtése.
- Az interperszonális kapcsolatok (óvodapedagógus - gyermek, gyermek - dajka, gyermek - gyermek) kialakulásában a pozitív attitűd elősegítése.
- A felnőttekkel, társakkal való kapcsolatfelvétel igényének, a pozitív felnőtt- és társas kapcsolatok alakulásának erősítése.
- A gyermek erkölcsi és akarati tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás- és normarendszer megalapozásának elősegítése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés megvalósítása, modell értékű, elfogadó, támaszt nyújtó óvodapedagógusi magatartással.
- A gyermekekben a szociális érzékenység és az éntudat kialakulásának segítése, valamint önkifejező és önérvényesítő törekvéseik támogatása.
- A gyermek nyitottságára építés, hogy ez által megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja.
- Az együtt játszás, együttműködés és együtt dolgozás során a különböző szituációkban megjelenő viselkedési szokások folyamatos alakítása, gyakoroltatása.
- Lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az óvodapedagógus állandó jelenlétével, rendelkezésre áll.
- Derűs, határozott egyéniségével, feltétel nélküli elfogadásával biztosítja a gyermekek számára az érzelmi állandóságot.
- Alkalmazza a szeretet megnyilvánulásának eszközeit (pl.simogatás, mosoly, tekintet, ölelés, stb.).
- Megerősíti a gyermekekben az óvodához való kötődést az otthonos, esztétikus környezet megteremtésével, barátságos légkör kialakításával, melynek során pozitív érzelmi hatások érik. Ezáltal a gyermekek jól érzik magukat az óvodában.
- Biztosítja, és úgy irányítja a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégülését, hogy az érzelmi biztonságot nyújtó környezet hatására a különböző érdeklődésű és temperamentumú, különböző családi háttérrel rendelkező gyermekek is képessé váljanak megtalálni helyüket a közösségben, váljék igényükké a csoporttal való együttműködés.
- A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveli.
- Hangsúlyt fektet a gyermekek személyiségfejlődésében a szokás- és normarendszer kialakítására, elfogadja a gyermekek érési különbségeit.
- Biztosítja a gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek közötti konstruktív, együttműködő kapcsolat kialakítását szoktatással, mintaadással.
- Fejleszti az énkép-önismeret-önértékelés alakulását, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményeire adott konkrét és pozitív megerősítéssel.
- Segíti a gyermekek önérvényesítő törekvéseit.

- Segíti a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásával az új érzelmi, akarati attitűdök kialakulását:
  - egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymás segítése;
  - összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség, jó megoldásokra ösztönző belső igény kialakítása.
  - saját érzelmeinek pontos kifejezésének alakítása, érzelmek feletti kontroll erősítése;
  - erkölcsi értékek alakítása: jó-rossz felismerése, őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, gyengébb védelme, segítése.
- Biztosítja az esélyegyenlőséget az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazásával, valamint a megfelelő szakember biztosításával a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, valamint a tehetséggondozásban.
- Erősíti a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítását és segíti a természeti és emberi környezetben fellelhető jó és szép megbecsülését, tiszteletét.
- Biztosítja az esélyt a migráns gyermekek számára.

Társas, közösségi tevékenység

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg a helyét a közösségben. Váljék igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik. Ebben a folyamatban legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. A zökkenőmentes átmenet elősegítése érdekében először a megszokott családi környezetben, családlátogatás alkalmával találkozunk a gyerekekkel. A vegyes életkorú csoportban a társas, közösségi tevékenységekre, a szociális tanulásra gazdagabb lehetőségek nyílnak. Ezáltal megkönnyítik és eredményesebbé teszik a befogadás is. A beiratkozással egyidőben kell megkezdenünk megismerni és felmérni a gyermekek szokásrendszerét, szükségleteit, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, ill. cigány gyermekekre, hiszen náluk előfordul, hogy alapvető higiénés, ill. szociális szokások hiányoznak.

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény a következő:

- Tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni!
- A kooperációs és kommunikációs képességek pedagógiai szempontból sikeres formálásának legfontosabb feltétele, hogy a tevékenység – társadalmi és egyéni – értéktartalma és hasznossága nyilvánvaló, felismerhető, tudatosítható, átélhető legyen a gyermek számára.

Nagyon fontos feladat, s már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és közös tevékenység kibontakoztatására. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.

A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit.

Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg.

A tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a tevékenykedtetésen legyen a hangsúly. Mindent kipróbálhasson a gyermek, kivételt csak testi, szellemi épségét veszélyeztető tevékenységek képeznek. A közösségi szokások kialakítása pedig a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa. A szokások tegyék lehetővé, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat a tevékenység végzése közben, a szokásrendszer tegye lehetővé a gyermekek közötti jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelést, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták lerendezését.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Általa fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek tudják óvodájuk, csoportjuk nevét.
- Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt kifejezik érzelmekben, szavakban.
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszédét (másságát).
- Elfogadják az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat.
- Érdeklődnek egymás és hiányzó társuk iránt.
- A vendégeket szeretettel fogadják.
- Köszönnek a felnőtteknek, társaiknak.
- Elfogadják és követik az óvónő kérésein túl más nevelők kéréseit is.
- Szívesen végeznek munkát a közösségért.
- A tevékenységeket a megbeszéltek alapján befejezik.
- Képesek nyugodtan ülni, a felnőttre figyelni.
- A konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.
- Önismeretük reális.
- Együttműködnek a közös rendezvényeken.
- Minden gyermek megtalálja helyét, jól érzi magát a közösségben.
- Ismeri és alkalmazni tudja az óvodai közösségben elvárt viselkedés kultúrát.
- Ismeri a csoport szokás- és szabályrendszerét, magatartásában ez megnyilvánul.
- Képes társaihoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedik, a másikat elfogadja.
- Társaival együttműködő, szívesen kommunikál.

- Ismeri és betartja az udvariasság szabályait, segítőkész.
- Konfliktusait megpróbálja egyedül megoldani, szükség esetén felnőtt segítségét kéri.
- Indulatain, érzelmein korának megfelelően tud uralkodni.
- Egyéni sikerek elismerésére képes, siker érzése elmélyült.
- Bátran, megfelelő hangnemben mondja el véleményét.
- Szívesen vállal a közösségért apróbb megbízatásokat.
- Konfliktushelyzeteket képes megoldani, tud kompromisszumot kötni.
- Szereti szülőföldjét, védi a természetet, tiszteletben tartja az élővilágot.

12.5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat.
A beszélő környezet során elsősorban az óvodapedagógusok azok, akik a hivatásuknál fogva anyanyelvi értékeket közvetítenek, melynek elsődleges eszköze a játék. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes mintaadással – az óvodai szervezett tevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok biztosítására szükséges figyelmet fordítani.
Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelést a személyiség teljes kibontakozásának fontos részeként és feltételeként értelmezzük. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Az óvodáskorban jelenlevő feladatok: az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a nyelvi, a beszédértés-, és a beszédképesség fejlesztése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése.
Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.
Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Cél:

- Anyanyelvi kompetenciák fejlesztése a nyelvi kommunikáció eszközeivel.
- Értelmi, kognitív képességek sokoldalú fejlesztése.

Feladat:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A beszéd közvetítésével a gyermek biztonságérzetének elősegítése, ismeretei gazdagítása, tájékozottságának növelése.
- Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti szeretetteljes viszony, a jó csoportlégkör kialakítása, hiszen ez képezi a beszédkapcsolatok kialakításának az alapját.
- A gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére nevelés.
- A gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére való odafigyelés.
- Kommunikáció és a kooperáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység fejlesztésében.
- A magyar nyelv színes, élményszerű átadása.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkört teremt, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- A nevelői tevékenység egészében beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével!), a kommunikáció különböző formáinak alkalmazásával az anyanyelvi kifejezőkészséget fejleszti.
- Megismerteti a természeti és a társadalmi környezet jelzéseit, nonverbális közléseit.
- Változatos, egyéni képességeknek megfelelő, fejlesztő anyanyelvi játékokat alkalmaz.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszédsajátosságait és beszédfejlődését figyelemmel kíséri, szükség esetén szakmai kapcsolat tart a logopédussal, fejlesztő óvodapedagógussal.
- Kérdések feltevésével a gyermekek gondolkodását fejleszti, párbeszédhelyzeteket alakít ki.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő és ösztönző környezetet biztosít.

- Változatos, sokoldalú tevékenységeket kínál - építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra - mint életkori sajátosságra -, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezi, bővíti, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakoroltatással.
- A gyermeki aktivitást fenntartja, kíváncsiságukat kielégíti.
- Olyan élethelyzeteket, lehetőségeket teremt, ahol a gyerekek maguk vizsgálódhatnak, megbeszélhetik a jelenségeket, gondolkodásra, magyarázatok keresésére indulhatnak a világ felfedezése közben.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Bátran szólalnak meg, megfogalmazzák gondolataikat, érzéseiket.
- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Képesek folyamatos elbeszélésre, próbálkoznak a történések logikai és időbeli sorrendjének követésével.
- Képesek a párbeszédre, használják a megfelelő beszédfordulatokat.
- Kialakul a beszédfegyelmük, kíváncsiak a felnőttek és társaik mondanivalójára.
- Meghallgatják a kérdéseket és válaszolnak rájuk.
- A beszédhelyzetnek megfelelően, jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és tempóval beszélnek.
- Beszédüket a személyiségüknek megfelelő, az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Tisztán ejtik a hangokat.
- A gyermekek a kapott feladatokat megértik, önállóan teljesítik.
- Kialakul a szándékos figyelmük, megbízható az emlékezetük.
- Felismerik az elemi ok-okozati összefüggéseket, rész-egész viszonyát, tevékenységeikben gyakorolják.
- Problémamegoldó gondolkodásuk kialakul.
- Gondolkodásuk fejlettségi szintje közelít az elvont gondolkodásig.
- Képesek a hibák észrevételére, javítására.
- Kialakul a szabálytudatuk.
- A tevékenységekben eszközhasználatuk önálló, lehetőleg kreatív.
- Kialakul formaállandóságuk, a részletek pontos észlelése.
- Alkotásaikban megjelennek az egyéni fantáziára utaló jelek.
- Jól tájékozódnak síkban, ügyelnek az arányosságra.
- Jól tájékozódnak az őket körülvevő környezetben.

12.6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A csoportok kialakítása

Óvodánkba a köznevelési törvény értelmében elsősorban azok a gyerekek nyernek felvételt, akik az adott év augusztus 31-ig betöltik a h, illetve ha a férőhelyek száma lehetőséget ad rá,

fél évvel hamarabb is felvehetőek. Vegyes életkorú csoportokban szervezzük az óvodai életet. A kialakítás szempontjainál igyekszünk figyelembe venni a felvételt nyert gyerekek korát, nemét, szociális helyzetét, a szülők kéréseit.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását.

HETIREND

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. A befogadás idején kiemelten figyeljünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később, az iskolára való felkészítés faladatai a hetirend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe. A hetirend összeállításánál arra figyelünk, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek éltének észrevétlen szabályozója legyen. A csoportoknak egyeztetni szükséges.

Cél:

- A nevelőmunka folyamatosságának, rendszerességének, tudatosságának és a fokozatosság elvének biztosítása.
- A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a feltételek biztosítása.

Feladat:

- A gyermekcsoport összetétele, fejlettsége figyelembevételével a hetirendbe foglalt tevékenységek tudatos tervezése.
- Fontos, hogy a különböző ismeretszerzési lehetőségek kiegészítsék egymást, egy-egy hét lehetőséget adjon egy téma sokoldalú megközelítésére.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A különböző heti tevékenységeket komplex egységgé szervezi.
- Figyelembe veszi a helyi adottságokat és a csoport szokásrendjét.
- A tevékenységek tervezésénél, megvalósításánál a folyamatosságot, a rendszerességet, a hely- és idő tényezőt alkalmasan megválasztja.
- A változó körülményeket figyelembe veszi.
- Célszerűen választja meg a tevékenységek szervezeti kereteit.

A hetirend általános tartalma és maximális időkeretei:

	Naponta 20-30 perc	Naponta 20-30 perc
Hétfő	Hitre nevelés – az elcsendesedés feltételeinek megteremtése Verselés, mesélés, - anyanyelvi nevelés Mindennapi testmozgás Mindennapos mozgás	A külső világ tevékeny megismerése
Kedd	Hitre nevelés – az elcsendesedés feltételeinek megteremtése Verselés, mesélés, - anyanyelvi nevelés Mindennapi testmozgás Mindennapos mozgás	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Szerda	Hitre nevelés – az elcsendesedés feltételeinek megteremtése Verselés, mesélés, - anyanyelvi nevelés Mindennapi testmozgás Mindennapos mozgás	A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
Csütörtök	Hitre nevelés – az elcsendesedés feltételeinek megteremtése Verselés, mesélés, - anyanyelvi nevelés	Mozgás mindennapos mozgás

Péntek	Hitre nevelés – az elcsendesedés feltételeinek megteremtése Verselés, mesélés, - anyanyelvi nevelés Mindennapi testmozgás Mindennapos mozgás	Ének, zene, Énekes játék, gyermektánc Ének, zene, népi játék,tánc

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, tehát az itt megjelölt hetirend csupán általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számtalan variációval, az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

A komplexitásra törekvő tevékenységek szervezésére törekszünk. Egy-egy témát több napon, héten át is feldolgozunk másféle megközelítésből, változatos formában, módszerekkel, eszközökkel. Kivétel a mozgás, és a tehetségműhelyek, ami helyhez és időhöz kötött. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Törekedni kell a tevékenységek közötti belső arányok kialakítására.
Az óvodapedagógusok feladata a feltételek megteremtésével a szabad választási lehetőségek motiválása.

NAPIREND

A közösségi nevelés a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli. Ezt szolgálja a napirend, mely biztosítja a gyermekek változatos tevékenységét. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.
A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja.
A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A játékos, élményalapú fejlesztő tevékenységek az egyéni képességekhez

igazodva differenciált módon zajlanak. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat.

Az óvodapedagógus a nap folyamán törekszik a folyamatos pozitív visszajelzésre.

Következetes visszajelzésével, értékelésével a gyerekek személyiségfejlődését segíti.

A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek zavartalanságát.

A napirend általános időkeretei 10 órás nyitva tartás esetén:

TEVÉKENYSÉG		A TEVÉKENYSÉG MEGNEVEZÉSE
KEZDETE	VÉGE	
6:45	9:00	A gyermekek érkezése, szabad, kötetlen játék, egyéni képességfejlesztés
9:00	9:50	Tisztálkodási tevékenység, étkezés előtti ima, tízórai, étkezés utáni ima, önkiszolgáló és munka jellegű tevékenységek
9:50	10:00	Hitpercek
10:00	11:00	Anyanyelvi nevelés, Verselés, mesélés, Mindennapos mozgás Komplex tevékenységek Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek
11:00	12:00	Szabad játék-szabad levegőn való tartózkodás
12:00	12:40	Tisztálkodási tevékenységek, étkezés előtti ima, ebéd, étkezés utáni ima, önkiszolgáló és munka jellegű tevékenységek
12:40	15.00	Ima, pihenés
15:00	15:30	Tisztálkodási tevékenység, étkezés előtti ima, uzsonna, étkezés utáni ima, önkiszolgáló és munka jellegű tevékenységek
15:30	16:45	Szabad játék, szabadon választott tevékenység a szülők érkezéséig.

	Óvodai korcsoport
Játék és szabadidős tevékenység, hitpercek, ima	4 óra 55 perc
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1,5 óra
Komplex foglalkozások naponta	35 perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események és a gyermek egyéni szükségleteinek hatására.

Cél:

- A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtése.
- A gyermekek gazdag, változatos tevékenységének biztosítása, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozásával.

Feladat:

- A folyamatos, szabad játék túlsúlyának biztosítása.
- A tevékenységek szervezésénél a folyamatosság, a rugalmasság, a kötetlenség, a választhatóság, az átjárhatóság, az aktuális helyzethez való alkalmazkodás érvényesítése.
- Rendszerességgel, ismétlődésekkel az érzelmi biztonság megteremtése.
- A párhuzamosan is végezhető, differenciált napi tevékenységek tudatos tervezése és szervezése.
- Növekvő időtartamú (5-35 perces), csoportos foglalkozások tervezése és szervezése.
- Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése és szervezése a tanköteles korú gyermekek részére.
- A napirend alakítása az évszakokhoz, hogy a természeti hatások is szolgálják a gyermek fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos, kiszámítható óvodai környezetet teremt a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével.
- A különböző óvodai programokhoz kapcsolódó működési feltételeket biztosítja.

- Színes, de zavartalan óvodai életet valósít meg.
- A különböző tevékenységeket (gondozás, munka, tanulási tevékenység stb.) rugalmasan valósítja meg a játék folyamatában.
- A csoport stabil szokásrendjét kialakítja, a helyi adottságokat, szokásokat figyelembe veszi.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert a Difert alkalmazza.
- Az OviKréta szoftver napi szintű használata, pedagógiai tevékenységek adminisztratív feladatainak ellátása.(tervezések, anamnézis, gyermek fejlődés nyomonkövetés, hiányzások, csoportnapló vezetése)

Az óvodai nevelés tervezése

A tervezés folyamata több szinten zajlik egymást kiegészítve:

A tervezés alapja az Alapprogram, Óvodai Nevelés Országos Alapprogram, mely az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit határozza meg. Az óvoda Pedagógiai Programja elkészítésénél figyelembe vettük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja mellett a Katolikus óvodák részére készített segédanyagot. a módosított óvodai nevelés országos alapprogramjához. Az óvodai nevelés a katolikus óvodáinkban csak a fenntartó által jóváhagyott Pedagógiai Program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg., az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvoda alapdokumentumai összhangban állnak, tükrözik a helyi sajátosságokat is figyelembe vevő tervezést.

Pedagógiai munkaterv, beszámoló

A nevelési évre szóló pedagógiai terv tartalmazza a kiemelt célokat, feladatokat, a megvalósítás ütemezését, a munkaközösségek tervét, a gyermekvédelmi feladatokat, az óvoda ünnepeit, hagyományait, határidő és felelősök megjelölésével.

Tartalmazza az alkalmazotti közösség munkarendjét, az éves ellenőrzési, értékelési és mérési feladatokat is. A beszámolóban a csoport pedagógusainak nevelési évet összegző elemzése az intézményi értékeléshez tartozó kompetenciák alapján, ill. a megvalósult rendezvények alapján történik.

Csoportnapló

A csoportnapló tartalmazza a gyermekek adatait, a napirendet, hetirendet. Helyet kap benne a nevelőmunka tervezése, óvodai nevelés feladatainak meghatározása: a játék, a munka és a tevékenységekben megvalósuló tanulás, a fejlődést elősegítő tartalmak, a hitre nevelés tartalma,

valamint az iskola-előkészítő pedagógiai tevékenység. A csoportnapló vezetése az OviKréta rendszerben történik. Csoportnaplónk egyedileg szerkesztett, pedagógiai programunk tartalmával koherens, a jogszabályi előírásoknak megfelelő.

12.7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

12.7.1. Hitre nevelés

A hit Isten ajándéka.

A hitre nevelés célja a hit felébresztése, keresztény hitélet megalapozása és az Istenkép kialakítása a kisgyermekekben.

A keresztény kultúra közvetítése által a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, a képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztését, a hit és közösségi életre való felkészítését.

A hitre nevelés átszövi az óvodai élet egészét, megjelenik:

- A köszönési módban
- A mindennapos lelki beszélgetés során
- Az étkezés előtti és utáni imádságban
- A templomlátogatások során
- A játékban és a tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- A délutáni pihenés előtti imában, fohászban
- Heti egy két alkalommal történő hitoktatásban.

Ez a nevelési forma, nevelési mód, erkölcsileg, de főleg érzelmileg kell, hogy többletet adjon!

Az óvodapedagógus feladata:

- Szeretetteljes légkörben az érzelmi biztonság megteremtése. Egy szerető, elfogadó – befogadó közösség kialakítása, melyben őszinte bizalom, összetartozás alakul ki gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt és felnőtt-felnőtt között.
- A családok bekapcsolása a katolikus egyház életébe: közös imádság, közös programok – kirándulás, munka, szórakozás – szervezése.
- A liturgikus év eseményeinek közös átélése:
  - szentek élete (, Márton, Erzsébet, Miklós,)
  - karácsonyi ünnepkör (Adventi lelki program)
  - húsvéti ünnepkör (Nagyböjti lelki program)
  - templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel
  - templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése

- közös mise-látogatás a családokkal
- imádságok tanulása.

- Az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat).
- A biztonságérzet erősítése során a feltétel nélküli szeretet, elfogadottság és a bizalom élményének megéreztetése.
- Az ünnepek és megemlékezések:
  - az ünneplés jelentőségének megéreztetése
  - az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése
  - az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből
  - az ünnep előkészítése, lezárása.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű legyen az óvodában dolgozó felnőttek kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek iskolába lépés idején is igényelni fogja a hit tovább élését.
- Képessé válik a kölcsönös tiszteletadásra.
- Erkölcsi tulajdonságai között kiemelt helyett foglalnak el az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség.
- Fogékonnyá válik az élet értékeinek - a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó értékek, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés - meglátására, felfedezésére és megbecsülésére.

12.7.2. Játék és tanulási tevékenység

„Óvodáskorban a játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének a színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja."

Nevelő munkánk során a játék és a gyermeki tevékenységek széles körének tudatos felhasználásával fejlesztjük azokat a kompetenciákat, amelyek megalapozzák az iskolai tanulást (szociális, értelmi, kommunikációs, testi képességek).
Az eredményes nevelés fontos feltétele a gyermekismeret, a differenciálás, az egyéni bánásmód alkalmazása.
Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék, hiszen ebben tudja magát kifejezni, és ezáltal fejlődik, tanul. Közvetíti gondolatait, érzelmeit. Megtanul együttműködni, beszélni, alkotni, megismerheti a másik embert, képet alkot a világról, és úgy érzi, alakítja azt. Fantáziája gyarapszik, a játékon keresztül jut ismeretekhez, munkafolyamatokat sajátít el, azaz tanul és ezek által személyisége fejlődik.

A tudásalapú társadalomban és az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, önérvényesítés, rugalmasság, kreativitás. Ezek a képességek csak a játékban és a játék által alakulnak ki, fejlődnek.

Az óvodáskor a játék korszaka. Vágyak, elképzelések szerint alakul. Örömforrás, belső késztetésből fakad. Intim és titkos szféra, tehát mindenképpen tiszteletet érdemel. A játék a személyiség tükre, fő kommunikációs közeg, a nevelés eszköze. Utánzásra épül. Tükröződik benne a gyermek feszültsége, konfliktusai, érzelmei, vágyai, külső hatások feldolgozása. A játék tehát amellett, hogy személyiségfejlődés alapfeltétele, gyógyító hatású is. E tulajdonsága pedig azért fontos, mert gyermekeinket egyre több durva külső hatás éri, melyeknek feldolgozása e tevékenységben történik. Ha jobbá, szelídebbé akarjuk tenni a személyiséget, akkor az a dolgunk, hogy hagyjuk és segítsük a negatív élményeket feldolgozni, átértékelni. A szabad játékot támogató, megengedő, együttműködő, ösztönző óvodapedagógusi szerepünk van. Játszani szerető, játékot igénylő, a szabályokat betartó, szabadon alkotó gyermekeket nevelünk.

Óvodás életkorban a játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, ezért fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A szabad játék értelmezésünk szerint azt jelenti, hogy az óvónő biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, a szabadságot:

- a téma kiválasztásában
- az eszközök megválasztásában
- a társak megválasztásában
- játszóhely, idő megválasztásában
- tudja, mikor avatkozzon be.

Ebből következően a gyermek 7-9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében. A 2,5-6-7 éves gyermek létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét. Ezen keresztül szerzi ismereteit, tanul, jut örömökhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Feladatunk, hogy a gyermekek számára minél több élményt biztosítsunk a játék fejlesztéséhez.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szerepjátékuk tartalmas, kifejező.
- Ugyanazt a játéktémát képesek több napon keresztül végig vinni.
- Bonyolult építményeket hoznak létre.
- Élvezik a szabályjátékokat.

- Képesek a szabályok betartására, óvják a játékeszközöket.
- Gazdag érzelem és ötletvilág jellemzi őket.
- Játékukban a saját maguk által készített eszközöket is használják.
- A játék folyamán a társas viselkedés szabályát életkornak megfelelően betartják.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást bizosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. Az óvodai tanulás elsősorben játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyeket képes alkalmazni képességei, készségei által.

Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Az óvodai tanulás szélesen értelmezett, az egész nevelés folyamatát átható tevékenység.

Az óvodai tanulás specifikumai:

A gyermekek részére a tanulási folyamat önkéntes: de ez az önkéntesség a tevékenységekben való bekapcsolódásnál érvényesülhet igazán.

Egyéni képességek figyelembe vétele: Fontos a differenciált, önmagához mért pozitív értékelés.

Törekszünk az egészséges önkorrekció kialakítására.

A gyermeki kíváncsiságra építünk.

A gyermek cselekvő aktivitása képessé teszi őket arra, hogy önmaguk becsült lehetőségei alapján vállalkozzanak.

Az óvodai tanulás, fejlesztést is jelent. Az egyes gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel, módszerekkel történő támasznyújtást. E fejlesztés lehet korrekciós, illetve prevenciós jellegű.

Komplex foglalkozások tevékenység rendszere

A komplex foglalkozások tevékenység lényege:

a.) Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén.

b.) A foglalkozásokat tevékenységeket probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi.

c.) A fogalkozásokon tevékenységekbe tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket, előtérbe kerül a projektmódszer.

Tudatosan választjuk meg és alkalmazzuk a gyermekek fejlettségéhez igazítva, a minőségi, esztétikus és pedagógiailag értékes információforrásokat. Pl: képeskönyvek, képek, laptop stb.

A foglalkozások tevékenységek szervezése, irányítása során módszereinket, pedagógiai eljárásainkat a műveltségtartalmakhoz, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez próbáljuk igazítani. Pl.: szóbeli irányítás, biztatás, pozitív megerősítés stb.

A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglakozások tevékenységek

12.7.3. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat.

A beszélő környezet során elsősorban az óvodapedagógusok azok, akik a hivatásuknál fogva anyanyelvi értékeket közvetítenek, melynek elsődleges eszköze a játék. A mondókák, dúdolók, versek, hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat ami elősegíti az olvasóvá válást.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelést a személyiség teljes kibontakozásának fontos részeként és feltételeként értelmezzük. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Az óvodáskorban jelenlevő feladatok: az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a nyelvi, a beszédértés-, és a beszédképesség fejlesztése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése.

A beszédfejlődésnek az óvodáskorban négy fő forrása van:

a.) a család anyanyelvi kultúrája

b.) az óvónő beszéde

c.) a gyermek beszéde

d.) a párbeszéd

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek bátran, szívesen beszélnek, aktívan használják szókincsüket.
- Gondolataikat érthetően, összefüggően fejezik ki, törekednek a folyamatos elbeszélésre.

- Képesek nyugodtan, figyelmesen végighallgatni az óvónőt és társaikat, végigvárják mások megnyilatkozását.
- Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan beszél.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni gondolatait.
- Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.

12.7.4. A külső világ tevékeny megismerése - Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Nevelési programunk célja az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket.

Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömének átélésére.

A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos gondolkodását, viselkedését megalapozzuk. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvaron zajlanak. Legfontosabb feladat: megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, azokkal az őselemekkel, melyek körül veszik, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire, illetve veszélyeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek és tiszteletnek. Az élő és élettelen természet, az őselemek megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermeknek. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyerekeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalathoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról, változásokról és összefüggésekről. Már az óvodában fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A gyermeket demokratikus társadalmi rendben való életre

készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Meg lehet éreztetni a gyermekekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek,) tisztelete és szeretete. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. A komplex foglalkozás tevékenység keretén belül a megérthető társadalmi folyamatok között még a gazdasági kérdések is felszínre kerülhetnek. A szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki. Ismerkedjenek helyi népszokásokkal, a közösséghez való tartozás élményeivel, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeivel, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A környezetvédelem már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglakozások tevékenységek rendszerébe. Az óvodai nevelés folyamatában fontosnak tartjuk a tágabb környezetről való élmény- és tapasztalatszerzést is, eltérő felszíni formákat, azok növény és állatvilágát, az ott élő emberek életét, lehetőség szerint ismerjék meg gyermekeink. (hegyvidék, városok, Tisza-tó, Duna, vadas parkok stb.)

A külső világ tevékeny megismerésének célja:

- A környezet megismertetésére, óvására nevelés.
- Elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.
- Kialakítani a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, katolikus erkölcsnek megfelelő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt.
- Érzékennyé tenni a gyermekeket a környezet állapota iránt
- Bekapcsolódni a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, védelme.

A külső világ tevékeny megismerésének fő területei:

I. Környezetvédelem (levegő, víz, hulladékgazdálkodás)

II. Természetvédelem (természetvédelmi területek, értékek, tájvédelem, erdővédelem)

III. Környezet és társadalom (hazánk, szülőhelyünk, népszokások, ünnep)

IV. Környezet-egészségügy, egészségnevelés (életminőség, testi-lelki jólét)

A külső világ tevékeny megismerésének elvei:

- Környezetbarát attitűdök, szokások kialakítása a gyermekekben.
- Rácsodálkozni a teremtett világra (öröm, hála, felelősség).
- A természeti és társadalmi környezetről tényeket, ismereteket, problémamegoldó gondolkodást közvetíteni, figyelembe véve az óvodás gyermekek életkori sajátosságait.
- Segíteni a környezeti folyamatok, ok-okozati összefüggések megértését.
- Ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a családi, tárgyi kultúrával.
- Zöld jeles napok megünneplése.
- Megfigyelő séták, kirándulások szervezése.
- Ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok).
- Környezettudatos magatartás alapozása, alakítása.
- A közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés.
- Az önálló véleményalakítás, döntésképesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Ismerkedés az épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal.
- Ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal.
- Részvétel egyházi ünnepeken.

A komplex foglalkozások tevékenységek magukban foglalják az alábbi témákat:

- A 4 őselem: tűz, víz, levegő, föld
- Évszakok változásai, jellemzői (hónapok, hét napjai, napszakok, időjárás)
- Család, otthon
- Élő és élettelen világ
- Közösségi élet
- Egészség, egészséges életmód
- Szülőföldem, hagyományok, szokások
- Zöld jeles napok megünneplése.

Feladataink a foglalkozások tevékenységek megszervezésében:

- A társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák és szokások kialakítása, elsajátítása
- Olyan feltételek teremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Teremtsünk lehetőséget a folyamatos és alkalmi megfigyelésre!
- Építsünk a spontán lehetőségekből fakadó élménynyújtásra!
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből!
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedéshez.
- A foglalkozásokat tevékenységeket lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg!
- Hatékonyan működjünk együtt a szülőkkel, a környezet megszerettetésében, megóvásában!

- Lakóhellyel és környezetünkkel kapcsolatos tapasztalatok, ismeretek bővítése.
- Biztosítsuk annak a lehetőségét, hogy nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezzenek önmagukról, az őket körülvevő környezetről!
- Játszva tanuljanak egymástól és a felnőttektől!
- Növények ültetése, csíráztatása és gondozása a csoportszobában.
- Növények fejlődésnek megfigyeltetése különböző körülmények között.
- Környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmak megismertetése.
- Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.
- Gondoskodási szokások és készségek kialakítása.
- Az óvodakert létrehozása, lehetőségeinek kihasználása a környezeti nevelőmunkában.
- Kertészkedés, kerti szerszámok biztosítása a gyermekeknek.
- Madárbarát kert - madáretető, madáritató.
- Halak etetése.
- Jeles Zöld napok megünneplése. Zöld jeles napok megünneplése.
- A világ megismerésére való törekvést egyengetni, ápolni kell, és szorgalmazni, hogy a számukra érthetetlent, ismeretlent megfogalmazzák, és kérdések formájában feltegyék.
- Arra kell nevelnünk a gyerekeket, hogy nem szükséges, és nem lehetséges mindent megismernünk, hagynunk kell helyet az ismeretlennek, a titokzatosnak is. Elégedjenek meg és örüljenek annak, amit megértettek.
- Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a válaszadásnál a gyermeki világkép, gondolkodás életkori sajátosságait.
- A tudásvágyukat kell felébresztenünk, és kielégítenünk.. Az ismeretközlésnél ne a halmozásra, a mennyiségi többletre törekedjünk, hanem a fogalmak tartalommal való megtöltésére, és annak az időnek a biztosítására, amely a megértést segíti elő.
- A tudástartalmakat igyekezzünk szakszerűen, érthetően közvetíteni, az életkori és egyéni jellemzők figyelembe vételével, ügyelve arra, hogy közlésünk összekapcsolódjon a cselekvéssel, és szemléltetéssel.
  - pl.: az anyagok tulajdonságait konkrét tevékenységben tapasztalják meg a gyermekek
  - pl.: elázik, téphető, rugalmas, puha, elég stb.
- Támogassuk az önállóságra való törekvéseket. Ez a tevékenységformák bármelyikére igaz. Elengedhetetlen a segítő, támogató jelenlétünk, de velük, értük és ne helyettük, ne fejlődésük ellen tegyünk.
- A gyerekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi - tárgyi világ értékei iránt. Szülőföld, emberek, hazai táj szeretetére nevelés. Helyi néphagyományok, szokások megismerése, elsajátítása.
- Önmagához való pozitív énkép formálása.
- „Oviösvény" állomásainak bejárása évszakonként.
- ZÖLD –ÓVODA cím feladataival járó tevékenységek megvalósítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Biztosan tájékozódjanak közvetlen környezetükben.

- Ismerjék az egyes évszakok néhány jellegzetességét, tudjanak különbséget tenni az évszakok között! Ismerjék környezetük növényeit, s azok gondozását. /kert, élősarok/ Tevékenyen vegyenek részt környezetük alakításában. Tudatosodjon bennük a természet- és környezetvédelem, ami a környezettudatos magatartás alapját képezi.
- Ismerjék a négy őselem, a tűz, a víz, a föld és a levegő hatását az élő és élettelen környezetre, ezek veszélyeit, illetve egymáshoz való kölcsönhatásukat.
- Ismerjék fel környezetükkel kapcsolatos felelősségüket, fedezzék fel a veszélyforrásokat.
- Ismerjék környezetükben élő házi és vadonélő állatokat, bogarakat, legyenek képesek összehasonlítani külső jegyek alapján.
- A gyermekek tudják saját nevüket, születésük idejét, helyét, lakcímüket. Szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyé.
- Ismerjék a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, az ott dolgozó emberek munkáját, becsüljék a munkájukat.
- Szerezzenek gyakorlatot az elemi közlekedési szabályok betartásában – ismerjék a közlekedési eszközöket.
- Ismerjék és tudják megnevezni környezetük színeinek sötét és világos változatait.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára. Testük megismerésével készüljenek fel saját szervezetükben zajló változásokra.
- Legyenek fogalmuk az időről /évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok/
- Kérdéseiket bátran, nyíltan fogalmazzák meg.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Programunk az ismerettartalmak komplex óvodai foglakozások tevékenységek keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Felfogásuk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több matematikai tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse.
A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A matematika a valóság megismerésének, ezáltal a megismerhető képességek fejlesztésének is az eszköze. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Váljanak képessé arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatát, megértsék, kövessék.

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon mondják el, ítéljék és beszéljék meg egymás állításainak igazságát, esetenként javítsák saját tévedéseiket.
- Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatni, sorba rendezni, összehasonlítani és ezeket szóban is kifejezni.
- Értsék és használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat, /pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb., több, kevesebb stb./.
- Hosszúság jellegű mennyiségeket tudjanak önállóan is összemérni, az összemérés alapján helyes megállapítást is tudjanak tenni. Tudjanak összemérni két halmazt párosítással /legalább 10-ig/ az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése estén is.
- Számláljanak meg tárgyakat legalább 10-ig.
- Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni..
- Szerezzenek tapasztalatokat és élményeket a tükörrel való játék során..
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat. /pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött, között/. A síkban megszokott megegyezést megértik. /Mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon?/

Művészeti tevékenységek

A művészet ismerete, szeretete már az óvodáskorban elkezdődik. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy tudatában legyünk: az esztétikum már korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Az óvodában a gyerekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban stb., kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. A művészeti tevékenységek rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese – vers, az ének – zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

12.7.5. Verselés, mesélés

A vers és a mese szórakozás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Az óvodai mese és versmondás élmény a kisgyermek számára, melynek lényege spontán és játékos jellegében van. A legszorosabban összefonódik a zenével, énekkel, mozgásos játékokkal.

Az irodalmi nevelés során több vers és mese is beépült programunkba, ahol előtérbe helyeztük a különböző készségek-képességek fejlesztését, illetve biztosítjuk a gyermeki önkifejezés kiteljesedését. A versek, mesék kiválasztásakor figyelembe vettük vesszük a gyermekek fejlettségi szintjét. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. A gyermek saját vers -és mese alkotása , annak mozgással , illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme. Célunk a gyermekek érzelmi, értelmi, és esztétikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, megfelelő viselkedésformák alakítása. A jól összeválogatott, változatos műfajú irodalmi neveléssel segíthetjük a gyermek etikai értékrendjének alakulását, amely az erkölcsi nevelés legfontosabb eszköze is. Segítsük elő, hogy megfelelő eszközzel el is játszhassák a gyermekek a nekik tetsző meséket. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás is. Mindkettő szorosan kapcsolódik a mindennapi meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Bármely témakörben-: tűz, víz, levegő, föld-, kiváló lehetőség adódik új ismeretek megszerzésére, fejlesztésre, komplexen, a gyermek csodákkal teli világában, a mesében-a, bábjátékban.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmet feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, klvesszükikusassz a klasszikusok és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek játék illetve más tevékenység közben, odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- Társak az óvónő énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játék kezdeményezéseiben. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.

- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos egyezményes jelzései.
- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- Van néhány mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beviszik játékukba.
- A mesekönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják. Kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk vagy önállóan mesélnek azokról.
- Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

12.7.6. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai ének, zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Minden évszakhoz és ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.
A néphagyományőrzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség énekre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások tevékenységek inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Mégpedig egyénre szabott képességfejlesztésre, ugyanis zenei képességek terén azonos életkorú gyerekek között is nagy differenciák lehetnek. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének - zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztést valósítjuk meg, biztosítva ezzel a gyerekek ének - zenei kultúrájának megalapozását, a zenéhez való, pozitív érzelmi viszony kialakulását, a néphagyományőrzést, az ének - zenei nevelés színvonalának megőrzését, és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a zenei kreativitás alakításában.
A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz , az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint kölönböző- állami, egyházi, jeles - ünnepekhez fűződik. Az ének , a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Az újszerű módszerekhez segítséget nyújt a kompetencia – alapú nevelési programcsomag ZENEVARÁZS kiegészítő segédlete.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzeti etnikai hovatartozását is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek halkan - hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat.
- Ismerik a magas – mély éneklés közti különbséget, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni, hallás alapján térben kézzel mutatni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal illetve mondóka ritmusától.
- Hallás után képesek visszaénekelni dallammotívumokat – ismerik a dallambújtatást. Képesek a dallamot térben mutatni.
- Kitalálnak dallamot rövid szövegekhez – dallam improvizáció -.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak, csoportosan és egyénileg is.
- Megismerkednek néhány hangszerrel egyeseket meg is szólaltatnak.
- Megismernek néhány egyszerű játékos tánclépést, ezeket örömmel gyakorolják.
- Tudnak térformákat alakítani. /kör, csiga, hullámvonal/
- Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudnak dúdolni, zümmögni vagy egyszerű szótagokkal előadni.
- Felelgetős játékokat két csoportban /vagy a csoport és egy gyerek együttműködésével/ folyamatosan, az óvónő segítsége nélkül is el tudnak énekelni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Érzékenyek a természetes és környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Felfigyelnek az óvónő és a társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszínére. Egyöntetűen körbejárnak szép – kicsit oldalt fordított – testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják /pl. dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás, köralakítás, lépések változatos irányával/.
- A bemutatott élőzenét, a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

12.7.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka

A rajzolás, festés, mintázás, épités, képalakítás, a kézi-munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, jelentsen örömforrást, valamint alakítsa ki a gyermek igényét az alkotásra.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka nevelés célja, a látás kultúrájának fejlesztése mellett az, hogy képessé tegye az egyént a szép érzékeltetésére az életben és a művészetben, képessé tegye arra, hogy részt vegyen a szép létrehozásában és a szép elemeit belevigye az életbe.
A hangsúly a képességfejlesztés, mely a külső világ tevékeny megismerését biztosítja, valamint az attitűdbeli jellemzőkön és ismereteken alapuló nevelés, mely alkalmassá teszi a gyermeket a látható világ érzékelésére, befogadására.
A gyurmázás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés feltételeit. A négy őselemhez kapcsolódó komplex fejlesztési tervek, melyek minél sokrétűbben /akár szokatlan módon is/ jelenjenek meg a vizuális technikák alkalmazásában. Ezeket úgy kell megválasztani, hogy a gyermek maga tehessen felfedezéseket, szerezzen közvetlen és közvetett tapasztalatokat, gyakorolhassa alkotó fantáziáját.
A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek egyéni módon jelenítsék meg személyes élményeiket, ismereteiket, gondolataikat, elképzeléseiket. Ezek kifejezésére biztonsággal használják a vizuális nevelés eszközeit, örömmel, saját kezdeményezésükre is alkossanak.
- Ábrázolásuk változatos legyen, tagoltságot mutasson, formákhoz és a hangulatokhoz megfelelő színeket társítsanak, színhasználatukban érvényesítsék kedvelt színeiket. Emlékezet utáni témáikban részleteket is ábrázoljanak.
- Közvetlen megfigyelés alapján emeljenek ki megkülönböztető jegyeket, szín- és formabeli tulajdonságokat, hangulati elemeket.
- Tudjanak díszítő – tervező feladatokat megoldani sorakoztatással és más elrendezéssel, vonalas és folthatású mintaelemekkel, változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással. Tudjanak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani, papírelemekből és más anyagok felhasználásával képet, egyszerű játékot tervezni és készíteni. Plasztikai munkájuk egyéni, részletező legyen, tudjanak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyelésük felhasználásával.
- Ismerjék a különböző anyagokat, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásait, technikai alapelemeit.
- Az eszközhasználatuk legyen célszerű és gazdaságos, az eszköztartásuk és az anyagkezelésük helyes. Jelenjen meg az eszközök karbantartásának szokása és a munkaszervezés képessége.

- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák /pl. haj, ruha, stb./, s próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel is.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítsanak.

12.7.8. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres örömömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti kerete a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennaposmozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A kereszténység nagyra értékeli az emberi testet. "Az Ige testté lett" az örök isteni terv szerint. Testünk Jézus Krisztusban megszentelődött, és a Szentlélek templomává vált. A feltámadásban testünk végleges megdicsőülését várjuk. - A keresztény nevelés az egész embert szolgálja, "egész"-ségre irányul. EGÉSZ életet csak úgy élhetünk, ha testünket a szellemi és erkölcsi értékek szolgálatába állítjuk. Minden testhez kötött értéknek örök jövője van.

A több éves tapasztalat azt mutatja, hogy az egyeki lakosság életmódja változást igényel az egészség megőrzése érdekében. A mai világban gyermekeink keveset mozognak, melynek oka többféle lehet. Intézményünk felismerve a problémát kiemelt figyelmet fordít az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozására, ezen belül a mozgásfejlesztésre.

Az óvodás és kisiskolás korú gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességet figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi mozgás nélkül. Tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembe vételével. Ajánlatos minden adódó lehetőséget kihasználnunk a nap folyamán a mozgásra. Fontos a szabad levegőn tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása. A szabadban végzett számtalan tevékenység (tornázás, játék, kirándulás, stb.) fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését, jó hatást gyakorol a gyermek szellemi fejlődésére is. A jól szervezett séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is

jelentenek. A gyermekek napirendjét úgy célszerű összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést és felváltva biztosítsuk a mozgást és az üléssel együtt járó tevékenységeket. Az egészséges életmód szokásainak kialakítása már a családi nevelésen belül elkezdődik, viszont a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai és iskolai testi nevelésnek is fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődést, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének. A természet erőivel, - napfény, levegő, víz -, történő edzés kedvező hatását célszerű kihasználni. A feltételek esetünkben az óvoda és udvarai, a játszótér, vagy a sportpálya. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl a pedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen. Mindig biztosítsuk a gyerekeknek az együttes mozgásos játékot, s annak derűs légkörét. A játékban közösségi érzéseket mélyítünk el, megtanulnak egymás testi épségére vigyázni, fejlődik türelmük, kitartásuk, kudarctűrő képességük. A nyugodt, derűs, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nemcsak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség fejlesztéséhez is.

A mozgásos játékok tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére.

A mozgásos tevékenységek során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna). A mindennapos irányított testmozgás részét képezheti a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi)játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

1. A mindennapos mozgás objektív feltételei

Elsősorban Fontos feltétel a megfelelő hely biztosítása. Mivel a foglalkozásokat döntő mértékben a Amenyiben a mozgásos tevékenységet a szabadban valósíthatjuk valósítjuk meg,

ezért célszerű a füves területen különféle pályákat kialakítanunk. Téli szánkózásra, csúszkálásra szintén lehetőséget biztosít az udvar és sportpálya. A füves, sík terület mellett fontos az aszfaltos terület is, ahol kerékpározásra, rollerezésre is lehetőséget biztosítunk. A rekrotán pályán futóversenyeket ügyességi feladatokat is rendezhetünk. A műfüves Ovi-foci pályán labdás ügyességi játékokat szervezünk, és edzőpedagógusaink a futball alapjait alakítják ki és a mozgás szeretetét alapozzák meg. valamint a gumitéglás terület, amely kiválóan alkalmas a mozgásos játékok lebonyolítására. Az egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmasak a mászókák, a speciális mozgásfejlesztő eszközök Nyáron a mezítláb történő gyakorlatoknak is nagy jelentősége van, adjunk minél több lehetőséget az ilyenfajta tornának. Hosszabb sétát, túrát is tehetünk a szabadban. Minden, ami az óvoda udvarán található, felhasználható a mindennapi mozgás feladatainak megvalósításához. Ugyanez mondható el az épületeken belül szervezett mozgásra is, legyen szó a csoportszobában, vagy a korszerűen felszerelt tornaszobában tartott foglalkozásokról. mozgásos tevékenységekről. Némi ötletességgel tovább bővíthetjük a már meglévő kéziszereket. Nagy gondot kell fordítani az alkalmazott tornaszerek épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetők legyenek, és megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése, helyrepakolása a pedagógus, a gyermek a dajka, illetve pedagógiai asszisztens aktív együttműködését igényli.

2. A mindennapos mozgás szubjektív feltételei

A pedagógus személyisége, testi neveléséhez való viszonya nagymértékben meghatározza a mindennapi mozgás eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatjuk a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását. Az örömmel, derűs légkörben együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy minden megnyilvánulásunkon tükröződjön az, hogy szívesen mozgunk együtt a gyerekkel és örülünk a gyerekek mozgásban elért sikereinek.

A mindennapi mozgásnak már az elnevezése is utal arra a szándékra, hogy elegendő időt kívánunk fordítani a gyerekek testi képességeinek fejlődésére. Ez a hét mindennapján jelen van és minden gyermek számára kötelező. A pedagógus dönti el, hogy a mindennapi mozgás ideje alatt mozgás foglakozást tart, vagy egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával esetleg mozgásos játékkal tölti ki az időt.

A mindennapi mozgás tartalmát, szervezését és anyagát, döntően a gyerekek fejlettségi szintje határozza meg.

3. A mindennapos mozgás felépítése

Foglalkozási modellek:

A- MODELL
Sorakozás - játék – gimnasztika – játék - levezetés, értékelés, köszöntés

B- MODELL
Sorakozás - játék - gimnasztika - játék - levezetés, értékelés, köszöntés

B1-MODELL
Sorakozás - játék - levezetés, értékelés, köszöntés

C- MODELL
Sorakozás - játék - főgyakorlat – játék - levezetés, értékelés, köszöntés

D1-MODELL
Sorakozás - játék - főgyakorlat – játék - levezetés, értékelés, köszöntés

D2-MODELL
Sorakozás - játék - főgyakorlat – játék - levezetés, értékelés, köszöntés

D3-MODELL
Sorakozás - játék - főgyakorlat – játék - levezetés, értékelés, köszöntés

E-MODELL
Sorakozás - játék – gimnasztika - főgyakorlat – játék - levezetés, értékelés, köszöntés

A modellek megválasztásakor tartsuk szem előtt, hogy a mindennapos mozgás legdöntőbb feladata a motoros képességek fejlesztése.

4. A mindennapos mozgás tartalma

A mindennapos mozgás tartalma döntő mértékben a természetes gyakorlatokból áll. A természetes gyakorlatokat változatos formában, különböző irányban, eszközzel és eszköz nélkül is célszerű gyakoroltatni. A végrehajtás fokozatainak megválasztásakor a gyermekek egyéni képességeit vegyük figyelembe.

Járás - futás gyakorlatok
Gimnasztika: Ide tartoznak a szabadgyakorlatok és ezeknek a gyakorlatoknak kézi eszközzel, társsal és padon végzett alapformái.

Főgyakorlatok: Ez a foglkakozáso fő része, ahol a mozgássor begyakorlása történik.

A főgyakorlatokat természetes mozgásoknak is hívjuk, mert mindennapi életben legáltalánosabban használt mozgások.

Játék

A mozgásos játékok csoportja

- Futójátékok
- Fogójátékok
- Egyéni - páros - csoportos versengések
- Sorversenyek
- Váltóversenyek

Legdöntőbb feladatunk a mindennapi mozgásban a motoros képességek fejlesztése, ami csak akkor érhető el, ha gondos szervezéssel, helyes mozgásanyag választással a gyerekek mozgásaktivitása biztosított.

5. A mozgásfejlesztés feladatai

- A gyerekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- Mozgástapasztalatok bővítése.
- Fizikai erőnlét fejlesztése.
- Értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák által.
- Fejlődjön a gyerekek mozgása és egyensúlyérzéke..
- A kéz finom mozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőséget.
- Segítsük elő a harmonikus, összerendezett mozgás kialakulását.
- Vázizomzat erősítése.
- Helyes testtartás kialakítása.

6. Könnyített és gyógytestnevelés szervezése

- Az intézménybe járó gyermekek, amennyiben egészségi állapotuk indokolja az szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelés, vagy gyógytestnevelés órán vesznek részt.
- A gyógytestnevelés foglalkozást a többi gyermekkel együtt, azonos csoportban szervezzük, ezeket a szakképzett gyógytestnevelő tartja.
- Úgy biztosítjuk, hogy a mindennapos mozgás ezekben az esetekben is megvalósuljon.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Növekedjen teljesítőképességük, mozgásuk harmonikusabbá, összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá váljon.
- Cselekvőképességük váljon gyorsabbá, mozgásban kitartóbbak legyenek.

- Fejlődjön tér és idő tájékozódó képességük.
- Értsék meg az egyszerű vezényszavakat.
- Legyenek képesek összehangolt kar- és lábmunkával egyenesen és körbe futni.
- A járás és futásgyakorlatoknál törekedjenek a pontos és esztétikus kivitelezésre.
- Tudjanak összetett kúszó- csúszó- mászó gyakorlatot könnyedén végrehajtani.
- Biztosan haladjanak egyensúlyozó járással végig a vízszintes padon, a padról páros lábbal leugrani hajlított állásba. Nekifutásból tetszés szerint akadályt ugorjanak át.
- Tudjanak gurulóátfordulást végrehajtani előre guggolásból guggolásba.
- Képesek legyenek a helyes labdafogásra. Sajátítsák el a labdagurítás, labdadobás-elkapás és a labdavezetés helyes technikáját.

12.8. MUNKATEVÉKENYSÉG

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. A gyermek munka jellegű tevékenységének sajátosságai: a) örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, b) a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és c) a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A játék mellett az óvodában a munka olyan tevékenység, melyet a gyermek szívesen végez. Ez abból adódik, hogy a munkát játékos formában végezzük.

Fő jellemzője a játékkal szemben, hogy van célja, eredménye, külső szükséglet motiválja. Felelősséggel jár, tapasztalatok, készségek szükségesek hozzá.

A munka humanista emberközpontú jellege az értékek létrehozásában, abban való gyönyörködésében, a környezet átalakításában van. A gyermekekkel derűs környezetben, felszabadult légkörben végezzük. A gyermekek a munka során igazán kipróbálhatják erejüket, képességüket.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be. A munkafogásokat egyenként mutatjuk be és gyakoroltatjuk. A munka mennyiségét csak fokozatosan növeljük.
Értékelés: munka feletti közös öröm, később az eredmények.
Figyelembe vesszük, ha egy-egy gyermeknek van "kedvenc" munkája, de nem engedjük, hogy mindig kizárólagosan csak ő, és csak azt végezze.

Célunk: hogy a közösségért végzett munka tevékenységet örömérzés kísérje. hogy minden gyermek örömét lelje a munkában.

Feladataink: a különböző munka jellegű tevékenységeinek megtervezése, a feltételek biztosítása.

Önkiszolgálás:

Az óvodáskor kezdetétől igen nagy a jelentősége az önkiszolgálásnak. Az önmagukkal kapcsolatos minden tevékenységet – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása – kezdettől fogva próbáljanak önállóan végezni. Engedjük, hogy a gyermekek képességeik szerint életkoruktól függetlenül, akkor végezzék el az önkiszolgálást, amikor képesek rá.
A testápolás során a gyermekeket először alapvető szükségleteik kielégítése motiválja. A kezdeti hiányosságot felváltja a jól kialakított szokásokon alapuló igényes testápolás tisztálkodás, a hozzá kapcsolódó alapvető fogásokkal. A tisztálkodási és higiénés szokások megszilárdítása, a szabályok kialakítása során figyelünk az intimitás tiszteletben tartására.
Étkezésnél megismertetjük az igényes terítéshez, étkezéshez szükséges tevékenységeket, eszközöket, majd készség szintre emeljük azokat.
Az öltözködés folyamán a hőmérsékletnek megfelelő öltözködés igényét igyekszünk kialakítani. A ruhadarabok nevét, célszerű használatát, a vetkőzés, ill. öltözés helyes sorrendjét és módját gyakoroltatjuk. A mozgásszervi fogyatékossággal élő jóval több felnőtt segítséget, türelmet, időt, buzdítást igényelnek az öltözködés során.
Környezetünk rendjének megőrzése - már közösségért végzett munka is.
Az önkiszolgálást belső igénnyé szükséges alakítani. Sokat jelent az óvónői (felnőtt) példa, s a rendszeresség.

Alkalomszerű munkák:

Ezek a tevékenységek segítik a gyermek feladattudatának fejlődését, időészlelésének alakulását. A közösen végzett munka sok örömet rejt magában, erősíti a közösségi érzést, alakítja az érzelmeket és az empátiás készséget.

Kerti munka:

A munka társadalmi értékének megismertetésére az óvodában a kerti munka ad lehetőséget. Szükségesnek tartjuk az óvodában az élősarok kialakítását és a kerti munka megvalósítását, mert ez ad lehetőséget a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására minden gyermeknek. Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendő mennyiségű és megfelelő minőségű szerszám álljon a gyermekek rendelkezésére. A termést értékesíteni is lehet, de saját célra, saját fogyasztásra felhasználva is megismerhetik a gyermekek annak valós értékét.

Naposi munka:

A naposság a feladattudat, kötelességtudat, a felelősségérzet és a közösségi érzés alakításában fontos gyermeki tevékenység. A naposi munkát akkor célszerű bevezetni, amikor a gyermekek készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Nagy szerepe van e tevékenységnek a mozgáskoordináció fejlődésében a társas-viszony és az együttműködés kialakulásában. Fejleszti az érzéket és lehetőséget ad a másokról való gondoskodás örömének átélésére.

Közösségért végzett tevékenységek

A mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalomszerű munka:

- Játékok javítása, készítése
- Teremrendezés, takarítás, díszítés
- Ünnepi készülődés, ajándékkészítés
- Házimunka jellegű tevékenységek: sütés, főzés, befőzés
- Az óvoda előtti füves terület takarítása
- Udvari játékok elpakolás

Növénygondozás – állatgondozás:

- Élősarok kialakítása, rendben tartása
- Folyamatos gyűjtőmunka, termések betakarítása
- Kert gondozása, fű ápolása, levélgyűjtés
- Madarak, halak rendszeres etetése
- Segítés az öntözésben, gyomtalanításban, növényápolásban, telepítésben
- Járda, faház, tisztántartása

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Igényesen, kötelességszerűen végzik a rájuk bízott feladatokat.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat.

- Kialakul bennük az aktív, együtt munkálkodó, alkotó szellem.
- Szívesen vesznek részt növény-és állatgondozási feladatokban.

12.9. ÓVODÁNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE

Óvodánk alapdokumentumai

- Alapító Okirat
- Házirend
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Pedagógiai Program
- Éves Munkaterv
- Félévi, éves beszámolók
- Intézményi Önértékelési Program
- Gyakornoki Program
- Továbbképzési program, éves beiskolázási terv

Tanügyi, pedagógiai dokumentációk

Ezeket a dokumentációkat az OviKréta rendszerben rögzítjük, vezetjük.

- Előjegyzési és felvételi napló - Az óvodavezető tartja nyilván, az óvodatitkárral közösen kerül vezetésre.
- Felvételi és mulasztási napló - A csoportok óvodapedagógusai vezetik, pontos, naprakész adatkezeléssel és nyilvántartással.
- Óvodai törzskönyv - Az óvodavezető tartja nyilván, az óvodatitkárral közösen.
- Csoportnaplók - A csoportok óvodapedagógusai vezetik, pontos, naprakész tartalommal.
- Anamnézis
- Gyermeki fejlődés nyomonkövetése
- TÉR

Pedagógiai dokumentáció

- Pedagógiai Program
- Éves munkaterv
- Pedagógiai csoportnapló
- A gyermeki fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok

Éves munkaterv

A munkaterv szerves részét képezi az intézmény stratégiájának. Megtalálhatóak benne az adott év feladatai és azok ütemezése. A munkaterv javaslatát az óvodavezető készíti el az évindító

nevelési értekezletig, ahol a nevelőtestület megvitatja és dönt a jóváhagyásáról.

A nevelés tervezése és időkeretei

Az óvodai nevelésünk céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét egyéni adottságokhoz igazodva tervezzük meg. Számunkra alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vesszük számításba, hogy az egyes gyermekek érési üteme különböző és a gyermekek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően.
Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes ismeretét, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb.
Tudatosan tervezzük a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat. Többféle módszertani megoldásban gondolkodunk. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazzuk módszereinket.
Pedagógiai tervező munkánkat a Pedagógiai Program gyakorlatával koherens hosszabb és rövidebb távú egységekre és tevékenységre bontva készítjük el.
Csoportnapló: A naplót elektronikusan készítjük, a törvényben előírtaknak megfelelően.
Az óvodai nevelési év elején minden csoportra éves Nevelési tervet készítenek óvodapedagógusaink, figyelembe véve az adott csoport szerkezetét, ill. összetételét. Ebben határozzák meg a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítésére irányuló, elérendő nevelési céljaikat, feladataikat az alábbi területek tekintetében:

- A hitre nevelés erősítése
- Környezettudatos magatartás megalapozása
- Az egészséges életmód alakítása,
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- Játék és tanulás megvalósítása
- Munka jellegű tevékenységek

Tematikus terveinket a Kompetencia - alapú programcsomag ajánlásával készítjük el, tartalmazzák a műveltségterületeket, a képességfejlesztést és a differenciálást.

Komplex fejlesztési tervek készítése a 4 őselem szerint tagolódik:

- Levegő – július, augusztus, szeptember

- Tűz – október, november, december
- Víz – január, február, március
- Föld – április, május, június.

A komplex fejlesztési terveket három fejlődési szintre dolgoztuk ki, jelezve, hogy képességekről van szó, nem óvodai csoportról.

A komplexitás, a minőség, a képességfejlesztés az elsődleges, ennek szolgálatába állítottunk minden műveltségi területre kiterjedő anyagot. Az integráló műveltségi terület, - a külső világ tevékeny megismerése - a matematikai tartalmú tapasztalatok -, illetve az integrált műveltségi területek - anyanyelv, verselés, mesélés; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; adták a komplexitást.

A fejlesztés során „minden kisgyerekre gondoltunk, aki többek között abban azonos, hogy más…"

Képességfajták: értelmi, szociális, kommunikációs, testi képességek

Differenciálási szintek: Három szintre terveztük meg a négy fő képesség területet:

I. eltérő fejlődésű - kiemelt figyelmet igénylő (HH, HHH, SNI, BTMN)

II. átlagos képességű - standardhoz közelítő képességű gyermek

III. kiemelkedő képességű - a tehetséges, kreatív képességgel rendelkező gyermek

Természetesen a szintek rugalmasan átjárhatóak.

Tematikus terveink az adott őselemet több szempontból közelítik meg,

Egy – egy témakör komplex, több szempontú feldolgozását 8 témán keresztül, változatos tevékenységekkel valósítjuk meg. Egy- egy témát egy, ill. két héten keresztül dolgozunk fel, törekedve a személyiség kibontakoztatására és fejlesztésére, amit tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével segítünk elő. Mindezeket a Heti tervben rögzítjük.

A heti terv tartalmazza a műveltségtartalmakat, az értelmi, szociális, kommunikációs és testi képességeket, és a differenciálási szintekre történő tervezést.

A heti rendben a műveltségi területeket az egyes napokhoz rendeltük. A tevékenységekhez naponta vázlatot készítünk. A tevékenységek szervezése, irányítása során módszereinket, pedagógiai eljárásainkat a műveltségtartalmakhoz, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez próbáljuk igazítani. Pl.: szóbeli irányítás, biztatás, pozitív megerősítés.

A gyermeki tevékenységeket igyekszünk úgy megszervezni, hogy lehetőség nyíljon az adott témával kapcsolatosan a valóság sokoldalú megismerésére, cselekvésre, érzelmi és művészi hatások átélésére. pl: anyagok tulajdonságai témában, a különféle anyagú tárgyak

szétválogatása (fakanál, papírzacskó), majd rajzolás, festés, mintázás, kézimunka keretében ezekből bábkészítés, illetve ezekkel való bábjáték.

A Fejlődési napló – a kisgyermek személyiségét követi nyomon, mely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, mind a négy fő terület az értelmi, a szociális, a kommunikációs, testi fejlődésével kapcsolatos információkat képességekre, készségekre részleteiben lebontva tartalmazza.

Külön fejlesztési terv készítése nem indokolt, mivel a fejlettségi állapot rögzítése egyben fejlesztési tervként értelmezendő.

A tervezés fontos részét képezik azok az írásos dokumentációk, amelyek tükrözik a csoportra vonatkozó legfontosabb adatokat, a közösség szabály- szokásrendszerét, a neveléssel és a tanulással kapcsolatos folyamatos tervező munkát.

terv	gyakoriság
Anamnézis	Óvodai élet kezdetén
Befogadás jellemzői	Óvodai élet kezdetén
Fejlődési napló – Egyéni fejlesztési terv	Évente 2 alkalommal
Nevelési terv	Folyamatos
DIFER	Tanköteles kortól évente 2 alkalommal

A szülő kezdeményezésére szakértői vizsgálat kérése nélkül is maradhat még egy nevelési évet az augusztus 31-ig 6. életévét betöltött gyermek, ha azt az OH illetékes bizottsága a szülő által feltöltött alátámasztó dokumentumokból úgy ítéli meg. A szülői kérelmet, és a kérést alátámasztó dokumentumokat minden naptári év január 31-ig a szülő nyújtja be az Oktatási Hivatal elektronikus adatlapján, és postai úton is.

Intézményi Önértékelési Program

Az óvoda ötéves ciklust felölelő önértékelési programja tartalmazza az intézményi önértékelés előkészítését, megavalósítását, és az értékelésre vonatkozó eljárásrend általános szabályait. Az óvodai dokumentumok alapján a programba kidolgozásra kerül a pedagógus, a vezető, és az intézmény általános értékelésének az adott óvodára érvényes szempontsora, belső elvárás rendje. Ez a program éves önértékelési tervben determinálódik, amely részletesen tartalmazza az adott évben értékelésre kerülő pedagógusok, vezetők nevét, az értékelés elemeit, az értékelési feladatokat végző pedagógusok nevét az értékelésben közreműködő partnerek bevonását.

12.10. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az óvodai egészségnevelési programok és tevékenységek célja, hogy a gyermekek egészséges életmódot alakítsanak ki, fejlesszék jó szokásukat, és tudatosan figyeljenek saját tesi és lelki jólétükre.

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. Hangsúlyoznunk kell, hogy az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt:

- ha az egyén társadalmilag integrálódik (családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösségekhez tartozik)
- ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud,
- ha individuális önállóságát megőrzi, és végül
- ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségei közt

Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza.

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés feladatait, módszereit.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Átfogó társadalmi és politikai folyamat, mely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglal magába, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és ezáltal egészségük javítására. A részvétel nélkülözhetetlen az egészségfejlesztő tevékenység fenntartásához.

Az egészségfejlesztés fő feladata az egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletváltoztatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

12.10.1. Gondozás, testi-lelki szükséglet

A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése elemi feladatunk, hiszen a jó közérzet alapfeltétele a gyermek folyamatos tevékenykedésének.

12.10.2. Gondozási feladatok: testápolás, öltözködés, táplálkozás, pihenés

E területek az egészségmegóvás alapjai, amit tudatosítunk nevelésünk során. Példát mutatunk, megismertetjük az ezekhez fűződő szokásokat.

A gyerek testi szükségletét, pszichoszomatikus biztonságérzetét szolgálja a bensőséges gyermek - felnőtt kapcsolat. A gondozás szorosan kapcsolódik a játékhoz, munkajellegű feladatokhoz, a tanuláshoz. A folyamatos napirenddel a helyes életritmus megteremthető. Minden gyermek az egyéni ütemének megfelelően végezheti, gyakorolhatja a napi élethez kapcsolódó szokásokat. A többszöri gyakorlás alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válását. A vegyes korcsoport segíti a gondozási műveletek egyénenként differenciált fejlesztését. Az óvodapedagógusok, a dajkák megosztott jelenléte, segítsége, a gyermektársak modellje és támogatása szociális értékű.

A gondozási feladatok intimitást igényelnek, ezért törekszünk arra, hogy e tevékenységet lehetőleg ne csoportosan végezzék gyermekeink. A WC használatára bármikor joga van a gyermeknek. Az intimitás miatt személyes segítségnyújtást biztosítunk, főleg a kisebb gyermekeknél és a befogadás idején. A segítségnyújtás kölcsönös bizalomra, meghitt viszonyra épül. A gyermekek gondozásában a dajka segítségét vesszük igénybe, aki az ideje nagy részét a gyermekcsoportban tölti.

Az egészséges fejlődés egyik feltétele a táplálkozás. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket, szem előtt tartva a változatos, tápláló, egészséges étkezést, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését.

A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Különösen védjük a gyermekek érzékszerveit. Ápolásukhoz tiszta eszközöket, nyugodt feltételeket teremtünk.

Fontosnak tartjuk a gyümölcs-zöldségfogyasztó napok szervezését az évszakoknak megfelelően. Formáljuk a szülők és a gyermekek szemléletét, különös figyelmet szentelve

higiéniára, a rágás fontosságára, modellt nyújtunk a családnak az egészséges táplálkozáshoz. A feldolgozáshoz szükséges eszközöknek a csoportszobában külön helyet biztosítunk. Az étkezésnél fontosnak tartjuk a kulturált étkezési szokások betartását, az esztétikus terítést.
Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. Odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.
Az öltözködés védelmet szolgál az időjárás változásaival szemben, fejleszti a gyermek ízlésvilágát, önállóságát. A ruházat igazodjon az időjárás változásához, legyen kényelmes, könnyen felvehető. A benti cipő védje a lábát. A túlöltöztetés veszélyére fel kell hívni a szülők figyelmét.
Tanulják meg az egyes ruhadarabok le, illetve felvételét, majd a gombolást, cipőbekötést. Az egyéni fejlettségnek megfelelően a követelményeket fokozatosan növeljük.
A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, nyugalom, kényelmes ruházat. A szülők, (szükség esetén az óvoda) gondoskodnak az ágynemű mosásáról, A gyermekek egyéni alvásigényét figyelembe vesszük.

12.10.3. Egészségvédelem, edzettség, egészségnevelési elvek

Megfelelő gondozással, a testi szükségletek kielégítésével elősegítjük a gyermekek egészségének megóvását. Az óvodapedagógus feladata, hogy megismerje a gyermek otthoni életritmusát és egyéb szokásait. Az allergiás, asztmás és egyéb betegségek, valamint a mozgásban akadályozott gyermekek nagyobb odafigyelést igényelnek.

Óvodánk célja, hogy a gyermekekben kialakítsuk az egészséges életmód iránti igényt.

- Képesek legyenek felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék fel és utasítsák el az egészségkárosító tényezőket.

Tevékenységek, feladatok:

- Testi egészség (gondozás, ápolás, mozgásfejlesztés)
- Pszicho higiénés egészségvédelem
- A szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítés stb.)
- Az egészségvédő képesség fejlesztése
- Balesetek megelőzése
- Higiénés szabályok betartása
- Fertőző betegségek és egyéb rendellenességek megelőzése

- Felkészülés a váratlan helyzetekre
- A gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása
- Az óvodapedagógusok és a nem pedagógus dolgozók viselkedésének szabályozása (példamutatás)
- A szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, példamutatás)
- Az egészségügyi szolgálatokkal való együttműködés
- Fogászati szűrővizsgálat évente két alkalommal

Testi egészség megőrzésének elvei:

- A gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Mindennapos testmozgás (lehetőség szerint a szabadban) + heti 1 alkalommal mozgás foglalkozás, melynek keretében figyelmet fordítunk az elemi mozgások és játékok elsajátítására, gyakorlására, amelyek egyrészt sokoldalú mozgástapasztalatot biztosítanak ügyességük fejlesztésére, ugyanakkor hozzájárulnak fizikai képességeik életkoruknak megfelelő fejlesztéséhez, az egészséges életmód szokásainak megalapozásához, mozgásigényük felkeltéséhez, kielégítésükhöz és a sport megszerettetéséhez.
- A foglalkozások tevékenység szervezésénél figyelmet kell fordítani arra, hogy a gyermekeknek sikerélménye legyen, így a mozgást örömmel végezzék.
- Gyógytestnevelés a rászoruló gyerekek számára.
- Tehetséges gyermekek alkalomszerű tánctanulása.
- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása: napi ötszöri étkezés fontosságának ismertetése.
- A kulturált étkezési szokások, az ízléses terítés kialakítása a csoportokban.
- Egészséghét keretén belül táplálékpiramis készítése, egészséges és nem egészséges ételek csoportosítása.
- Zöldségek, gyümölcsök fogyasztása, fontosságának ismertetése.

A baleset megelőzés elvei:

- Ép, jó minőségű és anyagú eszközök használata
- Gyakori felülvizsgálatok, javítás
- Állandó felügyelet
- A talaj, közlekedő utak tisztántartása
- Nagyméretű eszközök rögzítése
- Ruházat ellenőrzése
- Baleset megelőzés szabályainak betartása
- Eszközök idényjellegű használata

Higiénés szabályok kialakítása, betartatása:

- WC papír megfelelő használata, (lányoknál)
- Rendszeres kézmosási szokások gyakorlása folyékony szappannal való kézmosás
- Testnevelés foglalkozás utáni mosakodás
- Tisztálkodási szokások gyakorlása
- Körömkefe igénybevétele szennyező tevékenység után

- Saját fésű használata
- Megfelelő orrfúvási technika elsajátíttatása
- A szülő ösztönzése tiszta, megfelelő méretű ruházat biztosítására
- Váltóruha biztosítása
- A haj rendszeres gondozása
- Megfelelő tisztaságú ivóvíz biztosítás
- A textíliák szükség szerinti cseréje
- Tisztálkodás igényének kialakítása
- Fogorvosi szűrés és tájékoztatás
- Váltócipő használata a csoportszobákban

Fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése:

- A szezonális fertőző betegségekre való felkészülés: szellőztetés, fertőtlenítés zsebkendő beszerzése
- Egyéni eszközök biztosítása
- Beteg gyermek elkülönítése
- A szülők tájékoztatása, értesítése

Pszicho - higiénés egészségvédelem:

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Mit tehetünk ennek érdekében?

- Nyugalom és relaxációs tevékenységek, légzőgyakorlatok végeztetése
- Tartózkodunk a megszégyenítéstől. / pl.: bepisilés /
- Lehetőség szerint alvásidőben, WC használatakor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást.
- Nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben.
- Nem terheljük túl gyermekeinket.
- Meghallgatjuk a problémákat.
- Biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot.
- Igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat.
- Nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot.
- Az agresszív magatartású gyermeket vizsgálatra küldjük.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki.
- Megszervezzük a beszédhibás gyermekek logopédiai kezelését.
- A kisebb fogyatékkal élő gyermekek elfogadtatására nagy hangsúlyt fektetünk.
- Megismertetjük gyermekeinket a káros szenvedélyek hatásával.

A jövőben is biztosítani szeretnénk:

- A gyermekek egészségügyi vizsgálatát / látás, hallás, általános vizsgálatot, fogászati szűrést/.
- Az egészséges táplálkozáshoz kapcsolódó gyümölcsnapok szervezését /kiegészítésként/.

- Gyógytestnevelési prevenciós foglalkozások szervezését belső szakember irányításával, tehetséggondozást.
- Élményszerző kirándulásokat, sétákat, kerékpártúrákat.
- Közös környezetalakító és –védő, egészségmegőrző programok szervezését.

Programunk megvalósításában legfontosabb partnereink a szülők, a nevelést, fejlesztést segítő külső szakemberek. Feladataink koordinálása mindnyájunk feladata, hiszen gyermekeink érdekképviselete, védelme alapvető kötelességünk!

12.11. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ ÓVODAI TEVÉKENYSÉGEK, ESÉLYTEREMTÉS ÉS A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai:

Intézményünk kiemelten kezeli a gyermekvédelem pedagógiai tevékenységet.

Katolikus óvodánk különös figyelmet szentel a gyengébbeknek, és segíti a nehezebb körülmények között élőket.

Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését hivatott elősegíteni, amely remélhetőleg gyermekeink számára maradandó lesz.

A gyermekvédelem elsősorban a család feladata, magában foglalja a gyermek gondozását, eltartását, nevelését, erkölcsi és anyagi érdekképviseletét. Napjaink családpolitikája differenciált ellátást igyekszik nyújtani a családoknak az alapvető Gyermeki Jogok betartásával: minden gyermeknek joga van családban élni és olyan gyermekvédelmi ellátásban részesedni, amely fejlődéséhez szükséges.

Óvodánk elsősorban a gyermekvédelem általános társadalmi, családi feladatait igyekszik segíteni, de részt vállalunk a speciális gyermekvédelmi feladatokból is, amikor a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű gyermekeknél a károsító tényezők enyhítésére, a gyermek eredményes helytállására összpontosítunk.

Célok és feladatok:

- Célunk a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása, az eltérő környezetből érkező gyermekek számára.

- Alapelvünk, hogy minden gyermek minden körülmények között védelmet és segítséget kapjon.
- Biztosítani számukra az egészséges testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődést.

Ennek érdekében:

- Minden gyermek számára biztosítjuk a fejlődéshez szükséges optimális feltételeket.
- A nevelési év elején az intézménybe járó veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, csonka családban élő és nevelési, tanulási problémákkal küzdő gyermekek felmérése a csoportvezető óvónők közreműködésével történik.
- Ezen gyermekek (és családok) sorsának figyelemmel kísérése, a folyamatos segítségadás, szükség esetén a nevelési év közben történő ismételt családlátogatás a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személy és a csoportvezető óvónők közös feladata.
- A gyermek játékában, rajzaiban és viselkedésében kivetíti a családi összetartozás érzését vagy annak hiányát. A családját lerajzoló gyermeknél a színhasználat, a térkitöltés, a vonalvezetés, az arányok mind jelzés értékűek. Ezeket a jeleket a pedagógusnak észre kell vennie.
- Fontos, hogy támogassuk a nevelési nehézségekkel küzdő családokat, a fejlődésben gátolt gyermekeket.
- Feladatunk a veszélyeztetettség felismerése, a nevelési ártalmak ellensúlyozása.
- A rossz környezeti hatás mellett fel kell figyelni a család vagy azon belül a gyermek megromlott interperszonális kapcsolataira.
- Segítséget nyújtunk azoknak a gyerekeknek, akiknek alapvető szükségletei a családban nem nyernek kielégítést (pl. fizikai, lelki, egészségügyi, emocionális, közösségi, szeretet-intimitás, a biztonság igénye).
- Intézményünkben lehetőséget adunk sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére is. Velük minden területen nagyon tudatosan és körültekintően foglalkozunk - együttműködve a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények szakembereivel, ill. gyógypedagógusunkkal, pszichológusunkkal.

Feladataink:

- A gyermek elhanyagoltsági tüneteinek felismerése: (pl.: ruházat, élelem, ellenőrzés hiánya, egészségügyi ellátás, stb. hiánya).
- Felismertetni a szülőkkel saját problémáikat, segíteni annak megfogalmazását, változtatási igényük felkeltését.
- A család önintegritásának (csorbítatlanság, épség) segítése.
- A szülői kompetencia erősítése.
- Az otthonteremtés, a belső nyugalom megtalálásának segítése.
- Az értékek áthangolása - igazítása a társadalom által elfogadottakhoz.
- A negatív események érzelmi feldolgozásának segítése.
- Alkalmazni a segítő szakma etikai normáit és módszereit, (pl.: önkéntesség, személyiségi jogok védelme, pedagógiai tapintat; gyengédség, empátia stb.).
- Jelzőrendszer működtetése.
- Gyermeki jogok védelme, érdekképviselet.

- Speciális gyermekvédelmi gondoskodás a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek, a sajátos nevelési igényű gyermekek, és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek számára.

A gyermekvédelem az intézmény összes dolgozójának alapvető feladata!

Az óvónő a gyermek rászorultságának, illetve hátrányos helyzetének ismeretében felelősséggel jár el a felmerülő egyes esetekben.

Minden óvodapedagógus feladata:

- Az óvodába lépés előtt családlátogatás alkalmával felmérni a család életkörülményeit, nevelési attitűdjét, megismerni a gyermekek szociális, szociokulturális hátterét.
- Az óvodai élet során folyamatosan követni a családban történő változásokat.
- Elősegíteni és figyelemmel kísérni rendszeres óvodába járásukat. Szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személynek.
- A szülőkkel korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködés kialakítása. Kiemelten fontos a tolerancia, a nyitottság, ugyanakkor a következetesség a szabályok betartásával kapcsolatban.
- A szülőkkel együttműködve tegyenek meg mindent a hátrányt kiváltó ok megszüntetésére, a nevelési ártalmak ellensúlyozására. Szükség esetén szóljanak az óvoda gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személyének.
- Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, példakép a gyermekek számára. Munkáját ennek tudatában végezze!

A gyermekvédelmi feladatok koordinálását a főigazgató által kijelölt, e feladattal megbízott személy látja el a hatályos gyermekvédelmi és köznevelési jogszabályok, valamint az intézmény belső szabályozói szerint. Folyamatos kapcsolatot tart fenn a csoportvezető óvónőkkel, az óvodapedagógusokkal, a Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal (a szükséges szakszolgálatokkal, a szociális, egészségügyi intézményekkel, szakemberekkel).

A gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személy feladatai:

- Rendszeresen figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változásokat és ezekre felhívja az óvodavezető és a pedagógusok figyelmét.
- Gyermekvédelmi munkáját önképzéssel és a szakirodalom tanulmányozásával folyamatosan fejleszti.
- A gyámhatóság jelzései alapján nyilvántartja a veszélyeztetett gyermekeket.
- A gyermekvédelmi tevékenységeket összehangolva működteti a gyermekvédelmi rendszert az intézményben.

- Tájékoztatja a szülőket arról, hogy problémáikkal az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatokat és lehetőség szerint részt vesz a pályázatokon.
- Folyamatos, napi kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, tanácsadás keretében megoldási módokat keres az egyes helyzetek kezeléséhez. Szükség esetén védő-óvó intézkedéseket javasol.
- Szükség szerint igénybe veszi segítőink támogató munkáját.
- A Az óvodapedagógusok javaslatai alapján kezdeményezi a rászoruló gyermekek, családok számára karitatív, ill. egyéb pénzbeli vagy természetbeni juttatás megállapítását.
- Felkérésre személyesen is részt vesz a támogatások elosztásában, a családokhoz történő eljuttatásában.
- Szükség esetén családlátogatáson vesz részt, ezen alkalmakról nyilatkozatot készít.
- Munkája ellátásával kapcsolatban betekinthet az óvoda összes gyermekekkel kapcsolatos iratába, nyilvántartásába.
- Gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén haladéktalanul értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot Felkérésre részt vesz, és együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálat óvodás gyermeket is érintő esetmegbeszélő értekezletein, konferenciáin.
- Részt vesz - , ill. oda beszámolót készít az óvoda gyermekvédelmi feladatairól - az évente megrendezésre kerülő „Gyermekvédelmi Tanácskozás"- on.
- Munkájáról minden nevelési évben félévkor és év végén is írásos összefoglalót készít.

Felelőssége:

- A tudomására jutott bizalmas információkat megőrzi, a gyermekekkel kapcsolatban bárminemű információt csak a megbízásában rögzített körben szolgáltathat ki.
- A bizalmas szülői közléseket a pedagógiailag szükséges mértékben tárja a pedagógusok elé.
- Feladata kiterjed a hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő, sajátos nevelési igényű tanulók adatkezelésére, ennek érdekében mindenkor betekinthet ezen dokumentációs anyagokba.

Óvodánk gyermekvédelmi kapcsolatai, segítői:

- Szülői munkaközösség
- Védőnők
- Óvodaorvos, ill. háziorvosok
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyámhatóság
- Rendőrség
- Polgármesteri Hivatal, Szociális és Gyámügyi Osztály
- Iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse.

- Szakszolgálatok (Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottságok)
- Egyeki Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Szent József Plébánia
- Szent Ferenc Karitasz

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK, ESÉLYTEREMTÉS A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A gyermekek fejlődése abban az esetben optimális, ha mindig a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéhez igazodunk. Csupán az életkor adta fejlettségi szint figyelembe vétele nem elegendő a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő fejlesztésére. Az óvodánkba kerülő gyermekek döntő hányada érkezik nagycsaládból, a szülők alacsony iskolai végzettségűek és ebből következően főként munkanélküliek. Ez a családi környezet nem mindig érzelem gazdag és szeretetteljes, ugyanakkor jellemző, hogy ezen gyermekek bizonyos funkcióban vagy képességbeli területen lemaradnak, illetve stagnálnak. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudjuk fejleszteni, nagyon fontosnak tartjuk az ESÉLYTEREMTÉST számukra.

ESÉLYTEREMTÉSÜNK KIEMELT TERÜLETEI:

- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, ill. roma gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása az egyéni bánásmód elvének érvényesülésével és az esélyegyenlőség biztosítása.
- A közösségbe való beilleszkedés segítése.
- A családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában.
- Megtanítani a gyermekeket, hogyan éljenek egy közösségben.
- Egészséges életmódra nevelés
  - Szokás-szabályrendszer kialakítása, következetes betartása.
  - Gondozás: táplálkozási
    tisztálkodási
    öltözködési szokások kialakítása
- Környezettudatos, természetszerető és -védő magatartás megalapozása.
- Felelősségérzet, feladattudat, kitartás kialakítása a gyermekekben.
- Munkára, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- Kulturális, sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, biztosítása.
- Esélyt adni, hogy a gyermekek képességeiknek megfelelően fejlődjenek:

- Meglévő képességek kibontakoztatása (tehetséggondozás).
- Felzárkóztatás az elmaradást mutató képességterületeken (fejlesztő foglalkozások - Fejlesztő Team).

➢ Külső szakemberek igénybevétele – együttműködés – problémajelzés, segítségadás (védőnők, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, logopédus, pszichológus, gyógypedagógus)

Célkitűzés:

A család körülményeit, nevelési módszereit megismerve, a szülő bizalmát elnyerve és ezekre alapozva a legoptimálisabb fejlesztő tevékenység megvalósítása, a gyermek személyiségének, képességeinek teljes kibontakoztatása.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, differenciált fejlesztése terén legfőbb célunk, hogy az óvoda nyugodt – érzelem gazdag - derűs légköre segítse az esetleges sérüléseik kompenzálását. Az óvoda valamennyi dolgozója részéről elengedhetetlen a türelmes – elfogadó attitűd, a fokozott törődés, az egyénhez igazított elvárások; amelyek mintául szolgálnak a gyermekek számára. Különösen fontos integrálódásuk (kapcsolatteremtés, beilleszkedés a csoportba, tevékenységekbe) segítése. A családot érintő feljegyzések, a gyermek fejlődésének leírása és a fejlesztési terv a fejlődési napló részét képezik. Ezen dokumentumban foglaltak kezelése bizalmas, a szülő személyiségi jogait nem sértheti.

Az óvoda alapvető feladata, hogy a problémákat mielőbb feltárja. A hátránnyal küzdő gyermekeket differenciált fejlesztéssel kiemelten segítse az előre haladásban, tegyen meg mindent a hátrány mérséklésére, vagy az esetleges felszámolására.

A hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítani kell olyan fejlesztő foglalkozásokat is, amelyek segítenek a lemaradásaik felszámolásában, az esélyegyenlőség biztosításában, s abban, hogy eredményesen készülhessenek fel az iskolai életre.

Feladataink:

➢ A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos követése.
➢ Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza.
➢ Meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét.
➢ A fentiek alapján a gyermek és szülő érdeklődésének, képességének megfelelő közös út keresése, amely a gyermek optimális fejlődését segíti.
➢ Családlátogatás, részletes anamnézis, szülői konzultáció az óvodapedagógussal és a fejlesztő pedagógussal, gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személysel.
➢ Rendszeres egészségügyi felügyelet és orvosi ellátás (iskolaorvos és védőnő).
➢ A szülők anyagi terheinek csökkentése, pályázati lehetőségek útján.

- Az óvodai felvételnél fontos szempont, hogy az egységek között, illetve a csoportok kialakításánál kiegyenlített legyen a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma.
- Minden óvodai egység és csoport számára biztosítjuk a minőségi nevelés feltételeit.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztésére készült programot minden óvodai egységben alkalmazzuk.
- A gyerekek fejlesztésében a differenciált egyéni bánásmód érvényesül.
- A nevelőtestület együttműködése, rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével.
- Tanulást segítő módszerek alkalmazása: kooperatív technikák, drámapedagógia.
- Képességfejlesztő foglalkozások biztosítása /mozgásfejlesztés, kézműves tevékenységek, számítógépes fejlesztés/.
- Gyógytestnevelés biztosítása.
- Hittan foglalkozáson való részvétel.
- Pályázati lehetőségek kihasználása (EFOP 3.1.3. „Esélyteremtő Óvoda" Projekt).
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztésébe szükség szerint bevonunk más szakembereket, szervezeteket.
- A gyermekjóléti szolgálat, családsegítő, valamint a gyámügy segítségének igénybevétele, annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő gyermekek minél hamarabb segítségben részesüljenek.
- Rendszeres kapcsolattartásra törekszünk a szülőkkel, hogy a gyermekek érdekében megnyerjük támogatásukat, együttműködésüket.
- A szülőket bevonjuk az intézményi programokba.
- A szülők felvilágosítása a lehetséges kedvezményekről, a szociális hátrányok mérséklésére szolgáló támogatási lehetőségekről.
- Szabadidős tevékenységek szervezése/ szakkörök /
- A beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek szocializációját segítő tevékenységek: játék, drámajáték, azonosulásra épülő játék, kapcsolatteremtő játék, kreatív tevékenységek.
- Társas kapcsolatok alakítása, tapasztalatszerzés az egymással törődésről. Páros szituációs játékok.
- A közös mozgás öröme, mozgásfejlesztő eszközökkel, óvónő által irányított mozgásos játékokban.
- Az énekes játékok a hallás-, és ritmusérzék fejlesztés mellett a különböző érzelmek átéléséhez is segítséget adnak.
- Népmeséink nevelő hatású, én erősítő példát, erkölcsi irányt adnak.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása a lehetségeinkhez mérten.
- A szülők munkába állásának segítése az óvodai nyitvatartás alakításával.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok, szükség esetén szakorvosi vizsgálat kezdeményezés szervezése.
- Iskolakezdés támogatása, szülők tájékoztatása, segítése.

12.12. A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSI PROGRAMJA

Helyzetkép-szükségesség

Óvodánk csoportjaiban korábban is jelen voltak sajátos nevelési igényű gyermekek. Az együttnevelés jogi és szakmai alapját a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveiről szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet hatályos rendelkezései képezik. Az intézmény az integrált nevelést a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak, az egyéni szükségletek és a rendelkezésre álló személyi, tárgyi feltételek alapján valósítja meg.
Az integráció kiterjed az alapító okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek normál populációban való nevelésére.

Feltételei:

- Az integrált nevelést tartalmazza az intézmény alapító okirata.
- A gyermek rendelkezzen szakértői véleménnyel.
- Az intézmény rendelkezzen a szükséges feltételekkel.

Óvodai nevelésünkben - alapító okiratunk szerint meghatározott - fogyatékosság típusai:

- mozgásszervi fogyatékos gyermekek közül az önálló mozgásra képes
- érzékszervi (látássérült, hallássérült) fogyatékos
- enyhén értelmi fogyatékos
- beszédfogyatékos, ill.
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek

Integrált nevelésünk célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján az óvodáskorú gyermekek normál óvodai nevelése során – a részükre folyamatosan és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett – gyermeki jogaikat is gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg váljanak alkalmassá az iskolai életre.

Általános elvek a megvalósításhoz:

- A gyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet segíti.
- A fogyatékos gyermek iránti elvárást fogyatékosságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg; terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága befolyásolja; egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.

- Az óvodai nevelés ezeknél a gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik; a nevelés hatására a sérülés arányában náluk is ki kell alakulni az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek; ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- E gyermekek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos vagy egyéni formában; ennek érdekében sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása szükséges, és indokolt lehet speciális segédeszközök használata, a segédeszközök elfogadtatása, az azok következetes használatára és megőrzésére nevelés folyamatos feladat.
- A különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek. A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai, -orvosi, -pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni. Fontos, hogy az együttnevelés mind az ép, mind a speciális nevelési szükségletet igénylő gyermekek számára lehetőséget adjon az egymással való kommunikációra, egymás megismerésére és elfogadására, így alapozva meg a későbbi társadalmi integrációt. A gyermekek számára az integráció pozitív magatartási mintákat közvetít, a gyermekek megtanulják saját képességeiket helyesen értelmezni.

Az integrált neveléshez óvodánk az alábbi feltételekkel rendelkezik:

- Személyes elkötelezettség
- Pedagógiai, szakmai felkészültség – folyamatos önképzési igénnyel
- Gyermekcentrikus technikai dolgozók
- Stabil, egymás munkáját ismerő és elismerő, kapcsolatteremtésre és kapcsolattartásra nyitott pedagógus közösség
- Kölcsönös bizalom a partnerekben
- A szükséges tárgyi feltétek biztosításához szükséges anyagiak előteremtésére való készség

A fejlesztés folyamata

Folyamat	Tevékenység
1./Adatgyűjtés Előzetes, ill. a nevelés folyamatában	Megismerés: tervszerű, rendszeres, célirányos megfigyelés.
2./ Elemzés	Nevelési Tanácsadó vagy Szakértői Bizottság vizsgálatának igénylése – Egyeztetés a szülőkkel.

3./ Szakértői vélemény alapján tervezés	A sajátos szükséglet szerinti egyéni fejlesztési terv összeállítása.
4./ A fejlesztés megvalósítása, ha szükséges szakemberrel együttműködve.	Speciális képességfejlesztő tevékenységek szervezésével a szakértői vélemények javaslataival összhangban- a fejlődést az eredménylapon jelezve.
5./ Értékelés, beavatkozás.	Az elért eredményekre épített újabb, magasabb szintű tervezés, folyamatkövetés a PDCA-SDCA logika szerint.
6./ Kontroll vizsgálat végeztetése - iskola kezdés időpontjának meghatározása.	

12.12.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve tartalmazza.

Célunk:

Az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával óvodánk biztonságot nyújtó, természetes befogadó közeg legyen a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, függetlenül hova tartozásuktól, egyéni adottságaiktól, fejlődési ütemüktől.

Feladatok:

- Az önkiszolgáló tevékenység, különösen az alapvető testi szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek (önálló WC- és mosdóhasználat, tisztálkodás, öltözés-vetkőzés, étkezés) fejlesztése a gyermek saját lehetőségeinek határain belül.
- Szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Tudatos önállóságra nevelés.
- Az adekvát játék- és eszközhasználat elősegítése.

- A fejlesztés tervezésekor az egyéni fejlődési ütem, a sérülés jellegének, súlyosságának figyelembe vétele.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A különbözőséget elfogadó, befogadó környezetet teremt, elősegítve a sikeres beilleszkedést.
- A fejlesztést a gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára építi.
- Figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségét, az adott fizikai, mentális állapotát.
- A mindennapok folyamán, a sajátos nevelési igényű gyermekeknél kiemelten kezeli az egyéni bánásmód elvét.
- Szükség szerint igénybe veszi a pedagógiai asszisztens segítségét.
- A fejlesztési cél érdekében koordinálja a pedagógiai asszisztens és a dajka munkáját.
- Segítséget nyújt az alkalmazkodó készség, együttműködő készség, akaraterő, önállóságra törekvés terén.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a segítő szakemberekkel.
- Segítően együttműködik a szülőkkel.

12.12.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek együttnevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk:

Támogató óvodai környezet kialakításával a beilleszkedés, szocializáció segítése.

Feladatok:

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek életkorukhoz mért fejlesztése.

- A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével, a gyermekek közösségbe történő integrálása.
- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartásszabályozási hiányosságaiknak csökkentése.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentációban fejlesztési tervet készít.
- Együttműködik a fejlesztőpedagógussal, gyógypedagógussal, pszichológussal, külső szakemberekkel.
- Egyéni különbségek kezelésére alkalmas módszereket, eljárásokat alkalmaz.
- Szükség esetén igénybe veszi pedagógiai asszisztens segítségét, munkáját koordinálja a dajka munkájával.
- A szülőt folyamatosan tájékoztatja a fejlesztés, fejlődés előrehaladásáról.

12.12.3. A KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK GONDOZÁSA

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Óvodáskorban azonban még csak tehetségígéretekről, gyanúról, csírákról, lehetőségekről beszélünk, ezek azonosítása és fejlesztése képességeik és személyiségük megismerése által lehetséges.

Az óvodás életkor még nem igazán alkalmas a tehetség megnyilvánulására. Vannak jelek, melyek utalhatnak arra, hogy a kisgyermek képességei kiemelkedőek, ezt az óvodapedagógusnak észre kell vennie. A pedagógus megfigyelései alapján kitűnik, hogy melyik gyermeknek van kiemelkedő kézügyessége, zenei hallása, fejlett nyelvi kifejezőképessége, logikus gondolkodása, ki az, aki jobban érdeklődik a természeti jelenségek iránt, vagy az átlagtól eltérő, kiváló mozgáskoordinációs képességekkel rendelkezik. A tehetségígéretes gyermekeket a szülőkkel együttműködve, nagy odafigyeléssel és végtelen türelemmel segítjük, hogy a legjobb képességeiket tudják kibontakoztatni, megmutatni. Az

óvodapedagógus feladata, hogy hagyja a gyermeket önállóan alkotni. Dicsérje, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiválja, segítse, hogy elképzeléseit megvalósíthassa.

Célunk:

A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése és személyiségük optimális fejlesztése gazdagító programmal.

Feladatok:

- A tehetségígéretes gyermek erős oldalának támogatása.
- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek fejlesztése.
- Az egész személyiség fejlesztésének támogatása.
- Elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.
- A pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A tehetséggondozó tevékenységet a gyermek ötödik évétől végzi.
- Biztosítja a speciális képességek fejlődését a játék/játékosság elsődlegességének hangsúlyozásával.
- A gyermekektől nem teljesítményt vár el, a cél új élmények szerzése.
- Folyamatosan segíti a kíváncsiság kielégítését, gazdagítását szabadon, erőltetés nélkül.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek szabadon döntsenek, részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkört teremt.
- Élményekben gazdag tevékenységeket kínál.
- Lehetőséget teremt a tehetségígéretes gyermekek számára óvodában és óvodán kívüli megmutatkozásra.
- A szülői tapasztalatokat, véleményeket figyelembe veszi.
- A szülőket tájékoztatja a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján.

TEHETSÉGGONDOZÓ FOGLALKOZÁSOK ÓVODÁNKBAN:

- Bozsik ovifoci
- Informatika Digitális technológia: Bee-bot robotméhecske
- Művészeti nevelés tevékenységek: versmondó versenyre, rajzpályázatokra való felkészítés, óvodai-községi rendezvényeken való fellépés (tánc, dramatizálás)
- Hit csíráinak elültetése
- Zeneovi

Otp Bank Bozsik Ovi-Foci Program

A magyar sport jövője elképzelhetetlen az óvodás korú gyermekek sikeres és minél szélesebb körű sportnevelése nélkül.

Az OTP Bank Bozsik- Program legfőbb célkitűzése a tehetségkutatás, illetve a tehetségek fejlesztése, figyelemmel kísérése, valamint a Fair Play szellemiség, és magatartásforma népszerűsítése. Ezen belül az MLSZ által szervezett és felügyelt Intézményi /óvodai/ Program közvetlen célja elsősorban a labdarúgás, mint sportág megszerettetése, illetve ennek népszerűsítése óvodás korú gyermekeink körében.

Intézményünkben heti rendszerességgel, 1 alkalommal történik a tehetséges gyermekek fejlesztése, azonban a tehetséggondozáson túl, a szociokultúrálisan hátrányos helyzetű, jó mozgáskordinációjú gyermekek esélyegyenlőségét is biztosítjuk általa. A mozgásos tevékenységeink a jól felszerelt, és speciális ovi-foci eszközkészlettel ellátott tornaszobában, illetve szabad levegőn, az óvoda udvarán telepített multifunkcionális műfüves pályán valósulnak meg.

Fő feladatunk a tehetségígéretes óvodás gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak szem előtt tartásával az egészséges életvitel megalapozása, valamint a harmonikus személyiségfejlesztés.

Fejlesztési feladataink megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek tanulási folyamatának egészét hassa át sikerélmény. A gyermekek számára legfőbb motiváció maga a játék, számukra a játékos mozgásos tevékenység örömforrás, élményszerzés, de egyben kihívás is. Prioritás ebben az időszakban a gyerekek önbizalmának kiépítése, ezért kiemelt hangsúlyt fektetünk arra, hogy a foglalkozásokon biztosítva legyen az állandó sikerélmény és a gyerekek pozitív megerősítést kapjanak. A labdaérzékelő játékok élményszerző erejükön keresztül fejlesztik a gyermekek motoros, szociális, valamint a kognitív kompetenciáit is. Megalapozza az egész életen át tartó, egészségtudatos magatartás szemléletének kialakulását, és felkészíti őket a társadalomban betöltendő szerepükre.

IKT Digitális Technológia Alkalmazása Az Óvodában

Napjainkban már szinte létfontosságú a digitális írástudás, hátrányos helyzetbe kerülnek azok, akik nem kisgyermekkorban kezdik az informatika alapjainak elsajátítását. Éppen ezért már óvodás korban fontosnak tartjuk megalapozni a gyermekek számítástechnikai tudását. A Brunszvik Teréz óvodai számítógépes program keretében 2004-ben óvodánk ún. „kakaóbiztos" számítógépet nyert. IKT A digitális eszközök jól beilleszthetők az ismeretszerzés folyamatába, a gyermekek nagy része ismeri az infokommunikációs eszközöket és használja is a mindennapi élete során. A gyermekek életkori sajátosságaiból fakadóan szükséges motivációt folyamatosan fenntartja, általa érdekesebb és sokszínűbb az egyéni fejlesztés, vagy a kiscsoportos

foglalkozás. Fontosnak tartjuk óvodánkban az IKT digitális eszközök megfelelő és céltudatos használatát, mely magában foglalja a projektort, számítógépet, laptopot, nyomtatót, cd lejátszót, digitális fényképezőgépet és a diavetítőt. Nagy csoportos Gyermekeink számára, beszerzésre került a BEE-BOT robot méhecske, óvodás korosztály számára tervezett eszköz, amit a gyermekek felügyelet mellett használhatnak minden csoportszobában. Az óvodánkban dolgozó pedagógusok az IKT digitális eszközök használatához felhasználói szintű ismeretekkel rendelkeznek.

Céljaink:

- A hátrányos helyzetű /HH, HHH/, valamint cigány roma gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése, felzárkóztatás, szintre hozás.
- A 3-7 éves korú gyermekek bevezetése az infokommunikációs eszközök használatában.
- Értelmi képességek és általános képességfejlesztés a számítógépes programok segítségével.
- A fogyatékkal élő /SNI/ gyermekek számára alternatív fejlesztési lehetőségek biztosítása.
- Az információhordozó eszköz felhasználása az iskolakészültség biztosításában.
- Tehetséggondozás.
- Finommotorika fejlesztése az egér használatán keresztül.
- Szem-kéz koordináció fejlesztése.
- Kreativitás, térészlelés, tájékozódási képesség fejlesztése,
- Kommunikáció fejlesztése, ezen belül is a passzív szókincs fejlesztése.

Feladataink:

Matematika területén:

- Ismerkedés a számítógép használatával.
- Képességfejlesztés.

Természettudomány területén:

Személyiségfejlesztés lehetőségei:

Pl. Kitartásra nevelés, türelemre nevelés, együttműködésre nevelés, kudarctűrés, amelyek nélkülözhetetlenek a sikeres iskolakezdéshez.

A számítógépes tehetséggondozás 2004 óta minden nevelési évben az éves munkatervben vállalt feladatokat valósítja meg heti rendszerességgel: A digitális technológia munkacsoport koordinálja az óvodai tevékenységeket, egyéni és mikro csoportos fejlesztéssel.

- Napi csoportváltásban
- Folyamatos körforgás a fejlesztéseken

- Tervezés - heti témákhoz - gyermekek képességéhez igazodva

A fejlesztés menete:

1. Ráhangolódás. Ismerkedés a számítógép használatával /egér, billentyűzet, monitor/.
2. Játékok bemutatása /szabályok és fokozatok/ a játék kiválasztása/ heti terv és képességeikhez igazodva. Játékos képességfejlesztés.
3. Értékelés.

Az EDMARK programban A képességfejlesztő játékok jól biztosítják a differenciálás lehetőségét. Három szint közül lehet választani a gyermek képességeinek megfelelően. Így lehetőség nyílik a tehetséggondozásra, valamint a sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére is. A „Manó-programcsalád" az életkori sajátosságoknak megfelelően a játék élménye mellett megmozgatják a fantáziát, fejlesztik a beszédkészséget, bővítik a szókincset.
A hátrányos helyzetű településen felnövekvő gyermekeknek esélyegyenlőséget nyújt az digitális technológiai informatikai eszközök használata. Igyekszünk megakadályozni a digitális szakadék szélesedését, azáltal, hogy lehetőséget biztosítunk ezen eszközök megismerésére, alkalmazására. Óvodánk pedagógusainak többsége nyitott az új lehetőségekre és kreatívan próbálják alkalmazni azokat a gyermekek képességeinek fejlesztése érdekében.

Művészeti Tevékenységek

Célja: Az érzelmekre építve a gyermekek esztétikai tevékenységét, alkotó készségét, önkifejező képességét fejlesszük. Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemgazdag óvodai légkör megteremtésével kialakul az óvodás tartása, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni, boldog.

A művészeti tevékenységek feladata:

- A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.
  Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.

- A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésének segítése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segíti a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A versek, mesék, dramatikus játékok elősegítik, hogy a gyermek képessé váljon a környezetében lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és a rosszat. A szociális érzékenység kialakulása segíti a másság elfogadását is.

A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. A nagycsoportos gyermekek báboznak, dramatizálnak, ez színfoltja az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek is.(Karácsony, mese-versmondó versenyek)
Hagyományaink: Márton napi felvonulás, Adventi - Karácsonyi készülődés, Farsang, Tavaszi mese-versmondó verseny, Anyák napja

ZENEOVI

A foglalkozás résztvevői interaktív módon, személyes élmények megélésével kerülnek közelebb a zenei kultúrkincshez.
Az ismétlésre épülő foglalkozások során a dalok és mondókák elsajátítása hallás után történik. Fontos szerepet kap a ritmusérzék fejlesztése és a játékra épülő kreatív tevékenységek alkalmazása.
A gyerekek énekelnek, hangszereken játszanak. Az AMI tanárai Hagyják, hogy közel kerüljenek a hangszerekhez, hogy tudjanak a hangszerrel bánni.
A gyermekek egyenként, tanáruk segítségével megszólaltathatják a hangszert és játszhatnak rajta. A zeneovi foglalkozásokon a gyermekek egyéni és csoportos érzelmi nevelése is zajlik. Ez az atmoszféra sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, melyek hozzájárulhatnak a gyermekek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez.
A foglalkozásokon minden gyermek az igényeinek és képességeinek megfelelő képesség- és készségfejlesztést kap.

Foglalkozásainkon az érzelmi nevelés alkotóelemei:

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése.
- A mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése.

- Az érzelmek kifejezőképességének fejlesztése.
- Az ösztönök és az érzelmek irányításának a fejlesztése.
- Az érzelmi zavarok tompítása és leépítése.

A dalok, mondókák, játékok kiválasztásánál nagy gondot fordítanak arra, hogy kizárólag olyan ismeretanyaggal dolgozzanak, amely a gyermekek számára elsajátíthatóvá, értelmezhetővé, énekelhetővé, és játszhatóvá válhat. A heti egy foglalkozáson a gyermek-tanár kapcsolat megerősítésére törekednek, de sokat jelent még, hogy a gyermekek megismerhetik a közösségben történő együttműködést, így az egymással való kapcsolatuk is erősödik. Az SNI gyerekek együttnevelése a zeneoviban fontos lehetőség arra, hogy a gyermekek már ebben a korban is megtapasztalják az egymás iránti tolerancia érzését. A hátrányos helyzetű gyermekek pedig esélyt kapnak arra, hogy már óvodás korban művészeti nevelésben részesüljenek, igényük kialakulhasson a kultúra befogadására.

„A HIT CSÍRÁINAK ELÜLTETÉSE" FOGLAKOZÁSOK

A keresztény nevelés célja:

- A hit ébresztése és fejlesztése.
- A keresztény értékrend iránti érzék megalapozása, gazdagítása.
- A gyermek legyen otthonos a hit világában, fokozatosan alakuljon ki benne a keresztény öntudat, egyszerű módon tudja kifejezni vallásos érzelmeit és örömmel vegyen részt az Egyház közösségi életében.

A keresztény nevelés feladata:

- A kisgyermekekkel való csoportos foglalkozások a vallási környezetismeret megalapozását és a keresztény élet csíráinak kibontakoztatását szolgálják:
  - a hívő családban élő gyermek hitének fejlesztése
  - a nem hívő családban élő gyermek hitének fejlesztése, a gyermek vallási fogalmának alakítása
  - a gyermekek vallási életének alakítása

A keresztény nevelés tartalma:

- A szeretet légkörének megteremtése az óvoda közösségében és ezen keresztül a gyermekek egész személyiségének kibontakoztatása.
- A hit ébresztése és fejlesztése, ezáltal az egész személyiség gazdagítása.
- A keresztény értékrend normáinak közvetítése, vonzóvá tétele a gyermek számára (igazság, szeretet, jóság, megbocsátás, önzetlenség, őszinteség, segítőkészség, stb.…).

- Bibliai történetek megismertetése a gyerekekkel, életkoruknak és értelmi fejlettségüknek megfelelően.

Az óvoda missziós feladatai:

- A családok bekapcsolása az egyházközség életébe: közös programok, keresztény ünnepekre történő közös készülődés pl. Szent Márton napi felvonulás, Advent.
- A közös imádság, a közös munka és a közös szórakozás megtartó erő.

A hitre nevelés átszövi az óvodai élet egészét

- mindennapos lelki beszélgetés - háladás
- étkezés előtti és utáni imádság
- templomlátogatások
- játék - délutáni pihenés előtti ima

Heti egy foglakozás – amit a hitcsíráinak elültetése team tagjai tartanak - kertében megismerkedhetnek a gyermekek:

- Jézussal, életének főbb eseményeivel és általa a Mennyei Atyával.
- Együtt imádkozunk és ismerkedünk a vallásos környezettel, alapvető vallásos fogalmakkal.

Mindezt játékkal, dallal, barkácsolással, dramatizálással egybekötve teszik, így a gyerekek örömmel vesznek részt nap mint nap.

13. ÁLTALÁNOS ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM

13.1. A helyi nevelési rendszer fejlesztésének szempontjai

A pedagógia program készítése stratégiai tervezés a pedagógiai alapelvek és a célok, rendszerének meghatározásával. Az operatív tervezés szintjén a célok eléréséhez szükséges feladatokat és eszközrendszert tartalmazza.

Pedagógiai Programunk tartalmának alakításakor figyelembe vettük iskolánk pedagógiai hagyományait, a tanulók, szülők, a fenntartó és a nevelőtestület igényeit.

A tervezés során kiemelt figyelmet fordítottunk az integrált oktatásra, differenciálásra:

- sajátos nevelési igényű tanulók;
- beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő tanulók;
- normál képességű tanulók;

- tehetségígéretű tanulók.

Katolikus iskoláink nevelésének alapja és középpontja maga Krisztus.

A keresztény nevelésnek abban kell segítenie a tanulókat, hogy megérjenek a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a középszerűségen és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

„ A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel."

(CIC 803.)

Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát:

- keresztény értékrendre épít, biztosítja a keresztény gondolkodás jelenlétét;
- a nevelő jelleg dominál;
- a nemzeti értékeket szolgálja;
- fontos szerepet szán az egyházi és a nemzeti hagyományoknak, ugyanakkor arra törekszik, hogy neveltjeink érdeklődéssel, empátiával, segítő szándékkal forduljanak más népek képviselői felé is, kialakuljon interkulturális kompetenciájuk is.

A kompetencia alapú oktatás, újszerű tanulásszervezési formák, módszerek alkalmazásával a képesség kibontakoztató, integrációs felkészítés megszervezésével megteremtjük az esélyegyenlőséget minden tanulónknak.

13.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

13.2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei

Intézményünk pedagógiai alapelve, hogy a minőségközpontúságot, az esélyegyenlőséget és a tehetséggondozást állandóan szem előtt tartva, tevékenységünk szolgáltató, partnerközpontú jellegét megőrizze.

A ránk bízott tanulók emberi értékeinek, lelki egészségének megőrzését, értelmi és érzelmi intelligenciájának, magatartási szokásainak, alkotásvágyának továbbfejlesztését, sikerélményt biztosító, szeretetteljes, mindenkire személy szerint odafigyelő, segítő légkör megteremtésével biztosítjuk.

Olyan eszközrendszert kívánunk a kezükbe adni, amely a jelen és jövő problémáinak megoldásához nyújt lehetőséget, illetve elősegíti a pozitív életszemlélet kialakulását.

A katolikus iskolákban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás. Ennek elsődleges célja a hit ébresztése, a diákok személyes istenkapcsolatra vezetése. Hisz a megtanult hittételek csak megalapozott Istenkapcsolatban nyernek életet és értelmet.

Ezért a hitoktatás „alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye." (Kat. Isk. 50.) Ezt csak személyes példaadással, imával és türelemmel lehet elérni. Mindig tekintettel kell lenni a gyermekek életkorára és eddigi vallási műveltségükre. S ha mindent megtettünk, akkor is Isten kegyelme hoz létre minden fejlődést a diákok lelkében.

A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. „ A katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenykedésén és tanúságtételén múlik." A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség, az elfogadás, az empátia. Önmaga állandó fejlesztésére, interperszonális készségeinek (a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudás, a tanári – tanulói interakciós és kommunikációs készségek, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességek) javítására kell törekednie. A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetetten meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének. A tanulókkal megszólítható közelségben kell élnie, demokratikus együttműködést, ugyanakkor a tanuló életkorához igazodó következetes kontrollt kell gyakorolnia.

A nevelésben fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak, ezért a szoktatásnak kitüntetett figyelmet kell szentelni.

Nagy a jelentősége a tudásnak, az ismereteknek; értékkonfliktus esetén azonban az emberi morált magasabb rendű követelménynek kell tartani az ismeretnél, a személyiség harmóniáját, „belső békéjét" az érvényesülésnél.

Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása (interiorizáció) és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Az igényes követelmény meghatározása és végrehajtása következetességet feltételez.

Belső kontrollos, ugyanakkor asszertív személyiségeket kell formálnunk a „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!" keresztény pszichológiai alapelv szerint.

13.2.2. Kiemelt céljaink

Stratégiai célok

- Tudásszerzésre való igény kialakítása, fenntartása, élethosszig tartó tanulás képességének megalapozása
- Folyamatos, személyre szabott fejlesztés
- Partnerek: tanulók, szülők, fenntartó igényeinek figyelembevétele
- Szociális hátrányok kompenzálása
- Környezettudatos, egészségtudatos viselkedés kialakítása, továbbfejlesztése

Operatív célok

Tudásszerzésre való igény kialakítása, fenntartása, élethosszig tartó tanulás képességének megalapozása

- Önfejlesztés, önművelés, önértékelés igényének kialakítása, fenntartása
- Tudásszerzésre való igény kialakítása és továbbfejlesztése

Folyamatos, személyre szabott fejlesztés

- Egyéni sajátosságok, képességek figyelembevétele,
- Kompetencia alapú oktatás, a továbblépéshez szükséges kritikus készségek, képességek fejlesztése
- A tanulók segítése abban a folyamatban, hogy keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárokká, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.
- A tanulók morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényének megalapozása.
- Partneri kapcsolatok fejlesztése, az iskolahasználók elégedettségére való törekvés, ezen belül: a hitéletbeli fejlődés, a tudás, a fegyelem, a továbbtanulásra való felkészítés fontossága.

Szociális hátrányok kompenzálása

- Képesség-kibontakoztató, integrációs felkészítés megvalósítása
- Kompetencia alapú oktatás

Környezettudatos, egészségtudatos viselkedés kialakítása

- Témahét megszervezése egészség, környezetvédelem témakörben
- Szűkebb környezetünk, lakóhelyünk megismertetése

13.2.3. A nevelő-oktató munka feladatai

A katolikus iskolának kötelessége vállalni a tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom e téren nem teszi meg, ami rajta áll." Ezért iskolánk feladata;

- Rendszeres értékelés, önértékelés, helyes énkép, önismeret kialakítása
- Rendszeres igényfelmérés
- Hagyományőrzés, szűkebb környezet megismertetése, helyes identitás kialakítása európai polgárként
- Szocializáció, demokrácia alapjainak megismertetése
- Vállalkozói alapismeretek elsajátításának biztosítása
- Környezettudatos, testi-lelki egészségre figyelő szemlélet kialakítása
- Feladatmegoldást, tevékenységközpontú oktatást segítő eszközök biztosítása
- Problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok meghatározása
- Személyre szabott feladatok megfogalmazása, differenciálás
- Tehetségazonosítás, tehetséggondozás, tehetség nyomon követése
- Életpálya építés segítése
- Kommunikációs technikák megismertetése (IKT, idegen nyelv, metakommunikácó)
- Tanulás tanítása az élethosszig tartó tanulás érdekében
- Személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítása és érzelmi-szellemi megerősítése

Kulcskompetenciák fejlesztése

A tanulás kompetenciái

A hatékony tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás) valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek-, az egyén szükségletinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédkészség, olvasott szöveg értése és íráskészség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Digitális kompetenciák

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje: továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az Interneten keresztül. Az IKT eszközök hatékony és biztonságos használatának és alkalmazásának fejlesztés.

A digitális technológiával támogatott problémamegoldó gondolkodás fejlesztése:

A LEGO programozható robot megoldása olyan eszközkészlet, amely tanórai, szakköri keretben egyaránt használható és motiválja a tanulókat a feladatmegoldásra, ugyanakkor a kompetenciafejlesztésben (különös tekintettel a digitális, a logikus-algoritmikus gondolkodás, a problémamegoldás, a magasabb rendű gondolkodási készségek fejlesztésére) is eredményesen alkalmazható. Az informatika tantárgy mellett tantárgyi célok szolgálatában használható matematika és természettudományos tanórákon, a nagyobb szabadságfokkal rendelkező foglalkozásokon pedig számos lehetőséget biztosít a tanulói kreativitásnak.

A digitális technológiával támogatott természettudományos megismerés fejlesztése:
A GEOMATECH Interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer, a természettudományos tárgyak oktatására létrehozott, a tárgyak komplexitásának vizualizálására fókuszáló digitális tananyagegységeinek tanórai, illetve tanórán kívüli alkalmazása javítja az oktatás hatékonyságát, növelik az órák játékosságát és élményszerűségét és aktívan hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a gyerekek számára elvont, természettudományos feladatok vizualizálása és láthatóvá tétele révén segítséget nyújtson a tananyag gyorsabb és eredményesebb megértéséhez és elsajátításához. Az elkészített digitális tananyagegységek megfelelnek a Nemzeti Alaptanterv és a Kerettanterv követelményeinek és követik az érintett évfolyamokon oktatott tanmenetet.

Matematikai gondolkodási kompetencia
A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok) valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Személyes és társas kapcsolati kompetenciák
A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az

állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Kreativitás, önkifejezés, kult. tudatosság

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Munkavállalói, vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

13.2.4. Elvárt eredmények

- Az egyeki lakosok számára teljes körű és minőségi óvodai és általános iskolai ellátás valósul meg
- Igény lesz a rendszeres mozgás. A tehetségek felkészítése versenysportra.
- Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, másságát.
- Élménygazdag foglalkozások, hatékony készségfejlesztés valósul meg.
- Megteremtődik az esélynövelő, együttnevelő pedagógiai környezet.
- Az intézményben létezik együttműködésre épülő értékelési rendszer.

13.2.5. Alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök

- Kompetencia alapú oktatás
- Projektmódszer
- Témahét
- Moduláris oktatás
- Műveltségterület tantárgyi bontás nélkül
- Tehetséggondozó eljárások, programok
- Egyéni fejlesztés, differenciálás
- Integrált oktatás
- Változatos tanulásszervezési formák
    - Kooperatív
    - Csoportos
    - Mikrocsoportos
    - Tanulópár
    - Egyéni
    - Frontálisan irányított egyéni
    - Frontálisan irányított csoportos
    - Differenciált egyéni
    - Differenciált csoportos
- Multidiszciplináris tanóra
- Teamtanítás
- Digitális technológiával támogatott oktatási módszerek

Nevelési eszközök:

- Pozitív minta
- Pozitív példa
- Egyéni utak bejárásának lehetősége
- Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása:

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás új feladatok, új helyzetek elé állítja a pedagógusokat. Iskolánkban, számuk az elmúlt években nagyon megnőtt. A tananyagot a tanuló érdeklődésén alapuló, életszerű feladatok köré csoportosítjuk, melyben kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportmunka. Egyrészt azokat a

képességeket, amelyek nem köthetők tantárgyhoz (empátia, szociális érzék, önértékelés helyessége, egymásra figyelés stb.), másrészt azokat, amelyek általában tanulási képességek (szövegértés, információgyűjtés és rendszerezés, az olvasottak előadása stb.), és ugyanakkor fejlesztjük a tantárgyi képességeket is.

- A magyar nyelvi és az irodalmi órák nem válnak külön egymástól. A követelmények és a tanórai tevékenységek együtt alkotnak egy teljes egészet. Ennek megfelelően az osztályozás is egy tantárgynak megfelelő: magában foglalja mind a magyar nyelvi, mind az irodalmi teljesítményeket, amelyeket a naplóban is egy sorban kerül rögzítésre.

13.3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

13.3.1. A Szent János Katolikus Általános Iskola pedagógusainak alapvető feladatai

- A rábízott tanulók nevelése, oktatása a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztése sajátos nevelési igényű tanuló esetén a Szakértői Bizottság Szakértői Véleményében meghatározott egyéni differenciálás figyelembe vételével.
- A kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját.
- Katolikus iskolánkban a pedagógus alapvető feladata, hogy a katolikus keresztény erkölcsi elvek betartása mellett, hivatásához méltó példamutató magatartást tanúsítson.
- A tanulók, a szülők és munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) a főigazgató által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és egyéb foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással le nem kötött részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.

- A gyermekek/tanulók érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.
- Aktívan vegyen részt a nevelőtestület szakmai munkájában, döntéseinek előkészítésében.
- Segítse a pályakezdő - gyakornok, vagy az iskolába újonnan érkező pedagógus munkáját, beilleszkedését.
- Méltó módon, az intézmény értékrendjének szem előtt tartásával képviselje az iskolát.
- A pedagógiai programban, az SzMSz-ben, és az intézmény további szabályzataiban előírt pedagógiai és adminisztratív feladatokat maradéktalanul (pontosan, precízen, a tartalmi és formai követelmények betartásával) határidőre teljesítse.
- Pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken valamint az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- Az ügyeleti munkát pontosan, felelősségteljesen lássa el.
- Vegyen részt a számára előírt pedagógus továbbképzésen, folyamatosan képezze magát.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre szerezze meg a kötelező minősítéseket.
- Őrizze meg a tudomására jutott hivatali titkot.
- A rábízott csoportszoba, osztályterem, szaktanterem pedagógiai szakszerűségét, esztétikusságát, gondozottságát kísérje figyelemmel, gondoskodjon a leltárában szereplő eszközök és felszerelések épségének megóvásáról, rongálások megelőzéséről.

13.3.2. Az osztályfőnöki munka tartalma

A tanév osztályfőnöki munkatervének tartalma

- az osztály statisztikai adatai,
- az osztály diák bizottság tagjai,
- az osztály szülői szervezetének vezetői,
- osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve),
- programtervezet az adott tanévre,
- fogadó órák és szülői értekezletek terve,
- a szülői értekezleteken készült emlékeztetők, jelenléti ívek
- az osztály félévi és tanév végi statisztikai adatai,
- félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.

Az osztályfőnöki órák tartalma

Az osztályfőnöki órák tananyagát, tematikáját évfolyamonként a helyi tanterv tantárgyi tantervei tartalmazzák.

Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök folyamatosan fejleszti az osztályába járó tanulók személyiségét, elősegíti egészséges testi, lelki mentális fejlődésüket. Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre, hitéletre neveli a tanulókat.

A keresztény értékrendnek megfelelő magatartású aktív osztályközösséget alakít ki.

Előmozdítja a tanulók erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben betartatja.

- Kezeli a KRÉTA elektronikus napló felületét és a tanulók adatait.
- Ellenőrzi az elektronikus tanulói törzslapokat, vezeti a tanulók bizonyítványait.
- A helyi tanterv alapján elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervét (osztályfőnöki munkaterv, tanmenet). A tanmenet szerint vezeteti osztályfőnöki óráit.
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és a kapcsolódó elemzéseket.
- Az osztályfőnök fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja az osztályába járó tehetséges tanulók fejlődését.
- Osztályában ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott személysel, szükség esetén az iskolai szociális segítővel, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Kezeli a KRÉTA elektronikus napló felületén a tanulók hiányzásait. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírtak szerint jár el.
- Kapcsolatot tart az iskola-egészségügyi szolgálattal, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.
- Folyamatosan kapcsolatot tart és együttműködik az osztályban tanító pedagógusokkal.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét.

- A bukásra álló tanulók szüleit időben (a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal) írásban értesíti.
- Amennyiben a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, tájékoztatja szülőket a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Hónap végén értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésére.
- Félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- Az iskolai házirendet megsértő tanulót először szóbeli, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Szükség esetén javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- A lehetőséghez mérten megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel, a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről rendszeresen tájékoztatást nyújt.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Segíti és ösztönzi a tanulói pályaorientációját, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamon ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Az iskolai és iskolán kívüli rendezvényekre, programokra kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.

- Egyéb közösségfejlesztő, szabadidős, kulturális, hitéleti programokat szervez.
- Figyelemmel kíséri osztálya tantermének állapotát.
- Koordinálja tanulói esetleges tantermen kívüli, digitális munkarend szerinti nevelését-oktatását.

13.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„ A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsalogató és azokat társas kapcsolatokban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségünkben lehetőségként adott. Olyan élményekkel szolgáljuk e fejlesztőmunkát leginkább, amelyekben a gyermek önmaga rájöhet arra, hogy mire képes."

Bagdy Emőke

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármas egysége: szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentre, az igazra, a jóra és a szépre.

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust, az őt követő szenteket és a ma körülöttünk élő szent életű embereket kell állítanunk.

A különböző ismeretek elsajátítása eszköz a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési kommunikációs cselekvési képességeinek a kialakításához, fejlesztéséhez. A képzés tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori, fejlettségi szintjéhez méretezett kiválasztással, elrendezéssel. Feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozhatja a tanulók műveltségét, világszemléletüket, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

- A tanuláshoz és a munkához való helyes viszony kialakítása.
- Érzelmi biztonság megteremtése minden tanuló számára.
- Színes, változatos kommunikációs technikák megismertetése, önkifejezés a művészetek eszközeivel.
- Beilleszkedési nehézséggel küzdő, impulzív, nonkonformista attitűdöt mutató tanulók problémáinak kezelése nevelési tanácsadó szakembereinek segítségével, szülők bevonásával.
- Érzelmi és értelmi intelligencia fejlesztése.

- Szociális hátrányok csökkentése képesség kibontakoztató, integrációs felkészítéssel
- Inkluzív nevelés.
- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- Környezettudatos, egészségtudatos szemlélet kialakítása.

13.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

„Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá."
A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

Feladataink:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- Közösségi megbízatások, feladatok végzése (hetes, tanulói ügyelet, DÖK tisztségek).
- Rendszeres értékelés és önértékelés a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához.
- A személyes kapcsolatok minőségének javítása az alkalmazkodó képesség, a szocializáció és a kommunikáció fejlesztésével.
- Demokráciára nevelés, jogok és kötelességek ismerete a diákönkormányzat érdekképviseleti szerepének megismertetésével.
- A tanulók bevonása a belső szabályok megalkotásába.
- Konfliktuskezelési eljárások, technikák megismertetése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képesség kibontakoztató, integrációs felkészítése.
- Közösségi programok.

13.6. A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanulói az intézményi döntési folyamatban a saját kezdeményezésükre létrehozott diákönkormányzat útján vesznek részt. Tanulóink saját vagy közösségeik nevében szabadon véleményt nyilváníthatnak az őket érintő kérdésekről, észrevételeket tehetnek, javaslattal élhetnek az iskolai élet egészével vagy részterületeivel kapcsolatban.

A diákönkormányzat érdekeit a nevelőtestületben a diákönkormányzat felnőtt vezetője képviseli. A DÖK segítő pedagógust a diákönkormányzat javaslatára a főigazgató bízza meg.

A diákönkormányzat képviselőit demokratikus úton választják az osztályközösségek.

A 2 fős osztály-diákbizottságok az osztályfőnökökkel együttműködve az információáramlás legfőbb forrásai.

A diáktanács az osztály-diákbizottságok 2-2 tagjából és a különböző tevékenységekben együttműködő diákközösségek által választott küldöttekből áll. Tagjai közül 7 főből álló vezetőséget delegál. A diákönkormányzat diákvezetője a diáktanács elnöke. A diákönkormányzat minden tagjának joga van a tisztségviselők megválasztásában részt venni, mint választó, és mint választható személy, joga van továbbá a diákönkormányzat bármely tisztségviselőjéhez kérdést intézni, és arra érdemleges választ kapni.
A diákönkormányzat döntéshozó szerve a diáktanács ülés. A diákönkormányzat döntéseit – az elnök által megfogalmazott javaslat alapján – szavazással hozza.
A tanulók (diákkörök) döntési jogkört gyakorolnak a nevelőtestület véleményének meghallgatásával:

- saját közösségi életük tervezésében, szervezésében,
- tisztségviselőik megválasztásában,
- a diáktanács tagok megválasztásában

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,

- a diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési – oktatási intézmény működésével, és a tanulókkal kapcsolatos kérdésekben

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SzMSz jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a Házirend elfogadása előtt,
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, sportlétesítmények működési rendjének kialakításához.

A diáktanács ülésen a tagok szavazati joggal vesznek részt. A meghívottak közül az állandó meghívottat tanácskozási jog illeti meg ülés valamennyi napirendi pontjához kapcsolódóan. Az ülés meghatározott napirendi pontjához kapcsolódóan illeti meg tanácskozási jog a meghívottak közül azt a személyt, akit egy napirendi ponttal kapcsolatban hívtak meg.

A diáktanács vezetősége képviseli a diákközvéleményt, tartja a kapcsolatot az iskolavezetéssel, valamint a diákönkormányzatot segítő tanárral. Állást foglalhat mindazon kérdésekben, amelyet szervezeti szabályzatában a diákönkormányzat jogköreként meghatároz.
A tanulók az őket ért sérelem orvoslásáért közvetlenül az osztály-diákbizottságokhoz fordulhatnak, amelyek a diáktanácson, illetve a diáktanács vezetőségén keresztül tartják a kapcsolatot az intézmény vezetőségével.
A diáktanács félévente ülésezik, de szükség esetén bármikor összehívható. A diáktanács összehívását kezdeményezheti a diáktanács vezetősége, a diákönkormányzatot segítő tanár vagy az intézmény vezetősége.
Az üléseken történtekről az osztály-diákbizottsági tagok az 5 napon belül tájékoztatják az osztálytársaikat.

A diákközgyűlés évente legalább 1 alkalommal ülésezik. A diákközgyűlésen joga van minden diáknak megjelenni, kérdéseket feltenni, elmondani javaslatait, elsősorban a diákönkormányzat működésével, valamint a tanulói jogok érvényesülésével kapcsolatban.

Kérdéseket, javaslatokat a diákönkormányzat, illetve az intézmény vezetőségéhez egyaránt fel lehet tenni ezen a fórumon.

13.7. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák szervezésére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglalt szabályok az irányadók.

Az iskolánkban folytatott tanulmányok alatt az alábbi vizsgákra kerülhet sor:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga
- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához, ha....

- felmentették az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (egyéni munkarendű tanuló),
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik (kivéve azt az esetet, amikor engedélyezték, hogy a tanuló egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget).

A tanulónak azokból a tantárgyakból kell osztályozó vizsgát tennie, amelyet az intézmény főigazgatója, a hiányzások miatt hozott határozatában rögzített.

Az egyéni munkarendű tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát adott tanítási évben szervezzük. A vizsgák időpontjáról és helyéről a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ...

- ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgát tehet a tanuló ha ....

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik

Javítóvizsgákra a főigazgató által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban kerül sor. A javítóvizsga időpontjáról a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.

Sikertelen javítóvizsga esetén a nevelőtestület évfolyamismétlésről határoz.

Rendkívüli – tanévet átlépő – továbbhaladási igény esetén a szülőnek (gondviselőnek) kell kérnie a nevelőtestület támogató döntését. A nevelőtestület támogatása esetén a tehetséges tanuló osztályozó vizsgán bizonyíthatja felkészültségét.

Súlyosabb tanulási és/vagy magatartási zavar felmerülése esetén pedagógus javaslatára a tanulói képességet vizsgáló szakértőhöz kell fordulni.

Az egyéni munkarendű és a hiányzás miatt lemorzsolódott diákok a magasabb évfolyamra történő lépéshez, a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához félévkor és év végén osztályozó vizsgát kötelesek tenni.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskolánk helyi tantervében szereplő követelmények alapján a szakmai munkaközösségek, illetve a szaktanárok állapítják meg. A követelmények elfogadásáról a nevelőtestület dönt.

Írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgák iskolánkban – alsó tagozat (1-4. évfolyam):

Tantárgy	Vizsga		
	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Magyar nyelv és irodalom	X	X	
Matematika	X	X	
Hittan	X	X	
Környezetismeret	X	X	
Angol	X	X	
Ének-zene			X
Vizuális kultúra			X
Technika és tervezés	X	X	X
Testnevelés			X

Írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgák iskolánkban – felső tagozat (5-8. évfolyam):

Tantárgy	Vizsga		
	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Magyar nyelv és irodalom	X	X	
Matematika	X	X	
Történelem	X	X	
Állampolgári ismeretek	X	X	
Hon- és népismeret	X	X	
Hittan	X	X	
Természettudomány	X	X	
Kémia	X	X	
Fizika	X	X	
Biológia	X	X	
Földrajz	X	X	
Angol	X	X	
Ének-zene			X
Vizuális kultúra			X
Dráma és színház	X	X	
Technika és tervezés	X	X	X
Digitális kultúra	X	X	X
Testnevelés			X

13.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

13.8.1. A beilleszkedési magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű tanulók, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása integráltan történik.

Tanulóink beilleszkedési, magatartási nehézségei több forrásból fakadnak, amelyek közül a három legjelentősebb tényező:

- a családból, a közvetlen környezet közösségeiből hozott szociokulturális hátrány,
- a tanulók, szülők részéről nem elfogadott, sikerélményt nem nyújtó, igazi közösséget nem jelentő iskola,
- a tanuló fiziológiai és pszichés problémái, részképesség zavarai.

E három terület figyelembe vételével szervezzük hátránykompenzáló tevékenységünket.

A családból, a lakóhelyi mikrokörnyezetből hozott szociokulturális hátrányok mérséklését segíti az, ha elsődlegesen az osztályfőnök, de közvetve a gyermeket tanító többi pedagógus is, minél jobban megismeri a gyermek életkörülményeit, családját, az onnan kapott motivációs bázist, értékrendet. Mindezek ismerete segít a tanulók iskolai mentalitásának, viselkedésének, szokásrendjének megértésében, az adódó problémák kezelésében.

A jó kapcsolat kialakításának lehetőségét adhatják a szülők bevonásával szervezett közös programok.

A kapcsolattartás szokásos formáin túl az osztályfőnök, illetve a szaktanár esetmegbeszélésre kérheti a szülőt, amelyen igény szerint a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai is részt vehetnek.

A családi szociokulturális környezet megismerése, az onnan hozott hátrányok kompenzálására való törekvés mellett, alapvetően fontos az iskolai élet olyan módon történő szervezése, hogy a tanuló sikerélményhez jusson.

Legyenek pozitív kötődései az iskolai mikrokörnyezetekhez, találjon olyan szervezett tevékenységeket, amelyeket szívesen végez, olyan közösségeket, ahol jól érzi magát.

Alsó tagozaton napközis, felső tagozaton tanulószobai foglalkozásokon biztosítjuk, pedagógus irányítás mellett az eredményes tanulást, felkészülést. Emellett szervezünk fejlesztő foglalkozást tanulóink számára.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység indokolt esetben a tanuló mentesítése a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

- Építkezés az iskoláskor előtti kompenzáló tevékenységre, az óvodai tapasztalatok elemzése a fejlesztési terv elkészítéséhez
- Átmenetek, tagozatváltás, osztályfőnök váltás esetén a folyamatosság biztosítása.
- A nevelés szintereinek összehangolása, egyes időszakok alatt megfigyelt jelenségek alapján, egységes nevelési eljárások alkalmazása.
- Hatékonyabb megelőző tevékenység érdekében, fejlesztjük a családokkal valamint a Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartást.
- Az eredményesebb nevelési eljárásokhoz a szülőket kell megnyerni a gyermek érdekében.
- Családlátogatások hatékonyságának növelése

- Szülői értekezletek hatékonyságának növelése. A hagyományos formát egyre inkább felváltja a klub jelleg, amely a szülők továbbképzésének a színtere is, illetve az interaktív, közvetlenebb hangvételű partneri találkozó.
- A nevelés-oktatás folyamatában fokozott hangsúlyt kap a tevékenységközpontúság.
- Külön figyelmet fordítunk beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók értékelésére.

13.8.2.A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Iskolánkban kiemelt feladatként kezeljük a képességfejlesztést, tehetséggondozást.
Az alapfokú nevelés-oktatás bevezető és kezdő szakaszában (1-2. és 3-4. évfolyam) elsajátítják a tanulók az írás, olvasás, számolás alapjait, majd ezen képességek hatékony és sokoldalú fejlesztése, magasabb szintre emelése a feladatunk.
Differenciálással biztosítjuk, hogy minden tanuló a képességeinek megfelelő ütemben haladjon és megtanulja az értelmes tanulás alapvető módszereit.
Az alapfokú nevelés-oktatás alapozó és fejlesztő szakaszában (5-6 és 7-8. évfolyam) tovább folytatódik az alapkészségek fejlesztése és a helyes pályaválasztásra való felkészülés kap prioritást a pedagógiai munkában.

Tevékenységek, eljárások:

- Tanórai differenciálás
- Tanulmányi versenyek (iskolai, területi, megyei, országos, levelező)
- Tehetségazonosítás, tehetséggondozás, tehetség nyomonkövetés
- Tehetséggondozó műhelyek
- Tehetségpont kialakítása az intézményen belül
- Tananyag gyorsított ütemű elsajátítása
- Tananyag dúsítása, egy-egy téma mélyebb feldolgozása
- A tanulók és pedagógusok bekapcsolódnak az Országos Tehetségsegítő Hálózat munkájába
- Komplex személyiségfejlesztés
- Tematikus táborok

A délutánra tervezett foglalkozások a tanulók tudásának bővítése és mélyítése mellett az érdeklődésük kielégítését szolgálják.

A tehetséggondozást szakkörök szervezésével, versenyekre való felkészítéssel bővítjük.
Kiemelten fontos feladatnak tekintjük, hogy tanulóink az országos felmenő rendszerű versenyeken kiváló eredményt érjenek el, s ezzel is öregbítsék iskolánk hírnevét. A folyamatos felkészülést szolgálják a széles körben rendelkezésünkre álló levelezéses feladatsorok, versenyfeladatokat tartalmazó kiadványok.
A sportkör foglalkozásai, az egészség megőrzésén túl az egyéni képességek fejlesztését, s a tehetséggondozást is szolgálják.

13.8.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Célja: Az egyéni különbségeken alapuló differenciált foglalkoztatás megvalósítása az iskolai minimum szintű követelmények elérése érdekében.

Feladata: A szakértői vélemény illetve a nevelők által jelzett esetekben a tanulási zavarral, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek kiszűrése. A fogalmak értelmezése.

Alkalmazás területe: a tanév eleji egyeztetés során a nyilvántartásba vett tanulási zavarral, nehézséggel küzdő gyerekek. Sajátos nevelési igényű gyerek nevelése-oktatása.

Feladatok:

- Elsődleges feladatunk, hogy feltárjuk a kudarc okát, s ezután kidolgozzuk a segítés módját. Erre szolgálnak az év eleji diagnosztikus felmérések és az év végi összegző mérések.
- Felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- Egyéni fejlesztési program kidolgozása, eseti kezelés.
- Fejlesztőpedagógus, pszichológus, mentálhigiénikus, bevonása.
- Helyes tanulási technikák elsajátíttatása a tanulókkal (tanulás tanítása)
- Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés a szülőkkel
- Napközis foglalkozás, tanulószoba
- Külső szakemberek bevonása: gyógypedagógus, logopédus.
- Tanórán belül differenciált foglalkoztatás, kooperatív tanulási technikák alkalmazása.
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal

Alkalmazott módszerek

- differenciált képességfejlesztés, fejlesztő feladatok
- egyénre szabott feladatok, foglalkozások
- kipróbálás, ismétlés, gyakorlás
- tájékoztatás, megbeszélés
- egyéni fejlesztés, kiscsoportos foglalkozás
- drámapedagógia

13.8.4. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelési programja

Az Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola speciális feladatként vállalja a helyi sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatását.
Szükségesnek tartjuk a tanköteles korú – biológiai-pszichológiai és környezeti okokra visszavezethető – az érvényben lévő jogszabályok alapján áthelyezett, sajátos nevelési igényű tanulók oktatását, nevelését biztosító integrált képzést.
A fogyatékossággal élő gyermek/tanuló minden más gyermekkel közös emberi tulajdonságokkal rendelkezik, hogy ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él. Ezért felnőtté válásukhoz biztosítjuk iskolai kereteinken belül az elsajátítható tudást és a kialakítandó képességeket, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve oktatásukhoz – nevelésükhöz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket, hogy felkészítésük olyan mértékűvé váljon, amivel iskolaváltás esetén egy másik iskolában folytatni tudják tanulmányaikat, és képessé válhassanak szakképzésre.
Az integrált képzés a speciális egyéni szükségletekhez is igazított sajátos módszerekkel, ismeretanyag-elrendezéssel, értékelési rendszerrel, kimenet szabályozással történik, a NAT-ban lefektetett általános célok és a közoktatás tartalmi szabályozásának elveihez alkalmazkodva, figyelembe véve a fogyatékos tanulók pedagógiai programjának irányelveit, valamint kerettantervüket.
Az integrált képzésben részt vevők az általános iskola tanítási rendjéhez alkalmazkodnak, egyéni gyógypedagógiai fejlesztésük órarendjükhöz és napirendjükhöz igazodik.

Alapelv

- A speciális nevelés alapeszménye, olyan elfogadó környezet kialakítása, ami a sérült gyermek erényeit, sikeres próbálkozásait értékeli, másságát elfogadja, a sajátos értelmi és

személyiség állapotához igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe, és ez a sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését eredményezi.

- Az intézmény, mint befogadó intézmény vállalja a sajátos nevelési igényű tanulók sérülés specifikus ellátásához nélkülözhetetlen többletszolgáltatások biztosítását
  - a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatását,
  - a kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokat: fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátást,
  - a sajátos nevelési igényű gyermek nevelését- oktatását a speciális tanterv alapján, speciális tankönyvekkel és segédletekkel, speciális technikai eszközökkel, speciális terápiák biztosításával.

A tanítás-tanulás folyamatában maximálisan figyelembe veszi az egyes tanuló sajátos nevelési igényét, sérülés specifikus szükségletét és ennek érvényét szerzi az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával.

Cél

- A fogyatékosságból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük sérülésspecifikus szempontú támogatása.
- Összhang megteremtése, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló ugyanolyan ellátásban részesüljön, mint más gyermek, problémája figyelembe vétele mellett.
- Biztosítani szeretnénk számukra:
  - a fejlesztés segítse számukra az önállóságot, a társadalmi beilleszkedést
  - rehabilitációs célú fejlesztő terápiák
  - a tanulót a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Feladat

- Az integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek számára speciális pedagógiai segítségnyújtás.
- Az együttműködés formáinak kialakítása – rögzítése, illesztése az aktuális órarendbe.
- A sérült tanuló megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezése, team-munkában a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján.

- A fejlesztés tervezése tanórai keretek között, a habilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében – egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással – a gyógypedagógus által biztosított speciális tantervre építetten.
- A gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzése, felhasználásuk, beemelésük ütemezése a gyógypedagógus irányításával.
- A diagnosztizáló, formatív, szummatív mérések lehetőségének, gyakoriságának tervezése team-munkában.
- A kompetencia alapú oktatás tantárgyait bevezető osztályokban az értékelést, a tárgyat bevezető pedagógus végzi, konzultálva a gyógypedagógussal.
- A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása, rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint – a szülő bevonásával, tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez, a gyógypedagógussal együttműködve.
- Az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserén, szakmai felkészítésén, folyamatos továbbképzésen való részvétel, valamint a szakmai anyagok igénybevétele.

SNI-s tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása

- Az SNI gyerekek/tanulók különleges gondozást igényelnek és iskolánkban ezt meg is kell kapniuk.
- Olyan tanítási-tanulási folyamatot kell számukra biztosítani, amivel problémájuk megoldásában nyújt segítséget, /pl.: eszközök, időkeret stb./ úgy, hogy a tanuló egyéni sikereket érjen el.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére követelményeket kell meghatározni, egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A törvényben előírt szakember meghatározott időkeretben foglalkozik ezekkel a gyerekekkel iskolánkban.
- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára: A nevelés, oktatás, fejlesztés, kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja,

illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

Integrált nevelés, oktatás

Iskolánk oktató-nevelő munkájának legfontosabb feladata a másság elfogadása, egymás iránti empátia, tolerancia fejlesztése. Folyamatos kapcsolattartás a szülők közösségével. Nevelőink a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszik az SNI-s tanulásra jellemző módosításokat, együttműködnek a különböző szakemberekkel, javaslataikat, iránymutatásaikat elfogadják, beépítik a pedagógiai folyamatokba.

Az enyhe értelmi fogyatékossággal élő tanulók

Az enyhe értelmi fogyatékossággal élő tanulók személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékosság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Az enyhe értelmi fogyatékossággal élő tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyébként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Az enyhe értelmi fogyatékossággal élő tanulókat jellemző tünetek az iskoláskor előtt kevésbé feltűnőek.

Az intézményes ellátásukban bekövetkezett pedagógiai szemléletváltás legfontosabb célkitűzése, hogy erősödjék az integrált nevelés és oktatás anélkül, hogy megszűnne az gyógypedagógiai ellátás lehetősége. Ez nem a különleges gondozás megszervezésének

folyamatában eredményez változtatást, hanem az érintett értelmi fogyatékossággal élő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai szemléletváltást segíti.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

a) a fogyatékosság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása,
b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Az enyhe értelmi fogyatékossággal élő tanulók nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés és terápia hatására fejlődésük a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhe értelmi fogyatékossággal élő tanulók nevelésében az irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, helyi tantervét. Ezen belül meg kell határozni és biztosítani kell azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, habilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

Az enyhe értelmi fogyatékossággal élő tanulók pedagógiai és egészségügyi célú habilitációja, és rehabilitációja

- szocializációja, eredményes társadalmi integrációja,
- a fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg,
- a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás,

A beszédfogyatékossággal élő tanulók

Beszédfogyatékossággal élő az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Amennyiben a beszédfogyatékosság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos logopédiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ.

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába.

Beszédfogyatékossággal élő tanulók fejlesztése

- pszicológiai és fiziológiai tényezők fejlesztése
- önállóság fejlesztése
- önbizalom fejlesztése
- pozitív énkép kialakítása
- bátran merjen beszélni társai előtt

Beszédfogyatékossággal élő tanulók rehabilitációja

Valamennyi beszédfogyatékos tanulónál szükséges:

- logopédiás terápia

Pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek hátterében részképesség zavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar kialakulatlansága vagy fejletlensége áll fenn.

- Részképességzavar: az iskolai teljesítmények-elsősorban az alapvető eszköztudás (írás, olvasás, számolás) - elsajátításának nehézségei.

- Kóros hyperkinetikus, kóros aktivitászavar, figyelemzavar: az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni.

Ezek a tanulók érzékenyebbek az időjárás változására, fáradékonyabbak, nehezen viselik a várakozást, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre.

Pszichés fejlődés zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban akadályozott tanulók fejlesztése

- Egészséges énkép, önbizalom kialakítása,
- kudarctűrő-képesség növelése,
- önállóságra nevelés,

a fejlesztés kiemelt célja.

Diszlexia, diszgráfia:

A diszlexia a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozik, intelligenciaszinttől független olvasási, helyesírási gyengeség. Háttérben idegrendszeri sérülési, organikus eltérési, érési késése, működési zavar, örökletesség, lelki és környezeti ok áll.

Ezeknek a tanulóknak differenciáltan az aktív szókincse és gyenge az emlékezete.

Nehezen alakul ki hang-betű kapcsolat, gyakori a betűtévesztés az olvasás során. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között. Gyenge a szövegértése.

Diszgráfia esetén nehezen tanul meg írni. Az írómozgás egyenetlen, lendülete és ritmusa töredezett, fáradékonyabb.

Fejlesztési feladat:

- látás, hallás, mozgás koordinálása
- olvasás, írás tanítása lassított tempóban, hangoztató-elemző, szótagoló módszerrel
- élő idegen nyelv oktatása során problémájának figyelembevétele.

Diszkalkulia:

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának a nehézsége. Ezeknél a tanulóknál hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakul a mechanikus számlálás képessége.

Fejlesztés feladatai:

- érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése
- testséma kialakítása

- a matematikai nyelv tudatosítása
- segítő, kompenzáló eszközök használata
- szám-és műveletfogalom kialakítása
- egyéni sajátossághoz igazodó gyakorlás

Kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar.

Hyperkinetikus zavarok:
Már kisgyermekkorban kialakulnak a tünetei a csapongás, figyelmetlenség, szabályok megszegése, többszöri konfrontálódás társakkal, megfontolatlanság.

Magatartási zavarok:
Jellemzője az agresszív vagy dacos magatartás, az életkorban elvárható szociális elvárásokat durván áthágja, nagyfokú harcosság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, erőfitogtatás, indulatkitörések, hazudozás.
Fejlesztés feladatai:

- a tanuló helyének jó megválasztása az osztályban
- egyénhez igazodó követelmény kialakítása
- az alkalmazkodó készség fejlesztése
- együttműködés családokkal, szakemberrel
- sikerélmény biztosítás.

Egészségügyi és pedagógiai rehabilitáció

- Folyamatos szakorvosi ellátás, annak ellenőrzése, útmutatások figyelembe vétele
- a tanultak elmélyítése
- funkcionális képességfejlesztő programot.

Iskolánkban csak azokat a tanulókat tudjuk beintegrálni, akikhez megfelelően tudunk biztosítani szakembert, gyógypedagógia tanárt, akivel nevelőink szorosan együttműködnek, tanítási órákon a szakembertől kapott utasításokat betartják és betartatják. Az osztályfőnökök és szaktanárok feladata a sérült tanuló beintegrálása, társakkal történő elfogadtatása. Szülőkkel, családdal rendszeres kapcsolattartás, problémák közös megbeszélése. Az iskolában egyre több a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló. A probléma nem megkerülhető és nem intézhető el méltatlankodással, a magatartás és tanulás puszta szankcionálásával.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek fejlesztése egyénre szabottan történik a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében foglaltaknak megfelelően, melyhez egyéni fejlesztési tervet készítenek a fejlesztésben részt vevő szakemberek – gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus - gyermekenként, tanulónként.

A probléma kezelésének folyamata

A beiratkozásnál az iskola gondosan tanulmányozza át az óvodáktól megküldött óvodai szakvéleményt. Amennyiben problémára utaló jelet találnak, - diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, ezekre utaló jelek, magatartászavar, beszédhiba, hyperaktivitás, figyelemzavar vagy egyéb részképesség-zavar - a szakvéleményt meg kell ismerni a gyermekkel foglalkozó pedagógusoknak. Az óvodapedagógus segítő véleményének, tanácsának kikérése minden esetben szükséges.

A gyermekkel foglalkozó nevelő a tanév megkezdésekor ismerkedjen meg a szülőkkel, gyermekkel családlátogatáson. Segítőkész magatartása, a szülő bizalmának elnyerése, a jövő szempontjából nagyon fontos.

A gyermekkel foglalkozó logopédus, pszichológus sokat segíthet a probléma eredményes megközelítésében, a pedagógus kérje ki véleményüket.

A tanítási órákon differenciált foglalkoztatás szükséges. A tanítási órákon túl fejlesztő felzárkóztatást szervezünk számukra.

Iskolánkban a törvény által előírt módon megoldott az SNI-s tanulók ellátása.

A pedagógussal szembeni elvárások:

- ismerje a részképesség-zavar tünet együttesét;
- tudjon differenciáltan oktatni;
- semmiféle hátrányos megkülönböztetés, degradáció nem érheti részérő a tanulót
- értékelésnél vegye figyelembe a tanuló eltérő képességeit; a szakértői véleményt
- erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségeit ott, ahol nem érvényesül a hátrány;
- a teljesítmény mérésénél önmagához képest is nézze a fejlődést;
- nevelje az osztályközösséget a különböző képesség-zavarok tolerálására.

Az osztályfőnökkel szembeni elvárások:

- a szülővel szemben kiemelten figyelmesen és tapintatosan fogalmazzon;
- a tanuló problémáit értesse meg a szaktanárokkal;
- szükség esetén forduljon szakemberhez a gyermek ügyében;
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét;
- gondoskodjon a tanuló pályaválasztásáról;
- szükség esetén a tanuló magatartásáról, teljesítményéről adjon írásban véleményt.

Amennyiben az SNI-s problémára a beiratkozásnál nem derül fény, úgy az osztálytanító, szaktanár kötelessége, hogy a probléma észlelésekor a megfelelő intézkedést megtegye:

- konzultáljon nevelőtársaival az adott eset kapcsán, valóban a jelzett probléma áll-e fenn;
- beszélje meg az észlelt problémát tapintatosan a szülővel, ifjúságvédelmi felelőssel;
- kérje a tanuló nevelési tanácsadói vizsgálatát, véleményezése legyen korrekt, szakmailag megalapozott, küllemében igényes;
- kísérje figyelemmel a gyermek sorsát, ha szükséges erősítse meg a szülőt a további vizsgálatokat illetően, legyen támasza a nehéz döntések meghozatalában;
- tájékoztatassa az iskolavezetést a vizsgálatokról, kérjen intézkedést, ha szükséges;
- munkáját szakmai hozzáértéssel, empatikusan, segítőkész módon, tapintatosan végezze.

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem SNI igényű tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk.
Az SNI tanulók oktatásának irányelve:

- sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük.
- Személyre szabott pedagógiai eljárásokat, eszközöket, módszereket alkalmazunk.
- Megtapasztaltatjuk velük a feléjük irányuló feltétlen szeretetet.
- A tananyag feldolgozásánál figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak egyes SNI tanulók csoportjaira jellemző módosulásait.
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk.
- Egyéni haladási ütemet biztosítunk.
- Együttműködünk a szakszolgálat szakembereivel.

- Negyedévente személyre szabott szöveges értékelés keretében összegezzük az adott időszak eredményeit.
- Fejlesztő pedagógus és utazó gyógypedagógus segít a fejlesztésben.
- A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek értékelését a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében leírtak alapján végezzük.

13.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő iskolai tevékenységek

Az iskolába lépés a gyermek környezetének alapvető átszerveződését jelenti. Ez a változás megjelenik a gyermek fő tevékenységének átalakulásában. Az iskoláskor előtti fő tevékenységformája a játék, fokozatosan átadja a helyét a tanulásnak. A tanulás, az iskolába lépés a gyermek számára a környezet gyökeres átalakulását jelenti: a megismerés meghatározott irányokban halad, tervszerűen, folyamatos külső irányítás és ellenőrzés mellett. A tanulás a gyermektől folyamatos teljesítményt kíván meg. Az érdeklődés helyébe az akaratlagos figyelem lép. Aki rendszeresen tanul, az a tanóra kezdetétől a végéig cselekvően vesz részt a közös munkában. Figyel a tanítójára, tanárára, társaira, igyekszik munkalendületét az egész óra folyamán megtartani. A tanórán végzett, rendszeres munka nélkül az egyéni tanulás sem lehet eredményes. Ebben a felkészülésben partner, segítség a napközi otthon, ahol a tanulók a másnapi készülés mellett szabadidejüket pihenésre, szórakozásra, művelődést elősegítő egyéb tevékenységre használják fel. A fent említett változásoknak, feladatoknak sajnos a mi iskolánk tanulói nem vagy csak nehezen tudnak eleget tenni, megfelelni. Többségük (közel 60 %), szociális hátrányban szenved. Ez a hátrány a munkanélküliségből, gyermekkorban elkezdődő bűnözésből, kilátástalanságból adódik. Sok a nehéz, egzisztenciális gondokkal küzdő családból érkező tanuló. Nekik anyagi okok miatt hiányos a felszerelésük, az órai munkában nem tudnak részt venni. Ezeken a hátrányokon kívánunk a következő tevékenységekkel enyhíteni:

- Napközis csoportok, tanulószobák működtetése.
- Felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése.
- A HH és HHH tanulók felszereléseinek, eszközeinek pótlása.
- Bűnmegelőzési programot kell az órakeretbe beépíteni, megfelelő fórumokon erről a szülőket is tájékoztatni kell.
- Pályaorientációs programok intenzív szervezése.
- Kirándulások, programok, táborok szervezése.

A tanuló ismerje meg önmagát: képességeit, hobbiját, tehetséges oldalait, erényeit, hibáit. Mivel foglalkozik legszívesebben a szabadidejében, mi az, ami nyugtatja, kedvét leli benne. Ismerjen meg minél több szakmát. A szakmák követelményeit, nehézségeit, örömeit. Tanulmányi eredményeit, fizikai állapotát és a szakma egészségügyi követelményeit, a társadalom igényét, a szülők elvárásait, a barátokat, továbbtanulási lehetőségeket tudja összesíteni.

Az osztályfőnöki órák segíthetnek: a különböző szakmák megismertetésében, a felső tagozatban folyamatos felmérés készítésében (szakmaválasztás), jó szakemberek mutassák be szakmájukat, pályaválasztási könyvek kiosztásában, a szakmák egészségügyi követelményeiről tájékoztatások megtartásában, pályaválasztási szülői értekezlet megszervezésében. Egyéni elbeszélgetések a tanulókkal tanórán kívül az elképzeléseiről, teveiről. Az iskolaorvos tájékoztatja a tanulókat, és szűrővizsgálatokat végez.

- Megfelelő kapcsolattartás az önkormányzat gyámügyi előadójával, hogy az arra rászoruló családok a megfelelő szociális juttatást megkapják.
- Korszerű információhordozó eszközök biztosítása, megismertetése, használata a tanulók körében.
- Könyvtárhasználati lehetőség biztosítása.
- Különböző támogatások megszerzésében segítségnyújtás.
- Részvétel pályázatokon.

13.10. Környezeti nevelési program célrendszere

Célja:

- Elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.
- Kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelőségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt.
- Érzékennyé tenni a tanulókat a környezet állapota iránt
- Bekapcsolni a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, védelme.

Feladat:

- Környezetbarát attitűdök, szokások kialakítása a tanulókban.
- A természeti és társadalmi környezetről tényeket, ismereteket, problémamegoldó gondolkodást közvetítünk.
- Segítjük a környezeti folyamatok, összefüggések megértését.

A részletes környezetvédelmi program az egységes pedagógiai program mellékletét képezi.

13.11. Egészségnevelési program, teljeskörű egészségneveléssel összefüggő feladatok

Az egészségnevelés célja olyan személyiségformálás, mely képessé teszi az embereket testi, lelki épségük megvédésére, sikeres életvitel és az aktív társadalmi részvétel megvalósításával. Célja a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kompetenciák fejlesztése felkészítés az egész életen át tartó tanulásra. Programunk megvalósításával e célhoz járulunk hozzá.

Tapasztalat, hogy az utóbbi évtizedekben igen kedvezőtlenül alakult a magyar népesség egészségi állapota. E tendencia megállítása az iskolai nevelésnek is alapvető célja. Értékközvetítő tevékenységünk alapja, hogy örömre és szeretetre nyitott, harmonikus, érzelem gazdag, önálló, egészséges, aktív, a környezet feltételeit változtatni képes, az emberiség ügyeivel közösséget vállaló embereket neveljünk. Az iskolai nevelés alapértékei között szerepel az élet és az egészség védelme.

A szociális és állampolgári kompetencia kialakítása érdekében alkalmassá kell tenni tanulóinkat a saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó készségek és képességek birtoklásával. Ebben az értékközvetítő feladatban referencia személy a pedagógus, akit modellként követnek, aki kielégíti érdeklődésüket, a tanulókkal való együttműködésében felismertetheti, meggyőzheti, támogathatja, sokszínűen gyakoroltathatja az egészség, mint érték belsővé válását. Fejlesztő munkánk alapja az állapotfelmérés, az abból adódó feladatok pontos célmeghatározással.

A pedagógiai gyakorlat körébe tartozó értékek sarkalatos pontjai

1. Testi fejlődéssel kapcsolatos egészségnevelés
    a. egészséges táplálkozás
    b. mozgástevékenység – mozgásigényre nevelés
    c. higiénés magatartásra nevelés

2. A mentálhigiénés (lelki) egészségnevelés

   a. iskolai légkör
   b. a tanulók teljesítőképessége
   c. az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás, kábító hatású szerek)

3. Szociális (társkapcsolati) nevelés

Célok, feladatok:
A tanulók életmódjában váljon meghatározóvá, értékké a testi-lelki egészség, a mindennapi testedzés, az egészséges életmód.
Életük folyamán mindig rendelkezzenek olyan testi-lelki egészségi állapottal, amely folyamatosan alkalmassá teszi őket az általuk kitűzött célok elérésére.

Középtávon:

- szükséges, hogy a tanulókban tudatosuljon az egészséges életmód, a testi-lelki egészség elérését és folyamatos megőrzését biztosító eljárásrendszer;
- szükséges, hogy megismerjék a testi-lelki egészséget veszélyeztető, károsító anyagokat és tevékenységeket (drog, alkohol, dohányzás, helytelen táplálkozás, mozgáshiány, egészségtelen napirend, káros viselkedési szokások, helytelen és idő előtti szexuális élet)

Ezért rövidtávon szükséges, hogy:

- rendelkezzenek megfelelő napirenddel;
- megismerjék és alkalmazzák az elemi higiénés szokásokat;
- megismerjék az egészséges és korszerű táplálkozás alapjait;
- rendelkezzenek megfelelő munkakultúrával, kitartással, kudarctűrő képességgel, harmonikus, kiegyensúlyozott személyiséggel;
- legyenek tájékozottak a káros szenvedélyek egészségromboló hatásával.

A részletes egészségnevelési program az egységes pedagógiai program mellékletét képezi.

13.12. Fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok végrehajtásának programja

Célja

- Fogyasztói kultúra fejlesztése.
- Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása.

- Természet- és környezetvédő magatartás erősítése.

Feladat

- Iskolánk a tantárgyakba integrálva valósítja meg a fogyasztói oktatást.
- Állampolgári kompetenciák.
- Társadalmi kompetenciák.
- Cselekvési kompetenciák kialakításának elősegítése és fejlesztése.
- Fogyasztói magatartás kialakítása, tudatos fogyasztóvá nevelés.
- Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, marketing, reklám szerepét, ezek területén történő eligazodást.
- Minőség, biztonság szerepének a fontosságát ismerje fel, ugyanígy a gazdaságosság, takarékosság fontosságát is.
- Ökológiai fogyasztóvédelem, környezettudatos fogyasztás.
- Preventív, megelőző fogyasztóvédelem.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

Állampolgári, társadalmi, cselekvési kompetenciák fejlesztése

- értékek formálása
- szükséglet és kínálat elkülönítése
- egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása
- természeti értékek védelme

Fogyasztói magatartás kialakítása

- tájékozódási képesség fejlesztése
- döntési helyzet felismerése
- felkészülés a döntésre

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemeinek megjelenése az egyes tantárgyakban:

Magyar nyelv és irodalom: reklámnyelv, feliratok, kommunikációs csapdák a reklámban, reklám szövegírás.
Matematika: pénzügyi számítások.
Történelem: EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet, reklámtörténet.

Angol: az adott nyelvterület jellemző fogyasztási szokásainak megismerése.

Kémia: élelmiszerbiztonság, adalékanyagok, (E-számok), vegyszerek és egészség kozmetikumok

Fizika: mérőeszközök, mérés

Biológia: génmódosított élelmiszerek (GMO) táplálkozási kiegészítők, egészséges táplálkozás.

Földrajz: eltérő fogyasztási szokások.

Vizuális kultúra: reklámértelmezés, lényeglátás és reklámhatás értelmezése.

Technika és tervezés: áruismeret, gyártásismeret, összefüggés-megértés.

Digitális kultúra: elektronikus kereskedelem, internetes fogyasztói veszélyforrások.

Tevékenységi formák

Tevékenységi formák	Felelős	Határidő
Intézményünk megismerteti és ha a lehetőség megteremthető erre az Önkormányzattal együttműködve meg is jeleníti működésében a szelektív hulladékgyűjtést.	Munkaközösség-vezetők, főigazgató-helyettes, tantestület tagjai	folyamatos
Az intézmény üzemeltetésénél igyekszünk minimálisra csökkenteni a környezet terhelését.	Munkaközösség-vezetők, főigazgató-helyettes, tantestület tagjai	folyamatos
Étkeztetésénél figyelembe vesszük az egészséges táplálkozással kapcsolatos elvárásokat.	Munkaközösség-vezetők, főigazgató-helyettes, tantestület tagjai	folyamatos
Iskolaszerek fogyasztóvédelmi jellegű megközelítése	tantestület	Tanév végén a kötelező taneszközök ismertetésekor és folyamatos
A tanuló keresse: - A természetes anyagból készült termékeket. - Az újrahasznosított hulladékból gyártott cikkeket. - Egészségkárosító anyagtól mentes eszközöket - Tartós, javítható árukat - A kevés hulladékot termelő termékeket (töltőtoll, ceruza)	tantestület	folyamatos
Technika és tervezés órán áruismeret, gyártás és termékminőség összefüggései.	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Matematika: üzemanyag fogyasztás számítások	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Fizika: mérés, mértékegységek, mérő eszközök (villany, gáz, víz mérőórák)	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Magyar nyelv és irodalom: reklámnyelv, feliratok, a reklám kommunikációs csapdái	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos

Biológia: génmódosított élelmiszerek (amíg egy élelmiszer a boltba kerül), táplálkozás kiegészítők, egészséges táplálkozás	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Kémia: élelmiszer biztonság, élelmiszer adalékok, vegyszer maradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok (környezetvédelmi jelzések, logók)	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Digitális kultúra: elektronikus kereskedelem, internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Történelem: EU fogyasztói jogok, fogyasztástörtének és fogyasztásvédelem, a reklám története	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Vetélkedők, versenyek	DÖK	A tanévben egy alkalommal
Iskolán kívüli helyszínek meglátogatása (piac, üzletek, bankok)	Oszt. fők	A tanulmányi kirándulás időpontja

13.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának terve

Célkitűzés:

- a tanulók ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát, ismerjék fel fontosságát, szükség esetén tudják alkalmazni az elsajátított ismereteket

- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- tudják, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Feladataink:

- a tanulók életkoruknak megfelelő szinten korszerű ismeretekkel, alkalmazható tudással rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- az elsősegély-nyújtás alapvető fogásainak bemutatása, gyakoroltatása;
- a tanórai és egyéb foglalkozások (szakkör) keretében – foglalkozni az elsősegély-nyújtással;
- kapcsolattartás az iskola-egészségügy szakembereivel, az Országos Mentőszolgálattal, a helyi mentőállomás dolgozóival és a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetével.

Elsősegély-nyújtási alapismeretek a biológia, kémia, fizika, testnevelés, továbbá az osztályfőnöki órák tantárgyi tantervében:
Rovarcsípések, légúti akadály, artériás és ütőeres vérzés, újraélesztés, mérgezések, vegyszer által okozott sérülések, égési sérülések, forrázás, szénmonoxid mérgezés, áramütés, horzsolás, ficam, csonttörés, esés.
Osztályfőnöki órákon vendég előadók (szakemberek) segítségével ismerkednek a tanulóink az elsősegélynyújtási-alapismeretek alábbi témáival:

- a közlekedési balesetek esetén szükséges teendők;
- a baleseteknél szükséges segítségnyújtás;
- a mentőszolgálat működése, felépítése;
- a mentőhívás szabályai.

14. ÓVODA- ÉS ISKOLAPSZICHOLÓGUS

Intézményünkben óvoda- és iskolapszichológus működik. Tevékenységével az oktató-nevelőmunkát segíti.

Az óvoda- és iskolapszichológus jogai és kötelességei az intézményünkben:

Az intézményben működő óvoda- és iskolapszichológusnak joga van ahhoz, hogy…

- önálló helyiséggel és a munkaigényeknek megfelelő bútorzattal, anyagokkal, a minőségi munkavégzéshez szükséges eszközökkel rendelkezzen,
- elláthassa a munkaköri leírásában rögzített feladatait, ezen belül
  - konzultációt kezdeményezzen a pedagógussal, szülővel,
  - pszichológiai tanácsadást nyújtson egyéni helyzetben gyermeknek/serdülőnek vagy gyermek-/serdülőcsoportnak,
  - tanulást és közösségfejlesztést segítő felméréseket végezzen az iskolai osztályokban,
  - a gyermek fejlődését segítő egyéni képességvizsgálatokat és a személyes erőforrásait feltáró személyiségvizsgálatokat végezzen, melyekkel a gyermek jobb megismerését és a pedagógiai munka differenciálását segíti elő,
- tanítási óra, pedagógiai foglalkozás időpontjában, azzal párhuzamosan, a pedagógussal egyeztetve, egyéni (nem csoportos) pszichológiai tanácsadás érdekében, saját

szobájában fogadjon gyermeket, melynek során a gyermek távolmaradása a tanítási óráról engedélyezett és nem von maga után szankciókat.

Az intézményben működő óvoda- és iskolapszichológusnak kötelessége…

- figyelembe venni munkavégzése során, hogy szolgáltatásai nyújtása alkalmával a gyermekek jogai és az őket gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek, tartsa szem előtt, hogy munkája alapvetően a bizalmon alapul,
- a pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe (SZEK) alapján szervezni munkáját különösképpen az információk megosztásának és a titoktartásnak a kérdéseit,
- munkájának megvalósításában támaszkodjon az Iskolapszichológia Szakmai Protokolljának (ISZP) útmutatásaira és a munkaköri leírásában foglaltakra.

14.1. Az óvoda- és iskolapszichológiával kapcsolatos jogszabályok és az ezekben szabályozott kérdések

A pedagógiai munka és az óvoda- és iskolapszichológusi feladatellátás jogi alapját különösen a 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, a 2023. évi LII. törvény, valamint a 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet hatályos rendelkezései képezik.
A 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján az óvoda- és iskolapszichológus finanszírozott létszámát a gyermek-, illetve tanulólétszám alapján kell meghatározni; a rendelet a munkakör képesítési és foglalkoztatási feltételeit is szabályozza.
Az intézmény az óvoda- és iskolapszichológus feladatait a hatályos jogszabályok, a szakmai etikai szabályok, az adatvédelmi előírások, valamint az intézmény belső szabályozói alapján szervezi.

14.2. Az óvoda- és iskolapszichológiai feladatok törvényi előírásai

A nevelési-oktatási intézményekben dolgozó óvoda- és iskolapszichológusok feladatkörét a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról c. rendelet 132. § szabályozza. A feladatkör jogszabályi meghatározása:
(1) A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott óvodapszichológus, iskolapszichológus ellátja az e §-ban meghatározott feladatokat, amelyek elsődleges célja a gyermek, a tanuló

személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.

(2) A nevelési-oktatási intézményben dolgozó óvodapszichológus, iskolapszichológus közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-oktató munkához.

(3) Az óvodapszichológus, az iskolapszichológus a nevelési-oktatási intézményben a gyermekekkel, a tanulókkal közvetlenül, egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben, kezeli a tanulóknak a nevelési-oktatási intézménnyel összefüggő személyközi kapcsolati kommunikációs és esetlegesen fellépő teljesítményszorongásos tüneteit, továbbá

a) megszervezi azokat a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok, tanulási szokások, tanulási motiváció vizsgálatának körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek,

b) megszervezi a mentálhigiénés preventív feladatokat a nevelési-oktatási intézményben az egyén, a tanulócsoport, és az intézményi szervezet szintjén, c) megszervezi a nevelési-oktatási intézményben az egészségfejlesztéssel, a nevelő-oktató munka, a szexuális nevelés segítésével, a nevelési-oktatási intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat,

d) megszervezi a krízistanácsadást a következő váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos iskolai kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez, valamint

e) a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló tehetséggondozásában a pedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit.

(4) A (3) bekezdés a) pontjában meghatározott szűrővizsgálatok kiemelt célcsoportja a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban álló gyermekek, tanulók azon csoportja, akik az Nkt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott és életkoruknak megfelelő pedagógiai szakaszt megkezdték, így

a) óvoda esetén elsősorban az ötödik életévüket betöltött gyermekek,

b) iskola esetén az első, az ötödik, a kilencedik évfolyamos tanulók.

(5) Az óvodapszichológus, az iskolapszichológus a (3) bekezdés b), c), e) pontjában foglalt feladatok megszervezése során szűréseket, vizsgálatokat, tréningeket, egyéni és csoportos

tanácsadást szervezhet a gyermek, a tanuló, a pedagógus, továbbá a szülő megkeresésével, valamint az érintett gyermek, tanuló személyiségének fejlesztésével összhangban a szülő számára is.

(6) Az iskolapszichológus szükség esetén az iskolában pályaválasztási és pályaorientációs tanácsadást szervez, amelynek során a) együttműködik a pedagógusokkal és a kijelölt pedagógiai szakszolgálat pályaválasztási szakemberével,

b) a helyi lehetőségek függvényében pályaorientációs foglalkozásokat tart az ötödik évfolyamtól kezdődően az önismereti, képességstruktúra-feltárási, pályaismereti témakörben.

(7) Az óvodapszichológus, az iskolapszichológus

a) segíti a pszichológiai ismereteknek a nevelési-oktatási intézményen belüli elsajátítását,

b) kapcsolatot tart a környezetében működő óvodában, iskolában dolgozó óvodapszichológussal, iskolapszichológussal,

c) együttműködik a kijelölt pedagógiai szakszolgálatban dolgozó óvodapszichológussal, iskolapszichológussal a nevelési-oktatási intézményben a pszichológiai tevékenységgel érintett gyermekek, tanulók pedagógiai szakszolgálati vagy egyéb egészségügyi szakellátásra történő utalása vonatkozásában,

d) az óvodai, iskolapszichológusi munka szakmai minőségbiztosítása érdekében kapcsolatot tart az oktatásért felelős miniszter jogszabályban kijelölt, az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis feladatait ellátó intézménnyel,

e) együttműködik a pedagógiai szakszolgálattal az érintett gyermek, tanuló pedagógiai szakszolgálati ellátás keretében történő gondozásában.

Az óvoda- és iskolapszichológus feladatok koordinátora munkakörét – a 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 29. § (2) bekezdése, módosítva a 8/2014. (I. 30.) EMMI rendeletben határozza meg:

a) az óvodai, iskolai preventív szűrések tankerületi szintű koordinációja, együttműködés a pszichológiai tárgyú mérésekben és az eredmények kommunikációjában,

b) a nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott pszichológusok számára legalább havi rendszerességgel szakmai konzultációs foglalkozások szervezése, c) a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok által ellátásban részesített gyermekeket, tanulókat érintően szakmai konzultációs lehetőség biztosítása a pedagógiai szakszolgálati, vagy az egészségügyi ellátás illetékességi körébe tartozó vizsgálat kezdeményezésére vonatkozó döntés kialakításában, javaslattétel annak irányultságára, helyére,

d) a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok megkeresésére egyéni szakmai segítés, esetvezetési segítségnyújtás, kettős vezetést igénylő csoportfoglalkozások vezetésében való közreműködés,

e) a nevelési-oktatási intézmény vagy az intézményben dolgozó iskolapszichológus, óvodapszichológus megkeresésére esetmegbeszélő, tanári képességfejlesztő csoportfoglalkozás megszervezése, közreműködés annak az adott intézményben történő megvalósításában,

f) egyéni tanácsadás és konzultáció a nevelési-oktatási intézményekből érkező pedagógusok számára,

g) az Intézmény és a nevelési-oktatási intézmény közötti kapcsolat, kommunikáció segítése,

h) a pedagógiai szakszolgálatnál önkéntesen bejelentkező, az óvodától, iskolától független szolgáltatást igénylő szülők és gyermekek óvodai, iskolai problémákkal összefüggő ellátása, szakmailag indokolt esetben a titoktartás szakmai, etikai elveinek betartása mellett az érintett intézményében dolgozó iskolapszichológussal, óvodapszichológussal való konzultáció.

Az óvoda- és iskolapszichológus koordinátor kapcsolatot tart a miniszter által az országos szakmai irányítási feladatok ellátásában való közreműködésbe bevont Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázissal.

Ha az Intézmény működési körzetében működő nevelési-oktatási intézményben az iskolapszichológus, óvodapszichológus munkakör nem került betöltésre, az adott munkakör betöltéséig, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének erre vonatkozó írásbeli kérésére az Intézmény támogatást nyújthat az ellátás iránti igény kielégítéséhez.

15. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

15.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

15.1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei

Intézményünk a partnerekkel való együttműködés során nagy figyelmet fordít a partnerközpontú működés fenntartására és továbbfejlesztésére, az intézmény szolgáltató jellegének megőrzésére. Foglalkozásainkon figyelembe vesszük tanulóink életkori sajátosságait. Az élményközpontú tanulási folyamatban minden tanulót saját képességeinek optimumáig kívánjuk fejleszteni. A tudatosság, szakszerűség, rendszeresség és a fokozatosság eszközével, megfelelő és folyamatos motivációval ébren tartjuk tanulóink érdeklődését, fejlesztjük kreativitását, önértékelését, csökkentjük kudarcélményeit. A csoportban végrehajtott feladatokkal és a bemutatkozásokkal közösségfejlesztő tevékenységet is folytatunk intézményünkön belül és kívül. Az egyházzenei anyagok közvetítése, és az egyházzenei szolgálatba való bekapcsolódás részét képezi az intézmény nevelő-oktató munkájának. Az alapfokú művészetoktatáshoz való jog 2011. évi CXC. tv. 46 §, (3) bekezdés a) pontja, és az 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről törvényben foglalt jogok gyakorlásának biztosításával esélyegyenlőséget teremtünk a térségünkben élő fiatalok számára. Figyelmet fordítunk a tehetséggondozásra, a művészeti kifejezőeszközök széles tárházának megismertetésére, hogy a személyiségfejlesztés során pozitív életszemlélettel rendelkező, sokoldalú egyéniségeket nevelhessünk.

15.1.2. A nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

Az alapelvekben megfogalmazott pedagógiai hitvallást, értékrendet nevelő-oktatómunkánk stratégiai és operatív céljai támasztják alá, melyek az iskolában folyó művészetoktatás egészére, teljes tevékenységrendszerére vonatkoznak.

Stratégiai célok

- ✔ Partnerközpontú működés fenntartása és továbbfejlesztése
- ✔ A tehetséggondozás hatékonyságának fejlesztése megfelelő motivációval
- ✔ Esélyegyenlőség biztosításának megőrzése, további lehetőségek felkutatása
- ✔ Bekapcsolódás az egyházzenei szolgálatba

Operatív célok

A partnerközpontú működés fenntartása és továbbfejlesztése érdekében

- ✔ A partnerek elégedettségének, elégedetlenségének, igényének figyelembe vétele,

A tehetséggondozás hatékonyságának fejlesztése érdekében

- ✔ A tanulás és munkafegyelem fejlesztése
- ✔ A folyamatos, személyre szabott fejlesztés megvalósítása,

- ✔ Komplex személyiségfejlesztés
- ✔ Kreativitásfejlesztés

Esélyegyenlőség biztosítása érdekében

- ✔ A szociális hátrányok kompenzálása
- ✔ Továbbtanulási esélyek növelése

Bekapcsolódás az egyházzenei szolgálatba

- ✔ Egyházzenei szolgálat végzése céljából egyházzenei anyagok elsajátítása

15.1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

A pedagógiai alapelvek elérését meghatározó célrendszer konkrét feladatok elvégzésével valósulhat meg. A feladatok a cél elérését teszik lehetővé.

Feladatok

- ✔ Rendszeres értékelés, önértékelés
- ✔ Rendszeres igényfelmérés
- ✔ Feladatmegoldást segítő eszközpark fejlesztése
- ✔ Kreativitást fejlesztő feladatok felhasználása
- ✔ Személyre szabott feladatokkal differenciált fejlesztés
- ✔ Komplex művészeti alapkészségek kialakítása.

15.1.4. A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

A feladatok megoldása érdekében alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök.

- ✔ Kompetencia alapú fejlesztés, valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer,
- ✔ Kooperatív technikák alkalmazása,
- ✔ Tehetséggondozó eljárások,
- ✔ Kreativitásfejlesztő tevékenységrendszer,
- ✔ Egyénre szabott személyiségfejlesztő módszer,
- ✔ Közösségfejlesztő módszer,
- ✔ Játékos, élményre épülő oktatás, alkotómunka.

Nevelési eszközök

- ✔ Pozitív minta,
- ✔ Pozitív példa,
- ✔ Pozitív példa követése,
- ✔ Szabadság biztosítása,

Ösztönző eszközök

- ✔ Megerősítés,
- ✔ Biztatás,
- ✔ Dicséret,

- ✔ Munkák kiállítása,
- ✔ Szereplés,
- ✔ Jutalmazás

15.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulóknak elfogadó klímára van szükségük a tanórákon. Ha ezt érzik, könnyebb ébren tartani a rácsodálkozó attitűdöt, ami a művészi kibontakozáshoz nélkülözhetetlen.
Meghatározó az alaphelyzet motiváltsága. Ha a művészeti foglalkozásokon nem saját akaratából van jelen a tanuló, akkor fő feladat a művészetre nyitott személyiség kiformálása.
A segítő tanári hozzáállás alapfeltétel a személyiségfejlesztés sikeressége érdekében. Az együttalkotás örömének megtapasztalása kialakítja azokat a készségeket, amelyeket társas kapcsolataiban használni tud az élet más területein is. A művészetterápia módszereit egyre inkább alkalmazni kell a személyiségfejlesztésben.
Nem lehet különböző képességű tanulók haladásának mértékét egymáshoz hasonlítani. Szükséges az egyéni, személyre szabott feladatok ütemezése, és minden tanuló haladásának mértékét önmagához viszonyítani. Ez elősegíti a rendszeresség és fokozatosság tudatos kialakítását.
Lehetőséget kell biztosítanunk a tanulók egyéni ötleteinek kipróbálásához is, de a tanárnak, mindig figyelemmel kell kísérni a folyamatot. Szükség esetén segítő, támogató légkör megteremtésével, a szabadság érzésének biztosításával iránymutatást adni a folyamat végrehajtásához.
Az önkifejezési eszközök gazdag tárházának felhasználása során személyiségjegyeink is megjelennek a produktumban, és változnak is az alkotás során. Cél: a személyiségjegyek pozitív irányú elmozdulása.
Az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott általános célok és feladatok mellett a kulcskompetenciák közül a digitális kompetencia, hatékony, önálló tanulás kompetencia, szociális- és állampolgári kompetencia, esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia Európai Unió által meghatározott céljainak elérését is célul tűzzük ki magunk elé.
Feladatok a célok elérése érdekében:

- ✔ befogadó, és az egyéni fejlődést biztosító pedagógiai módszerek alkalmazása
- ✔ kompetencia alapú oktatás alkalmazása
- ✔ nyitott oktatási környezetet kialakítása
- ✔ az intézmény szervezeti felépítésében, működési szokásaiban, innovatív és önfejlesztő munkái során, előtérbe kerül a pedagógusok team munkája
- ✔ IKT eszközök alkalmazása
- ✔ jó gyakorlat bemutatása, átadása
- ✔ a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók fokozott figyelemmel kísérése
- ✔ minőségbiztosítási, önértékelési, mérési rendszerek működtetése
- ✔ az alapfokú művészeti nevelés keretei között a szokásos frontális módszerek mellett, alkalmazni kell, ahol lehet a kooperatív, differenciált, tömbösített, cselekvésközpontú, projekt, élménypedagógiai módszereket.

15.3. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

A nevelési, oktatási folyamat számos olyan területtel áll kapcsolatban, amely közvetetten segíti elő a pedagógiai célok megvalósítását. Ilyen terület a tanulói közösség is, amely nagymértékben meghatározhatja a tanulási folyamat eredményességét. Éppen ezért tartozik a pedagógus feladatai közé a tanulói közösség fejlesztése is.
A közösségfejlesztés megvalósításában különböző szempontok figyelembevétele szükséges. Tekintettel kell lenni a tanulói közösség nemi összetételére, életkori sajátosságaira, érdeklődési körére, és egyéb irányultságaira is, hogy azt a megfelelő módszerekkel tudjuk fejleszteni, irányítani. Ezeket figyelembe véve kell a közösség fejlesztésén keresztül elősegíteni a tanulók alkalmazkodóképességének, szocializációjának, kommunikációs képességeinek, felelősségérzetének, empátiás képességeinek, segítőkészségének, fejlődését a csoportos foglalkozásokon, közösségi rendezvényeken. A közösségbe való beilleszkedéssel felkészül a tanuló a felnőttkori életre, és megtanulja a keresztény etika szabályait is. A tudatos és fegyelmezett alkalmazkodás vállalásával fejlődik az együttműködés, az együttgondolkodás készsége. A hibák megbeszélése, az ellenőrzés, az értékelés, az egymás munkájának elismerése, az egyéni teljesítmények mások produktumaihoz való viszonyítása hozzájárul a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához.
Fontos tehát komoly figyelmet fordítanunk munkánk során a közösségfejlesztésre és annak feladataira, mivel a nevelési, oktatási rendszer mellett a közösség hatással van a tagjainak személyiségfejlődésére is.

15.4. A pedagógusok helyi feladatai, a főtárgytanár, tanszakvezető feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók írásbeli munkáinak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális programok szervezése,
- főtárgytanári, tanszakvezetői feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben,

- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon a főigazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,

15.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

15.5.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséggondozás módjai:

- ✔ Felvételi vizsga túljelentkezés esetén
- ✔ Elkülönítés: speciális osztályok, csoportok
- ✔ Gyorsítás: a kiemelkedő tehetségű tanulók tanulási szakaszának lerövidítésével
- ✔ Dúsítás: egy téma mélyebb feldolgozása

A kreatív ember, változásra törekszik. Nyitott az új feladatok iránt, és rugalmasan kezeli az új helyzeteket. A kreativitás kialakulását segíthetjük a hibáktól való félelem csökkentésével, játékosság bevezetésével. Nemcsak a kiemelkedő képességű tanulók képességfejlesztését végezzük, hanem a kevésbé tehetséges tanulókét is. Iskolánk alapfeladata a tehetséggondozás. A tantárgyi programokat úgy állítottuk össze, hogy biztosítsa a tanulók személyiségfejlődését, tehetségápolását. Az év folyamán rendezett kiállítások, bemutatók, versenyek kiemelt szerepet kapnak intézményünk tehetséggondozási munkájában.
Tanáraink részt vesznek a tanulók pályázatokra, versenyekre való felkészítésében. Iskolánk anyagi és természetbeni támogatásában részt vesz több közösség, magán- és jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli cég. A felajánlások javítják az oktatás feltételeit, valamint lehetőséget adnak szabadidős tevékenységek és vetélkedők szervezésére.

- ✔ Hangverseny-bemutatók az óvodában, iskolai tanórákon, hangversenyek kicsik számára.
- ✔ Igény szerint zeneovi indítása
- ✔ Szolfézs előképző, és hangszeres előképzős csoportok indítása.
- ✔ B tagozatú oktatással, magasabb időtartamú főtárgyórákkal.

15.5.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Célja: Az egyéni különbségeken alapuló differenciált foglalkoztatás megvalósítása az iskolai minimum szintű követelmények elérése érdekében.
Feladata: A szakértői vélemény illetve a pedagógusok által jelzett esetekben a tanulási zavarral, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek segítése.
Feladatok:

- ✔ Elsődleges feladatunk, hogy feltárjuk a kudarc okát, s ezután kidolgozzuk a segítés módját.

- ✔ Egyéni fejlesztési program kidolgozása, eseti kezelés.
- ✔ Helyes tanulási technikák elsajátíttatása a tanulókkal (tanulás tanítása).
- ✔ Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés a szülőkkel.
- ✔ Iskolapszichológus bevonása.
- ✔ TKP iskolaérettségi vizsgálatok (mozgásvizsgálat, írásfunkciók, olvasásfunkciók, matematikai gondolkodás) felmérése, kimeneti és bemeneti mérések során.

Alkalmazott módszerek

- ✔ differenciált képességfejlesztés, fejlesztő feladatok
- ✔ egyénre szabott feladatok, foglalkozások
- ✔ kipróbálás, ismétlés, gyakorlás
- ✔ tájékoztatás, megbeszélés
- ✔ egyéni foglalkozás
- ✔ egyéni és kiscsoportos foglalkozások keretében, valamint osztálykeretben, TKP foglalkozások (intézményünk a 2023-2024. tanévtől kezdve Bázis iskolaként működik, 14 fő szakképzett TKP oktató pedagógus részvételével).

15.5.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

A tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek fejlesztése egyénre szabottan történik a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében foglaltaknak megfelelően, melyhez egyéni fejlesztési tervet készítenek a fejlesztésben részt vevő szakemberek gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus.

A probléma kezelésének folyamata

A beiratkozásnál az iskola gondosan áttanulmányozza az óvodáktól megküldött óvodai szakvéleményt. Amennyiben problémára utaló jelet találnak, - diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, ezekre utaló jelek, magatartászavar, beszédhiba, hyperaktivitás, figyelemzavar vagy egyéb részképesség-zavar - a szakvéleményt meg kell ismerni a gyermekkel foglalkozó pedagógusoknak. Az óvodapedagógus segítő véleményének, tanácsának kikérése minden esetben szükséges.
A tanulóval foglalkozó pedagógus a tanév megkezdésekor ismerkedjen meg a szülőkkel, tanulóval családlátogatáson. Segítőkész magatartása, a szülő bizalmának elnyerése, a jövő szempontjából nagyon fontos.
A gyermekkel foglalkozó logopédus, pszichológus sokat segíthet a probléma eredményes megközelítésében, a pedagógus kérje ki véleményüket.
A tanítási órákon differenciált foglalkoztatás szükséges.

15.5.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- ✔ Versenyeken, pályázatokon való részvétel

A tanulók versenyeken, pályázatokon vehetnek részt, amelyek a verseny vagy pályázat kiírójának döntése alapján, a résztvevő eredményétől függően anyagi elismerést is tartalmazhat.
A tanuló felkészülését a szaktanár segíti.

- ✔ Táborok szervezése támogatások bevonásával

Különböző témában kiírt pályázatokon elnyert támogatásokkal lehetőséget biztosítunk hátrányos helyzetű tanulóink számára tematikus táborokban, projektekben való részvételre.

✔ Térítési díj, tandíj fizetési mentesség

Hátrányos helyzetű tanulóink térítési díj fizetési mentességben részesülnek.

✔ Kölcsönözhető tankönyvek, kották

A tankönyvek egy része kölcsönözhető. Lehetőségeink szerint folyamatosan bővítjük a kölcsönözhető tankönyvek, tanulási segédletek mennyiségét.

✔ Kölcsönözhető hangszerek

Hangszerkölcsönzéssel biztosítunk gyakorlási lehetőséget azon tanulóink számára, akik nem rendelkeznek saját hangszerrel.

15.6. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet tanórán kívüli területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában. A diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet a főtárgytanárok, nevelőtestület és az igazgató felé. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) képviseli.

15.7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása nélkülözhetetlen az eredményesség elérésében. A KRÉTA elektronikus napló felületén a szülő rendszeres tájékoztatást kap gyermeke tanulmányi előmeneteléről, illetve az esetlegesen felmerülő problémákról, a tanórai felszerelés hiányosságairól.

A kapcsolattartás egyéb formái:

✔ szülői értekezlet
✔ fogadóóra
✔ nyílt nap
✔ bemutatók, kiállítások

A kapcsolattartás egyéb eszközei:

✔ telefon

- ✔ e-mail
- ✔ levél
- ✔ (alsó tagozaton) napi értékelő füzet
- ✔ honlap
- ✔ Facebook

15.8. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A tanulmányok alatti vizsgák szervezésére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglalt szabályok az irányadók.
Az iskolánkban folytatott tanulmányok alatt az alábbi vizsgákra kerülhet sor:

- ✔ osztályozó vizsga,
- ✔ pótló vizsga
- ✔ javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- ✔ felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- ✔ engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ✔ ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a tanítási órák egyharmadát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát. Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Kivéve azt az esetet, amikor engedélyezték, hogy a tanuló egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát adott tanítási évben szervezzük. A vizsgák időpontjáról és helyéről a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.
Pótló vizsgát tehet a vizsgázó

- ✔ ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgát tehet a tanuló ha

- ✔ a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik

Javítóvizsgákra a főigazgató által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban kerül sor. A javítóvizsga időpontjáról a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.
Sikertelen javítóvizsga esetén a nevelőtestület évfolyamismétlésről határoz.
Rendkívüli – tanévet átlépő – továbbhaladási igény esetén a Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár és a tanszakvezető tanár együttes javaslata alapján a főigazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót. A főtárgyi beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani. A kötelező tantárgynál a magasabb osztály követelményei alapján kell az osztályzatot megállapítani. Összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidejűleg, vagy a főigazgató által megadott időben lehet tartani.
Súlyosabb tanulási és/vagy magatartási zavar felmerülése esetén pedagógus javaslatára a tanulói képességet vizsgáló szakértőhöz kell fordulni.

A hiányzás miatt lemorzsolódott diákok a magasabb évfolyamra történő lépéshez, a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához félévkor és év végén osztályozó vizsgát kötelesek tenni. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskolánk helyi tantervében szereplő követelmények alapján a szakmai munkaközösségek, illetve a szaktanárok állapítják meg. A követelmények elfogadásáról a nevelőtestület dönt.

Művészeti alapvizsga, záróvizsga

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után a tanuló művészeti alapvizsgát tesz, mely a továbbképző évfolyamokon való tanulmányok folytatásának feltétele. A továbbképző évfolyamok elvégzése után, az alapfokú művészeti képzés befejezéseként a tanuló művészeti záróvizsgát tehet. A vizsgákat „a nemzeti erőforrás miniszter 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelete az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról" előírásainak megfelelően kell lebonyolítani. A részletes követelményrendszert programunk helyi tanterv része tartalmazza.

Osztályfolytatás

Az a tanuló, aki a tanult főtárgy előírt tananyagát és követelményeit önhibáján kívül (pl. betegség, közismereti iskolai tanulmányai stb.) nem tudja teljesíteni, kérheti az iskola igazgatójától, hogy tanulmányait a következő tanévben az előző tanévi osztálybesorolásban folytathassa. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kap. A törzslapra és a bizonyítványba a fenti tényt be kell jegyezni, az alábbi módon: No.= nem osztályozott, engedély alapján osztályát folytathatja.

15.9. A felvétel, az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai

A belépés feltételeit a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szabályozza
Az alapfokú művészetoktatási képzésben az egyes művészeti tanszakokra - túljelentkezés esetén - képességvizsgálat alapján iratkozhatnak be a tanulók. A felvételi alkalmassági vizsgálat a beiratkozás előtt történik.

Az egyes művészeti területek, tanszakok képességvizsgálati szempontjai:

Zenei előképző és hangszeres tanszakokon:

- Előképző: hallás, ritmusérzék, tiszta éneklés
- Hangszer: előképző eredményes elvégzése, vagy hallás, ritmuskészség, manuális készség, fizikai és fiziológiai adottság

Képző és iparművészeti tanszakokon:

- Ábrázoló és formázó készség, színek ismerete és használata, manuális adottság

Az új tanuló felvételéről a szaktanár vagy szakmai bizottság tesz javaslatot és a főigazgató dönt. A felvételi eredményéről a szülőt írásban, illetve hirdetőtáblára kifüggesztett értesítés alapján tájékoztatjuk.
A tanulói jogviszony új tanulóknál az új tanévre történő beiratkozással és térítési díj befizetésével jön létre.

A tanulói jogviszony megszűnik:

- ha a tanuló a térítési díjat/tandíjat nem fizeti be a befizetési időszak végéig, vagy ha a tanév/első illetve második félévének 10. napjáig nem regisztrálja a tanulmányok folytatását.
- a főtárgyból vagy kötelező melléktárgyból 10 tanítási óránál többet igazolatlanul hiányzik.
- amennyiben a szülő írásosan bejelenti (18 éven aluli tanuló esetében) a tanuló kimaradását. 18 éven felüli tanulók maguk kötelesek írásban bejelenteni a kimaradást.

Másik iskolából érkező tanuló a bizonyítványban rögzített adatok alapján folytathatja tanulmányait. Tanulók átvételéről a főigazgató dönt. Átvételre a tanév közben abban az esetben van lehetőség, ha a köznevelési törvényben, és az alapító okiratban létszámok előírt, valamint a tanszakokon ellátható tanulói létszám lehetőséget biztosítanak erre. Az átvételhez a tanuló év végi vagy félévi bizonyítványát be kell mutatni. Kiskorú tanuló átvételét szülő és tanuló együtt kérheti írásban. Különböző iskolatípusokból történő átvétel különbözeti vizsga letételéhez kötött, abban az esetben, ha van olyan tantárgy, amelyet a tanuló nem tanult a korábbi iskolájában. A különbözeti vizsgát egy hónapon belül köteles a tanuló letenni. Indokolt esetben az igazgató hosszabb felkészülési időt is engedélyezhet. Az egyes művészeti tárgyak követelményeinek teljesítéséből különbözeti vizsgát tehet a tanuló, mely alapján magasabb osztályba is sorolható. Erről a tanszak tanáraiból alakult bizottság javaslata alapján a főigazgató dönt. Az átvételt az igazgató helyhiány miatt azonnal megtagadhatja.

15.10. Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere

Zeneművészet ág

A) Klasszikus zene

Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

B) Elektroakusztikus zene

Az alapfokú elektroakusztikus zeneoktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes

kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására a digitális technika modern eszközeivel.
A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.
A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Képző- és iparművészeti ág

Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.
Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.
A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző– és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.
A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság

16. AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE

16.1. Választott kerettanterv

Iskolánk helyi tanterve az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosítása alapján kiadott kerettanterv alapján készült.
Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf
Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

A hittan helyi tanterv a Szent István Társulat Hittankönyv sorozatához készült ajánlás alapján készült.

Iskolánk a Katolikus Pedagógiai Intézet (KaPI) szakértői munkacsoportja által, a kiadott kerettanterv alapján, annak szükséges kiegészítésével, az eredeti forma és tartalom megtartásával elkészített „2020 NAT alapján óraterv javaslat" dokumentumot választotta.

16.2. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a szabadon tervezhető órakeret felhasználása, fejlesztési területek - nevelési célok, egységesség és differenciálás

Iskolánkban, a táblázatban meghatározottak alapján a kötelező tanítási órákon valamennyi tanuló köteles részt venni.
A hittan tantárgyat a 110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerint a tanuló napi és heti terhelésével összefüggésben meghatározottak alkalmazásakor figyelmen kívül kell hagyni.
A szabadon tervezhető órakerett, a különböző évfolyamok egyes tantárgyai között, csoportbontásban úgy lett felhasználva, hogy a tanulóknak attól függően melyik csoportba kerülnek, annak valamelyikén kötelezően választandó óra formájában, kötelező részt vennie.
Tantervünkben fontos pedagógiai célnak tekintjük a játékosság fokozását a bevezető és kezdő szakaszban. Pedagógiai módszereinket és tanmeneteinket olyan irányban terjesztjük ki, hogy a tanulóink iskolai motivációját ezzel az eszközzel is növelhessük. Fontosnak tartjuk a

játékossággal megkönnyíteni az óvoda-iskola átmenetet. Tantervünkben alapvető pedagógiai követelménynek tekintjük a tanulói terhelés képességekhez való igazítását, melyet differenciálás révén valósítunk meg.

Az egyéni fejlesztések meghatározásához kiindulási alapot jelentenek a diagnosztikus méréseink.

Katolikus iskolánkban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás, melynek elsődleges célja a hit ébresztése, a tanulók személyes Istenkapcsolatra vezetése. A megtanult hittételek csak megalapozott Istenkapcsolatban nyernek értelmet.

Ezért a hitoktatás "alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye." (Kat. Isk. 50.) Ezt csak személyes példaadással, imával és türelemmel lehet elérni. Mindig tekintettel kell lenni a gyermekek életkorára és eddigi vallási műveltségükre. S ha mindent megtettünk, akkor is Isten kegyelme hoz létre minden fejlődést a diákok lelkében.

16.2.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása - az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig - hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret - mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség - a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat

maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulókban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolának - a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest - átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai

beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

16.2.2. Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formákkal segítjük tanulóinkat a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint kihasználjuk a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segítjük a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítjük elő az olyan differenciáló módszerekkel, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.

Pedagógusaink a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot - a tanuló szükségleteinek megfelelően - közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segítik. Az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszik iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, színház, koncert). Együttműködnek más tantárgyat tanító kollégáival annak érdekében, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására. Multidiszciplináris órák során, több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével.
A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál pedagógusaink figyelembe veszik a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illeszkedését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

16.2.3. Alsó tagozat 1-4. évfolyam

16.2.3.1. Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és

gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát.

Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Az 1-4. évfolyam tantárgyrendszere és heti óraszáma

2020-NAT Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
magyar nyelv és irodalom	7 +1	7 +1	5 +1	5 +1
matematika	4 +1	4 +1	4 +1	4 +1
hittan	1	1	1	1
környezetismeret			1	1
angol				2
ének-zene	2	2	2	2
vizuális kultúra	2	2	2	1
technika és tervezés	1	1	1	1
digitális kultúra			1	1
testnevelés	5	5	5	5
Maximális heti időkeret:	24	24	24	25
+ hittan (110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerint)	+1	+1	+1	+1
Összesen:	25	25	25	26

Alsó tagozaton, az iskola által szabadon tervezhető, évfolyamonkénti +2 óra órakeretből:

- +1 óra magyar nyelv és irodalom kötelezően választandó tantárgy,

- +1 óra matematika kötelezően választandó tantárgy.

A 110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerinti +1 óra hittan kötelezően választandó tantárgy.

16.2.4. Felső tagozat 5-8. évfolyam

16.2.4.1. Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Az 5-8. évfolyam tantárgyrendszere és heti óraszáma

2020-NAT EA: Emelt óraszámú Angol A: Angol	5		6		7		8	
	EA	A	EA	A	EA	A	EA	A
magyar nyelv és irodalom	4		4	+0,5	4	+0,5	3	+0,5
matematika	4		4	+0,5	3	+0,5	3	+0,5
történelem	2		2		2		2	
állampolgári ismeretek							1	
hon- és népismeret			1					
hittan	1		1		1		1	
természettudomány	2		2					
kémia					1,5		1,5	
fizika					1,5		1,5	
biológia					1,5		1,5	
földrajz					1,5		1,5	
angol	3		3	+1	3	+1	3	+1
ének-zene	2		1		1		1	
vizuális kultúra	1		1		1		1	
dráma és színház	1							
technika és tervezés	1		1		1			+1
digitális kultúra	1		1		1		1	
testnevelés	5		5		5		5	
osztályfőnöki	1		1		1		1	
Maximális heti időkeret:	28		28		30		30	
+ hittan (110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerint)	+1		+1		+1		+1	
Összesen:	29		29		31		31	

Hatodik évfolyamon a hon- és népismeret tantárgy, a történelem és állampolgári ismeretek műveltségi terület alapóraszámában 1 óra.
Ötödik évfolyamon az 1 óra dráma és színház kötelezően választandó tantárgy.

Felső tagozaton, az iskola által szabadon tervezhető órakeretből:

- 5. évfolyam (1 óra):
  - dráma és színház
- 6. évfolyam (1 óra):
  - csoportbontásban angol:

EA csoport +1 óra kötelezően választandó tantárgy,
A csoport +0,5 óra magyar nyelv és irodalom és +0,5 óra matematika kötelezően választandó tantárgy.

- 7. évfolyam (2 óra):
  - csoportbontásban angol:
    EA csoport +1 óra kötelezően választandó tantárgy,
    A csoport +0,5 óra magyar nyelv és irodalom és +0,5 óra matematika kötelezően választandó tantárgy.
  - magyar nyelv és irodalom
- 8. évfolyam (2 óra):
  - csoportbontásban angol:
    EA csoport +1 óra kötelezően választandó tantárgy,
    A csoport +0,5 óra magyar nyelv és irodalom és +0,5 óra matematika kötelezően választandó tantárgy,
  - +1 óra technika és tervezés kötelezően választandó tantárgy.

A 110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerinti +1 óra hittan kötelezően választandó tantárgy.

16.3. A választható tantárgyak, foglalkozások és a választható tantárgyakat oktató pedagógusok választásának szabályai

Iskolánkban a tanulói részvétel szempontjából

- kötelező,
- kötelezően választandó,
- szabadon választható

tanítási órákat különböztetünk meg.

Az igazgató évente április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a szabadon választható tantárgyakról szóló tájékoztatót. A tájékoztató tartalmazza azt is, hogy a tantárgyat előreláthatóan ki fogja oktatni.

A tanuló, kiskorú tanuló esetében a szülő május 20-áig írásban jelentheti be, hogy a tanuló milyen szabadon választott tanítási órán kíván részt venni.

Ha a tanulót felvettük a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni, erről a szabadon választott tanítási órára jelentkezés előtt a tanulót és a szülőt írásban tájékoztatjuk.

A szabadon választott tanórát az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy tekintjük, mint a kötelező tanítási órát.
A választás tényét a tanulók, kiskorú tanulók esetében a szülők írásban rögzítik, egyben nyilatkoznak arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vették.
Írásban kell bejelenteni, ha a tanuló a következő tanévben már nem kíván részt venni a választott tanítási órán.

A választható tantárgyak esetében tanulóinknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Kiskorú tanulóink esetében a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. Amennyiben a tantárgyfelosztás lehetővé teszi, a tanulók (szülők) többsége által választott pedagógus tanítja a tantárgyat.
A szabadon választott tanóra minimum 12 fő részvételével indul.

Mivel alsó tagozaton a magyar nyelv és irodalom valamint a matematika, felső tagozaton a kémia, fizika és a földrajz matematika, magyar nyelv és irodalom biológia tantárgy tananyagtartalmának elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a nem kötelező tanítási órákon való részvétellel valósulhat meg, az iskolánkba történő beiratkozás a nem kötelező tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti. Erre a kiskorú tanuló szülőjének figyelmét a beiratkozás során felhívjuk.

16.4. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

16.4.1. A csoportbontások szervezésének elvei:

A kommunikációs, a matematikai, gondolkodási és a digitális kompetencia fejlesztése céljából, a szaktanárok száma és az osztálylétszámok figyelembe vétele mellett, a lehetőségekhez mérten tanítjuk csoportbontásban a magyar nyelv- és irodalom, az angol, a matematika és a digitális kultúra tantárgyakat.
A csoportok kialakítása a szaktanárok feladata, törekedni kell a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók létszámának arányos elosztására.
Az angol csoportok kialakításának elvét az „Emelt óraszámú angol nyelvoktatás" rész tartalmazza.

16.4.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A kötelező, vagy szabadon választható egyéb, tanórán kívüli foglakozások az iskolai nevelő-oktató munka szerves részét képezik. Tanulóink érdeklődési körüknek, tehetségüknek megfelelően választhatnak az iskola által kínált egyéb, tanórán kívüli foglalkozások közül.
A felzárkóztató, tehetséggondozó, napközis és tanulószobai foglakozásokat a szülők igénye alapján, egyetértésükkel szervezzük.

Évente egyszer a határtalanul pályázat keretében lebonyolított utazást követő 30 napon belül, egy teljes tanítási nap időtartamban Nemzeti összetartozás – Határtalanul! címmel témanapot szervezünk. A témanapon minden tanuló köteles részt venni.

Évente, a Digitális Öveges József Emléknap, a Pedagógiai szemlélet a természettudományos tanórákon című szakmai nap, illetve a Természettudományi Észpróba szakmai nap rendezvények közül, két tematikus napot szervezünk a természettudományos megismerés és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása érdekében. A tematikus napokon a bevont tanulók és a bevont tanárok részvétele kötelező.

Az egyéb foglalkozások formáiról a tantestület dönt az alábbi szempontok szerint:

- a tanulói (szülői) igények ismeretében (felmérés az előző év végén)
- a rendelkezésre álló szakemberek körét számba véve
- az anyagi, pályázati lehetőségek figyelembe vételével
- a tanulói leterheltséget mérlegelve.

Iskolánkban az alábbi egyéb szabadon választható tanórán kívüli foglakozásokat kínáljuk:

Sportkörök:

- labdarúgás
- kézilabda
- tömegsport

Tantárgyi szakkörök, felvételi előkészítők:

- magyar nyelv-és irodalom
- matematika
- informatika

Egyéb szakkörök:

- irodalmi színpad

- iskolarádió

Kompetenciafejlesztés:

- magyar nyelv-és irodalom
- matematika

Tanulmányi, kulturális és sport versenyek:

- helyi
- intézményközi
- egyházmegyei
- országos

16.4.3. A témahét programja

I. Témahét megvalósítása

II. a) Projekt módszer

b) Jellemzői

c) A tervezés feltételei

III. a) A megvalósítás lépései

b) A témavezető tanár feladatai

IV. A témahét célja, várható eredményei

V. Tapasztalatok

A témahét programja

- A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája, a témahét, amikor az adott tárgykört, témakört a diákok 3-5 tanítási napon iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos és sokszínű módszerek segítségével dolgozzák fel.
- Az évfolyamszintű tanulásszervezés a hagyományostól eltérő csoportalkotási módokat is lehetővé tesz. Egymásra épülnek a kötelező foglalkozások is választható programok.
- Olyan sajátos tanulásszervezés, amelynek fókuszában valamilyen valóságos tennivaló probléma, elvégzendő tevékenység áll.
- A projekt végére a tanulócsoporttól olyan tárgyi, vagy szellemi produktumot várunk, amely széles körben feltárja az adott témát, gondolatkört.

- A siker eléréséhez szükség van ismeretek megszerzésére, elrendezésére, feldolgozására.

Jellemzői

- Fontos a folyamattervezés
- A hangsúly az ismeretek megszerzésének folyamatán van.
- A siker a felelősségvállaló együttműködéstől függ.
- A közös alkotás erősíti a kohéziós erőt.
- A tanulók szembesülnek saját képességeikkel, a feladatok aktuális megoldása egyéni képességeikhez igazodik.

A tervezés feltételei:

- Akkor eredményes, ha több tantárgyból is próbáljuk megvalósítani a témahetet.
- Mindig egyetlen központi téma legyen.
- A diákok kedvük szerint választhatnak a felkínált foglalkozások között.
- A témahéten a tanárok által tartott foglalkozások a tankönyvi anyaghoz nem feltétlenül kapcsolódnak.
- A színtér ne csak az iskola legyen.

A megvalósítás lépései

Előkészítés:

- Tájékozódás a szakirodalomban az iskolai és a községi könyvtárban.
- Tájékozódás az interneten a témahét anyagáról.
- Szórólapok, prospektusok összegyűjtése
- Iskolavezetés, szülők, diákok, tanárok tájékoztatása a „Témahétről"- támogatásuk elnyerése.
- Külső előadók, szakemberek felkérése.
- Helyi koncepció kidolgozása szülők segítségével.

A témavezető tanár feladatai

- projektterv elkészítése
- csoportalakítása osztályon belül, témák iránti érdeklődés szerint.
  (A feldolgozandó terület „ötletroham" segítségével történik.)
- célmeghatározás
- a téma felosztása

- egyes lépések rögzítése
- időrendi tervezés
- a munkamódszer meghatározása
- a szükséges eszközök biztosítása
- ellenőrzés
- kapcsolattartás (szülőkkel, tanárokkal, diákokkal, külső előadókkal)

A témahét célja, várható eredményei

- A tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel rendelkezzenek a témahét anyagával kapcsolatban.
- Anyaggyűjtéshez szükséges technikai eszközök helyes használata
- Önálló anyaggyűjtés, tájékozódás, rendszerezés
- A HH, HHH, SNI-s tanulók bevonása a közös tevékenységekbe.
- Az önállóan végzett munka öröme, a csoportmunkák során az egymásra figyelés érésének erősödése
- A tanulók életkoruknak megfelelő szinten- tanórai és tanórán kívül foglalkoznak a témahét anyagának ismereteivel.

16.4.4. Erdei iskola

Fogalma:

Az erdei iskola olyan többnapos, a szorgalmi időben megvalósuló, a szervező intézmény székhelyétől különböző helyszínű környezethez illeszkedő nevelési-tanulásszervezési egység, melynek során a tanulás folyamatát – a tanulói képességek fejlesztését és a tananyag elsajátítását – a tanulók aktív, együttműködő - cselekvő (kooperatív-interaktív) megismerő tevékenységére építik. A tanítás tartalmilag és tantervileg egyaránt szorosan és szervesen kapcsolódik a választott helyszín természeti, ember által létesített és szociokulturális környezetéhez.

Feladata:

A környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése, és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció.

Jellemzői:

- az iskola pedagógiai programjának integráns részét képezi;
- helyi tantervi tartalmak megvalósítását szolgálja;
- a szorgalmi időben valósul meg;
- többnapos;
- helyszíne a szervező iskola székhelyétől különböző, természetközeli környezet;
- a megismerés és ismeretalkalmazás tárgya az erdei iskola helyszínének természeti, épített és szociokulturális környezete;
- a program megvalósítása a tanulók aktív megismerő tevékenységére épít;
- az ismeretszerzés folyamatát elsősorban együttműködő - beavatkozó (kooperatív-interaktív) tanulási technikákra, a projekt módszer alkalmazására építi;
- az együttes tevékenységekre alapozva biztosítja a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést.

Célja:

- A helyi tantervben foglalt követelmények megvalósítása.
- A környezettel kapcsolatos képességek, készségek alakítása, fejlesztése; a sajátos, helyben megtervezett tananyag elsajátítása.
- A környezet tulajdonságainak, jelenségeinek, folyamatainak felismerése és értelmezése, problémáinak feltárása és az értékekhez való viszonyulás.
- Új ismeretek megszerzése és a meglévők új helyzetben való felhasználása.
- A természetes megismerés eszközeinek használata és technikáinak elsajátítása.
- Az élményhelyzetben való konstruktív részvétel.
- A közösségi, szociális tanulás.

Várható eredmény:

- Környezettudatos szemlélet kialakulása.
- Tevékenységközpontú ismeretszerzés.
- Közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés.

16.4.5. Projektoktatás

A projekt felépítése:

- ✔ A projekt alapadatai
- ✔ A projekt alapelvei
- ✔ A projekt céljai
- ✔ A projekt feladatai
- ✔ NAT kapcsolódási pontok, óraháló
- ✔ A képességfejlesztés fókuszai
- ✔ Feldolgozott tartalmak, altémák
- ✔ Alkalmazott módszerek
- ✔ Szükséges eszközök
- ✔ A projekt tervezése

- A projekt, mint sajátos tanulásszervezési módszer központjában a probléma áll.
- A feladat az adott problémához szervesen kapcsolódó lehető legtöbb vonatkozás és összefüggés feltárása.
- A projekt megvalósítása során az egész oktatási folyamatra vonatkozó készségek, kompetenciák, maghatározott ismeretek elsajátítása a cél. Ezek kapcsolódnak a konkrét témához, a tantervben meghatározott általános és tantárgyi követelményekhez, az osztály-, csoport- és egyéni fejlesztési feladatokhoz.

A megválasztott célokhoz sikerkritériumokat rendelünk, amelyekkel mérhető a célok megvalósulása.

- o A célok meghatározása
- o A téma kiválasztása

- ✔ A projekt megvalósítása
  - o A ráhangolódás időszaka

- Ebben a szakaszban történik a projekt megvalósításának közös tervezése a tanulókkal. A pedagógus alapos előkészítő munkája segíti a ráhangolódás sikerét.
- A projektfalon elhelyezett, projekthez kapcsolódó tanulói kérdésekkel az altémák tervezésének rendszere történik meg.
  - o A téma előkészítése

- A projekt témáját hosszabb ideig érlelgetjük. Naponta visszatérünk a témára, pontjaira, s folyamatosan bővítjük a projekthez kapcsolódó kérdések sorát a projektfalon. A témafalra felkerülnek a különböző tantárgyak Hortobágyhoz kapcsolható témakörei is.
- A gyerekek is gyűjtenek előzetesen olyan anyagot, ami a témával kapcsolatos.
- Az új munkamódszerek, tanulási technikák megismertetése, kipróbálása is az előkészítési időszakban történik.
    - A munkamódszerek, tanulási technikák, tevékenységek előkészítése
    - Konkrét tervezés, időterv
- A ráhangolódás zárásaként kerül sor a végrehajtási terv közös elkészítésére. Alapját a projekt már megtervezett elemei és a ráhangolódási időszakban a tanulókkal közösen létrehozott új elemek adják.
- Minden már meglévő témáról készül egy plakát, amelyen a feldolgozás sorrendje is megtalálható.
        - Órai projekt
        - Projektnap
        - Több napos projekt
        - Több hetes projekt
        - Osztályprojekt
        - Évfolyamprojekt
        - Iskolai projekt
        - Tanórai projekt
        - Tanórán kívüli projekt
    - A projekt dokumentálása
- Projektfal
- A projektfal egyik állandó rovata a tevékenység, a felelősi rend, az időrend az esetleges változtatásokkal együtt. Ugyancsak állandó, feltűnő helyen tartjuk a különböző felhívásokat, értesítéseket, kéréseket, fontos információkat.
- Csoportonként vagy feladatonként folyamatosan felkerülnek az elkészült munkák, a témájukhoz, feladatukhoz fontosnak tartott képek, feliratok, dokumentumok. Ugyancsak ide kerülnek az egész osztály által készített anyagok, beszámolók is.
- Az egész projekt haladásáról szóló értékelő információkat, a szülők, a külső szakértők, a vendégek véleményét nyilvánossá tesszük.

- Projektnapló

- Projektnapló vezetése a pedagógus számára fontos, hiszen egyrészt a különböző tevékenységet, a tanulók sokféle tevékenységben való részvételét, a történéseket nem lehet fejben tartani, másrészt a pedagógus folyamatos feljegyzései a későbbiekben is felhasználhatóvá teszik a munka tapasztalatait. Pontosabbá teszi a tanulók megismerését, és a sokrétű megfigyelés során szerzett információk a differenciált fejlesztés tervezésénél jól használhatók.
- A tanulók számára – hasonlóan a pedagógushoz – egy külön füzet vezetése ajánlott, amelyet közös döntéssel el lehet nevezni. A naplószerű vezetésből megtanulják, hogy a kutató-kísérletező munka eszköze a projektnapló, a kutatónapló, s fontos, más tantárgyakhoz, pl. a nyelvtanhoz, a fogalmazáshoz kapcsolódó tanulási technikákat is megtanulhatnak (feljegyzéskészítés, folyamatleírás, munkafázis-tervezés, eszköz-, anyag-, idő- stb. igény, összegezés, tanulságok levonása, összefoglalás stb.). Ennek tartalmi és technikai vezetését előzetesen megbeszéljük.

    - A projekt eredményeinek bemutatása

- Az egyes tevékenységeknek vannak eredményei, de produktumnak tekintjük a projektfalra felkerült anyagokat, a projektnaplót és bármit, ami a projekt folyamán készült: fotók, rajzok, különböző írások, meghívók, mini bemutatók.
- Másrészt elkészül az ún. záróproduktum, melynek részét képezik az előbb említettek, de készülhet bábelőadás, tárgyak, kiállítás, képeskönyv, amely a téma függvényében reprezentálja az egész projektet.
- A projektzáróra meghívjuk a szülőket, a párhuzamos osztály vagy az iskola tanulóit, nevelőit, vezetőit, a szűkebb társadalmi környezetből a projekt témájában vagy a munkákban érdekelteket. A zárás kis projekt a projektben: e rendezvény megszervezése a meghívók készítésétől a kiállítás elkészítésén keresztül a vendégek fogadásáig.

    - Az értékelés

- Az értékelés, amint az egész tanulási folyamatnak, a projektnek is kulcsfontosságú része. Ez a hagyományos pedagógiától leginkább eltérő mozzanat, s ezért a pedagógustól ezen a területen szükséges a legnagyobb szemléletváltás. Amíg a többségében frontálisan irányított tanulás szinte adekvát értékelési módja az osztályozás, úgy a tanulói önállóságot, kreativitást, indirekt vagy önirányított tanulást követelő projekt értékelési stratégiája az osztályozás nélküli, folyamatos, dominánsan formáló-fejlesztő értékelés és visszajelzés.

- Az értékelés többrétegű.
- A korszerű tanítási-tanulási folyamatra egyébként is jellemző értékelési módok, alkalmak:
  - az egyes tevékenységek egyéni, kiscsoportos önértékelése,
  - az egyéni és csoportban vállalt önálló feladatok értékelése,
  - az egyéni fejlődés, haladás értékelése.
- A projektmunkával összefüggő értékelési módok és alkalmak:
  - az egész projekt haladásának folyamatos, közös értékelése,
  - értékelés az egyes projektrészek lezárásakor,
  - a záróproduktum értékelése,
  - a projekt befejezésekor aktuális záró értékelés, a projektben közreműködőkkel együtt a tartalom, a módszerek, a szervezés tanulságainak összegezése.
- Az osztályozás nélküli értékelés nem jelenti azt, hogy soha nem minősíthetünk. Természetesen, ha a projektnek vannak tantárggyal, tantárgyakkal szorosan összefüggő elemei, amelyek elsajátításának mértékét netán a célok között is meghatároztuk, akkor ez megfelelő mérőeszközökkel mérhető és minősíthető.

✔ Szülők, szakértők bevonása

- A projektben lehetőség nyílik arra, hogy a szülő ne csak látogató legyen az osztályteremben, hanem tevőlegesen részt vállalhasson a pedagógiai folyamatban. Különösen fontos ez a gyenge érdekérvényesítő készséggel rendelkező hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű szülők esetében. Ahhoz, hogy számukra és főként gyerekeik számára érték legyen a tanulás, az ő tevékenységüknek is értéket kell jelentenie az iskola számára. Ez pedig csak akkor jöhet létre, ha nemcsak a mérnök, hanem pl. a kosárfonó apuka is bemutathatja tudását a gyerekeknek.

PROJEKTHÉT: „GYÖKEREINKBŐL FAKAD A JÖVŐNK"

Helyszín: Debrecen–Nyíregyházi Egyházmegye üdülője, Tiszafüred

A projekt alapadatai

- Időtartam: 5 nap
- Résztvevők: általános iskolás tanulók (alsó és felső tagozat, vegyes programokkal)
- Téma: Népi hagyományok, kreatív önkifejezés, fenntarthatóság, közösségépítés
- Kulcstevékenységek: drámajátékok, néptánc, kézművesség, bábozás, öko foglalkozások, közös éneklés

A projekt alapelvei

- A közösségi tanulás és élményszerűség előtérbe helyezése.
- A keresztény értékek közvetítése a teremtésvédelem és a hagyományok tiszteletén keresztül.
- A tanulók aktív bevonása és kreatív önkifejezése.
- Esélyegyenlőség biztosítása minden résztvevő számára.
- Az önállóság, együttműködés és felelősségvállalás fejlesztése.

A projekt céljai

- A magyar népi kultúra és hagyományok élményszerű megismertetése.
- A gyermekek kommunikációs, szociális és kreatív képességeinek fejlesztése.
- A fenntarthatóság és teremtésvédelem fontosságának tudatosítása.
- A közösségi összetartozás és identitás erősítése.
- A művészeti önkifejezés (zene, dráma, kézművesség, báb) gyakorlása.

A projekt feladatai

- A projekt előkészítése (témafal, anyaggyűjtés, időtervezés).
- Altémák feldolgozása különböző tevékenységeken keresztül.
- Tanulói produktumok létrehozása (kézműves tárgyak, bábok, zenés bemutató).
- A közös élmények dokumentálása (projektnapló, projektfal).
- Záróprodukció megszervezése szülők és vendégek számára.

NAT kapcsolódási pontok, óraháló

- Magyar nyelv és irodalom: mesemondás, bábozás, dramatizálás
- Ének-zene: népdalok tanulása, közös éneklés, ritmusgyakorlatok
- Vizuális kultúra: kézművesség, bábkészítés, alkotások kiállítása
- Történelem, hon- és népismeret: népi hagyományok, helyi értékek megismerése
- Környezetismeret / biológia: fenntarthatóság, környezettudatosság
- Erkölcstan / hittan: közösség, értékek, teremtésvédelem

A képességfejlesztés fókuszai

- Együttműködés és kommunikáció
- Kreatív problémamegoldás
- Érzelmi intelligencia és önkifejezés
- Környezettudatos magatartás
- Kézügyesség és esztétikai érzék

Feldolgozott tartalmak, altémák

1. Dráma és mese – magyar népmesék dramatikus feldolgozása
2. Népi hagyományőrzés – tánc, dal, játékok
3. Kézművesség – agyagozás, gyöngyfűzés, természetes anyagok felhasználása
4. Bábozás – bábkészítés és bábelőadás
5. Fenntarthatóság – újrahasznosított anyagok, ökológiai játékok
6. Zenei nevelés – közös éneklés, ritmusgyakorlatok, hangszerek készítése

Alkalmazott módszerek

- Projektmódszer
- Drámapedagógiai technikák
- Kooperatív tanulás
- Csoportmunka és páros munka

- Élménypedagógia
- Kézműves és gyakorlati tevékenységek

Szükséges eszközök
- Kézműves alapanyagok (agyag, gyöngy, textil, fonal, papír, festék)
- Újrahasznosítható anyagok (PET-palack, karton, kupakok)
- Hangszerek, hangkeltő eszközök
- Bábkészítés kellékei (textil, filc, fonal, ragasztó, olló)
- Tánchoz és népi játékhoz zeneanyag, hangfal
- Projektfal eszközei: kartonlapok, rajzeszközök, gombostűk, filcek

A projekt tervezése
- A probléma: Hogyan őrizhetjük meg népi hagyományainkat és hogyan kapcsolhatjuk össze őket a jövő környezettudatos szemléletével.
- Célokhoz rendelt sikerkritériumok:
    - minden tanuló részt vesz legalább egy kreatív produktum létrehozásában,
    - képesek bemutatni népi dalokat és játékokat,
    - képesek felismerni a fenntarthatóság alapelveit,
    - önálló és közös munkában is eredményesen működnek.

A projekt megvalósítása
Ráhangolódás időszaka
- Közös beszélgetés: Mit jelent számunkra a hagyomány és a jövő?
- Projektfal létrehozása: gyerekek kérdései, ötletei, rajzai.
- Anyaggyűjtés: népmesék, dalok, fenntarthatósági ötletek,

A téma előkészítés
- Napi visszatérés a projektfalhoz, kérdések bővítése.
- Új módszerek kipróbálása (drámajáték, bábozás).

Konkrét tervezés
- 5 napos ütemterv közös kialakítása.
- Plakát készítése a feldolgozandó altémákról.

A projekt dokumentálása
- Projektfal: folyamatosan frissül rajzokkal, képekkel, szövegekkel.
- Projektnapló: pedagógus és tanulói napló vezetése.
- Közös anyagok: fotók, bábok, kézműves tárgyak, kiállítási anyagok.

A projekt eredményeinek bemutatása
- Kiállítás a kézműves tárgyakból és bábokból.
- Néptánc- és népdalegyveleg előadása.
- Bábelőadás rövid részletek bemutatásával.
- Zenei bemutató újrahasznosított hangszerekkel.
- Szülők, pedagógusok, helyi közösség bevonása.

Az értékelés
- Egyéni és csoportos önértékelés.
- Tanulói produktumok értékelése (tárgy, előadás, zenei bemutató).
- A projekt folyamatának közös megbeszélése.
- Formáló értékelés, pozitív visszajelzés.

Szülők, szakértők bevonása

- Szülők meghívása a kézműves foglalkozásokra és a záró bemutatóra.
- Helyi kézműves vagy néptáncos szakember bevonása.
- A közösség tagjai bemutathatják saját tudásukat (pl. hangszerkészítés, kosárfonás).

16.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

- erkölcsi nevelés

Katolikus intézményünkben a nevelő-oktató munka során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekek, diákok morális és esztétikai szemléletének alakítására, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igény fejlesztésére, a megalapozott, érvényes és személyes értékrendet kialakítására.

Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása nevelőmunkánk alapvető feladata. Meg kell találni a lehetőséget osztályfőnöki órák keretében és a tantárgyak elsajátítása során a tanulók problémamegoldó gondolkodásának fejlesztésére, az összefüggések felismertetésére, a morális kérdések megítélésére. A tanulók számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket kell teremteni. A személyes példaadás és a követésre méltó példák felmutatása minden pedagógus kötelessége. A hitéleti nevelésnek személyre szabottnak kell lennie fontos, hogy alkalmazkodjon a gyermek /tanuló hitéleti múltjához.

- nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat meglapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése. Magyarságunk gyökereinek megismertetésére, a magyarságtudat kialakítására tanórai keretek között elsősorban a magyar nyelv és irodalom, a történelem, valamint a hon- és népismeret tantárgyak keretében kerül sor. A hazafias nevelés további színterei az osztályfőnöki, a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene órák, a hagyományos és nemzeti ünnepeink, az egyéb tanórán kívüli foglalkozások közül az irodalmi színpad.

Hagyományainkat, ünnepeinket megismertesse, átörökítse, élővé tegye. A kulturált szórakozás igényét kialakítsa.

- állampolgárságra, demokráciára nevelés

Iskolánk egyik alapvető feladata olyan formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását.
Az aktív állampolgári léthez ismeretek, készségek-és képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges. A megfelelő ismeretek közvetítésére a történelem, az állampolgári ismeretek tantárgy, a képességek, értékorientációk, beállítódások fejlődéséhez az iskolai tanulás teljes folyamata és az iskolai élet teremthet lehetőségeket. Az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges részképességek értékorientációk, beállítódások elsajátítását döntően a tanulók aktív részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások minősége, illetve az iskolai élet demokratikus gyakorlata biztosíthatja. A nevelési cél elérése érdekében meg kell keresni, szükség esetén meg kell teremteni a lehetőségeket. Létre kell hozni felelős, szellemi arculattal rendelkező közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését és empátiáját. Iskolánk tanulói az intézményi döntési folyamatban a saját kezdeményezésükre létrehozott diákönkormányzat útján vesznek részt, a DÖK a demokráciára nevelés egyéb tanórán kívüli lehetőségét kínálja.

- az önismereti és társas kultúra fejlesztése

Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményekért a személyes méltóság.
A színes, sokoldalú iskolai élet, a hitélet, a tanulás, a játék a munka, a házirend felelős betartása a pozitív szociális szokások kialakításának és a társas kultúra fejlesztésének lehetőségét hordozzák. A iskolai élet kínálta lehetőségekkel élni kell a tanulók önismeretének, az együttműködési készség és a társas kultúra fejlesztése érdekében.
Kiemelt figyelmet kell fordítani a pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítésére, a gyermekek, tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítására.

- a családi életre nevelés

Iskolánkban a családi életre nevelés tanórai keretek között a technika és tervezés, a biológia, valamint az osztályfőnöki órákon valósul meg. A tanórákra alkalmanként és szükség szerint

vendég előadókat, egészségnevelési szakembereket hívunk (védőnők). A családi életre nevelés egyéb tanórán kívüli színterei a tanulók számára szervezett mentálhigiénés tréningek.
Az iskolai oktatás-nevelés, a kortársi kapcsolatok komoly hatással bírnak a családi élethez fűződő viszony kialakításában, a családi élethez kapcsolódó értékek közvetítésében.
A családi életre nevelés egyik legnehezebb és legkritikusabb csomópontja a serdülő- és ifjúkor. Ezért különösen fontos, hogy segítsük tanulóinkat a belülről fakadó igények és a külső elvárások integrálásában, mely feltételezi a felnőtté válás és felnőtt szerep elsajátítását.
A pedagógus személyisége, a közlés minősége, a megvitatás módja szintén befolyásolja a családi életre nevelés hatékonyságát. Minden szempontból fontos, hogy a pedagógus az ismereteket nyíltan, őszintén adja át a tanulóknak.
Mint minden nevelő tevékenység során, így a családi életre nevelésnél is figyelembe kell venni a tanuló szociális hátterét, és a helyi körülményeket.

- a testi és lelki egészségre nevelés

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében, minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Iskolánk személyi és tárgyi környezetével segíti azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.
A testi és lelki egészségre nevelés helyi megvalósításának szabályait az egészségnevelési program tartalmazza.

- felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Katolikus intézményünkben kiemelt nevelési feladat a szociális érzékenység, a segítő magatartás kialakítása, az empátia, együttérzés, együttműködés képességének fejlesztése. Többcélú intézményünk intézményegységeinek együttműködése, valamint a településen működő önkormányzati tűzoltósággal, a helyi idősek otthonával és a civil szervezetekkel kialakított partneri kapcsolataink lehetővé teszik az önkéntesség fogalmának megismertetését. Az óvodásokkal közösen szervezett sport –és szabadidős tevékenységek, a kulturális, katasztrófavédelmi, környezet-és természetvédelmi programok a tágabb közösségért végzett önkéntes munka lehetőségeit kínálják. Pedagógusaink feladata, hogy a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva kiválasszák a segítő magatartás kialakítását leginkább szolgáló tevékenységeket.

- fenntarthatóság, környezettudatosság

A fenntarthatóság, környezettudatosság kiemelt céljaink között szerepel.

A környezettudatos magatartás kialakítása során a tanulóink ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében. Értsék a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.

Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

A megvalósítás helyi szabályait a környezeti nevelési program tartalmazza.

- pályaorientáció

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskolai- és pályaválasztását. Az iskolának – a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és állampolgári kompetencia tudatos, pedagógiailag tervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszer kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.

Iskolánkban a pályaorientáció folyamatának segítése tanórai keretek között elsősorban az osztályfőnöki órákon valósul meg. Egyéb, tanórán kívüli lehetőségek a pályaválasztási kiállítások és előadások.

A pályaorientáció folyamat, döntések sorozata. Különös hangsúlyt kell fektetni az önismereten és a pályaismereten alapuló pályaválasztási döntés előkészítésére.

Az osztályfőnököknek és a szaktanároknak ki kell alakítani a pálya-munka világában való folyamatos tájékozódási igényt. Fel kell ismertetni, hogy sikeres életpályájuk nagy részben azon múlik, hogy önismeretük révén hogyan képesek a körülöttük lévő folyton változó világban eligazodni. Pedagógusaink fő feladata a 13-14 éves korosztállyal megismertetni a különböző szakmacsoportokat, valamint az, hogy támogassák őket a számukra legmegfelelőbb szakmacsoport kiválasztásában. Fontos, hogy az egész folyamatot egyénre szabottan kell segíteni és támogatni.

- gazdasági és pénzügyi nevelés

Az iskolai nevelés során kellő figyelmet kell fordítani a gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére. A személyiségfejlesztés fontos részének kell tekinteni az okos gazdálkodás képességének a kialakítását, továbbá azt, hogy tanulóink tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.
A Pénz7 témahét korcsoportonként elérhető óraterveinek és segédanyagainak felhasználásával fejlesztjük a a tanulók pénzügyi tudatosságát.
A gazdasági és pénzügyi nevelés megvalósításának helyi szabályait a fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok végrehajtásának programja tartalmazza.

- médiatudatosságra nevelés

Iskolánkban a médiatudatosságra nevelés a digitális kultúra tantárgy keretében valósul meg.

- a tanulás tanítása

A tanulás a pszichikum tartós módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretelsajátítás és a figyelem, emlékezet működtetése. Tág értelmezése magában foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejődését, fejlesztését. A tanulás számos összetevője tanítható. A hatékony önálló tanulási képesség kialakítása, a tanulási kompetencia fejlesztése iskolánkban kiemelt feladat. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést a különböző szaktárgyi témák iránt, útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, annak szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban, valamint tanítsa a gyerekeket tanulni.
Különös figyelmet kell fordítani a tanulás tanítására hátránykompenzálás és felzárkóztatás esetén. A tanulásmódszertant nem önálló tantárgyként, hanem a tantárgyakba építve ismertetjük meg tanulóinkkal. A tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása, a tanuláshoz nélkülözhetetlen alapkészségek intenzív fejlesztése érdekében pedagógusainknak a célszerűség szerint válogatva kell gazdagítani tanóráikat a szükséges fejlesztő tevékenységekkel.

16.7 Nemzeti alaptantervben meghatározott programok megvalósulása

Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP)

A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (a továbbiakban: NEP) támogatja a fiatalok nemzeti identitástudatának erősítését. A program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül, iskolánkba járó 7-8. évfolyamon tanuló diák részére ingyenesen biztosítja a nemzeti vagy

történelmi emlékhelyeken megtartott emlékezetpedagógiai programokon történő részvétel lehetőségét.

A program fókuszában a nemzeti emlékezet és az örökségünkhöz való kapcsolódás áll. A nemzeti és történelmi emlékhelyek szervezett felkeresését jelenti a Nemzeti alaptanterv által lehetővé tett mélységelvű, élmény alapú tananyagfeldolgozás keretében, iskolai közösségi tanulmányi kirándulás formájában, tanítási időben.

A programban olyan nemzeti és történelmi emlékhelyek vesznek részt, amely a felmérések alapján rendelkeznek a megfelelő látogatófogadási infrastruktúrával, idegenvezetéssel és múzeumpedagógiai kínálattal.

A LÁZÁR ERVIN PROGRAM INTÉZMÉNYI MEGJELENÉSE

Jogszabályi háttér

A Nemzeti alaptanterv (NAT, 2020) kiemelt célja a kulturális nevelés, a nemzeti identitás megerősítése és a tanulók esélyegyenlőségének biztosítása a kulturális javakhoz való hozzáférésben. A Kormány által indított Lázár Ervin Program (LEP) az EMMI irányításával és a Klebelsberg Központ koordinálásával 2019-ben indult el, amelynek célja, hogy minden általános iskolás tanuló évente legalább egy alkalommal ingyenesen vehessen részt színházi, tánc-, cirkusz- vagy zeneművészeti előadáson, illetve múzeumi foglalkozáson.

A program céljai

- A gyermekek kulturális műveltségének gazdagítása, a magyar nemzeti kultúra értékeinek közvetítése.
- Az élményszerű tanulás és a művészetekhez való személyes kapcsolódás lehetőségének biztosítása.
- A szociális kompetenciák, a közösségi élmény és az együttműködés erősítése.
- Az esélyegyenlőség növelése, különösen a hátrányos helyzetű tanulók számára.
- A művészeti nevelés támogatása, kapcsolódás az alapfokú művészeti képzéshez.

A program intézményi megvalósítása a Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és AMI-ban

1. Éves munkatervben való megjelenítés

- A Lázár Ervin Program eseményei minden tanévben szerepelnek az éves munkatervben.
- A programhoz kapcsolódó időpontokat, feladatokat az osztályfőnökök és a munkaközösség-vezetők tervezik be.

2. Pedagógiai feldolgozás
   - A látott előadásokat, kiállításokat tanórai és tanórán kívüli keretek között feldolgozzuk (irodalom, történelem, ének-zene, vizuális kultúra, etika).
   - Az élmények feldolgozásához beszélgetések, projektmunkák, rajzok, dramatikus játékok, fogalmazások készülnek.
3. Esélyegyenlőség biztosítása
   - Minden tanuló számára biztosítjuk a részvételt, beleértve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket is.
   - A részvétel megszervezéséhez szükséges szállításról a tankerület, kíséretről intézményünk gondoskodik.
4. Közösségformáló szerep
   - Az előadásokon és foglalkozásokon való részvétel közös élményt nyújt, amely erősíti az iskolai közösséget.
   - Segíti a tanulói közösségek kohézióját, hozzájárul az inkluzív szemlélet kialakításához.
5. Kapcsolódás a hitoktatáshoz és keresztény értékekhez
   - A művészeti élmények feldolgozása során hangsúlyozzuk az evangéliumi értékeket, a teremtett világ szépségét, az emberi méltóság tiszteletét.
   - Az élmények segítik a gyermekek lelki-szellemi fejlődését, és hozzájárulnak hitéletük elmélyítéséhez.

Feladatok és felelősök

- főgazgató: az éves munkatervbe való beépítés koordinálása.
- osztályfőnökök: a program lebonyolítása, a tanulók részvételének biztosítása.
- munkaközösség-vezetők: a tanórai feldolgozás szakmai támogatása.
- AMI pedagógusok: a művészeti tanszakokhoz való kapcsolódás megszervezése.

Várható eredmények

- Tanulóink kulturális élményekhez való hozzáférése bővül.
- A művészetek iránti érdeklődés erősödik.
- Javul a tanulók közösségi együttműködése és kommunikációs készsége.

- Hozzájárul a lemorzsolódás megelőzéséhez és a tanulói motiváció növeléséhez.

16.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban az oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb…) használnak a tananyag feldolgozásához, mely az Oktatási Hivatal Hivatalos tankönyvjegyzékén szerepel, illetve a Magyar Katolikus Püspöki Kar (vagy a hitoktatást ellátó egyház, vezető szerve) az illető évfolyam számára, hittankönyvként jóváhagyott. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközre is szükség van (pl.: tornafelszerelés, rajzfelszerelés stb…).

Az egyes évfolyamokon a tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező taneszközöket a nevelők szakmai munkaközössége illetve az egyes szaktanárok határozzák meg az iskola tanterve alapján, évfolyamonként és tantárgyanként.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt az iskola, a szaktanár tájékoztatja.

A taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a tankönyv feleljen meg az iskola helyi tantervének
- tantárgyanként, évfolyamonként és iskolai szinten összehangolt
- a taneszköz legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű és időtálló
- az egyes taneszközök közül azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók
- új taneszközt csak az oktatás minőségét jobbító esetben vezetnek be
- tanév közben az eszközök nem bővíthetők, nem módosíthatók
- SNI-s tanulók speciális tankönyvei információiban és ábravilágában, a feldolgozás mélységében igazodjanak a fogyatékos tanulók szükségleteihez

Az iskola – lehetőségeihez mérten – egyre több (új – használt) taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a hátrányos helyzetű tanulók (a nevelők javaslata, illetve szülői kérés alapján) ingyenesen használhatják.

16.7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanuló a 2. évfolyamtól az iskola magasabb évfolyamára akkor lép, ha a tantervi követelményeket legalább elégséges (2) minősítéssel teljesítette. Erről – a tantárgyat tanító pedagógus javaslata alapján - a nevelőtestület dönt.

Az 1. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre a tanuló, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Az iskola főigazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a tanuló a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt.

Azt az első évfolyamos tanulót, aki szakvéleményben foglaltaknak megfelelően előkészítő évfolyamosnak minősül, a tanév végén nem kell minősíteni, a következő tanévben megismétli az első évfolyamot.

A tanuló az iskola főigazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

Az egyéni munkarendű és a hiányzás miatt lemorzsolódott diákok a magasabb évfolyamra történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához év végén osztályozó vizsgát kötelesek tenni.

Kilépés az iskolából általában elköltözés miatt történik:

- az iskolai tanulmányok befejezése előtt: távozási bizonyítvánnyal
- az iskolai tanulmányi befejezésekor: iskolai végzettséget eredményes bizonyítvánnyal igazolja.

Az SNI-s tanulók a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság (a továbbiakban: Szakértői Bizottság) javaslatai alapján kerülnek az intézménybe normál osztályba integráltan történő tanítással, szegregáció nélkül.

A tanuló a magasabb évfolyamba általában akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Figyelembe véve az eltérő képességeket, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését.

Mivel a sajátos nevelési igényű tanulók integrált ellátása a többségi tanterv alapján folyik, így a továbbhaladás (magasabb évfolyamra lépés) feltétele is megegyezik.
Amennyiben a szakértői vélemény javaslatot tartalmaz valamely tantárgy minősítés alóli felmentésére, úgy annak alapján az igazgatói határozat értelmében a tanuló mentesül az adott tantárgy minősítése alól.

16.8. A tanulmányi munka ellenőrzési és értékelési módja, formái, a tanuló jutalmazása, magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének elvei

16.8.1. A tanuló teljesítménye értékelésének, minősítésének formái

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.
Az előírt követelmények teljesítését a nevelők, az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében, a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon, valamint a második évfolyam első félévében minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

  Kiválóan teljesített
  Jól teljesített
  Megfelelően teljesített
  Felzárkóztatásra szorul
  ..... tantárgyakból dicséretet érdemel

- Az első évfolyamon a tanulók teljesítményének értékelésére, év közben kizárólag pozitív tartalmú, ösztönző jellegű szimbólumokat, jutalomkártyákat alkalmazunk az iskolai élet megszerettetése, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása, a kisiskolások motiválása

céljából.

- A második évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyam végéig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.
- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez.

Az ellenőrzés, értékelés célja:

- Segítse az önértékelést.
- Motiválja a tanulókat, fejlessze a személyiséget, ezért a pozitív hangsúlyozásán keresztül mutat rá a hiányosságokra.
- A pedagógus arra törekedjen, hogy a szakmai és módszertani szempontokat figyelembe véve az értékelés objektív és következetes legyen.

Az ellenőrzés fajtái:

Szóbeli beszámoltatás

Formái: felelet, kiselőadás, dialógus.

Rendje: Törekedni kell a gyerekek szóbeli feleltetésére, félévente legalább egy szóbeli feleletre érdemjegyet.

Írásbeli beszámoltatás

Formái: röpdolgozat, témazáró dolgozat, év eleji felmérés, félévi felmérés, év végi felmérés, házi dolgozat, teszt.

Rendje: A belépő tantárgyaknál az előzetes ismeretek felmérése nem lehetséges. Az általános tájékozottságát mérhetjük a tanulóknak, viszont érdemjegyet nem adunk.

Korlátai:

- kettőnél több írásbeli témazáró dolgozat nem lehet egy tanítási napon
- a témazáró dolgozatot tíz munkanap alatt kell javítani és visszaadni a tanulónak megtekintésre, valamint rögzíteni a KRÉTA elektronikus napló felületén,
- egyéb írásbeli dolgozatot öt munkanap alatt kell javítani és visszaadni a tanulónak megtekintésre, valamint rögzíteni a KRÉTA elektronikus napló felületén,

- ha az osztályzat megállapításánál tört jegy keletkezik, akkor a kerekítést a témazárók és a félévi és év végi felmérések eredményeinek figyelembevételével kell elvégezni,
- diagnosztikus felmérésre érdemjegyet nem adunk

Gyakorlati feladatmegoldás

A testnevelés, tantárgy követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén értékeljük és minősítjük.

Az ének-zene, vizuális kultúra, digitális kultúra, technika és tervezés tantárgyak értékelése, minősítése elméleti és gyakorlati tevékenység alapján történik.

A többi tantárgy értékelésének, minősítésének alapja az elméleti ismeretek elsajátítása és alkalmazása.

Az értékelés formái:

Rendszeres szóbeli értékelés, mely a tanuló tanulmányi teljesítményének értékelésén túl kiterjed a tanuló együttműködési készségére, órai aktivitására, érdeklődésére, önálló kezdeményezéseire, viselkedésére, utal az előző értékelés óta történt változásokra is.

Az osztályzatok kialakításánál a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- a reális értékelés érdekében tantárgyanként havonta legalább egy érdemjegyet kell szereznie a tanulónak,
- a tanulót egy félévben legalább két szóbeli és két írásbeli felelet alapján kell értékelni,
- a témazáró dolgozatok minimális száma a tanév során megegyezik az adott tantárgy adott évfolyamon tanított heti óraszámával,
- a témazáró dolgozatok érdemjegyei hangsúlyozottan szerepelnek a félévi és az év végi osztályzatok kialakításában,
- a témazáró dolgozatok érdemjegyei piros színnel jelenik meg a KRÉTA elektronikus napló felületén,
- ha a tanuló témazáró dolgozatát hiányzása miatt nem írta meg, köteles azt pótolni a tanár által kijelölt időpontban,
- a tanév végén az egész évi teljesítményt kell minősíteni, figyelembe véve a fejlődési tendenciát,
- az érdemjegyeket a szülő értesítése céljából, a pedagógusnak folyamatosan rögzíteni kell a KRÉTA elektronikus napló felületén,
- szorgalmi és magatartási hiányosságokat a tantárgyi érdemjegy nem tükrözhet,
- az egyes tantárgyak érdemjegyei a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2),

elégtelen (1),

- a tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak értékelésekor az elért eredmény (pontszám) érdemjegyre történő átváltását a következő arányok alapján végezzük,

91 – 100 %	5
71 – 90 %	4
51 – 70 %	3
31 – 50 %	2
0 – 30 %	1

- félév vagy tanév végén tantárgyi dicséretben részesül az a tanuló, aki félév illetve egész év során, egy adott tantárgyból, csak jeles (5) érdemjegyet szerzett,
  Jelölése: (5d) kitűnő
- az első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor a KRÉTA elektronikus naplóban rögzített mondatbank alapján, szövegesen értékeljük.

16.8.2. A belépő első osztályosok diagnosztikus mérése, értékelése

Az eredményes, hatékony nevelő- és oktató munka, a kompetencia alapú kritériumorientált pedagógiai gyakorlat feltétele az iskolánkba érkező gyermekek minél sokoldalúbb megismerése. Ennek érdekében történik az 1. osztályosok diagnosztikus mérése is.
A diagnosztikus értékelés célja:

- a valóságos helyzet feltárása,
- analitikus, globális diagnosztikus kép a készségek fejlettségéről,
- fejlettségi szinthez igazodó készségfejlesztés feladatainak meghatározása

E célra a DIFER diagnosztikus fejlettségvizsgáló rendszer rövidített változatát használjuk. A diagnosztikus mérés eredménye, az egyéni fejlődési mutató segíti a kritikus elemi alapkészségek egyéni fejlettségi szinthez igazodó fejlesztésének tudatos tervezését.
A vizsgálat tartalma:

- Írásmozgás koordináció
- Beszédhanghallás
- Reláció szókincs

- Elemi számolás
- Tapasztalati következtetés
- Tapasztalati összefüggés megértés
- Szocialitás

16.8.3. A tanulók jutalmazásának elvei

Dicséretek, elismerések:

- szaktanári dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

Tanév közben

- a versenyeken, vetélkedőkön, illetve rendezvényeken, előadásokon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek,
- az országos versenyeken, vetélkedőkön, illetve rendezvényeken, előadásokon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A tanulók félévkor és a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- sport eredményért,
- közösségi munkáért dicséretben,
- a jeles és kitűnő tanulmányi eredményért nevelőtestületi dicséretben részesíthatők.

A tanévzárón

- a kitűnő eredményt elért tanulók könyvjutalomban részesülnek,
- a jeles (4,70) eredményt elérő tanulók oklevelet kapnak,

- a nyolc éven át kitűnő (5,00) eredményt elért és kiemelkedő közösségi munkát végző tanulók, a nevelőtestület döntése alapján „Szent János díjat" kaphatnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt a főigazgatótól vehetnek át.

16.8.4. Magatartás, szorgalom értékelése és minősítése

Tanulóink magatartását és szorgalmát szöveges értékeléssel minősítjük.

Magatartás: példás - jó - változó - rossz

Szorgalom: példás - jó - változó - hanyag

Osztályok szintjén indokolt a magatartási és szorgalmi előmenetel egyeztetése. Az évközi értékelés az osztályfőnök javaslata alapján az osztályban tanítók, a tanórán kívül a gyermekkel kapcsolatban állók, valamint az osztályközösség javaslatai alapján történik.
A tanulók havonta, a KRÉTA elektronikus napló felületén kapnak értékelést. A magatartás és a szorgalom megítélése külön-külön kialakított kritériumrendszeren nyugszik.
A félévi és év végi értékelést az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület hagyja jóvá.

Magatartás
A magatartás értékelésével a tanuló iskolai fegyelmezettségét, a társaihoz és a felnőttekhez viszonyított viselkedését, valamint a saját maguk és mások iránt érzett felelősségérzetét minősítjük. A viszonyítás alapját az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan viselkedik,
- kötelességtudó, feladatait képességei legjavát nyújtva teljesíti,
- önként vállal feladatokat, és azokat teljesíti,
- tisztelettudó,
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
- az osztály- és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszereléseit, a környezetet,
- az iskolán kívüli magatartása is példamutató.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán az elvárásoknak megfelelően viselkedik,
- feladatait a képességeinek megfelelően látja el,
- ritkán vállal önként feladatokat, de olyankor a rábízottakat lelkiismeretesen teljesíti,
- az osztály- vagy iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- az iskolán kívüli magatartása ellen nincs semmi kifogás.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- többször fegyelmezetlenül viselkedik a tanórán,
- feladatait nem a képességeinek megfelelően teljesíti,
- előfordul, hogy magatartása társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva, ezért időnként kifogásolható,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- osztályfőnöki figyelmeztetője, vagy több szaktanári figyelmeztetése van az ellenőrzőjében,
- iskolán kívüli viselkedése időnként kifogásolható.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan vagy súlyosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik, ezzel rombolólag hat a közösségre,
- megjegyzéseivel, közbeszólásaival akadályozza az iskolában folyó nevelést, oktatást,
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki intő, rovó vagy ennél magasabb fokú büntetése,
- iskolán kívüli rossz magatartásával intézményünk rossz hírét kelti.

Szorgalom

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

A tanuló szorgalmának értékelésekor figyelembe kell venni a tanulmányi munka tényezőit: - életkörülmények, - képességek szintje.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;

- feladatait többnyire csak figyelmeztetésre vagy egyáltalán nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A magatartás és szorgalom értékelésekor az egyes érdemjegyek ill. osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

16.8.5. Házi feladat adásának elvei

- szóbeli és írásbeli egyaránt lehet, lényeges a szóbeli és írásbeli feladatok helyes aránya,
- eredményessége szempontjából szükséges az órán a megfelelő előkészítés, a kijelölt feladatok értelmezése,
- a mindennapi tananyagon alapuljon, egyértelmű, önállóan megoldható legyen,
- a ténye a füzetben vagy a leckefüzetben és a KRÉTA elektronikus napló felületén rögzítésre kerüljön,
- az egységes feladatkijelölésnél az osztály átlagszintjét vesszük figyelembe, de lehetőség van képesség szerint differenciált feladatok adására is.

Korlátai:
- a mennyisége igazodjon a tanuló életkorának megfelelő teljesítő képességéhez
- pedagógus által ellenőrizhető legyen
- a miniszteri rendeletben foglalt szünetek előtt az utolsó munkanapon teljesíthető legyen
- hétvégére a tanulók nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot a szokásos, egyik óráról a másikra esedékes feladatokon túl.

16.9. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

16.9.1. Egészségnevelési elvek

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. Hangsúlyoznunk kell, hogy az egészség nem passzív állapot,

hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt: ha az egyén társadalmilag integrálódik (családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösségekhez tartozik), ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud, ha individuális önállóságát megőrzi, és végül, ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségei közt.

Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza.

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés feladatait, módszereit.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Átfogó társadalmi és politikai folyamat, mely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglal magába, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és ezáltal egészségük javítására. A részvétel nélkülözhetetlen az egészségfejlesztő tevékenység fenntartásához.

Az egészségfejlesztés fő feladata az egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletváltoztatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

(Részlet az iskola egészségnevelési programjából, mely a pedagógiai program 2. sz. mellékletét képezi.)

16.9.2. Környezeti nevelési elvek

A környezeti nevelés tartalma az utóbbi időben világszerte kiszélesedett. Magában foglalja a természet és az emberiség jövőjének fenntarthatóságát. Ezért a jövőben diákjainknak a mindennapi életükben képeseknek kell lenniük a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai kérdéseket kezelni, megoldani. Nagyobb hangsúlyt kap a környezeti tudat

és erkölcs. Ezért szükség van hatékony személyiségformálásra, az önszabályozásra és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítésére.

A fenntarthatóságra nevelés lényegében azt jelenti, hogy az oktatás kapcsolatokat hozzon létre környezeti, a társadalmi és a gazdasági rendszer között a célból, hogy megértessük e kapcsolatok működési szabályait. Ennek központi gondolata a „környezeti polgár" nevelés, azaz a természeti, az épített, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása. Ez integrált tantárgy- és tudományközi megközelítést igényel, ami nem könnyű lecke a merev szaktudományi-tantárgyi keretekhez szokott pedagógustársadalom számára. Pedig a világ egész, egészként éli meg a gyerek, aki a szocializáció során hamar elválik környezetétől. A világ megismerésének ugyanis az egyik legfontosabb útja az, hogy a megismerendő dolgokat részeire, elemeire bontjuk, vizsgáljuk azokat és azok viszonyát.

A mai civilizált és bonyolult világ a kultúrát, a felhalmozott tudást is már csak úgy képes átadni a felnövekvő generációknak, ha a világot részekre bontja. A jelenkorban akkor ér el az egyén a társadalomban nagyobb eredményt, ha valamely szakterületen speciálisan magas műveltségre tesz szert. Azonban egyre inkább visszaüt a specializáció, gyakran elvész a lényeg és a valóság, nem látjuk „a fától az erdőt". A jövő emberének szüksége van a szélesebb látásmódra, a tanulás során megszerzett műveltségi anyagi integrációjára.

A fenntarthatóságra neveléshez meg kell érteni az ember és a környezet kölcsönös összefüggéseit és egymásrautaltságát. Ehhez hozzátartozik a globális társadalmi és geopolitikai jellemzők, a biológia és a fizika, valamint az emberi szociális és gazdasági rendszerek ismerete.

A környezeti kérdések összekapcsolják a természettudományos és a humán tárgyakat. Világszerte sok iskola kezdett el környezeti példaanyagot integrálni a helyi tantervi tárgyainak anyagába, ily módon fokozva a diákok érdeklődését és motiváltságát a természettudományok és egyéb tantárgyak iránt.

A tanterveknek a fenntartható fejlődés szempontjából a központi tudományágak (tantárgyak) közötti szoros összefüggéseket kell bemutatniuk. Ez a megközelítés azért előnyös, mert a fenntarthatóság ideális rendezőelv az integrált gondolkodás elősegítéséhez. A fenntarthatóság tanulásának szükségszerű velejárója, hogy leomlanak a falak a különböző tudományágak

között, talán éppen ezáltal, hogy egy bizonyos valós problémára összpontosítunk és azt különböző szemszögből közelítjük meg. Akármilyen megközelítést is alkalmazunk, helyi szinten kell eldönteni, milyen folyamatok és források használhatók a fenntarthatóság tantervi integrálásához.

Kutatók szerint a gyermekek és az ifjak igen fogékonyak a teljes, az egész befogadására. A nemzeti alaptanterv és a kerettantervek lehetőséget nyújtanak arra, hogy nem tantárgyakra

elaprózva tanítsunk, hanem holisztikusan ismerkedjünk a világgal, és arra is, hogy az oktatás középpontjában ne a tananyag, hanem a tanuló fejlesztése álljon.
Kívánatos, hogy a jövő nemzedékek nevelése során az óvodai, és az iskolai életet az eddigieknél sokkal jobban hassa át a környezeti nevelés. Feladatunk, hogy általánossá tegyük minden területen, és megvalósítsuk.
(Részlet az iskola Környezeti nevelési programjából, mely a pedagógiai program 3. sz. mellékletét képezi.)

16.10. Mindennapos testnevelés

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglaltak szerint iskolánk a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a Nat Testnevelés és egészségfejlesztés műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy - az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően - különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok). A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy - a tanuló kérelme alapján - sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.

16.11. A tanulók fizikai állapota mérésének módszerei

A 2014/2015. tanévtől kezdve felső tagozatban bevezetésre került a 21. század követelményeihez igazodó diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszköz, a Nemzeti Egységes Tanuló Fittségi Teszt, azaz a NETFIT. Mivel a NETFIT célja, hogy hazánkban egységes generációk nőjenek fel, a tesztek során kifejezetten a fittségi

összetevőkre koncentrál. Filozófiája az, hogy a mérések és teszteredmények figyelembe vételével minden tanulónak személyre szabottan segíteni tudjunk abban, hogy felnőttként egészségtudatosan vezesse életét.

A NETFIT rendszerében adottságoktól és szociokulturális környezettől viszonylag függetlenül minden tanuló számára lehetőség nyílik az egészséges fizikai fittségi állapot megszerzésére, fenntartására és fejlesztésére.

Mérési rendszer

Fittségi profil megnevezése	Fittségi tesztfeladat megnevezése	Vizsgált terület
Testösszetétel és tápláltsági profil	Testtömeg mérése	Testtömeg index (BMI)
	Testmagasság mérése	
	Testzsírszázalék- mérés	Testzsírszázalék
Aerob fittségi (állóképességi) profil	Állóképességi ingafutás teszt (20méter vagy 15 méter)	Aerob kapacitás
Vázizomzat fittségi profil	Ütemezett hasizom teszt	Hasizomzat ereje és erőállóképessége
	Törzsemelés teszt	Törzsfeszítő izmok ereje
	Ütemezett fekvőtámasz teszt	Felsőtest izomereje
	Kézi szorítóerő mérése	Kéz maximális szorító ereje
	Helyből távolugrás teszt	Láb robbanékonyereje
Hajlékonysági profil	Hajlékonysági teszt	Térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

Értékelési rendszer

Nemek és korcsoportok szerinti beosztásban.

FIÚK

1. Testösszetétel és tápláltsági profil BMI (kg/m2):

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
10		14.9-20,1	20,2-24,4	
11		15,3-20,8	20.9-25,5	
12		15,7-21,4	21,5-26,4	
13		16,2-22,2	22,3-27,2	
14		16,8-22,9	23,0-27,9	
15		17,4-23,5	23,6-28,5	

Testzsírszázalék (%)

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges

10		8,9-22,4	22,5-33,1	
11		8,8-23,6	23,7-35,3	
12		8,4-23,6	23,7-35,8	
13		7,8-22,8	22,9-34,9	
14		7,1-21,3	21,4-33,1	
15		6,6-20,1	20,2-31,4	

2. Vázizomzat fittségi profil

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)	Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzsemelés teszt (cm)
	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna
10					23-30
11					23-30
12					23-30
13					23-30
14					23-30
15					23-30

3. Hajlékonysági profil

Életkor (év)	Hajlékonysági teszt (cm)
	Egészségzóna
10	
11	
12	
13	
14	
15	

4. Aerob fittségi (állóképességi profil)

20 méteres állóképességi ingafutás teszt						
Életkor(év)	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészségzóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
10			10-16	37,4-40,1		
11			13-19	37,4-40,1		
12			17-23	37,7-40,2		
13			23-29	38,7-41,0		
14			29-35	39,7-42,4		
15			35-41	40,7-43,5		

LÁNYOK

1. Testösszetétel és tápláltsági profil BMI (kg/m2):

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
10		14.9-20,1	20,2-24,5	
11		15,4-21	21,1-25,8	
12		16,0-22	22,1-26,9	
13		16,7-22,8	22,9-27,9	
14		17,3-23,5	23,6-28,6	
15		17,8-24,0	24,1-29,1	

Testzsírszázalék (%)

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
10		11,6-24,3	24,4-32,9	
11		12,2-25,7	25,8-34,4	
12		12,7-26,7	26,8-35,4	
13		13,4-27,7	27,8-36,4	
14		14-28,5	28,6-36,7	
15		14,6-29,1	29,2-37,0	

2. Vázizomzat fittségi profil

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)	Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzsemelés teszt (cm)
	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna
10					23-30
11					23-30
12					23-30
13					23-30
14					23-30
15					23-30

3. Hajlékonysági profil

Életkor (év)	Hajlékonysági teszt (cm)
	Egészségzóna
10	
11	
12	
13	

14	
15	

4. Aerob fittségi (állóképességi profil)

20 méteres állóképességi ingafutás teszt						
Életkor(év)	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészségzóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
10			10-16	37,4-40,1		
11			13-19	37,4-40,1		
12			15-22	37,1-40,0		
13			17-24	36,7-39,6		
14			19-26	36,4-39,3		
15			22-30	36,1-39		

A tesztfeladatok mérése évente egy-egy alkalommal történik. A teszteredmények a tanulók félévi és év végi értékelésébe beszámíthatók.

16.12. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerése

A hazai roma nemzetiség számára a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. Megnőtt a nemzetiségi nevelést és oktatást végző intézmények szerepe a kultúra közvetítésében, az identitás tudatosításában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és a képességek fejlesztésére kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, az ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé. Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése.

A roma nemzetiségi kultúra anyagát nem önálló tantárgyként, hanem egységenként tantárgyakba építve ismertetjük meg tanulóinkkal.

A helyi tarterv egyes tantárgyai tanmenetébe építjük a roma nemzetiségi kultúra egyes tantárgyainkkal koncentrálható ismeretanyagát.

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. Az alapfokú művészetoktatás tartalmi szabályozásának jogi alapját a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, valamint az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet hatályos rendelkezései képezik. Az alapfokú művészetoktatás az érdeklődő és tehetséges tanulók művészeti készségeinek, képességeinek fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, valamint a művészeti értékekhez való hozzáférést szolgálja.

2. Az alapfokú művészeti iskola helyi tantervét és pedagógiai programját a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben meghatározott követelmények és tantervi program alapján, a helyi sajátosságok és pedagógiai célok figyelembevételével kell kialakítani.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye a művészeti-kulturális műveltség azon továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmény és a tantervi program szakít a központi tantervi szabályozás formájával, ehelyett alap a helyi tantervek, a tantárgyi programok kidolgozásához.

3. A követelmény a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységesítést szolgáló közös alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez - átlagos feltételek mellett - a

jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

4. A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok és a helyi tantervek kidolgozását, ezeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeként kezeli.

Irányelvek

1. Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai iskolájában az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azon kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat és tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

1. A művészeti tevékenység mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

2. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

3. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

4. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

5. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése

1. E dokumentum a teljesítendő, elvárható követelmények tartalmát, mélységét az egyes szakaszok végére tervezi. A követelmények az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kíván adni a tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

2. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket.

3. A követelmények meghatározásának célja az, hogy a különböző intézményekben azonosan érvényesüljenek az elvárások. A követelmények jelzik azokat a feladatokat és feltételeket, amelyeket minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

4. A követelmények az egyes tanszakokon az adott szakaszokban (alapfok, továbbképző) a tanulók elérendő tudását, készségszintjét határozzák meg.

5. A követelmény és tantervi program kötelező jellege azt jelenti, hogy a különböző helyi tantervekben olyan tananyagokat, tevékenységeket kell előtérbe állítani, amelyek megalapozzák az általános és részletes követelmények megvalósítását.

II. RÉSZ

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

A) KLASSZIKUS ZENE

I. FEJEZET

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, harsona, tuba, szaxofon, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, csembaló, zongora, orgona, harmonika, hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő.

Vokális tanszak: magánének

Elméleti tanszakok, tantárgyak: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

Egyéb tantárgyak: zenekar, kórus

Egyéb tanszak: kamarazene

„A" tagozaton

- 2+6+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, zongora, harmonika, hegedű, gordonka)
- 2+4+4 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona, tuba, csembaló, nagybőgő)
- 2+4+2 évfolyam (szaxofon)
- (2+4)+4+4 évfolyam (orgona)
- (2+4)+2+4 évfolyam (brácsa)
- 1+6 évfolyam (magánének)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az orgona és brácsa tanszakon a zárójelbe tett számjegyek az előképző és a hangszeres előtanulmányokat jelölik.

„B" tagozaton

- 5+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, zongora, harmonika, hegedű, gordonka)
- 3+4 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona, tuba, orgona, csembaló, nagybőgő)
- 3+2 évfolyam (szaxofon)
- 1+4 évfolyam (brácsa)

- 5 évfolyam (magánének)

„B" tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani. Az első számjegy az alapfok „B" tagozat évfolyam számainak, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

Elmélet és egyéb főtanszakok

„A" tagozaton

- 4+4 évfolyam (szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet)
- 4 évfolyam (kamarazene)

„B" tagozaton

- 3+4 évfolyam (szolfézs)

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik, a kamarazene főtanszak számjegye a továbbképző évfolyamszámát jelöli. „B" tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani.

Óraterv

	Évfolyamok											
Tantárgy	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
ÖSSZESEN	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az adott tanszakokon az óratervet az évfolyamok számának megfelelően kell érteni.

Főtárgy:

- hangszeres és magánének tanszakok (egyéni)
- elméleti és kamarazenei tanszakok (csoportos)

Kötelező tárgy:

- szolfézs
- zongora (adott tanszakok óratervének megfelelően)
- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer kamarazene tanszakon)

Kötelezően választható tárgy:

- elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció
- gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

Zenei ismeret: a szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve hárfa, gitár, csembaló, zongora, orgona, harmonika) és magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egyheti időtartamra értendő.

„A" és „B" tagozat, 2+10 évfolyamos (hosszú) tanszakok

Főtárgy:

„A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

„B" tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

„A" tagozaton (minimum)

- 1. évfolyamig 5 perc
- 2-3. évfolyamon 10 perc
- 4. évfolyamtól 15 perc

„B" tagozaton (minimum)

- 1-2. évfolyamon 10 perc
- 3-4. évfolyamon 15 perc
- 5. évfolyamtól 20 perc

Kötelező tárgy: a képzési ideje minimum 2x45 perc

„A" tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B" tagozaton a 10. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A" tagozaton az 5-10. évfolyamig

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától egy vagy két foglalkozás

„B" tagozaton

- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)
- hangszer minimum 2x30 perc (egyéni)

Kamarazene: minimum 1x45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc

Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

„A" és „B" tagozat, rövid tanszakok

Főtárgy:

„A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

„B" tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

Hangszeres tanszakon

„A" tagozaton (minimum)

- 1. évfolyamig 5 perc

- 2. évfolyam 10 perc
- 3. évfolyamtól 15 perc

„B" tagozaton (minimum)

- 1. évfolyam 10 perc
- 2. évfolyam 15 perc
- 3. évfolyamtól 20 perc

Magánének tanszakon

„A" tagozaton minimum 20 perc

„B" tagozaton minimum 30 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

„A" tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B" tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy „A" tagozaton az 5. évfolyamtól:

- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B" tagozaton

- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Kamarazene: minimum 1x45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc

Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

II. FEJEZET

FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

1. HANGSZERES TANSZAKOK

FURULYA

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:

- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezzék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezzék biztos hüvelykujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén (az előképző követelményein felül)

A tanuló

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1-(f3-ig) g3-ig - in F,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,

- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- ismerje az f1-(f3) g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1-g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a fisz3 kihagyható),
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e1)f1-a3(c3)-ig in F,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),

- ismerje az f1-a3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezzék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezzék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszere történetét és irodalmát,
- f1-c3-ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,
- a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- fürge szimpla-nyelvtechnikával,

- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 7 #, 7 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal f1-a3-ig (in F).

FUVOLA

A fuvolatanítás szakirányú feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),

- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 6 #, 6 b előjegyzésig,
- a bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy anélkül, kettős ékesítés stb.) írásmódját és ritmusát,
- a különböző korok zenéinek díszítésrendszerét (pl. barokk),
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fúvolás előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal, szimpla- és duplanyelvvel is,
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- önállóan 1-2 ütemes rövid zárlati kadenciák (pl. futamok, akkordfelbontás, skálamenetek stb.) rögtönzésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezzék

- megfelelő hangszeres technikával, előadói és formálókészséggel,
- képzelőerővel,

- biztos zenei memóriával,
- koncentrálóképességgel,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modem zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és -befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean-Jean: Modern etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

Rendelkezzék

- olyan biztos hangszeres tudással, előadói és formálókészséggel, zenei ismerettel, amelynek birtokában zenei pályára is irányítható - közép-, esetleg felsőfokra is.

KLARINÉT

A klarinéttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező klarinéthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf<ff>pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- e-f3 hangterjedelemben legyen képes a klarinét biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben dinamikailag árnyalt, kulturált hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás és elválasztás különböző módjait,
- ismerje az e-f3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,

- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni, legyen tisztában a klarinét transzponáló jellegével,
- legyen tisztában a náddal és a nádválasztással kapcsolatos alapvető tudnivalókkal,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető módjait, és végezze ezeket önállóan,
- tudjon folyékonyan kottát olvasni,
- ismerje a tanult anyagban előforduló ritmikai elemeket, ütemfajtákat, tempó- és karakterjelzéseket, dinamikai és egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (dinamika, agogika, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- rendelkezzen a játszott anyagra vonatkozó formai ismeretekkel, ismerje az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására.

Legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 4 #, 4 b előjegyzésig tercmenetekkel, hármashangzat-, dominánsszeptim- és szűkített szeptim-felbontásokkal,
- Jeanjean: Etűdök I/2.
- egy szabadon választott etűd, az előbbitől eltérő stílusú,
- az alábbi versenyművek bármelyikének lassú tétele:
- Leopold Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny
- Tuček: B-dúr klarinétverseny
- Rössler-Rosetti: Klarinétverseny
- egy szabadon választott előadási darab vagy szélső gyors tétel, amely az előbbitől eltérő stílusú.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- legyen képes e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben széles dinamikai határok közt mozgó, színes, telt, kifejező hangot játszani,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és hangelválasztás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az e-g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a legmegfelelőbb ujjrend önálló megválasztására,
- rendelkezzék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a klarinét történetéről, fizikai sajátosságainak alapjairól, irodalmáról, a különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- rendelkezzen átfogó ismeretekkel a ritmikai elemekre, ütemfajtákra, tempó- és karakterjelzésekre stb. vonatkozóan,
- legyen képes új ismeretek önálló megszerzésére (új ritmikai elemek megértésére, zenei műszavak lefordítására, fogások kikeresésére különböző táblázatokból stb.),
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei, illetve zenekari szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezzék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- legyen képes e-a3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudatosan alkalmazni a helyes légzéstechnikát,
- hangsorokat játszani: valamennyi dúr és moll hangnemben hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, hangközmenetekkel, valamint kromatikus skálát,
- kiegyenlített hangon játszani a különböző regiszterekben, kielégítő intonáció mellett.

Ismerje a különböző előadási jelek jelentését és tudja azokat megvalósítani a hangszerén.

Tudjon

- kielégítően transzponálni „A" klarinétra,
- jól lapról olvasni.

Rendelkezzék alapvető ismeretekkel a nádfaragásról.

SZAXOFON

A szaxofontanítás szakirányú feladatai

A szaktanár ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon kialakulásának és fejlődésének történetét,
- a hangszer sajátosságait,
- a szaxofon irodalmát, felhasználásának és felhasználhatóságának sokszínűségét (pl. alkalmazását szimfonikus és fúvószenekarban, jazz-együttesekben stb.),
- a hangszer legkiválóbb előadóművészeinek munkásságát.

Hangszertechnikailag alakítsa ki

- a helyes légzéstechnikát,
- a helyes befúvásmódot és nyelvtechnikát,
- a stabil, de nem merev szájtartást,
- a megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- a dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált és jól képzett szaxofonhangot.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- ismerje a szaxofon legáltalánosabban használatos hangterjedelmén belül (b-f3-ig) kromatikusan az összes fogást, beleértve a leggyakoribb segéd- és tisztítófogásokat, és tudja ezeket alkalmazni a gyakorlatban is,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a szaxofon történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a szaxofon szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

- hangsorokat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egészséges és jól intonált szaxofonhang megszólaltatására.

Rendelkezzék olyan hangszertechnikai és olvasási készségekkel, hogy a továbbképző évfolyamokban elkezdhetőek legyenek a C-be történő transzponálási gyakorlatok.

Tudjon

- előadási darabokat kotta nélkül előadni,

- könnyebb kamarazenei és zenekari szólamokat eljátszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- hangszerének transzponáló jellegét,
- a hangszercsalád többi tagját, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
- a nehezebb előadási daraboknál, a kamarazenei és zenekari szólamoknál leggyakrabban előforduló zenei műszavak jelentését.

Legyen képes

- hangsorokat játszani 6 #, 6 b előjegyzésig,
- pp-ff-ig a dinamikai skála megvalósítására,
- a hangszer regisztereinek kiegyenlített megszólaltatására.

Rendelkezzék olyan hangszeres és elméleti tudással, amely alapján közreműködhet amatőr zenekarban vagy zenei együttesben.

Tudjon nehezebb előadási darabokat kotta nélkül eljátszani.

TROMBITA

A trombitatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,

- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás mint a jó „ansatz", befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs" képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test- és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere múltját, irodalmát,
- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
  = fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel,
  = csak fúvókával,
  = hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-b2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül valamennyi hangnemben.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr és egy moll skála 5 képlete a másfél oktávos rendszerben,
- Clodomir: Trombitaiskola I./26., 28., 29.,
- Telemann: F-dúr szonáta I-II., vagy
- Händel: B-dúr szonáta I-II.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-c3-ig) kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,

- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
Ismerje a hangképzés folyamatát.
Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
Tudja
- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 7 képletben.

GITÁR

A gitártanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a gitár felépítését, akusztikai sajátosságait, hangolását, a hangszer lehetőségeit,
- a gitár irodalmát, történetét, a gitárirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait,
- a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- helyes test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gitárhangot,
- differenciált pengetést és helyes fogástechnikát,
- laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát,
- a két kéz pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg
- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését,
- a legato játékot,
- a staccato, portato, tenuto játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását,
- a gitárjáték alapvető technikai elemeit (fekvésváltás, barré, kötések, apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok),
- a tompítás különféle lehetőségeit.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Ösztönözze a tanulókat a helyes hangszertechnika folyamatos gondozásával szép gitárhangszín elsajátítására.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a precíz hangszerhangolásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Alakítsa ki a lapról játék technikáját, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Tanítsa meg a tanulókat a legszükségesebb karbantartási feladatok elvégzésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré-t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,

- a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler-darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- G-dúr, C-dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E-dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio-gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók - Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Rendelkezzék a tanuló ismeretekkel

- a fontosabb korok és stílusok gitáron megszólaló darabjainak jellemző vonásairól,
- a különféle hangeffektusokról és azok használatáról (rasgueado, üveghang, étouffé, dobolás),
- a gitárdarabok szerzőinek és előadóművészeinek munkásságáról,
- a hangszer múltjáról, hagyományairól.

Legyen képes az életkorának és képességeinek megfelelő zene még árnyaltabb, kifejezőbb előadására, mely kiterjed a kötetlenebb előadású romantikus és impresszionista művekre is.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a különböző hangeffektusokat és azok használatának módját.

Legyen képes

- a darabok hibátlan megszólaltatására,
- a szólamvezetések pontos megvalósítására,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- tiszta, könnyed fekvésváltásra,
- a vibrato alkalmazására,
- a fontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- a tiszta játék érdekében történő hangtompítások végrehajtására,
- értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- kimunkált előadói és technikai képességekkel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentrálóképességgel,
- hangszere rendeltetésszerű használatához és karbantartásához szükséges alapvető ismeretekkel.

ZONGORA

A zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal - tompító, jobb),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,

- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 2 fúgaszerkesztésű J. S. Bach-mű (invenciók, kis prelúdiumok, fughetták stb.),
- 1 teljes klasszikus szonáta,
- 1 virtuóz etűd,
- 2 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik XX. századi magyar mű legyen.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,

- saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- A zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B" tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján - adott esetben - legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

HEGEDŰ

A hegedűtanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,

- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,

- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
- 2 szabadon választott etűd,
- 1 versenymű saroktétele,
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy 1 lassú és 1 élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló legyen képes

- szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, gyors tempójú, technikailag nehezebb művek eljátszására,
- a stílusnak és karakternek megfelelő vonásnemek, a célszerű ujjrendek megválasztására,
- igényes intonációra, az előforduló dinamikai fokozatok természetes hangképzéssel való megszólaltatására,
- előadási darabokat, kamaraműveket, zenekari szólamokat önállóan is megtanulni.

Bővítse repertoárját.

Lapról játéka olyan fokú legyen, hogy képes legyen beilleszkedni a társas muzsikálásba.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- a tiszta intonáció érdekében érzékeny billentésre, folyamatos, könnyed fekvésváltásra,
- a különböző skálákat 3 - esetleg 4 - oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- differenciált vibrato alkalmazására,
- a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
- az alapvonások - legato, détaché, martelé, spiccato, staccato - alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék

- igényes, fejlett hallással, kontrollálóképességgel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

2. VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult

hangképzőszervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik). Az énektanulás megkezdéséhez gégeorvosi javaslatot kell beszerezni.

A magánének tárgy tanításának a célja, hogy

- adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,

- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon

- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
- tisztán intonálni,
- hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
- zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes

- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék

- megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
- a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 1 népdal vagy népdalfeldolgozás
- 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
- 1 romantikus dal.

ORGONA

Az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzése javasolt.

Az orgonatanítás célja, feladatai
A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges
- a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál–pedál összjátéknak is,
- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- a redőny stílusos használatának elsajátítása,
- a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj– és lábrend készítésének elsajátítása.

A tanár ismertesse a tanulókkal
- az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
- a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
- az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test–, kar–, kéz– és lábtartást,
- sokszínű, kidolgozott játékmód–kultúrát,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,

- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságokban,
- hármas– és négyes hangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Az orgonát tanuló tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAM

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
- a pedáljáték alapjait,
- az orgona–manuáljáték alapjait, módjait,
- a hangszer működésének alapelvét,
- a lábszámozást és a legfontosabb regiszterneveket, hangszíneket.

Hangszerjáték fejlesztése
Sajátítsa el a tanuló

- a pedáljátékot szabályszerűen: billentés lábheggyel és sarokkal, bokacsukló–gyakorlatok; két, majd három szomszédos hang játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből; két szomszédos billentyű és – a különféle hangközök legato játszása váltott lábbal,
- a manuáljáték orgona–módozatait: legato, tenuto, staccato; néma ujjváltás egy, majd több szólamban,
- a hüvelykujj használatát az orgonajátékban,
- a manuál–pedál összjáték alapmódozatait: jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál gyakorlatok; könnyebb két kéz és pedál összjáték–gyakorlatok (orgonaiskolák, egyházi népénekek).

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I. Kötet
Bach: Nyolc kis prelúdium (EMB Z 3098)
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet könnyebb darabjai
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Követelmény
Egyszerűbb manualiter darabok.
Biztonságos pedáljáték (pedálgyakorlatok, pedálskálák).
Két manuál és pedál összjáték–gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal.
A tanult műveket kottahűen, metrum– és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy manualiter mű,
- Két pedálgyakorlat, három pedálskála,
- Egy trió–gyakorlat (esetleg korálelőjáték),
- Egy pleno korálelőjáték, vagy prelúdium, vagy egyházi népének.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszerkezelés fejlesztése
- Elhelyezkedés a padon.
- A helyes testtartás és ülésmód.

Pedál
- Billentésnemek: lábhegy és sarok.
- Két, majd három szomszédos hang legato játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből az összes fekvésben (átlendülés lábhegyen és sarkon).
- Bokacsukló–gyakorlatok.
- Két szomszédos billentyű játszása váltott lábbal („vendég láb").
- A különféle hangközök játszása két lábbal, felbontva és együtt is.
- Lábhegy–glissandók.
- Pedálskála C–dúrban egy lábbal (átlendülés).
- Pedálskálák–dúr és–moll hangnemekben két lábbal a Zalánffy orgonaiskola lábrendje szerint.
- Kromatikus skála, néma pedálváltások.

Manuáljáték
- A zongora és orgona manuáljátéka közötti különbség.
- A főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato.
- A néma ujjváltási készség fejlesztése.
- A hüvelykujj használata.
- Előtanulmányok a polifon játékhoz.
- Szünet előtti hangok játszása.
- Kétféle artikuláció egy kézben (Zalánffy I. kötet).

Összjáték
- Jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál.
- A bal kéz függetlenítése a pedáltól.
- Játék két manuálon, ugyanazon fekvésben.
- A trió–játék alapjai.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények)
Hermann Keller: Orgonaiskola (Edition Peters EP4517)
Riemann – Ambrust: Technische Studien (Edition Peters) és egyéb használható orgonaiskolák.
Orgonáskönyv I–II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 1292)
Bach: G–dúr prelúdium BWV 568 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Könnyű triók (18. századi orgonatriók, Peters)
Zipoli: Versettók, Pastoral
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Reger: Korálelőjátékok (Peters EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmények
Az orgona felépítésének vázlatos ismerete: sípok, levegőellátás, a játszóasztal és berendezései.
A legfontosabb regiszternevek, lábszámozás.
A manuál és a pedál összjátékának megvalósítása egyszerűbb művekben.

Kisebb művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva, a zenei tartalom kifejezésével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy régi mester műve,
- Egy barokk mű (J.S.Bach).

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
- a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait.

Sajátítsa el
- a hangszer alapvető kezelését,
- a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását,
- a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását,
- könnyebb művek ujj– és lábrendjének önálló elkészítését.

Ajánlott tananyag
Orgonáskönyv I. és II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Buxtehude: Korálelőjátékok
Buxtehude: e–moll ciacona (könnyebb prelúdiumok és fúgák)
Pachelbel: d–moll ciacona (Peters EP3065)
Pachelbel: toccaták, korálelőjátékok
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Walther: Korálelőjátékok
Purcell: Voluntary–k
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: G–dúr prelúdium BWV 549 C BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Bach: Triók, triószonáta–tételek (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Reger: könnyebb művek (op. 59, op.129, op. 135/a stb.) (Peters EP3008a/b, EP9442, EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941–25)
Kodály: Epigrammák(EMB 6086)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alapvető ujj–és lábrendek készítése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű:
- Egy Bach–prelúdium, vagy trió–jellegű korálelőjáték (szonáta–tétel)
- Egy romantikus vagy újabb mű.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
de Grigny: Pange lingua, Ave maris stella (Schott ED1877)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke l. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll partita BWV 767 Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach Triószonáták, Korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck:Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastoral (Peters EP3744b)
Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744a)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Liszt: Szent Erzsébet–legenda, Bevezetés Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Schumann: 3. B–A–C–H–fúga (Peters EP9530)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Langlais: kisebb művek (Hommage à Frescobaldi – részletek, Leduc, AL27896)
Langlais: Suite brève – tételek stb.) (Leduc, AL27898 (
Dupré: kisebb művek (La tombeau de Titelouze op. 38) (Leduc, AL27836)

Követelmények
Tudjon a tanuló különböző karakterű, műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy Bach prelúdium és fúga (fantázia és fúga),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése.
- A koncentráció és állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal (orgonaiskolákból).

Ajánlott tananyag
Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Frescobaldi: Fiori musicali (válogatva) (Peters EP4514)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: dór toccata BWV 538 (Peters EP242)
Bach: G–dúr fúga BWV 577 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach:Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: a–moll choral (Music Sales DP13285)
Franck: Pièce héroique (Music Sales DP13285)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga (Leduc AL16405)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, CV18162)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a–moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)

Követelmények:
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy J.S, Bach előtti mű,
- Egy J.S.Bach–mű,
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra azokat a tanulókat irányítjuk, akik kimagasló képességűek, zenei pályára készülnek és meg tudnak felelni a zeneileg, technikailag és mennyiségileg magasabb elvárásoknak.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
- a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait.

Legyen képes
- természetes hangszerkezelésre,
- a tanult művek stílusos, igényes, folyamatos előadására,
- értelmes artikuláció megvalósítására a barokk zenében,
- önálló, saját alkatának megfelelő ujj– és lábrend készítésére.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények) (EMB Z 2043, 2783)
Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Buxtehude: e–moll ciacona Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP 3065)
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 531 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll fantázia és fúga BWV 561 (Music Sales NOV010009)
Bach: c–moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Pastorale BWV 590 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Fantázia in h (imitációs) BWV 563 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Korálelőjátékok
Bach: Triók, triószonáták (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastorale (Peters EP3744b)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Liszt: Válogaott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: c–moll szonáta (Peters EP1744)
Mendelssohn: G–dúr prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: 3. B–A–C–H fúga (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok op. 122 (Henle HN400)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)

Antalffy: Esti dal Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, 18162)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alkatának megfelelő ujj–és lábrendek készítése.
Természetes, folyamatos játékmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.
- Virtuózabb pedáljáték kialakítása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744A)
Franck: Pièce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Reger: D–dúr fúga op. 59 (Peters EP3008A)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a–moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Pikéthy: C–dúr introductio és fúga (EMB Z 12510)
Maros: Bagatelles Magyar orgonazene 2 (EMB Z 4663)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)
Dupré: La tombeau de Titelouze op. 38 (Leduc AL27836)

Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV 18161, 18162)

Követelmények
Tudjon a tanuló különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően művészi módon előadni.
Ennek érdekében a tananyagon keresztül fejlődjön a tanuló manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, és alapozza meg a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségeket.
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Legyen jártas a tanuló a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudatosan alkalmazza az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
- Ismerje hangszere repertoárját és fontosabb zeneszerzőit.
- Tudjon önállóan regisztrálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Bach: D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr fantázia BWV 572 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Mozart: f–moll adagio és allegro (Universal UE17165)
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Franck: Pièce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters) EP1744
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters 9530)
Reger: e–moll prelúdium és fúga op. 69 (Peters EP9442)
Saint–Saëns: Prelúdium és fúga op. 99, op. 109 (Durand DF00488800, DF00542100)
Saint–Saëns Fantáziák (Durand DF00502300)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH 3547)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Hidas: Szonáta Magyar orgonazene I (EMB Z 4192)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)

Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Hindemith: Szonáták I,II,III (Schott ED2557, 2558, 3736)

Követelmények
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
- hangszere múltját, történetét,
- a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
- a díszítések különböző fajtáit,
- a regisztrálás alapvető szabályait,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
- könnyebb művek lapról olvasására.

Rendelkezzék
- a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrálóképességgel,
- megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes:
- nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
- a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Orgona főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
- Egy triós tétel vagy korálelőjáték; Bach triós–korál (EMB 12935), illetve Telemann (Peters) vagy Homilius (Breitkopf) triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén.
- Egy romantikus mű; Liszt: Gyászóda (Universal), Choral (EMB 14202), Franck: Pastorale, Reger: korálelőjátékok, d–moll toccata nehézségi szintjén.
- XX. századi, illetve kortárs szerzők művei; Kodály: Csendes mise (Boosey & Hawkes), Antalffy: Madonna (EMB 13122), Pikéthy: G–dúr toccata, Hidas: Fantázia (EMB 12588), Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A „B" tagozat
- Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű; g–moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
- Egy triószonáta–tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).
- Egy romantikus mű; Mendelssohn: d–moll prelúdium és fúga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), h–moll Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
- Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia–tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az állóképesség fokozása
- Az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két különböző karakterű mű.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két különböző karakterű mű.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
- A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach:C–dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie

Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:
A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására,
Tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három különböző karakterű mű.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- A romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- Repertoár ismerete
- Állóképesség megszerzése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három különböző karakterű mű.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Fejlessze muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.
- Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása (először a tanulandó művek nehéz részei kerüljenek technikai kidolgozásra).
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű mű.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.
- Harmonizálási és improvizációs készség fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach:C–dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)

Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:
A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.
Képes egyen önálló harmonizálásra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Repertoár bővítése
– Állóképesség fejlesztése
– Improvizációs készség erősítése
– Díszítések pontos alkalmazása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).

Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.
Legyen képes harmonizálási és improvizációs feladatokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
– a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
– a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj– és lábrendeket önállóan készíteni,
– új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.
Rendelkezzék
– a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
– fejlett hallási kontrollal,
– a hangszeréhez kapcsolódó stílus– és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
– a regisztrálás részletes szabályait.
Legyen képes
– az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
– a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.
Rendelkezzék
– a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
– koncentrálóképességgel,
– jó lapról olvasási készséggel,
– harmonizálási és improvizációs készséggel

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Orgona főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Három különböző karakterű darab (ebből egy triós tétel) előadása a következőkből:
– Egy közepes nehézségű barokk prelúdium és fúga, concerto vagy variációsorozat; Buxtehude: fisz–moll Praeludium (Breitkopf), korálfantáziák (Breitkopf), vagy partita (Breitkopf), Lübeck: E–dúr prelúdium és fúga (Peters), Böhm: d–moll prelúdium és fúga (Breitkopf), Bruhns: (nagy) e–moll Praeludium (Peters), Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 (EMB 12928 kötetben), f–moll prelúdium és fúga BWV 534 (EMB 12928 kötetben), concertók BWV 592–596 (EMB 12936), f–moll partita BWV 766 (EMB 12931 kötetben), Walther: h–moll concerto (Breitkopf), Partita „Jesu meine Freudé" (Breitkopf) nehézségi szintjén.
– Egy triós tétel; Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935) lehetőleg gyors tétel), vagy triós korálelőjáték Bach: Allein Gott in der Höh sei Ehr BWV 664 (EMB 12932 kötetben), Krebs–triók, Homilius: Christ lag in Todesbanden triós korál nehézségi szintjén.
– Egy romantikus vagy XX. századi kompozíció; Liszt: Orpheus (Leduc), Evocation, Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters), Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters, c–moll szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), Vierne fantázia–darabok, szimfóniatételek, Messiaen: Le banquet céleste (Leduc), Lisznyai: Szent István fantázia nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

„B" tagozat
A vizsgán a tanulónak négy különböző karakterű előadási darabot kell játszani:
– Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű; g–moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
– Egy triószonáta–tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).
– Egy romantikus mű; Mendelssohn: d–moll prelúdium és fúga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: h–moll Choral (Peters), E–dúr Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
– Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia–tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Orgona és jó minőségű zongora vagy pianínó.
Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18–20 regiszteres, mechanikus traktúrájú legyen, 2–3 manuállal és pedállal.

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai
Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.
A társas muzsikálás elősegítése.
Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
– a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet
– a helyes test–, és kéztartás kialakítására,
– pontos tempótartásra,
– a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
– a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
– az eltérő kézrendi megoldásokra,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására.
Végeztessen az egyes zenei kíséret–formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola 1–2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdeni.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika.
– Dallamhangszeren 2–3 hang hangkészletű gyermekdalok.

– Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
– Bevezetés a 4/4–es számolásba.
– A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
– Kamarazene–jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény
Ritmusgyakorlat
Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
– Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
– Záróvonal, ismétlőjel, f, mf, mp, p dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes testtartás.
– „Szimmetrikus" verőfogás.
– Váltott kézzel való játék.
– Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
– Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
– Különböző verők használata.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény
Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).

Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
– Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
– Dinamika: ff, pp, sf.
– Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
– Helyes verőfogás.
– Kar és csukló használat.
– Ejtegetés.
– Nyolcados technikai gyakorlatok.
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
– Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.
– Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Vigdorovits: Kisdobiskola

Követelmény

Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).
Mozgáskoordináció: kéz–lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy kisdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A triola (nyolcad– és tizenhatod–triola).
– Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2b előjegyzésig.
– Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
– A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
– A kisdob–tremolo előkészítése.
– Pattintott dupla ütések kisdobon.
– Paradiddle kézrendek.
– Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
– Hangsúlyozás.
– Open Stroke Rolls.

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.

Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy–triola", alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés.
– Closed Stroke Rolls.
– Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete.
– Az „egy ütésben" való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremolo (kiütött tremolo).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.

Hangszerváltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása.
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

5. évfolyam „A" tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú" hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Drum Set játék:
– Helyes test– és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára

Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva,
– kisdob–nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel.
vagy
– Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaramű és egy zongorakíséretes előadási darab.)
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Egyszerűbb 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: A triótól az oktettig
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon). Dobszerelésen tánczenei– vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
– Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab.
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

A „B" tagozaton tanuló tanulók átlagosnál jobb képességei, és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A" tagozatos tanulókhoz képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy–triola", alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés
– Closed Stroke Roll
– Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Nehezebb skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Különböző hangszer–kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Vivaldi: Four Seasons
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
– Egy rövid rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete, olvasása.
– Az „egy ütésben" való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása, hangok lefogása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Árnyalt dinamika alkalmazása.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremoló (kiütött tremoló).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Bonyolultabb hangszerváltások együttesben.

Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3–4 hangszeren is).
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
– Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből az 1.–20.)
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.

5. évfolyam „B" tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú" hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Drum Set játék:
– Helyes test– és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva
– kisdob–nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer szólamok
Kétszólamú játék dallamhangszeren.
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.
Rudimental szóló dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Rudimental szóló dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből a 20.–40.)

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.

– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (periodikus tagolás).
Szólójáték dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (lehet élő– vagy rögzített zenéhez is).
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).
vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.)
– Egy kamaramű.
– Egy Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).

– Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon (pl. Wilcoxon 150–ből a 30.–50.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes a tanuló
– kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
– árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
– különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
– a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
– hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
– az üstdob önálló hangolására,
– a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
– rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
– céltudatos, módszeres gyakorlásra
– pontos tempótartásra.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
– legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
– legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütő főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.

– Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Krell–Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két kisdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat–felbontással.
– Egy dallamhangszeres mű; Bach: h–moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a–moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS–tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
– Double Paradiddle.
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálok használata dobszerelésen.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
David Mancini: Suite for Timpani
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time

Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek ismerete.
– Polimetria ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3–4 timpanis játék technika fejlesztése.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
– A dobszerelés hangolása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.

Seprűvel való játék dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm"–mal.
– Esztétikus cintányér „sound" kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone

Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
„Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
– „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy:
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A" tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük magasabb szinten. Itt nyílik igazán lehetőség arra is, hogy megismertessük a legkorszerűbb játékmódokat, mint pl. a Moeller–féle ütéstechnikát, az ujjmozgások kidolgozását, a kar –, a csukló –, és az ujjak mozdulatainak összehangolását, hogy elsajátítsunk modern gyakorlási metodikákat; pl. playback „minus one"–os felvételekhez, számítógépes zenei programok

alkalmazása, hogy megfelelően kiválasztott zenei anyagok hallgatásával elmélyedjünk az improvizációk gyakorlásában, stílusok elemzésében.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése.
– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Korszerű gyakorlási módok megismerése.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban.
– Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása.
– Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása.
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb–, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálhasználat dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A kiválasztott zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban.
Többféle – nyomott és pattintott – előkéket tartalmazó kisdob darab előadása.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is.
Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is,
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set–up szólódarab.
– Üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

8. évfolyam „B"tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció)
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A kortárs zene notációs sajátosságai.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3–4 verővel való játék dallamhangszereken.

– A vibrafon–pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one"–os felvételekhez.
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– Aszimmetrikus ütésmagasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva.
– Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Magabiztos lapról olvasási készség.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy

– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab.
– Üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések.
– Polimetria ismerete.
– A „relax" és „drive" érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Moeller–féle ütéstechnika.
– 3–4 timpanis játéktechnika.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– A dobszerelés hangolása.
– Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani

Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten (esetleg szólójáték).
Seprűvel való játék dobszerelésen.
Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán.
– Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,– kamarazene– és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.

– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló– és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm"–mal.
– Többszörös piano játék megvalósítása.
– Az összes ismert kisdob–tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott.
– Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen.
– Esztétikus cintányér „sound" kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– Swinges, ill. latinos frazeálás.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása.
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel.
Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Virtuóz szólódarab kisdobon.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
Seprűvel való játék, különböző stílusokban.

„Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
vagy
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
– az ütőhangszerek irodalmát.
Legyen képes a tanuló
– szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
– nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
– sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
– zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
– értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
– stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
– poliritmikus, illetve polimetrikus játékra
Rendelkezzék a tanuló
– megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
– egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
– biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
– kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
– megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
– tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes a tanuló
– stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret–, ill. szóló funkcióban
– poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
– a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.
Rendelkezzék
– olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütőhangszerek
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi–rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén.
– Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus– és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen tánczenei,– latin,– swing,– vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zenemű formájának megfelelő periodikus tagolással.)

„B" tagozat
– Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit (Zimmermann– Marcia nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat–felbontással (4#, 4b–től).
– Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele); J. S. Bach: a–moll partita, Rimszkij–Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a–moll hegedűverseny, Musser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén.
– Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,

– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).
Hangszerállomány:
– egy pár üstdob,
– 2 xilofon (kétsoros, háromoktávos),
– harangjáték,
– vibrafon,
– marimba vagy basszus metallofon
– 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
– 5–6 tom–tom, 3–4 bongo,
– 3–4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
– tam–tam vagy/és gong,
– dobfelszerelés,
– „apró" hangszerek: triangulumok, kasztanyett, csörgődobok, claves (több), temple–block–sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
– lehetőség szerint Orff–hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).

Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült verők.
Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).
Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához.
Metronóm

Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:
– 2 dallamhangszer (zenekari méret),
– dobfelszerelés,
– külön húros kisdob,
– „apró" hangszerek (lehetőség szerint).

3. ELMÉLETI TÁRGYAK, TANSZAKOK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a tanulókat a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy

- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszertanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
  = ritmus-metrum,
  = tiszta intonáció,
  = tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
  = dallamhallás,
  = többszólamúság-harmóniaazonosítás,
  = zenei olvasás-írás,
  = zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
  = zenei memória,
  = rögtönzés,
  = zenehallgatás (szemben az előbbiekkel: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeret-repertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A" tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J).

Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket - hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K).

(A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. (J-I)

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempó giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),
- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes, vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:

= középkor,

= reneszánsz,

= barokk,

= klasszika,

= romantika,

= XX. század.

(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B" tagozat

„Hosszú" tanszakok

(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához)

Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.

Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).

Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkel 4 #, 4 b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.

Tudja ábécés nevekkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármasokat dúrban és mollban.

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,

- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.

Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.

Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

„Rövid" tanszakok

Azonos a 6 éves tanszakok „B" tagozatos követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Szolfézs főtanszak „B" tagozat

Azonos a 6 évfolyamos „B" tagozat követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet,
- hangzatmenetet, mely alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Ismerje fel a funkcióváltásokat.

Ismerje fel a hangnemi kitéréseket és a modulációt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).

Legyen áttekintőképessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,
- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört. (J)

Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).

Tudja

- a dodekafónia,
- az aranymetszés fogalmát (J-I).

Ismerje

- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített szeptim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről, és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.

Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:

- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt - kottakép alapján (J-I).

Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:

- alterációk,
- tercrokonság (I).

Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).

Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.

Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

Ismerje

- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót,
- romantikus szonátát (I-J).

Tudjon lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt (K).

Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).

Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Zenei anyag

Tudjon a tanuló 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:

- gregorián zene,
- reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
- a középkor hangszeres világi zenéje,
- kora barokk (Monteverdi, Pucell),
- barokk:
  = J. S. Bach (invenció, fúga, korál, szvit, oratorikus művek),
  = Händel (oratórium, concerto),
  = Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
- klasszicizmus:
  = szonáta,
  = szimfónia,
  = kamarazene,
  = opera,
  = versenymű,
- romantika:
  = zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
  = dal,
  = szimfonikus költemény,
  = opera,
- a századforduló zenéje:
  = impresszionizmus,

= második bécsi iskola,

- Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
- kortárs zeneszerzők.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

(A követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához.)

Tudjon a tanuló

- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniailag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.

Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

ZENEELMÉLET

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együtt-játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fúgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes

- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során - vagy új mű esetében - a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami).

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy

- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ, ILLETVE VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

FAFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges, kiemelt elemét jelenti.

A fafúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a fafúvós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamában visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- az alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó és a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a fafúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

RÉZFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges elemét jelenti.

A rézfúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai:

- adjon lehetőséget a kamarazene-irodalom megismerésére és a zene aktív művelésére,
- képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat,
- ismertesse meg a közös zenélés alapszabályait,
- fejlessze a zenei hallást, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát,
- ismerkedjék meg a különböző zenei stílusokkal, és előadási hagyományokkal,
- a rézfúvós hangszerek sajátosságaiból adódó problémák megoldása egyes zeneművekben, a rézfúvós hangzás kialakítása, amely képlékenyen beépül minden hangszer-összeállításba,
- a nem rézfúvós hangszerekkel való együtt-játék fejlesztése, ezáltal a tanszakok közötti „átjárhatóság" lehetősége, előkészítve és segítve a zenekari munkát,
- teremtsen lehetőséget a tanulóknak arra, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg harmonikus személyiséggé válhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- rendelkezzék a saját hangszeres évfolyamának megfelelő elméleti és hangszertechnikai ismerettel,
- szerezzen jártasságot a lapról olvasásban, mely anyagban a kamarazenei szólamához igazodik,
- irányítsa figyelmét a szólamok közötti harmonikus együtt-játékhoz,
- szerezzen jártasságot a kamarazenei játék alapismereteinek elsajátításához:
  = intonáció,
  = levegővétel - zenei tagolás,
  = tempóvétel - tempótartás.

Legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,

- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- megfelelő szinten kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a rézfúvós hangszercsaládhoz tartozó és a rézfúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a rézfúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

VONÓS KAMARA

A vonós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó- és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a vonós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a vonós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában, zongorakivonatban.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A kamarazene, mint választható tárgy esetében

A tanuló legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,

- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a vonós hangszercsaládhoz tartozó és a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a vonósokhoz társított transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- a kamarazene-irodalom néhány kiemelkedő alkotását.

A kamarazene mint főtárgy esetében (a fenti követelményeken felül)

Ismerje fel a témabelépéseket és zárlatokat.

A mindenkori vezetőszólamot tudja megkülönböztetni a kísérettől.

Ismerje a barokk zene fontosabb ritmus-konvencióit (nyújtóponthasználat, duola és triola kölcsönös alkalmazkodása, inégal játék) és a gyakoribb barokk ékesítések írás- és játékmódját.

Ismerje és alkalmazza a klasszikus művekben (főként a kísérő szólamokban) szükséges movimento ordinario játékmódot (a hangok elválasztása és határozott indítása), valamint a vonó-vibratót (a kötőív alatt staccato ponttal jelölt hangoknak, a zene karakterétől függő, lágy, alig érzékelhető elválasztása).

Legyen képes könnyű kamaramű Urtext kiadású szólamát a többi szólammal összehangoltan, egyszerű ujjrenddel és vonásjelekkel ellátni.

Tudjon kijelölt szólamból könnyebb művet együttesben lapról játszani.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

KÓRUS

A kórusfoglalkozás célja

A kifejező, szép éneklés elsajátítása, az egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása és stílushű előadása.

A tanulók zenei és közösségi élményhez juttatása.

Közösségformáló ereje által hasson az emberi kapcsolatok fejlődésére, azon belül az egyén személyiségfejlődésére (utazáson, kiránduláson, kórustáborokban a közös éneklés által).

Olyan pozitív élménynyújtás - a zene és az emberi kapcsolatok által -, amely arra ösztönzi a tanulót, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban.

Hangversenyek, ünnepek színessé tétele.

A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre" énekelni.

A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan - stílushű formálással, szuggesztivitással - elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási kézséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

III. FEJEZET

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Hangszer, illetve magánének („A" tagozat) főtanszakos tanulók szolfézs vagy zenetörténet - zeneirodalom vagy zeneelmélet vizsgatantárgyak közül választhatnak.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Szolfézs tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA RÉSZEI

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B" tagozatos valamint az elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, magánének főtanszak („A" tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A" és „B" tagozat):
- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A" tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A" és „B" tagozat):

- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:

- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:

- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 10-20 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A" és „B" tagozat):

- Főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama 15-25 perc.

Hangszer, elmélet és magánének tanszak („B" tagozat):

- zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer és magánének „A" tagozatos főtanszakos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A. „B" tagozatos és elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („B" tagozat):

- Szolfézs

Szolfézs főtanszak („A" és „B" tagozat):

- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:

- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:

- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („A" tagozat):

- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Hangszer, kamarazene főtanszak („B" tagozat):

- Szolfézs

Szolfézs főtanszak („A" és „B" tagozat)

- Szolfézs

Zenetörténet - zeneirodalom főtanszak:

- Szolfézs
- Zenetörténet - zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:

- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 15-25 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A" és „B" tagozat):

- Főtárgy
- Zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

Szolfézs, zeneirodalom-zenetörténet és zeneelmélet főtanszak:

- Zongora
- elmélet: minimum 1x45 perc

A gyakorlati vizsga időtartama főtárgyból 20-30 perc, zongora kötelező tantárgyból 10-20 perc.

Kamarazene főtanszak:

- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

A vizsgán az iskola választhat a) és b) feladat közül.

Diktálás, elemzés

a) feladat

- Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

b) feladat

- Egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) legyen, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. A befejezéshez meg kell adni a szöveget. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, vagy felső szólamának lejegyzése

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Egy magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

A népdal négysoros, 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet. Ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések. Az idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

- Hangközmenet lejegyzése

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán hatszor hangozhat el.

- Hangzatlejegyzés

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításaik, valamint domináns szeptim). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- Egy négysoros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Hangközmenet lejegyzése

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán háromszor hangozhat el.

- Hangzatlejegyzés

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- Egy közepesen nehéz, enyhén díszített magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet. Az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések és moduláció. Előre meg kell adni

a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- A zenei korszakok felsorolása időrendben. A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei.

- A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit [táncok, táncpárok], fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: A fúga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj jellemzése (pl. Bach kantátái, a kantáták tételei).

- A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőjének felsorolása. A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái, a szonátaforma részei. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; a szimfónia tételei; Haydn szimfóniáinak három korszaka egy-egy példán keresztül; a vonósnégyes hangszerei. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával; két különböző műfajú művének részletes bemutatása.

ZENEELMÉLET

„A" tagozat

Hangszer és magánének főtanszak

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 5#; 5b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- A „hozott anyag": a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai, és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4, vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.
- A „hozott" anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B" tagozat

Hangszer, magánének főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is.

- A „hozott anyag": a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.

- A „hozott anyag": 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül hármat kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját. - A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal

kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 15-20 általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos feladatot tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENEELMÉLET

„A" tagozat

Hangszer és magánének főtanszak

- Kadenciák és mintapéldák zongorázása a fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Zongorázás diktálás után fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Számozott basszus zongorázása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak

- Nápolyi szextes mintapéldák zongorázása mollba, dúrban.
- V7 akkord és fordításai; mintapéldák zongorázása.
- A fentiek zongorázása diktálás után.
- Zongorázás számozott basszusról.
- Formatani elemzés kottakép után.

3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve kamarazene főtanszakon a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1-4. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta-tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancla: Románc [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber: Sonatina [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászkórus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György-Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74, nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül,

(Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György-Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A" tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 50., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz).

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL

20 455) 9., 15., J. v, Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű (pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).

- Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A" tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V-VII. kötet, Carcassi: 25 Etűd op. 60, nr. 3., 4., 7., 10., Giuliani: Etűdök gitárra op. 100 nr. 13., 15., Leo Brouwer: 10 etűd nr. 1., 5., 6., 7., Carcassi: Capriccio, Legnani: Capricci nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Dowland: Táncok és Fantáziák, Mertz: Magyar honi virágok 1., 2., Milán: Pavane-ok, Villa-Lobos: I. IV. prelude, J. S. Bach-Szendrey-Karper: 20 könnyű darab, de Vissee szvit tánctétel, Mosóczi: 1V-V kötetből klasszikus szerzők darabjai, vagy spanyol és latin-amerikai romantikus szerzők darabjai: F. Tárrega: Lágrima, Mazurka, Polka, Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2.; vagy XX. századi darabok Farkas Ferenc, Bartók-Szendrey nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok VII-VIII. kötet; Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 13., 18., 19.; Legnani: Capricciok, Giuliani: Etűdök gitárra op. 48 nr. 19., op. 100 nr. 13., 15.; F. Sor: op. 31 nr. 18., 23.; Leo Brouwer: 10 Etűd nr. 9., 10. nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Francesco da Milano: 14 Fantasie; Luys Milán: 6 Pavan; J. S. Bach: 20 könnyű darab; Robert de Visée: d-moll szvit; J. S. Bach: d-moll prelúdium; klasszikus és romantikus darabok: Mertz: Magyar honi virágok: 3, 4, 5, Tarrega darabok vagy spanyol és latin-amerikai szerzők darabjai: Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2., 3 nehézségi szintjén).
- XX. századi darabok (Bartók-Szendrey, Farkas Ferenc, Sári J., Huzella, Villa-L., Choros-Mazurka, Prelűdök nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A" tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdők zongoramuzsikája nehézségi szintjén).

- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).

- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Táncok, Keringők nehézségi szintjén).

- XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Nottumo, Kodály: Gyermektáncok 5-10 nehézségi szintjén).

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Négy különböző stílusú darab:

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C, a, F nehézségi szintjén).

- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazuoli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén).

- Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a, h, nehézségi szintjén).

- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén).

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A" tagozat

- Egy etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études speciales op. 36.1/2., 8., 9. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trió, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd.
  = A játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mázas: Études speciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén).
  = Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén).
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú-gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc. Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén).
- Egy koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert I. tétel Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

MAGÁNÉNEK

„A" tagozat

- Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény..., Molnár-Kern: Szól a kakas már..., Zöld erdőben, zöld mezőben... népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I-II. kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet, Caldara: Fényben fürdik a táj, Morley: Leány és legény, Haydn: Az elhagyott, Beethoven: Szeretlek nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa, Jókedv, Könnyzápor, Schumann: Az árva, Az elhagyott lányka, Zöld hímes rét, Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán, Szívek, ha végül válnak, Viszontlátásra, Aratódal, ill. A dal mesterei II-III. kötet dalainak nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene sorozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).

- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma; Carissimi: Így élni nem tudok; Händel: Jöjj és járjad; Ó, jaj, vajon csak emlék; Pergolesi: Nina; Beethoven: Rózsalánc; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV., V., VII/a kötetek dalai nehézségi szintjén).

- Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég; Egy szót sem, ó, kérlek; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez; Vasárnap; Kárbaveszett szerenád, Wolf: Harmatos reggel, illetve A dal mesterei VII/c, Énekiskola III., Csajkovszkij: Dalok és románcok darabjai nehézségi szintjén).

- Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok, Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A" tagozat

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

Diktálás, elemzés

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B" tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Kétszólamú barokk idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

- Egyszólamú XX. századi dallam lejegyzése. Az idézet tartalmazhat változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM FŐTANSZAK

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvére, Minnesängen). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak

ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.

- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fúga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.

- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).

- Romantika - új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek).

- A programzene (példával). A századforduló zenéje - Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry-szvit, Felszállott a páva - variációk).

ZENEELMÉLET FŐTANSZAK

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban 7#, 7b-ig.
- Bach korálelemzése.
- Formatani elemzés a négy év anyagából.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A" tagozat

Hangszer, kamarazene, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

- A „hozott anyag": a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami és fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

- A „hozott anyag": 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján; 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig), ezek közül három kotta nélkül, saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

SZOLFÉZS

„B" tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

- A „hozott anyag": a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, lehet benne hangnemi kitérés és moduláció is; C-kulcs előfordulhat.

- A „hozott" anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A" tagozat

Hangszer, kamarazene és zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENEELMÉLET

„A" tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

Mintapéldák zongorázása 5#, 5b-ig amelyekben szerepel

- váltódomináns,
- késleltetések,
- mollbéli akkordok dúrban,
- bőszextes hangzatok,
- könnyebb modulációk,
- formatani elemzés a négy év anyagából.

ZENEELMÉLET FŐTANSZAK

Mintapéldák zongorázása 7#, 7b-ig amelyekben szerepel

- váltódomináns,
- késleltetések,
- mollbéli akkordok dúrban,
- bőszextes hangzatok,
- könnyebb modulációk,
- formatani elemzés a négy év anyagából.

3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A" tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Mező Imre, Szervánszky Endre műveiből).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etűd fuvolára/1.; Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A" tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranzer: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén).

- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csűrdöngölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pranzer: 3 duó concertante nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A" tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo Op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet minden esetben kívülről kell játszani.

„B" tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Két különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenymű lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Minden esetben összesen két vizsgadarabot kívülről kell játszani: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

TROMBITA

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.

- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy dúr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.

- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).

- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capricco nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A" tagozat

- Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 nr. 20., 21., Leo Brouwer 8., 9., 10. nehézségi szintjén).

- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes (reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák; J. S. Bach: Könnyű tánctételek (Lantszvitek cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli, Giuliani, F. Sor művei; tételek Vivaldi gitárversenyeiből, Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc, F. Tarrega: Marieta, Rosita nehézségi szintjén).

- XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc, Villa-Lobos: Prelud II. V.).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).

- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint, J. Dowland: Luis Mylan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei, J. S. Bach: Lantszvitek és csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; D. Scarlatti szonátái; klasszikus versenyművek: Vivaldi, Diabelli szonátái; romantikus és kortárs szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok J. K. Mertz továbbá Moreno Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A" tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongora darabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G tánctételek).

- Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).

- Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).

- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).

- Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).

- Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etűd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).

- XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A" tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Háromoktávos hangsortanulmány.

- Két etűd (Mazas: Études brillantes op. 36. II., Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, Kreutzer: 42 gyakorlat, Rode: 24 Caprices/2., 7., 10. nehézségi szintjén).

- Barokk szonáta két tétele (Händel: g-moll, D-dúr, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).

- Egy koncert-tétel, vagy előadási darab (Bach: a-moll, E-dúr, Haydn: C-dúr, Mozart: D-dúr - Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine, Fiocco: Allegro, Beethoven: F-dúr románc, Weiner: Rókatánc nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

MAGÁNÉNEK

„A" tagozat

- Egy barokk dal, vagy kantáta-részlet (Händel: Csordul a könnyem, Bach: Már örvendj bús lelkem, Purcell: Jöjj, bűvös éj, Bach kantátáinak áriái, ill. A dal mesterei IV., V., VI. kötetéből és más gyűjteményekből nehézségi szintjén).

- Egy bécsi klasszikus szerzők dalaiból (Mozart: Das Vailchen/Az ibolya/ Die Zufriedenheit, Haydn: Der Wanderer nehézségi szintjén).

- Egy romantikus dal (Schubert: An die Musik, Schumann: Die Lotosblume, Kjui: A fecske, Glinka: A pacsirta? Richárd Strauss: Ajánlás nehézségi szintjén).

- Egy XX. századi szerző dala (Bartók Béla: 8 magyar népdal, Kodály Zoltán: Magyar népzene köteteiből /nehézségi fok szerint/, Kelen H., Kerekes J., Kosa P., Farkas F., Fauré, Debussy nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat

- Egy barokk kantáta-, vagy oratórium-ária (Parisotti: Arie Antiche I.-II.-III. kötetéből, Vivaldi: Glória, Bach kantátái, áriái nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerző igényesebb dala vagy áriája (Mozart: Abendenfindung, Ridente la calma, An Chloe, Haydn Fideliti, Das Leben ist ein Traum, Mozart: Figaro házassága c. operából megfelelő hangfajok áriái, vagy Bastien és Bastiene áriái nehézségi szintjén).
- Egy nehezebb, romantikus vagy késő romantikus dal, vagy rövidebb romantikus operaária (Schubert, Brahms, Liszt, Csajkovszkij, Rubinstein, Masenet, Glinka, Grieg dalai vagy Puccini: Lauretta áriája nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Kodály: A magyar népzene, I.-XI. [nehezebb darabok], Bartók: 20 magyar népdal., Orbán: Dalok, Wolf: Olasz daloskönyv, Kósa: Válogatott dalok, Külföldi szerzők dalai hasonló nehézségi fokon nehézségi szintjén).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTEKELÉSE

1. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Fúvóshangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,

- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Ütőhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszerkombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Pengetős hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség,
- technikai felkészültség,

- jobb- és balkéz-technika,
- intonáció.

Billentyűs hangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Vonóshangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Magánének

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

2. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

3. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

B) NÉPZENE

I. FEJEZET

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYE, FELADATA

A népzene sajátos gondolkodásmódjának (logikájának), a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció szabadabb értelmezésének, a magyar nyelv sajátságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.

Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása.

A technikai készség, a variációképző rögtönzőkészség kialakítása, személyiségfejlesztés és tehetséggondozás.

A korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével (különös tekintettel a hangzóanyagok hallgatására, értelmezésére) a tanuló megismertetése a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságaival, a népzenekutatás történetével, a népzene nagy előadó-egyéniségeivel. A művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására nevelés.

Az alkotó magatartás, a pozitív beállítódások és magatartási szokások kialakítása, az általános és speciális zenei képességek (hallás, ritmusérzék - különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtáira - stílusérzék, intonációs érzékenység, zenei memória, fantázia, előadói és manuális készség) fejlesztése. Rendszerezett zenei-népzenei ismeretek átadása, az általános zenei műveltség megalapozása.

A zenei írás-olvasáshoz, az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, tánccciklusok szerkesztéséhez szükséges alapok megtanítása.

Rendszeres, céltudatos, igényes, önálló munkára, értő zenehallgatásra nevelés, igény kialakítása a társas muzsikálásra.

Aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.

A tanulók hazai és - a lehetőségeknek megfelelően - nemzetközi programokban való részvételének, cserekapcsolatok kialakulásának szorgalmazása.

Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt, a zenei értékek élményt adó felismerésére és befogadására nevelés.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok: hegedű, brácsa, bőgő/cselló, furulya, duda, klarinét/tárogató, citera, tambura, koboz, tekerő.

Vokális tanszak: népi ének.

Elméleti tanszakok: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom; valamint népi játék-népszokás.

Egyéb tantárgyak: kamarazene, zenekar (mindkettő kétéves hangszertanulás után), népdalkör, népi játék-népszokás.

Elméleti tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció.

A képzés időtartama

Megjegyzés: az évfolyamszámok magukban foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli.

Hangszeres és vokális tanszakok:

2+10 évfolyam (hegedű, furulya, duda),

1+10 évfolyam (citera),

2+6 évfolyam (klarinét/tárogató),

10 évfolyam (tekerő, népi ének),

8 évfolyam (koboz),

6 évfolyam (brácsa, bőgő/cselló, tambura).

Elméleti és egyéb tanszakok:

2+10 évfolyam (szolfézs),

2+6 évfolyam (népzenei ismeretek, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet),

4 évfolyam (néprajz),

2 évfolyam (népi játék-népszokás).

Általános óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az óratervet az adott tanszakon meghatározott évfolyamok száma szerint kell értelmezni.

Előképző: szolfézs; hangszer, népzenei ismeretek, népi játék-népszokások.

Főtárgy: népi hangszer, népi ének tanszakok (egyéni foglalkozás);

elméleti tanszakok (csoportos foglalkozás).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció;

- gyakorlati: második hangszer, népi játék-népszokás, népdalkör, kamarazene, zenekar.

Választható tárgy: a fentiek vagy más művészeti tárgyak (a zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág - zeneművészeti, képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág - képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet).

Zenei ismeret: a szolfézs, népzenei ismeretek, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

minimum 2x30 perc (egyéni), vagy

minimum 2x45 perc (csoportos).

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

minimum 5 perc.

Kötelező tárgy:

a 4. évfolyam végéig

a képzési idő minimum 2x45 perc.

Kötelezően választható tárgy:
hosszú tanszakokon az 5-6. évfolyamon,
rövid tanszakokon az 5. évfolyamon
elmélet: minimum 1x45 perc,
gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos) vagy
minimum 1x30 perc (egyéni).

Választható tárgy:
az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

Kamarazene:
minimum 1x45 perc,
csoportlétszám: a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, népdalkör:
minimum 2x45 perc.

III. FEJEZET

VOKÁLIS TANSZAK

NÉPI ÉNEK

A népi ének tanításának szakirányú feladata

Ismertesse meg a tanulókat
- az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatáshoz szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan
- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),

- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a népdalok memorizálási képességét,
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma-, dallam- és tempóérzéket,
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,
- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit és az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és népdalok díszítési és variációs lehetőségeit,
- kiemelkedő munkásságú népzenekutatóink tevékenységét és eredményeit,
- a legjelentősebb hagyományőrző népi énekeseket.

Tudjon
- helyesen lélegezni,
- tisztán intonálni,
- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,
- kezdőhangokat önállóan megtalálni,
- hangfajának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,
- érthető szövegmondással énekelni,
- életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

Rendelkezzék
- a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel,
- jó előadói készséggel, önállósággal.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló
- a magyar népzene minden dialektusterületét (mindegyik dialektusból tudjon önállóan dalfüzért szerkeszteni és azt előadni): dunántúli dialektus és Szlavónia, északi dialektus, alföldi

dialektus (Dél-Alföld, Felső-Tiszavidék), erdélyi dialektus (Mezőség, Kalotaszeg, Székelyföld, Gyimes), moldvai dialektus.

IV. FEJEZET

ELMÉLETI TANTÁRGYAK, TANSZAKOK

NÉPZENEI ISMERETEK

A népzenei ismeretek tanításának szakirányú feladatai

Fejlessze a tanuló

- általános zenei képességeit: hallását, ritmusérzékét, intonációs képességét, zenei emlékezetét,
- zenei gondolatvilágát, stílusérzékét, zenei ízlését, általános esztétikai érzékét.

Ismertesse

- a hagyományokra jellemző dallamvilágot és az autentikus forrásokból származó néphagyományt.

Tudatosítsa

- a hatékony, tervszerű és rendszeres munka szükségességét,
- a népzene és műzene közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Ösztönözze a tanulót

- önálló munkára,
- népzenei koncertek, egyéb rendezvények látogatására, azokon való szereplésre,
- a népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére és továbbadására,
- eredeti hangzó és videofelvételek gyűjtésére, tanulmányozására,
- a rádió és televízió népzenei műsorainak figyelemmel kísérésére.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a magyar népzene stílusrétegeit, dialektusait és azok kisebb táji tagozódását,
- a stílusrétegeken belül részletesen is ismerje a fontosabb dallamtípusokat, valamint a népzene és a műzene kapcsolatát (zenetörténeti vonatkozású dallamok),

- a magyar népzene műfajait (gyermekdalok, párosítók, népballadák, népszokások stb.), azok jellemzőit,
- a magyar népi hangszerek fajtáit, jellemzőit, illetve külső jegyeik és hangzásuk alapján ismerje fel azokat,
- a magyar népzenekutatás korszakait, képviselőit, azok főbb műveit és néhány kiemelkedő adatközlőt,
- a népzenei dialektusok földrajzi elhelyezkedését Magyarország 1913-as, vármegyék szerinti térképén,
- a tanult témákhoz kapcsolódó zenei és népzenei kifejezéseket, jelöléseket.

Legyen képes

- hallás után népdal, illetve egyszerűbb hangszeres népzene lejegyzésére, illetve kottakép alapján való leéneklésére, azok formai és tartalmi elemzésére,
- kb. 150 népdal eléneklésére kotta nélkül.

NÉPRAJZ

A néprajztanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal a magyar népi kultúra

- kialakulásának folyamatát, történeti fejlődését,
- a kultúra más területeivel való kapcsolatát,
- helyét Eurázsia kultúrájában,
- táji-történeti tagolódását,
- tárgyi, szellemi és társadalmi emlékeit, tényeit és összefüggéseit,
- a rokon népek és a Kárpát-medence népeinek az együttélés során létrejött kulturális kölcsönhatását, kapcsolatát.

Mutassa be

- a magyar néprajztudomány szakágazatait, társtudományait, intézményeit, főbb kézikönyveit.

Ösztönözze a tanulót

- a néprajzi gyűjtés lehetőségeinek megismertetésével az önálló gyűjtő- és feldolgozó munkára.

Alakítsa ki

- az önálló tájékozódás, problémamegoldás, véleményalkotás igényét és képességét.

Szoktassa a tanulókat

- a rendszeres ön- és továbbképzésre (múzeumlátogatás, a szakirodalom figyelemmel kísérése stb.).

Segítse elő

- más népek kulturális értékeinek megértését és befogadását.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a magyar nép fejlődéstörténetét, helyét Eurázsia, ezen belül a Kárpát-medence népeinek körében,
- a magyar parasztság kialakulását és történetét napjainkig,
- a hagyományos paraszti életmód gazdasági, társadalmi tényezőit, változásának törvényszerűségeit,
- a magyar népi kultúra tájait és népcsoportjait,
- a népművészet fogalmát, kutatási területeit,
- a folklór fogalmát, részterületeit,
- a népzenének a népi kultúrában elfoglalt helyét és szerepét,
- a néprajztudomány történetét, önállósult szakágazatait, intézményeit,
- a néprajzi gyűjtés és kutatás nagy egyéniségeinek munkásságát.

Legyen képes

- önállóan tájékozódni az érintett témakörök néprajzi szakirodalmában.

Ismerje

- a néprajzi, ezen belül a népzenei gyűjtőmunka lehetőségeit, a gyűjtések rögzítésének, rendszerezésének, feldolgozásának, felhasználásának módjait és lehetőségeit.

V. FEJEZET

KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ, ILLETVE VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

NÉPI JÁTÉK-NÉPSZOKÁS

(A/B változat 1-2. évfolyam)

„A" változat (1-2. évfolyam, 6-8 éves korosztály számára),

„B" változat (1-2. évfolyam, 8-10 éves korosztály számára).

A népi játék-népszokás tanításának szakirányú feladatai

A népi játék-népszokás tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg és éljék át a jeles napokhoz, ünnepekhez, a munkaalkalmakhoz, a gazdasági évhez kötődő népszokásokat. Érezzék át a hétköznapok és ünnepek váltakozását, cselekvő módon vegyenek részt a szokások eljátszásában. Készítsenek az ünnepekhez tartozó hagyományos tárgyakat, tárgyi kellékeket. Ismerjenek meg hagyományos népi játékokat és cselekvő módon vegyenek részt bennük. Ismerjék fel a népszokások, népi játékok szerepét, fontosságát a természetes hagyományozódásban, a közösségi kapcsolatok kialakításában és ápolásában. Éljék át a közösségi együttlétek hagyományos alkalmait, és ismerjék meg közösségteremtő és hagyományőrző szerepét. Fedezzék fel, hogy a nemzedékeken át létrehozott közösségi hagyomány összeköti őket a múlttal, és segít nekik kiigazodni a jelenben is.

Fejlessze a tanuló

- értelmi képességét,
- emlékezőtehetségét,
- hallását,
- zenei emlékezetét,
- ritmusérzékét,
- esztétikai ízlését,
- értékítélő képességét,
- szóbeli, írásbeli, képi kifejezőképességét,
- kezdeményezőkészségét,
- találékonyságát,
- önállóságát,
- koordinációs készségét,
- helyes testtartását,
- egyensúlyérzékét,
- térérzékét,
- ügyességét.

Alapozza meg

- a nemzeti önismeretet, a nemzettudatot, a közösségtudatot, a tevékeny hazaszeretetet.

Bővítse a tanulók

- művelődéstörténeti ismereteit, egyúttal segítse elő olyan emberi magatartás kialakítását, amelynek lényeges eleme a hagyományőrzés, népi kultúránk, nemzeti értékeink megbecsülése.

Segítse a tanulót

- pozitív személyiségvonásai kialakításában, érzelmi, erkölcsi fejlődésében,
- az emberi kisközösségek, társadalmi környezetük megismerésében és az abban való eligazodásban,
- a társadalomba való beilleszkedésben.

Ösztönözze a tanulót

- aktív, kreatív részvételre a játéktevékenységekben, a népszokásokban,
- önálló gyűjtőmunkára,
- a lakóhely, a szűkebb pátria és a haza néphagyományainak ápolására, hogy a múlt tisztelete, a szülőföld szeretete, a hozzá való kötődés erősödjék a tanulóban.

Követelmények a program elvégzése után

Ismerjen a tanuló

- mozgásos játékokat (ölbeli gyermek játékai, hintázók, guggolós és kifordulós játékok, fogócskák, ugró és szökellő játékok, sor- és láncjátékok, kapus- és hidasjátékok) különféle ügyességi és erőjátékok, fogócskák, vonulások; az elsajátított játékok során fejlődjön ritmus- és térérzéke,
- szellemi játékokat: szellemi-ügyességi játékokat (rajzolók, vonáshúzogatók, tanító rigmusok, nyelvtörők, nyelvgyakorlók), beugratósokat, kitalálós játékokat, rejtő-kereső játékokat (gyűrűsdik, bújócskák), tiltó játékokat; fejlődjön értelmi képessége a különböző szellemi játékok megismerésével,
- eszközös játékokat: tárgykészítő játékokat, ügyességi játékokat, labdajátékokat, sportjellegű népi játékokat (abroncshajtás, csigázás, ugrókötelezés, kapókövezés, gombozás), az eszközös játékok elsajátításával fejlődjön ügyessége,
- párválasztó játékokat (párválasztó kör- és társasjátékok, leánykérő játékok), hogy erősödjön szabálytudata, közösségi magatartása,
- kiolvasókat, mondókákat, fejlődjön emlékezőtehetsége, ritmusérzéke, erősödjön az anyanyelv ismerete, szeretete, használja fel a tanultakat a különböző játéktevékenységek során,
- köszöntőket, dramatikus népszokásokat, a jeles napokhoz, az ünnepekhez, a gazdasági év szokásaihoz, a munkaalkalmakhoz fűződő népszokásokat:

= Szent Mihálytól Szent András haváig a munkaalkalmakhoz kötődő népszokások (pl. szüret, kukorica, tollfosztó, fonó),

= karácsonyi ünnepkör hagyományai (pl. Miklós napja, Luca napi kotyolás, karácsonyi kántálás, betlehemezés, névnapi köszöntők, újévi köszöntők, háromkirály-járás),

= farsangi szokások (pl. farsangi köszöntők, alakoskodás),

= húsvéti ünnepkör szokásai (pl. böjti játékok, villőzés, kiszehajtás, húsvéti szokások, komatálküldés),

= pünkösdi ünnepkör (pl. májusfa állítás, pünkösdölés),

= Szent Ivántól Kisasszony haváig (pl. Szent Iván napi tűzugrás, aratóünnepek).

Váljon fogékonnyá

- a népszokások, népi játékok zenei anyagának elsajátításával a népzene befogadására.

Ismerje

- a népszokásokhoz kapcsolódó alapfokú néprajzi tudnivalókat,
- lakóhelye hagyományait.

Tudjon készíteni

- az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó tárgyi kellékeket,
- a játékokhoz szükséges, néhány könnyen elkészíthető eszközt, játékszert.

Cselekvő módon vegyen részt

- a népi játékok eljátszásában,
- népszokások stílusos, hagyományhű előadásában.

Alakuljon ki benne

- képzelőerő,
- koncentrálóképesség,
- a meghallgatott, illetve látott eredeti felvételek (népi játékok, népszokások) stílusát követő előadói készség.

Tudjon

- ritmusgyakorlatokat végezni, a tanult ritmusképleteket felismerni,
- egyenletesen járni (negyedes, nyolcados járás),
- egyszerű kar- és lábmozgásokat (pl. lépés, dobbantás, taps), egyszerű mozgáselemeket összekapcsolni (pl. egyenletes járás közben különböző ritmusképleteket tapsolni, dobogni zenére, illetve énekre).

Szerezzen tapasztalatot

- a népköltészet köréből egyéni olvasás alapján is,

- hallgasson, illetve lehetőség szerint nézzen meg minél több eredeti felvételt a népszokásokról,

Legyen képes megfogalmazni segítséggel

- ismereteit és gyűjtőmunkájának eredményeit életkorának megfelelő szinten,
- a népköltészeti alkotások legfontosabb jellemzőit (pl. művek keletkezése, műfajai, költői eszközök, szerkezeti sajátosságok),
- a népköltészet és műköltészet különbségeit néhány jellemző jegy alapján.

KAMARAZENE

A népzene tanításában a kamarazenének kiemelt jelentősége van, hiszen a hagyományos népzenei gyakorlatban is fontos szerepe van két vagy több hangszer együttes játékának, másrészt pedagógiai szempontból is előnyökkel jár a megszerzett egyéni tudás ilyen formában történő felhasználása. A gyűjtés technikai nehézségei miatt a népi kamarazenélés világából jóval kevesebb hangzó forrás maradt fenn, mint a vokális népzenéből vagy a szolisztikus hangszeres zenéből. Emiatt a helyi adottságoknak és elvárásoknak megfelelően, elsősorban az autentikus formákon belül maradva a tanár elképzeléseit kell érvényesíteni. A népi kamarazenélésben nincsenek szigorú kötöttségek a hangszerek összetételére vonatkozóan.

A népi kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Népszerűsítse

- a társas zenélés hagyományos formáit, ösztönözze a tanulókat együtt muzsikálásra, akár saját örömükre, akár színpadi ének- vagy tánckíséret céljait szolgálva.

Készítse fel a tanulókat

- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
- a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

Járuljon hozzá

- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

Ismertesse meg a tanulókat

- a hangszeres népzene világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra,
- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.

Fordítson figyelmet

- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra. A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az iskolai és más rendezvények műsorait.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan hangolni,
- a szólista vagy zenésztársa jelzésére játékát pontosan megkezdeni és befejezni, tempót váltani, illetve ezekhez pontos és jól értelmezhető jelzéseket adni,
- hibáit önállóan korrigálni, szólamába visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni, pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani, szólamát magas szintű hangszertudással, stílusérzékkel megszólaltatni,
- állandóan figyelemmel kísérni az együttes összjátékát,
- saját szólamát önállóan megtanulni és kigyakorolni akár kotta, akár hangzóanyag alapján,
- iskolai tanulmányai befejezésével a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, alkalmazkodóképességgel,
- a játszott népzenei anyagra vonatkozó formai ismeretekkel,
- kottaolvasási, illetve hangzóanyag feldolgozási készséggel.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások alapvető célja az, hogy a tanulókat megismertessék egyéni tudásuk magasabb szintű, közösségi alkalmazásának módjaival, a zenekari muzsikálásban rejlő örömökkel, és felkészítsék őket arra, hogy a későbbiek során amatőr vagy professzionális együttesekben működjenek. A zenekari játék során a tanulók a hangszeres zene mellett megismerhetik a népzene világának énekelt dallamait, a táncokat, a hangszeres zenével összekapcsolódó népszokásokat. Mivel a hangszeres népzene gyűjtése viszonylag későn kezdődött meg, és az együtt megszólaló hangszerek tekintetében nincsenek szigorú szabályok, nagy szerepe van a tanár elképzeléseinek, illetve az állandóan formálódó zenei-népzenei

közízlésnek. A zenekari játék alkalmat ad a gyakorlatlanabb tanulónak is a zene élvezetére, a fejlődésre, az egyénileg tanult zenei formák kipróbálására és alkalmazására, fejlesztve az egymás iránti odafigyelés, nyitottság képességét.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

Megismerteti a tanulókat a népzenében használatos alapvető zenekari játékmódokkal, az ének- és tánckíséreti formákkal, a különböző hangszerek szerepével, előadói hagyományaival a népzene dialektusain belül.

Kialakítja a speciális népzenei „zenekari hallást", a figyelemmegosztás képességét.

Felkészíti a tehetségesebb tanulókat professzionális népzenei együttesekben való játékra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a zenekari játékban részt vevő hangszerek sajátságait,
- az alapvető zenekari játékmódokat, kíséreti formákat,
- a népzenei stílusok és dialektusok előadói hagyományait, a gyűjtött anyagot hangzó és kotta formában,
- a különböző dialektusterületekre alapvetően jellemző hangszeres és énekelt dallamokat, táncokat,
- a zenekaron belüli kommunikáció sajátos formáit, tudjon társainak jeleket adni, illetve értse és alkalmazza társainak jelzéseit.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dallam- és stílushűen, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- hosszabb időn keresztül is figyelemmel kísérni társainak játékát, alkalmazkodni a dallam- és ritmusváltásokhoz, hibáit önállóan, társainak minél kevesebb problémát okozva kijavítani,
- az újonnan tanulandó zenei anyagot önállóan feldolgozni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- valamennyi dialektus alaprepertoárját, tudjon improvizatív módon is részt venni a zenekari játékban, kövesse az előre meg nem beszélt változásokat, illetve tudja vezetni a zenekart ilyen szituációban is.

Tudjon

- zeneileg kommunikálni énekesekkel, táncosokkal, zenekari szólistákkal.

Legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- önálló kamarazenekari produkcióban részt venni.

NÉPDALKÖR

A népdalkör a népzenetanítás sajátos kórusa. Mivel a magyar vokális népzene alapvető jellegzetessége az egyszólamúság, a népdalkör az unisono hangzásvilágon belül igyekszik megszólalását minél hatásosabbá és stílushűbbé tenni. (A nemzetiségi anyagban - német, szerb, horvát, szlovák, rutén stb. - természetesen nagy szerepet kap a többszólamúság is, itt tehát sajátos szempontok érvényesülnek.)

A népdalkör segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására, közösségformáló ereje által hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, illetve a harmonikusabb személyiség kialakulását segíti elő. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömükre, akár szereplések formájában.

A népdalkör-foglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulókat az énekelt népzene sokszínű világának minél alaposabb megismerésére, különös tekintettel a közösségi formákra.

Fejlessze a tanulók

- hallását,
- ritmusérzékét,
- stílusérzékét,
- kottaolvasási és hangzóanyag értelmezési készségét,
- zenei memóriáját, ízlését.

Ismertesse meg a tanulókat

- a népzenei hangképzés sajátosságaival, az énekelt népzene kifejezőeszközeivel, az énekelt népzene hagyományaival, a benne rejlő értékekkel és ezek átadási formáival,
- a népzene alapvető stílusjegyeivel,
- a népi éneklés alkalmaival, az élet fordulóihoz, a jeles napokhoz kapcsolódó énekekkel, egyházi népénekekkel,

- a táncokhoz kapcsolódó főbb énektípusokkal,
- a népi énekléshez kötődő fontosabb hangzóanyagokkal, kottás gyűjteményekkel.

Követelmények a program elvégzése után

A népdalkör legyen képes
- önálló, élményt adó szereplésre.

A népdalkörben éneklő tanuló tudjon
- fegyelmezetten viselkedni, vezetőjének jelzéseire (kezdés, dallam- és tempóváltások stb.) figyelni és utasításait végrehajtani,
- jól tájékozódni a különböző népzenei stílus- és dialektusterületekben,
- helyes légzéstechnikával, tiszta intonációval, helyes szövegmondással, megfelelő tempóválasztással, stílushűen énekelni,
- alkalmazkodni társainak énekléséhez, segítve az egységes hangzás megvalósítását.

D) ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

I. FEJEZET

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Tanszakok:

- szintetizátor-keyboard,
- szintetizátor,
- számítógépes zene.

A képzés időtartama:

- szintetizátor-keyboard tanszakon:

„A" tagozaton 8 év (2+6 évfolyam),

„B" tagozaton 8 év (3+5 évfolyam),

- szintetizátor tanszakon: 12 év (2+10 évfolyam),
- számítógépes zene tanszakon:

„A" tagozaton 8 év,

„B" tagozaton 8 év (1+7 évfolyam).

(Megjegyzés: az évfolyamszámok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B" tagozat első számjegye az „A" tagozaton végzett előtanulmányokat jelenti. A „B" tagozatra a tanulót az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.)

ÓRATERVEK

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	-	-	2	2		2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2		2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor-keyboard (egyéni).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
- gyakorlati: zongora, orgona vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
- egyéb: szintetizátor, számítógépes zene.

Választható tárgyak: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor, számítógépes zene.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

„A" és „B" tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma: és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

„A" tagozaton: minimum 2×30 perc

„B" tagozaton: minimum 2×45 perc

[Az egyéni foglalkozások szervezésére a hatályos köznevelési jogszabályok rendelkezései irányadók.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

„A" tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B" tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A" tagozaton az 5-6. évfolyamon

elmélet: minimum 1×45 perc

Választható tárgy:

az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B" tagozaton

elmélet: minimum 1×45 perc

gyakorlat: minimum 1×45 perc (csoportos), vagy

minimum 1×30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő

egyéni: 2×30 perc

csoportos: 2×45 perc

Kamarazene:

minimum 1×45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus:

minimum 2×45 perc

Zongora, második hangszer:

minimum 1×30 perc

SZINTETIZÁTOR TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2			
Választható tárgy	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor (amely magában foglalja a hangszerismeret és a szintetizátor kamara tananyagát is).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
- gyakorlati: zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
- egyéb: szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.

Választható tárgyak: hangszeres előkészítő; szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is tanithatók); zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

az alapfok 1-2. évfolyamán minimum 2×30 perc,

az alapfok 3. évfolyamától minimum 2×45 perc, amelyek közül az egyik egyéni szintetizátoróra, a másik pedig 3-3 gyerekenként összevont egyéni óra, ahol - hetente váltakozva - az egyik héten hangszerismeret, a másik héten pedig szintetizátor kamara óra javasolt.

[Az egyéni foglalkozások szervezésére a hatályos köznevelési jogszabályok rendelkezései irányadók.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

a 4. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

az 5-6. évfolyamon:

elmélet: minimum 1×45 perc

Választható tárgy:

az előképző 2. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

II. FEJEZET

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD

A szintetizátor tanításának célja, hogy felkészítse a tanulókat az elektronikus zenei hatások felismerésére, befogadására és ilyen jellegű zenei önkifejezésre.

A szintetizátor-keyboard, digitális zongora tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal a hangszer sajátosságait, és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,

- alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
- adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
- a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc- és jazz-zenei összefüggések logikájára,
- ismertesse meg a főbb tánc- és jazz-zenei stílusok sajátosságait, összevetve azokat klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
- biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép és MIDI-berendezések zenei alkalmazási területén is használható,
- adjon lehetőséget arra, hogy a fiatalok rajongása a szintetizátor iránt ne korlátozódjék csak a könnyűzene és a jazzművészet területére, hanem a szerzett zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.

Az oktatás ismertesse meg a tanulókkal

- a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
- a hangszer-felépítési sajátosságait,
- a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.

Alakítson ki

- könnyed klaviatúra- és funkciókezelést,
- önálló hangszín- és ritmuskezelést,
- kielégítő improvizációs készséget,
- megfelelő játéktechnikai biztonságot.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait (monofon-polifon szintetizátorok, zenei számítógépek),
- a tánc- és jazz-zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát,
- a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyag kottahű előadására,
- más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,
- repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézben tartására,
- a szintetizátor-keyboard funkcióinak kezelésére,
- az előadott művek önálló hangszín- és ritmuskezelésére,
- megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.

Rendelkezzék

- megfelelő előadókészséggel, ritmus- és periódusérzékkel,
- jó zenei hallással,
- művészi előadókészséggel, kreativitással,
- vizuális, koncentráló- és memorizálóképességgel,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását,
- a klasszikus zeneszerzők munkásságát.

Legyen képes

- repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,
- repertoárjának egy részét transzponálni,
- repertoárjának egy részét improvizálni,
- összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.

Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

SZINTETIZÁTOR

A program célja:

- alakítsa ki a különböző billentéstechnikájú billentyűs hangszerek - akusztikus zongora, digitális zongora, szintetizátor - játéktechnikai és zenei alapjait,
- fejlessze a tanuló zenei képességeit a szintetizátor és a hozzá tartozó digitális eszközök segítségével,
- alapozza meg a klasszikus és kortárs zenei műveltséget a digitális és számítástechnikai eszközök segítségével,
- fejlessze a hangszínek iránti fogékonyságot és a hallást a különböző előadásmódok finomabb megkülönböztetéséhez.

A program feladata:

- adjon áttekintést a zenetörténet billentyűs irodalmáról, és ne zárkózzon el a jazz- és tánczene kiemelkedő alkotásaitól sem,
- foglalkozzon a szintetizátorra írott eredeti művekkel és átiratokkal, alakítsa ki az ezek interpretálásához szükséges játéktechnikai és stílusbeli jártasságot,
- ismertesse meg a hangszer technikai sajátosságait, hangtechnikai alapelveit,
- teremtse meg már az alsóbb évfolyamokon is az aktív kamarazenélés, zenekari játék lehetőségét,
- alakítson ki jó improvizációs készséget, ösztönözze a tanulót zenei fantáziájának kiélésére,
- készítsen fel a számítógépes zenei alkalmazások kreatív használatára,
- adjon lehetőséget a későbbi szintetizátor előadóművészi, illetve zeneszerzői pályára való felkészülésre.

Követelmények az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje

- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) billentyűs hangszerek kialakulását, fejlődéstörténetét, főbb szerkezeti elemeit, azok működését,
- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) eszközökre írt klasszikus és kortárs irodalmat, a meghatározó előadók munkásságát,
- az analóg és digitális hangkeltő-berendezések közötti különbségeket,

- a hangszintézissel kapcsolatos alapvető tudnivalókat,
- a számítógép felhasználási lehetőségeit a zene területén.

Legyen képes

- a maga és környezete örömére muzsikálni választott hangszerén,
- klasszikus és kortárs zeneműveket akusztikus és digitális zongorán, illetve szintetizátoron megfelelő szinten megszólaltatni,
- szintetizátorokkal és más hangszerekkel együtt zenélni (kamara- és zenekari produkcióban egyaránt),
- a szintetizátor funkciót készségszinten kezelni,
- a hangszintézis-ismeretek felhasználásával önállóan hangszíneket, hangzásokat létrehozni,
- a tanult művekből önállóan egyszerűbb átiratokat (kamaraátiratokat is), hangszereléseket készíteni,
- kisebb kompozíciókat önállóan megalkotni,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges hangtechnikai eszközöket (erősítő, hangfal, mikrofon stb.) összeállítani, alapfokon kezelni.

Rendelkezzék

- a program anyagának megfelelő billentyűs készségekkel az elektronikus zenei területen szükséges és elvárható előadókészséggel,
- a kortárs zene olvasásához és interpretálásához szükséges alapvető elméleti ismeretekkel,
- a korszerű képzettség alapjául szolgáló kreativitással,
- a későbbi amatőr zenéléshez szükséges jártassággal a hangtechnika területén,
- a zenei alkalmazásoknak megfelelő jártassággal a számítástechnika területén.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az alapfok végére megfogalmazott követelményeken felül:

- a tanuló játéktechnikai készsége érje el azt a szintet, hogy legyen képes az ajánlott anyagnak megfelelő nehézségű művek előadására - az egyéni alkati sajátosságok figyelembevétele mellett,
- a tanuló előadói készsége tükrözze az életkorából adódó érettebb, elmélyültebb és átéltebb minőséget,
- a hangszer értő használatához tartozó számítógépes zenei, hangtechnikai, elektrotechnikai és hangszintézis-elméleti ismeretek kerüljenek tudatosabb alkalmazásra a közismereti iskolákban szerzett fizikai ismeretek felhasználása révén,

- a tanuló legyen képes önállóan elektroakusztikus zeneműveket létrehozni.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a zenét tanuló tanulót a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában.

A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy

- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai

- A tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszertanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
  - = ritmus-metrum,
  - = tiszta intonáció,
  - = tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
  - = dallamhallás,
  - = többszólamúság-harmóniaazonosítás,
  - = zenei olvasás-írás,
  - = zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
  - = zenei memória,
  - = rögtönzés,
  - = zenehallgatás (szemben az előbbiekkel: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeretrepertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A" tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J). Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket, hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K). (A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát (J-I).

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),
- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:

a) középkor,

b) reneszánsz,

c) barokk,

d) klasszika,

e) romantika,

f) XX. század.

(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B" tagozat

„Hosszú" tanszakok

(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához.)

Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.

Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).

Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkel 4 #, 4 b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.

Tudja ábécés nevekkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármasokat dúrban és mollban.

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,

- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.

Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.

Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

„Rövid" tanszakok

Azonos a 6 éves tanszakok „B" tagozatos követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat, 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Követelmények a továbbképző „A" tagozat évfolyamainak elvégzése után

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).

Legyen áttekintőképessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,
- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört (J).

Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).

Tudja

- a dodekafónia,
- az aranymetszés fogalmát (J-I).

Ismerje

- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített szeptim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.

Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:

- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt kottakép alapján (J-I).

Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:

- alterációk,
- tercrokonság (I).

Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).

Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.

Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is

Ismerje

- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót és a
- romantikus szonátát (I-J).

Tudjon lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot vagy szemelvényt (K).

Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).

Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Zenei anyag

Tudjon a tanuló

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),
- ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:
= gregorián zene,
= reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
= a középkor hangszeres világi zenéje,
= kora barokk (Monteverdi, Pucell),
= barokk:
- J. S. Bach (invenció, fúga, korál, szvit, oratorikus művek),
- Händel (oratórium, concerto),
- Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
= klasszicizmus:
- szonáta,
- szimfónia,
- kamarazene,
- opera,
- versenymű,
= romantika:
- zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
- dal,
- szimfonikus költemény,
- opera,
= a századforduló zenéje:
- impresszionizmus,
- második bécsi iskola,
= Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
= kortárs zeneszerzők.

Követelmények a továbbképző „B" tagozat évfolyamainak elvégzése után (a követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához)

Tudjon a tanuló
- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniailag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.

Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

ZENEELMÉLET

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy művelt, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai

- Fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerező-képességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje fel
- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- hallás után a tanult zenei formákat,
- hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes
- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együttjátékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja
- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fúgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes

- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során - vagy új mű esetében - a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami).

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy

- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- A zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,

- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

KAMARAZENE

FAFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges, kiemelt elemét jelenti.

A fafúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a fafúvós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamában visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- az életkori sajátosságnak megfelelő szintű kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- zenei tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó és a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a fafúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

RÉZFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges elemét jelenti.

A rézfúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

- Adjon lehetőséget a kamarazene-irodalom megismerésére és a zene aktív művelésére,
- képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat,

- ismertesse meg a közös zenélés alapszabályait,
- fejlessze a zenei hallást, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát,
- ismerkedjék meg a különböző zenei stílusokkal és előadási hagyományokkal,
- a rézfúvós hangszerek sajátosságaiból adódó problémák megoldása egyes zeneművekben, a rézfúvós hangzás kialakítása, amely képlékenyen beépül minden hangszer-összeállításba,
- a nem rézfúvós hangszerekkel való együttjáték fejlesztése, ezáltal a tanszakok közötti „átjárhatóság" lehetősége, előkészítve és segítve a zenekari munkát,
- teremtsen lehetőséget a tanulóknak arra, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg harmonikus személyiséggé válhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- rendelkezzék a saját hangszeres évfolyamának megfelelő elméleti és hangszertechnikai ismerettel,
- szerezzen jártasságot a lapról olvasásban, mely anyagban a kamarazenei szólamához igazodik,
- irányítsa figyelmét a szólamok közötti harmonikus együttjátékhoz,
- szerezzen jártasságot a kamarazenei játék alapismereteinek elsajátításához:
  = intonáció,
  = levegővétel - zenei tagolás,
  = tempóvétel - tempótartás.

Legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,

- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- az életkori sajátosságnak megfelelő szinten kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- zenei tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a rézfúvós hangszercsaládhoz tartozó és a rézfúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a rézfúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

VONÓS KAMARA

A vonós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására. A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó- és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a vonós kamairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a vonós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában, zongorakivonatban.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A kamarazene, mint választható tárgy esetében

A tanuló legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,

- az életkori sajátosságnak megfelelő szintű kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- zenei tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a vonós hangszercsaládhoz tartozó és a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a vonósokhoz társított transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- a kamarazene-irodalom néhány kiemelkedő alkotását.

Kamarazene, mint főtárgy esetében (a fenti követelményeken felül)

Ismerje fel a témabelépéseket és zárlatokat.

A mindenkori vezetőszólamot tudja megkülönböztetni a kísérettől.

Ismerje a barokk zene fontosabb ritmus-konvencióit (nyújtóponthasználat, duola és triola kölcsönös alkalmazkodása, inégal játék) és a gyakoribb barokk ékesítések írás- és játékmódját.

Ismerje és alkalmazza a klasszikus művekben (főként a kísérő szólamokban) szükséges movimento ordinario játékmódot (a hangok elválasztása és határozott indítása), valamint a vonóvibratót (a kötőív alatt staccato ponttal jelölt hangoknak, a zene karakterétől függő, lágy, alig érzékelhető elválasztása).

Legyen képes könnyű kamaramű Urtext kiadású szólamát a többi szólammal összehangoltan, egyszerű ujjrenddel és vonásjelekkel ellátni.

Tudjon kijelölt szólamból könnyebb művet együttesben lapról játszani.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,

- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együttjátékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

KÓRUS

A kórusfoglalkozás célja

A kifejező, szép éneklés elsajátítása, az egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása és stílushű előadása.

A tanulók zenei és közösségi élményhez juttatása.

Közösségformáló ereje által hasson az emberi kapcsolatok fejlődésére, azon belül az egyén személyiségfejlődésére (utazáson, kiránduláson, kórustáborokban a közös éneklés által).

Olyan pozitív élménynyújtás - a zene és az emberi kapcsolatok által -, amely arra ösztönzi a tanulót, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban. Az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb hangversenyek, ünnepek színessé tétele.

A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,

- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre" énekelni.

A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan - stílushű formálással, szuggesztivitással - elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási készséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

IV. RÉSZ

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

I. FEJEZET

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság - alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata nemcsak a kézügyességet, technikai érzékenységet fejleszti, hanem kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.

2. A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaj sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére.

Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.

Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait.

Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására, és készítse fel a tanult művészi kifejezőeszközök alkalmazására.

Készítse fel a tanulót

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére,
- a vizuális információk, közlemények megértésére,
- a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra,
- tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra,
- a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére,
- a kifejezési eljárások használatára,
- élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére,
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására,
- a média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére,
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra,
- tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére,
- tervezésre, konstruálásra,
- a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére,
- eszközhasználatra, anyagalakításra,
- a baleset- és munkavédelmi előírások betartására,
- tárgykészítésre, környezetformálásra,
- a kézműves tevékenységek gyakorlására,
- a jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére,
- a rendeltetés - a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére,
- a mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására,
- a vizuális művészetek, a környezet- és tárgykultúra megismerésére,
- a műelemzési eljárások alkalmazására.

Tegye lehetővé

- a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését.

Alakítsa ki a tanulóban

- az esztétikum iránti igényt,
- az esztétikai élményképességet,
- az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat.

Fejlessze a teremtő képzeletet és az improvizációs készséget.

KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Vizuális alapismeretek	2-4	2-4										
Rajz-festés-mintázás			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhely-előkészítő			2	2								
Műhelygyakorlat					2	2	2	2	2	2	2	2
Szabadon választható tantárgy			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabad sáv			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A rajz-festés-mintázás és a műhelygyakorlatok óraszáma 1-3 vagy 3-1 arányban átcsoportosítható.

A képzés tanszakai, tantárgyai

Az előképző komplex művészeti tantárgya:

- Vizuális alapismeretek

Kötelező tantárgyak:

- Rajz-festés-mintázás
- Műhely-előkészítő, műhelygyakorlat

Kötelező műhelygyakorlat választható tanszakai:

- Képzőművészet: grafika, festészet, szobrászat
- Média: fotó-videó
- Iparművészet: bábkészítő, bőrműves, fatárgykészítő, fémműves, kerámia, kézművesség, makett- és papírtárgykészítő, textilműves, tűzzománckészítő

Szabadon választható tantárgyak:

- Művészettörténet
- Népművészet

A szabad sáv keretében a fenti tantárgyak vagy a műhelygyakorlatok bármelyike választható.

A rajz-festés-mintázás tantárgy biztosítja a képző- és iparművészeti alapozást.

A műhely-előkészítő foglalkozások során a tanuló a képzés több területével ismerkedhet meg.

A műhelygyakorlat teszi lehetővé a képző- és iparművészeti szakirányú tevékenységeket.

A képzőművészet, iparművészet és média területén a helyi lehetőségektől függően a fenti műhelyek közül a tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően választhat.

A képző- és iparművészet-oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (zeneművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A MŰVÉSZETI ALAP VIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A vizsga tantárgyai:

- rajz-festés-mintázás
- műhelygyakorlat

A fentieken felül szabadon választható vizsgatárgy:

- művészettörténet,
- népművészet

A szabadon választható vizsgatárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll.

A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható rajz-festés-mintázás tantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a

vizsgatantárgy végső eredmény meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga-tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

II. FEJEZET

KÖZÖS KÖTELEZŐ TANTÁRGY

RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

Az alapfokú művészetoktatás 12 évfolyamára a program a következő cél- és feladatrendszert határozza meg:

- a látás és a látványértelmező képesség fejlesztése,
- a látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása,
- a megjelenítő és a kompozíciós képesség fejlesztése,
- a vizuális gondolkodás képességeinek fejlesztése
  = az elemzés,
  = az elvont gondolkodás,
  = a képi gondolkodás,
  = a képzettársítás és a szintetizálás (sűrítés),
- jártasság a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben,
- jártasság kialakítása az anatómiai ismeretekben,
- a plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátítása,
- az egyes festői és szobrászi technikák, valamint a médiaművészet (intermédia) megismerése, alkalmazása,
- a művészettörténet nagy korszakainak ismerete,
- a vizuális kifejezőkészség fejlesztése.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a rajz-festés-mintázás alapelemeit,
- a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét,
- a tervezéstől az alkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a plasztikai, rajzi, festészeti technikák alkalmazásának módjait,
- a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában.

A tanuló legyen képes

- a látványt értelmezni,
- a kompozíciós ismereteket alkalmazni,
- síkban és térben alkotásokat létrehozni,
- a művészettörténet nagy korszakait ismertetni.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a vizuális nyelv kifejezőeszközeit,
- azok jel- és jelentésrendszerét,
- a sík- és térábrázolás szabályrendszerét,
- az ábrázoló geometria alapelemeit,
- a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
- a médiaművészet (film, videó, animáció) kifejezőeszközeit és azok jelrendszerének alapjait,
- a képi konvenciók, a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az anatómia alapvető törvényszerűségeit, azok ábrázolási konvencióit,
- a művészettörténet nagy korszakait.
- A tanuló legyen képes
- a tanár által vagy önállóan kijelölt témák (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
- a művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására,
- sík- és térbeli művek létrehozására,
- konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
- a látvány, illetve a képi megjelenítések elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
- a nagy művészettörténeti korok eredményeit saját alkotó munkája során felhasználni.

A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Rajz-festés-mintázás max. 90 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, ábrázoló, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgyalkotó tudása.

A feladatmegoldás tükrözze a tanuló látványmegfigyelő, értelmező, megjelenítő, elemző, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező, alkotó készségét, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetről, szobrászatról -, a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét, a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét.

A rajz festés-mintázás gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott alkotás.

A dokumentáció szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festési, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok...). A tanuló által benyújtott alkotás a feladatra adott megoldás vagy megoldások.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén és ideje alatt önállón készített tanulmány.

Az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, szabadon választott eszközökkel (grafikai, festészeti vagy plasztikai eljárásokkal) készített tanulmány témája lehet:

- természetes forma,

- mesterséges forma,
- forma és mozgás,
- forma, tér, szerkezet.

3. A vizsga értékelése

Rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- képzőművészeti technikákban való jártasság,
- kísérletező készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- kreativitás,
- manuális készség.

A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás max. 120 perc,

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, látványmegfigyelő, -értelmező, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgyalkotó tudása. A feladatmegoldás tükrözze a tanuló művészeti ismereteit, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetről, szobrászatról -, a képzőművészeti műfajokról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudását. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét, tudását, művészi igényességét.

A rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott projektfeladat.

A projektfeladat megoldását bemutató portfolió szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festési, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának menetét (időterv, folyamatterv), fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, szerkezeti rajzok, forma- kompozíció-, és színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok, plasztikai kísérletek, makettek, látvány- és arculattervek...), a feladatra adott választ vagy válaszokat.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén és ideje alatt önállóan készített tanulmány.

Az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, szabadon választott (grafikai, festészeti, plasztikai) eljárásokkal készült tanulmány témája lehet:

- természetes formák,
- mesterséges formák,
- külső vagy belső tér,
- térben megjelenő figura,
- portré.

3. A vizsga értékelése

Rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- képzőművészeti technikákban való jártasság,
- kísérletező készség,
- kreativitás,
- manuális készség,
- művészeti ismeretek,
- esztétikai érzékenység,
- tárgyalkotó készség,
- a feladatmegoldás egyedisége, minősége, összhatása.

III. FEJEZET

KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ MŰHELYGYAKORLAT

GRAFIKA TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A grafikai műhelygyakorlat tanítási célja az egyedi és sokszorosított grafikai eljárások megismerése.

A grafika két fő területének: a képgrafikusi és az alkalmazott grafikai tevékenységnek megismertetése.

A grafikai műhelygyakorlat célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló

- ismerkedjen meg a grafikai tevékenységhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókkal,
- sajátítsa el a grafikai munkához szükséges technikai eszközök használatát,
- ismerkedjen meg a grafika lehetőségeivel és korlátaival (sokszorosítható grafikák, illusztráció, reklámgrafika stb.),
- tudja kiválasztani és alkalmazni az egyéniségének megfelelő grafikai technikát,
- ismerje a szaknyelvet,
- legyen tájékozott a grafika művészettörténetében,
- tevékenységének végzésében váljon önállóvá,
- legyen nyitott az új médiumok megismerésére (számítógép),
- felkészültsége legyen alkalmas arra, hogy tanulmányait szakirányban tovább folytathassa.

A grafikai műhelygyakorlat feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanulót ismertesse meg

- a grafikai tevékenységhez szükséges technikai anyagok, eszközök, szerszámok működésével, kezelésével,
- a grafikai művészet egy-egy kiemelkedő képviselőjével,
- a segédanyagok tulajdonságaival, használatával,
- a szabványokkal, a méretekkel, az installálási törvényekkel,
- a szakma rövid történetével,

- a képzőművészeti, gyakorlatban, a feladatokban felhasználható vizuális elemekkel (pont, vonal, szín stb.),
- a képépítés törvényszerűségeivel,
- a színelmélet alapjaival.

A grafikai műhelygyakorlat feladata, hogy a tanulóban

- fejlessze ki a feladatok elvégzéséhez szükséges önálló, kreatív, alkotói módszert,
- alakuljon ki véleménynyilvánítási igény és képesség,
- alakuljon ki a készített mű esztétikus megjelenítésének képessége.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a képépítés alapvető szabályait,
- a tanult grafikai technikákat, ezek továbbfejlesztési lehetőségeit és korlátait,
- az egyedi és sokszorosított grafika - különösen a megismert magasnyomási eljárások - sokszínű technikai lehetőségeit,
- a grafika történeti és technikai sajátosságait,
- a nyomtatásra és dúckészítésre alkalmas papírfajtákat, a linó és fém anyagokat.

A tanuló legyen képes

- az eddig megismert grafikai technikák alkalmazására,
- vázlatkészítésre, motívumgyűjtésre, feldolgozásra, átírásra, dúcra dolgozásra,
- az egyedi és sokszorosított grafika - különösen a megismert magasnyomási eljárások - sokszínű technikai lehetőségeinek alkalmazására,
- esztétikus képi megjelenítésre.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a legújabb nemzetközi és hazai sokszorosított grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a hazai kortárs grafika eredményeit.

A tanuló legyen képes

- önálló kifejezőkészségre és grafikai komponálásra,
- technikailag tiszta és kevert technikájú lapok létrehozására,
- az iparban használatos reklámhordozók (könyv, lemezborító, plakát) tervezésére,
- klasszikus sokszorosított grafikai faximile reprodukció készítésére,
- önálló gondolatokkal és képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- kiállításra alkalmas munkák alkotására.

A GRAFIKA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A GRAFIKA MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás max. 90 perc
Grafika műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- grafikakészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló a grafikaművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, az egyedi és a sokszorosított grafikatechnikai lehetőségekről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló grafikai technikákban elért jártasságát, tudását.

A grafika műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész grafikai alkotás.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult grafikai technikák bármelyikének alkalmazásával megvalósított grafikai alkotás, amely lehet:
- alkalmazott grafikai vagy tervezőgrafikai feladat (meghívó, bélyeg...),
- versillusztráció,
- természeti forma tanulmánya, átírása.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített grafikai alkotás.

Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervvázlat alapján megvalósított egyedi rajz vagy sokszorosításra alkalmas technikával elkészített grafikai alkotás, amely lehet:

- exlibris,
- embléma,
- piktogram,
- illusztráció,
- mintatervezés különböző felületek, faktúrák alapján.

3. A vizsga értékelése

A grafika műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, tervezői készség,
- tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- alapvető anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- egyedi és sokszorosított grafikatechnikai ismeret,
- színelméleti alapismeretek,
- a kész munka összhatása.

A GRAFIKA MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás max. 120 perc

Grafika műhelygyakorlat max. 240 perc

- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- grafikakészítés 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Grafika műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, megjelenítő, a tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó képességét, a grafika anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló grafikai technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A grafikai műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész grafikai alkotás.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi tervezési munka alapján megvalósított grafikai alkotás, amely lehet:

- stílustanulmány,
- borítóterv hang- és képanyaghordozókra (CD-, DVD-borító...),
- könyvborító terv, könyvillusztráció,
- naptár.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített grafikai alkotás.

Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervvázlatokból álló, betű és szöveg együttes kompozíciójára és szabadon választott technika alkalmazására épülő grafikai alkotás, amely lehet:

- plakát,
- könyvborító,
- vers- vagy prózaillusztráció.

2.2. A grafika műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika anyagai, eszközei,
- grafikai technikák és technológiák,
- a grafika műfaji sajátosságai,
- a grafikaművészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafikaművészet stíluskorszakai,
- a magyar grafika jeles képviselői,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A grafika műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- rajzi, tervező és kivitelező készség,
- a grafikai ismeretek gyakorlati alkalmazásának (egyedi és sokszorosított grafikák, vegyes technikák) szintje,
- eredetiség, egyediség,
- a kész munka összhatása.

3.2. A grafika műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

FESTÉSZET TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A festészet műhelymunka célja, hogy a tanuló ismerje meg

- azokat az anyagokat és eljárásokat, amelyek a festői munka legfontosabb elemei,
- a színtan egyes alapvető problémáit és azok alkalmazását a festészetben,
- a festészeti technikákat, kifejezési nyelvi eszközeit,
- a szín és fény alapvető összefüggéseit,
- a sík és a szín, a tér és a szín látványban és alkotásban jelentkező összefüggéseit,
- a legkorszerűbb festészeti eljárások alapjait,
- a festészet határát kitágító képzőművészeti eljárásokat.

A festészet műhelymunka feladata, hogy a tanuló

- sajátítsa el a festészeti technikákat, eljárásokat,
- szerezzen ismeretet a festészet mint a képzőművészet egy műfaja jelentőségéről és történetéről.

A tanuló legyen képes festészeti ismeretek elsajátításával az adott műfaj sokféleségében eligazodni, önálló alkotásokat készíteni.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a hagyományos festészeti technikákat,
- a technikák alkalmazásának módozatait,
- a festészet történetének nagy korszakait,
- a festészeti technikák határeseteit (pl. montázs, kollázs, manipulált fotó, festett síkplasztikák),
- a fotó, film, videó, számítógép színalkotó és -visszaadó szerepét.

A tanuló legyen képes

- a megismert festészeti technikákkal műveket készíteni,
- figurákat, tájakat, tárgyakat ábrázolni,
- vázlatokat készíteni, és azok után festményeket alkotni,
- síkban és térben, beállítás után és szabadon festményeket készíteni,
- a festészet határeseteit jelentő műveket (montázs, kollázs, fotómanipuláció, computergrafika) alkotni,
- véleményt alkotni a festészet történetének jelentős műveiről.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a festészet technikai eljárásait,
- a technikai eljárások alkalmazását különböző feladatokban,
- a kompozíció törvényeit,
- a szabadon értelmezett, de a festészet műfaját nem meghaladó eljárásokat (videofestészet, computer festészet),
- a színház és képzőművészet találkozását jelentő színpadi festészetet (díszlet),
- a festészettörténet nagy alkotásait,
- a festészetnek a művészettörténetben elfoglalt helyét,
- azokat a szakkifejezéseket, melyekkel egy festészeti alkotást jellemezhet, értelmezhet, elemezhet.

A tanuló legyen képes

- önálló festészeti alkotások, festmények és színes dekoratív művek tervezésére és létrehozására,
- saját alkotó tevékenységének következetes nyomon követésére és dokumentálására (portfolió készítése),
- a megismert festészeti technikák változatos és szakszerű alkalmazására,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveit illetően,

- véleményének szakszerű kifejezésekkel való interpretálására.

FESTÉSZET TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A FESTÉSZET MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás max. 90 perc
Festészet műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- képtárgykészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló festőművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, képépítési szabályairól, színtani alapjairól megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását.

A festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész festészeti alkotás vagy alkotássorozat.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult festészeti technikák bármelyikének alkalmazásával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:
- belső tér egy részletének feldolgozása,
- külső tér egy részletének feldolgozása,
- irodalmi mű illusztrációja,
- emberi, társadalmi vagy művészeti problémára adott válasz,
- érzelmi hangulatot kifejező önarcképsorozat,
- figurális ábrázolás a színek érzelmi hatásainak felhasználásával,

- díszletterv.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített festészeti alkotás.

A festészeti vizsgatárgy az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott színes kompozíció, amely lehet:

- különböző karakterű tárgyak csendéletszerű beállítása,
- a belső tér egy részletének ábrázolása,
- portré vagy önarckép,
- képző- vagy iparművészeti, esetleg irodalmi vagy zenei mű személyes átírása, stílustanulmány.

3. A vizsga értékelése

A festészet műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, tervezői képesség,
- képépítés, kompozíció,
- kifejezőerő, hangulati hatás,
- tartalomhoz illő technika megválasztása,
- a festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazásának (telítettség, lokál és valőr színek, kontrasztok, fény-árnyék-szín összefüggései) szintje,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- a kész munka összhatása.

A FESTÉSZET MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás max. 120 perc

Festészet műhelygyakorlat max. 240 perc

- rajzi, tervezési feladat 60 perc

- képtárgyalkotás 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Festészet műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, megjelenítő, gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó képességét, a festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész festészeti alkotás vagy alkotássorozat.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi tervezési munka alapján megvalósított nagyobb méretű, a tanult technikák bármelyikével elkészített festészeti alkotás, amely lehet:

- csendélet,
- portré,
- lakótér ábrázolása (otthoni környezet, saját szoba ...),
- jelmezterv,
- reklámtéma feldolgozása.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített festészeti alkotás.

A vizsgamunka az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, színes tervvázlatokra épülő, nagyobb méretű, szabadon választott technikával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:

- természetes vagy mesterséges forma,
- enteriőrbe elhelyezett figura,
- saját fotó feldolgozása,

- illusztráció,
- elbeszélő képsorozat saját témára.

2.2. A festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
- a festészet anyagai, technikai eszközei,
- festészet nyelvi kifejezőeszközei (azok jel- és jelentésrendszere), műfajai,
- festészeti technikák és technológiák,
- a festészet műfaji sajátosságai,
- a festőművészet legjelentősebb alkotói és alkotásai,
- a festőművészet stíluskorszakai,
- a magyar festészet jeles képviselői,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező képesség,
- a tervező és kivitelező képesség,
- színtani ismeretekben való jártasság,
- a kompozíció törvényeinek ismerete,
- a festészeti eljárások és technikák alkalmazásának szintje,
- eredetiség, egyediség,
- a kész munka összhatása.

3.2. A festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

IV. FEJEZET

SZABADON VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A művészettörténet oktatás szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a rajz-festés-mintázás órákon, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társművészetek felé is.

A tantárgy tanításának célja, hogy

- keltse fel a tanuló érdeklődését, tegye érzékennyé és nyitottá a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására,
- a tanuló sajátítsa el a vizuális nyelv alapelemeit, tanuljon meg olvasni a műalkotásokból,
- a közösen végzett és egyéni műelemzéseken keresztül ismerje meg az egyes korokra jellemző legfontosabb stílusirányzatokat,
- a már megismert művészettörténeti korokat új összefüggésbe helyezze, vizsgálja azok formanyelvét és stílusjegyeit,
- kiemelten foglalkozzék a korok-korszakok kapcsolataival, a kölcsönhatásokkal, egymásra épülésekkel, ellentétekkel, szakításokkal az összehasonlító elemzések során,
- biztosítsa az eligazodást a művészettörténet emlékanyagában, valamint az ismeretek beépülését, felhasználhatóságát a tanuló életébe és munkájába,
- az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozásával, az anyagok, műfajok, technikák, eljárások megismerésével váljon képessé az önálló, alkotó jellegű műelemzésre.

A tantárgy tanításának feladata, hogy

- nyújtson művészettörténeti, művészetelméleti és műfaji ismereteket az őskortól napjainkig,
- foglalkozzék a világkép és a képzőművészet viszonyával,
- mutassa be a művészet folytonosságát és korról korra változó jellegét;
- mutassa be a művészeti ágak kapcsolatát,
- ismertesse a művészettörténet nagy alkotóit és jellemző alkotásait az őskortál napjainkig,
- végezze el az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek összehasonlítását,
- értelmezze a kortárs művészet hagyományokhoz való viszonyát,

- foglalkozzék a tárgy- és környezetkultúra történetével,
- ismertesse a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a művészettörténeti korokban, a népi kultúrákban és a városi folklórban.

A tanulóval ismertesse meg

- a művészetek formanyelvének alapvető elemeit,
- a művészet ábrázolás- és kifejezésbeli sajátosságait,
- a legjellemzőbb kifejezőeszközöket és komponálásmódokat a műalkotásokban,
- a tárgyi környezet elemeit és az esztétikai minőségek kifejeződését a látványokban,
- alakítsa ki a tanulóban az önálló tájékozódás képességét, az ismeretszerzés igényét jelentős műemlékek,
- múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával,
- értelmezze a művészet helyét a kultúrában és a társadalomban,
- fejlessze a képi-plasztikai önkifejezés képességét a megismert alkotó eljárások igénybevételével,
- használja a legkülönbözőbb és legkorszerűbb művészeti médiumokat,
- érzékeltesse a műfajhatárok elmosódását,
- ismertesse a műfajok közötti közlekedés lehetőségeit.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- az elemi kifejezési eljárásokat és ábrázolási módozatokat (konvenciókat), s ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban,
- a művészettörténeti korok (korszakok), irányzatok főbb stílusjegyeit és legkiemelkedőbb alkotóit, alkotásait.

A tanuló tudjon

- műalkotásokat olvasni a témák és stíluselemek szempontjából,
- eligazodni és szelektálni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- megismert stílusjegyeket az egyéni alkotómunkában felhasználni; az egyes művészettörténeti korokra jellemző kifejezésmódok, utánzások alkalmazásával.

A tanuló legyen képes

- az egyes művészettörténeti korokra jellemző stílusjegyek felismerésére,
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
- a megismert művészettörténeti korok időrendi áttekintésére,
- a művészettörténeti ágak kapcsolatainak és kölcsönhatásainak felismerésére,
- a környezet és a mindennapok vizuális hatásainak feldolgozására,

- műalkotások értelmezésére, elemzésére egyéni véleményalkotással,
- a tanult kifejezési formák és ábrázolásmódok alkotó alkalmazására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében,
- tudja olvasni, elemezni a tanult műalkotásokat,
- értse meg a természeti és mesterséges környezet viszonyát és azok kölcsönhatásait.

A tanuló tudjon

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével,
- alkotó módon használni megismert kifejezési eljárásokat és ábrázolási konvenciókat személyes élmények kifejezésére,
- reálisan értékelni - önmaga és mások munkáját, eredményeit.

A tanuló legyen képes

- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában,
- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban,
- ismertetni az adott kor kiemelkedő alkotóinak munkásságát és elemezni alkotásaikat,
- észlelni és megítélni esztétikai minőségeket tájban, épített környezetben és tárgyakban,
- felismerni koronként jellemző alkotásokat a tárgy- és környezetkultúra világából,
- önállóan dönteni az alkotó munkában alkalmazandó technikák, anyagok és eszközök megválasztásában.

A tanulónak alakuljon ki önálló, alkotószellemű műelemző készsége a vélemények ütköztetésével, a vitakészség fejlesztésével.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 45 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Művészettörténet max. 15 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, az építészetről, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetről, szobrászatról -, a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye, egyéni kutatómunkája.

A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2.2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:

- művészettörténeti alapfogalmak,
- a művészettörténet helye és szerepe a tudományok között,
- a művészet vizuális nyelve,
- a képző- és iparművészet ágai, műfajai,
- a képzőművészeti ágak és műfajok kapcsolata, kölcsönhatása,
- a művészet kezdetei, az őskori művészet,
- az ókori Egyiptom, Mezopotámia művészete,
- Kína, Japán, India, Afrika művészete,
- a prekolumbiánus művészet,
- Kréta, Mükéné művészete, a görög művészet szellemisége,
- etruszk és római művészet, Bizánc művészete,
- a népvándorlás korának művészete,

- a román és gótikus kor művészete,
- a reneszánsz művészete,
- a barokk és rokokó művészete,
- a klasszicizmus, romantika és realizmus művészete,
- az impresszionizmus és posztimpresszionizmus művészete,
- a századforduló építészete és képzőművészete,
- a 20. század első felének művészete,
- a két világháború közötti és az 1945 utáni művészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri az egyes művészettörténeti korok, korstílusok kifejezési szándékát és módját,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit,
- ismeri fel a művészettörténeti ágak kapcsolatát,
- képes a műalkotások önálló értelmezésére, elemzésére.

3. A vizsga értékelése

3.1. A művészettörténet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
- analizáló és szintetizáló készség,
- összehasonlító készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- műelemző készség,
- műfaj- és stílusismeret,
- műtárgyismeret,
- fogalomismeret.

3.2. Művészettörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 60 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 20 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a - tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, elemző, összehasonlító képessége, az építészetről, grafikáról, festészetről, szobrászatról, azok műfajairól, alkotóiról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye, egyéni kutatómunkája.

A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2.2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:

- primitív művészet egykor és ma,
- népművészet, városi folklór,
- naiv művészet,
- az antikvitás és hatásai a művészettörténetben,
- hiedelemvilág és művészet,
- vallás és művészet,
- ideológiák és művészet,

- hivatalos művészet és az avantgárd,
- művészet és kommunikáció,
- kortárs művészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri művészettörténeti korok lényeges alkotóit és alkotásait,
- ismeri a művészettörténeti korok sajátosságait,
- tudja elemezni a megismert műalkotásokat,
- tud összehasonlító elemzéseket végezni,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit.

3. A vizsga értékelése

3.1. A művészettörténet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
- analizáló és szintetizáló készség,
- összehasonlító készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- műelemző készség,
- műfaj- és stílusismeret,
- műtárgyismeret,
- fogalomismeret.

3.2. Művészettörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

NÉPMŰVÉSZET

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A népművészet tantárgy tanításának célja

A népi kultúra átfogó rendszerének megismertetése, a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása. A hagyomány értékeinek bemutatásával a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

A népművészet tantárgy tanításának feladata

- a tárgy iránti nyitottság kialakítása, a hagyományos világszemlélet, a másként gondolkodás elfogadtatása,
- a népi kultúra komplex rendszerének, az élet minden területét átfogó összhangjának példaként állítása a tanuló elé,
- a mindennapi élet kérdéseire, problémáira való válaszkeresés, a régi és a mai szemlélet egymás mellé állításával,
- az ember és a természet, az ember és a társadalom kapcsolatának elemzése, az egyén helyének, szerepének tudatosítása,
- a hagyományos kultúra és értékrendszer bemutatásával a közösségi érzés mélyítése, a humánus magatartás, az elfogadás, a tolerancia kialakítása, fejlesztése,
- az általános néprajzi ismeretek átadása mellett saját környezetük, lakóhelyük hagyományainak vizsgálata, tanulmányozása, ezáltal a hovatartozás-tudat, a szülőföldhöz való kötődés erősítése,
- élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés a tananyaggal kapcsolatban (gyűjtés személyektől, szakirodalomból, múzeum-, illetve tájházlátogatások...),
- értelmi és érzelmi ráhatással a személyiség fejlesztése, az esztétikai etikai élmény- és ítélőképesség mélyítése.

Követelmények

A tanuló a program végén ismerje

- a néprajz fogalmát, területeit,
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyomány fogalmát,
- a tárgyi és a szellemi kultúra kapcsolatát,
- a népművészet mibenlétét, ágait, a népi tárgyalkotás területeit,
- a magyar népművészet táji, történeti tagolódását,
- a díszítőművészet eszközrendszerét,
- az alapvető néprajzi szakirodalmat.

A tanuló legyen képes

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére adott szempontok szerint,

- az egyes tárgyak funkcióját, helyét a népéletben meghatározni,
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára,
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására.

A NÉPMŰVÉSZET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A NÉPMŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Népművészet max. 45 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Népművészet max. 15 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A népművészet írásbeli vizsga tartalma:
Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló néprajzi ismerete: népszokásokról, népköltészetről, hitvilágról, életmódról, a hagyományos tárgyalkotásról megszerzett tudása.

A népművészet írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:
A) Rajzokkal illusztrált néprajzi gyűjtőmunka.
A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában szerzett ismereteit, egyéni gyűjtőmunkáját.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) Népművészeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népszokásokról, népköltészetről, hitvilágról, életmódról megszerzett ismerete.

2.2. A népművészet szóbeli vizsga tartalma:

- a néprajz kutatási tárgya, a népi kultúra fogalma,
- a hagyományozódás kérdésköre, az egyén és közösség viszonya,
- a népköltészet, ágai (népmesék, népmondák, közmondások, találós kérdések, mondókák...),
- népszokások (jeles napok, az emberélet fordulói),
- népi hitvilág, világkép,
- gyermekjátékok,
- természetharmonikus életmód, földművelés, állattartás,
- közösségi munkamegosztás, munkaalkalmakhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek,
- népi építészet, a paraszthház berendezése, bútorai, a belső terek funkciói,
- hagyományos tárgyalkotás.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló az életkori sajátosságainak megfelelően milyen szinten:

- tud eligazodni a népköltészet világában,
- ismeri a szokások helyét és szerepét a népéletben,
- ismeri a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi ünnepkör alapjait,
- ismeri az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokásokat,
- ismeri a munkaalkalmakat, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, népköltészeti alkotásokat, hiedelmeket,
- tájékozott a népi építészet, a hagyományos tárgy- és környezetkultúra világában,
- ismeri fel az összefüggéseket.

3. A vizsga értékelése

3.1. A népművészet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- megfigyelő, értelmező készség,
- összehasonlító, összegző készség,
- feladatmegoldó készség,
- tárgyismeret,
- helyes fogalomhasználat,
- tárgyelemző készség.

3.2. A népművészet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága.

A NÉPMŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Népművészet max. 60 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Népművészet max. 20 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A népművészet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete: a népművészetről, a hagyományos tárgyalkotásról (vessző-, sás-, gyékény-, szalma-, csuhé-, fa- és bőrmunkák, népi kerámiák, textilek, viseletek) megszerzett tudása.

A népművészet írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Rajzokkal illusztrált tárgyelemzés, műleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott tárgyelemző feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában megszerzett ismereteit, egyéni gyűjtőmunkáját, tárgyleírását.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Népművészeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete, tárgyelemző jártassága, a népművészet ágairól, azok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása.

2.2. A népművészet szóbeli vizsga tartalma:

- a népművészet fogalma, a népművészet korszakai,
- a hagyományos tárgyalkotás természeti, társadalmi, gazdasági meghatározói,
- a hagyományos tárgyak esztétikuma, a tárgyak megjelenését meghatározó összetevők (funkció, anyag, méret, technika, forma, díszítés) összefüggései,
- a népművészet motívumrendszere, a tárgyakkal kifejezett jelentéstartalom,
- vessző-, sás-, gyékény-, szalma-, csuhé- és famunkák a magyar népi kultúrában,
- a parasztfaragás és pásztorfaragás sajátos tárgyai, a tárgyak motívumkincse,
- a fazekasság tárgytípusai, hagyománytárgyai, a magyar lakta területek fazekas központjai,
- bőr- és szűcsmunkák,
- mézesbábosság, tojásfestés,
- szőttesek, népi hímzések, kékfestés,
- a népviselet fogalma, a viselet elemei, a viselet jelentéstartalma,
- a népi kultúra táji tagolódása,
- a Dunántúl, Alföld, Felföld és Erdély legfontosabb tájegységeinek népművészete,
- a népművészet továbbélése, hagyományápolás.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri népművészet mibenlétét, motívumrendszerét, korszakait, ágait és alkotásait,
- ismeri a fa, bőr, textil és népi kerámia jellemzőit,
- ismeri a magyar nyelvterület legfontosabb tájegységeinek népművészetét,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja elemezni a megismert tárgyakat,
- tud összehasonlító elemzéseket végezni,
- tudja rendszerezni a népi kultúráról megszerzett ismereteit,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit.

3. A vizsga értékelése

3.1. A népművészet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- megfigyelő, értelmező készség,
- összehasonlító, összegző készség,
- feladatmegoldó készség,
- tárgyismeret,

- fogalomismeret,
- tárgyelemző készség.

3.2. A népművészet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

18. HELYI TANTERV

A helyi tanterv a Pedagógiai Program 1. számú melléklete. Verzió: 2026. szeptember 1. A melléklet a Pedagógiai Programmal együtt érvényes, és módosítása esetén új verziószámmal és hatálybalépési dátummal kell ellátni.

- Az aktuális, az intézmény Pedagógiai Programjához csatolt és verziózott helyi tanterv-melléklet
- www.sztjanos.hu

19. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI KÖVETELMÉNYEI

- www.sztjanos.hu

20. MELLÉKLETEK

- A nevelő-oktató munkát segítő eszközök jegyzéke
- Egészségnevelési program
- Környezeti nevelési program
- Intézményi Digitális Fejlesztési Terv
- Fejlesztő program

21. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Program érvényessége, módosítása, nyilvánossága

A Pedagógiai Program 2026. szeptember 1-től lép életbe.

A pedagógiai program módosítására kötelező módon sor kerül:

- jogszabály módosításakor,
- a fenntartó kezdeményezésére,
- az intézmény átszervezése esetén.

Egyéb esetekben a dokumentum módosítását kezdeményezheti:

- az intézmény főigazgatója,
- az intézményegységek vezetői,
- bármely szakmai munkaközösség.

A Pedagógiai Program a nyilvánosság biztosítása érdekében megtalálható:

- az intézmény honlapja: www.sztjanos.hu,
- az Oktatási Hivatal KIR közzétételi lista: https://kir2info.kir.hu/pub/Index/201783.

A pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

A Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete a Pedagógiai Programot a 2026. augusztus 28-án megtartott nevelőtestületi értekezleten elfogadta.

Egyek, 2026. augusztus 28.

nevelőtestület képviselője

A Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése alapján jóváhagyom.

Egyek, 2026. augusztus 28.

Szent János Katolikus Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 4069 Egyek, Fő u. 1.

főigazgató